

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMED LEBÎB EFENDİ
DÎVÂN-I EŞÂR - 1
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Halil KARAGÖZ

Danışman:
Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN

Manisa

2014

ÖZET

Asıl ismi Mehmed olan Lebîb Efendi, 19. yüzyıl dîvân şairlerindedir. 1785 yılında İstanbul 'da doğmuştur. İyi bir eğitim alan Lebîb Efendi, devletin üst kademelerinde birçok kez görev almıştır. Tespit edilebilen yedi eseri bulunmaktadır. 20 Şaban 1284 (1867) senesinde vefat eden Lebîb Efendi'nin kabri Eyub'da bulunmaktadır.

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, 19. yüzyıl dîvân şâirlerinden Mehmed Lebîb Efendi'nin on iki mecmuadan mürekkep “*Dîvân-ı Eşâr*” (*Mecmûa-i Eşâr*) adlı eserinin Süleymâniye Kütüphânesi, Yazma Bağışlar (1987) numaralı kısımda bulunan mecmuânın çeviriyazı metnini kapsamaktadır.

Söz konusu çalışmada öncelikle Mehmed Lebîb Efendi'nin hayatı ve eserlerine değinilmiş; daha sonra ise edebî kişiliği hakkında bilgi verilmiştir. Çalışma sonunda tespit edilen hususlar ise “Sonuç” kısmında belirtilmiştir. Bu çalışmayla Lebîb Efendi'nin kimliği ve eseri gün ışığına çıkarılarak Türk Edebiyatı içerisindeki yeri ve önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: 19. Yüzyıl Dîvân Edebiyatı, Lebîb Efendi, Dîvân.

Master's Thesis

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Kenan Erdoğan

ABSTRACT

Lebib Efendi whose real name is Mehmed, is one of the nineteenth century poets. He was born in 1785 in Istanbul, had a good education and he worked at high level official ranks. He had seven books known. Lebib Efendi (died in 1867)'s grave is in Eyup.

This master thesis includes the transcription of a manuscript of Dîvân-ı Eşâr written by one of the 19th century poets, Mehmed Lebîb Efendi (DoD 1284/1867) as twelve volumes, found in Suleymaniye Library, Manuscripts Department with the number of 1987.

In this study, we have given some information about the life and works of Mehmed Lebîb Efendi, adding detailed information about his literary personality. In the end of the study, the points that has been determined are shown in the "Conclusion" section. With this study, we have tried to show the place and importance of Lebîb Efendi in Turkish literature, bringing the personality and work of Lebîb Efendi into light.

Key Words: The 19th Century Dîvân Literature, Lebîb Efendi, Divan.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “*Mehmed Lebîb Efendi, Dîvân-ı Eşâr - 1, (inceleme-metin-sözlük)*” adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10 Eylül 2014

Halil KARAGÖZ

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 22/09/2014 tarih ve 19/9 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü Öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Halil KARAGÖZ'ün "El-İstanbulî Mehmed Lebib bin Mustafa, Mecmûa-i Eşar, (Süleymaniye Ktp. Yazma Başlıklar 01987)" konulu tezi incelenmiş ve aday 30/09/2014 tarihinde saat 14.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 90 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerinin sorduğu sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna	☒	OY BİRLİĞİ	☒	
DÜZELTME yapılmasına	*	☐	OY ÇOKLUĞU	☐
RED edilmesine	**	☐	ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verili

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN
Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN
(Danışman)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Vicdan ÖZDİNGİŞ

ÜYE
Doç. Dr. Ertan GÖKMEN

Evet Hayır
*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir

Tez, mutlaka basılmalıdır

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, başını gereksizdir.

Not: Tez adının "Mehmed Lebib Efendi" Puanı, Eşar, I (Inceleme-Metin-Sözlük)" olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

ÖNSÖZ

Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı veya Klasik Türk Edebiyatı adlarıyla bir bilim dalı olarak okutulan dîvân şiirimiz üzerinde; edebiyat tarihi, metin neşri, metin tahlili gibi çalışmalar yapılmaktadır. Fuzûli, Bâkî, gibi birinci dereceden şairler yanında biraz geri planda kalmış pekçok şairimiz de bulunmaktadır. Bu şairlerimiz üzerinde de çalışmalar yapılarak metinlerinin günümüz okuyucusuyla buluşturulması gerekmektedir. Edebiyat tarihimizin tam olarak hazırlanabilmesi için bu şairler ve eserlerinin de incelenmesine ihtiyaç vardır.

Söz konusu çalışmalara katkıda bulunmak üzere hazırladığımız yüksek lisans tezinde 19. yüzyıl şairlerinden Mehmed Lebîb Efendi'nin *Dîvân-ı Eşâr (Mecmûa-i Eşâr)* Süleymâniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 1987 numaralı kısımda bulunan mecmûanın çeviriyazı metnini hazırladık.

Mehmed Lebîb Efendi, Dîvân-ı Eşâr - 1 (inceleme-metin-sözlük) adlı yüksek lisans tezi üç aşamadan oluşmaktadır

Çalışmamızın birinci bölümü olan “Giriş” kısmında 19. asır Türk Edebiyatı genel hatlarıyla değerlendirilmiştir. Çalışmamızın ikinci kısmında ise Lebîb Efendi'nin hayatı, eserleri ve edebi kişiliği hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise Süleymâniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar (1987) numaralı kısımda bulunan mecmûanın çeviriyazı metni verilmiştir.

Sonuç bölümünde elde ettiğimiz bulgular toplu olarak verilmiş ve genel olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmamızın sonuna “Sözlük” eklenmiştir. Çalışmamız, bir derya olan edebiyatımıza bir damla da olsa katkıda bulunabilirse amacına ulaşmış olacaktır.

Tez konusunun tespitinden, bütün teferruatına kadar bana yardımcı olan, emeğini esirgemeyen çok kıymetli hocam, sayın Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN'a teşekkürü bir hürmet ifadesi ve minnet borcu bilirim.

Halil KARAGÖZ

MANİSA/2014

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser.
a.g.mec.	: Adı geçen mecmûa.
Ank.	: Ankara.
C.	: Cilt.
İst.	: İstanbul.
Ktbh.	: Kütüphâne
Nu.	: Numara.
ö.	: Ölüm.
S.	: Sayı
s.	: Sayfa.
TDK	: Türk Dil Kurumu.
v.	: Varak.
yay.	: Yayın.
YB.	: Yazma Başlıklar.
yy.	: Yüzyıl.

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

Metnin yazımı esnasında Osmanlıca harflerle Latin harflerinin uyum sorunu sebebiyle ortaya çıkabilecek güçlükleri engellemek için transkripsiyon işaretleri kullandık. Kullandığımız transkripsiyon işaretleri şu şekildedir:

ا	a, ā, e, i, ı, u, ü	ص	ş
ب	b, p	ض	z, đ
پ	P	ط	ṭ
ت	t	ظ	ẓ
ث	s	ع	‘
ج	c, ç	غ	ġ
چ	ç	ف	f
ح	ḥ	ق	q
خ	ḫ	ك	k, g, (ñ)
د	d	ك	ñ
ذ	ẓ	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	j	و	v, u, ū, ü, o, ö
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	لا	la, lā
ء	’	ی	y, ı, i, ī

İÇİNDEKİLER

1 – GİRİŞ	1
1.1- 19. Yüzyıl Türk Edebiyatına Genel Bir Bakış	1
2-MEHMED LEBÎB EFENDİ’NİN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBİ KİŞİLİĞİ	6
2.1- Hayatı	6
2.2- Eserleri	10
2.3- Edebi kişiliği	14
3 – METİN	28
SONUÇ	297
KAYNAKLAR	299
SÖZLÜK	303

1.GİRİŞ

1.1- 19. Yüzyıl Türk Edebiyatına Genel Bir Bakış¹

Bir devrin edebiyatı, o devrin tarihinden ayrı düşünülemez. Tarihî olayların, toplum hayatının, düşünce sisteminin edebiyatı etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Bu sebepten dolaydır ki bir dönemin edebiyatı anlatılırken, önce o devrin tarihi hakkında bilgi vermek gerekir. Biz de bu bölümde 19. yüzyılın siyasi, sosyal ve ekonomik hayatını kısaca değerlendirmeye çalışacağız.

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin çöküşü bir önceki yüzyıla nisbeten artarak devam etmiştir. İdareciler bu kötü gidişe dur diyebilmek için çareler aramayı sürdürmüşlerdir. Bir önceki yüzyılda Osmanlı'nın hastalığını keşfeden ve onu kendi dairesi içinde tedavi etmeye çalışan devlet adamları ve yazarlar bulunmaktaydı. Ama bu tedavinin sonuç vermediğini görünce yöntemlerini değiştirip Batı'daki askerî, ilmî ve teknik gelişmeleri örnek almaya başlamışlardır. Bu asırda Batı dünyası ile sıkı ilişkiler kurulmuş ve Batı'nın tekniğinden yararlanılması fikri iyiden iyiye güç kazanmıştır. Yüzyılın başında Osmanlı Devleti'nin başında padişah olarak III. Selim bulunmaktadır. Bu yüzyılın diğer padişahları ise IV. Mustafa, II. Mahmud, Abdülmecid, Abdülaziz, V. Murad ve II. Abdülhamit'tir. Bu asra gelinceye kadar Osmanlı padişahları şiir ve edebiyatla çok yakından ilgilenmişler, şair ve sanatkârları koruyup gözetmişlerdir. Bu yüzyılda ise İlhâmi mahlasıyla şiirler yazan III. Selim dışındaki padişahların şiir ve edebiyatla ilgileri bulunmamaktadır.

Rusya başta olmak üzere Batılı devletler Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki baskı ve tehditlerini bu asırda artırarak devam ettirmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu, dışta bu gibi sorunlarla boğuşurken içte de büyük sorunlarla yüzleşmek zorunda

---

¹ Bu bölüm için genel olarak şu kaynaklardan istifade edilmiştir: Ahmet Hamdi Tanpınar, *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İst. 2001; Ahmet Atillâ Şentürk - Ahmet Kartal, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh yay., İst. 2008; Mine Mengi, *Eski Türk Edebiyat Tarihi*, Akçağ yay., Ank. 2000; Cemal Kurnaz, *Eski Türk Edebiyatı*, Kitabevi yay., Ank. 2005; Necla Pekolcay, *İslami Türk Edebiyatı*, Kitabevi yay., İst. 2002; *Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri*, C. 8, Ötüken-Söğüt yay., İst. 2004. s. 99-105. M. Kayahan Özgül, *XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ*, Kurgan yay., Ank. 2012; Kenan Erdoğan, *Said Paşa Divân'ına Göre 19. Yüzyıl Divân Şiirinde Görülen Bazı Değişimler*, Türkiyât Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 9, s. 83-106; Hasibe Mazioğlu, "Türk Edebiyatı, Eski", Türk Ansiklopedisi, C. XXXII, s. 132-134; *Encümen-i Şuarâ mad.*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 11, İstanbul 1995, s. 179-181; Nihad Sâmî Banarlı, "19. Asırda Türk Edebiyatı", Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, C. 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 2001; Mustafa İsen ve diğerleri, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker yay., Ank. 2011.

kalmıştır. Bu sorunların başında Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik fikri gelmektedir. Milliyetçik akımı Osmanlı İmparatorluğu gibi çok uluslu devletleri derinden etkilemiştir. Devlet içinde bulunan etnik gruplar merkezî idâreden ayrılmak istemekte ve devlete karşı isyan ederek sıkıntıların artmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda asırlar boyu süren Osmanlı birlik ve beraberliği büyük yara almaktadır.

Bu asırdaki yenileşme hareketlerinin önündeki en büyük engellerden birisi Yeniçeri Ocağı'dır. Yeniçeriler kaba kuvvet olarak her yeniliğe karşı olumsuz tavır takınmışlardır. 1826 yılında yenileşme sürecinin önündeki en büyük engel olan Yeniçeri Ocağı II. Mahmut tarafından kaldırılmıştır. Bu sayede hem yeni bir ordu kurulmasına yol açılmış hem de yapılmak istenen değişikliklere uygun bir zemin oluşturulmuştur. Yeniliklerin önündeki bir diğer engel medreselerdir. Medreseler de tıpkı Yeniçeri Ocağı gibi her yeniliğin karşısında durmuşlardır. Sonuç olarak asker ve ulemâ devlet içinde zararlı kurumlar haline gelmiştir. Bu kurumların kaldırılması ve değiştirilmesiyle yapılacak olan yenileşmelerin önü açılmıştır.

Değişim ve yenileşme hareketleri bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun her alanında açıkça görülmektedir. Harbiye nazırı Mustafa Reşid Paşa'nın gayretleriyle 3 Kasım 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermânı sayesinde yenileşme hareketi devletin resmi programı haline gelmiştir. 1876 senesinde II. Abdülhamit'in I. Meşrutet'i ilan etmesiyle hukuk ve rejim konularında köklü değişiklikler meydana gelmiştir.

Türk kültürü üzerinde bu asırda birçok batılı bilim insanı çalışmıştır. Türk Halk edebiyatı biliminin kurucusu olan Vambéry, 1857 senesinde İstanbul'a gelerek Reşid adını almış ve hariciye nezaretinde tercümanlık yapmıştır. Redhouse ve Hammer Reşid Paşa'nın kurmuş olduğu Encümen-i Dâniş'in üyesi olmuşlardır. Batılı türkologlar birçok önemli inceleme ve çalışmaya imza atmışlardır. E.J.W. Gibb, Türk edebiyatı tarihini anlattığı 6 ciltlik *Osmanlı Şiir Tarihi* isimli eserini kaleme almıştır. Hammer, Osman Gazi'den 1774'e kadar olan dönemi anlatan 17 ciltlik *Türk Tarihi'ni* ve 2200 Türk şairini tanıttığı *Osmanlı Şiir Sanatı Tarihi* adlı eserleri yazmıştır. Önemli bir bilim insanı olan Redhouse ise uzun yıllar uğraşarak *Türkçe-İngilizce Sözlük* ünü yazmıştır. Bu bilim insanları Türk dil, tarih ve edebiyatı ile ilgilenenlere yol gösterip örnek olmuşlardır.

18. asrın devamı niteliğinde olan 19. asra dîvân şiirinin ustaları olan Nedîm ve Şeyh Gâlib'in gölgesi altında girilmiştir. Bu şairlerden sonra dîvân şiiri orijinallikini kaybetmiş, şairler eski ustaları tekrarlamaktan öteye gidememiş, orijinallik gösterme hevesiyle yapmacıklığa düşülmüştür. Mahallileşme akımına ve İstanbul Türkçesine verdiği değerle bilinen 18. yüzyıl şâiri Nedim'in etkileri bu dönemde de devam etmektedir. Ancak bu dönemdeki şiirlerde Nedim'deki bu zarafetten eser yoktur. Bu asırda "Sebk-i Hindî" geçen döneme göre ehemmiyyetini kaybetmiştir. Bu üslubu tercih eden şâirlerin sayısı bir hayli azdır. Tasavvuf bu dönemde Dîvân şiiri için önemli bir kaynaktır. Çeşitli tarikatlara mensup birçok şair bulunmaktadır. Herhangi bir tarikata mensup olmayan şairler ise tasavvufî terminolojiden istifâde etmişlerdir.

Bu dönemde önceki asırda kullanılan nazım şekilleri kullanılmaya devam edilmiştir. Lakin nazım şekillerinin bazılarında artış, bazılarında ise önemli bir azalma söz konusu olmuştur. Bir önceki asra göre kullanımında azalma görülen nazım şekillerinin başında "mesnevî" gelmektedir. Az kullanılan diğer bir nazım şekli ise "kasîde"dir. Bu asırda "şarkı"lar, "tercî-i bend"ler, "terkîb-i bend"ler ve çeşitli "tarîh" kıt'aları çok kullanılan nazım şekilleri arasında sayılabilir. Şarkı türünün en fazla örneğini Enderunlu Vâsıf vermiştir. En fazla "tarîh" düşüren şâirler olarak Sürûrî ve Refî-i Kâlâyî'yi sayabiliriz.

19. yüzyılda geçmiş asırlarda olduğu gibi pekçok şâir yetişmiştir. Bu şâirlerin bir kısmının günümüze ulaşan dîvânlarının sadece İstanbul'da bulunan yazma nüshaları 114'tür. Ayrıca matbaada da birçok dîvân basılmıştır. Bu dönemin dikkat çekici bir diğer özelliği kadın şâirlerin sayıca fazlalaşmasıdır. Kadın şairler içinde en dikkat çekenleri Leylâ Hanım, Şeref Hanım ve Âdile Sultan'dır.

19. yüzyılda dîvânları basılan şairlerin en meşhurlarını şu şekilde sıralayabiliriz: Enderunlu Vâsıf (ö.1824), İzzet Molla (ö. 1829), Refî-i Kalâyî (ö. 1821), Halim Giray (ö. 1823), Dâniş (ö. 1829), İffet (ö. 1832), Mâhir (ö. 1843), Âkif Paşa (ö. 1845), Hoca Fehim (ö. 1845), Leylâ Hanım (ö. 1847), Sermet (ö. 1847), Esat Mulis Paşa (ö. 1851), Âlî (ö. 1837), Ârif Hikmet (ö. 1859), Zîver Paşa (ö. 1860), Ayıntaplı Aynî (ö. 1837), Şeref Hanım (ö. 1861), Şeyh Nazîf (ö. 1861), Fatîn (ö. 1866), Osman Nevres (ö. 1876), Abdülahim Gâlib Paşa (ö. 1876), İrfan Paşa (ö. 1888), Kâzım Paşa (ö. 1889), Said Paşa (ö. 1891), Osman Şems (ö. 1893), Eşref Paşa (ö. 1894), Memduh Paşa (ö. 1925).

Bu asırda dikkat çeken bir diğer husus ise “Encümen-i Şuarâ” isimli bir topluluğun kurulmuş olmasıdır. Bu topluluğun amacı, klâsik şiiri içine düştüğü kısır döngüden kurtarmaktır. Topluluk 1277 senesinin sonlarında (Mayıs-Haziran 1861) başlayıp 1278’in ortalarına (Ocak 1862) kadar geçen süre zarfında faaliyet göstermiştir. Topluluğun toplantıları İstanbul’da Hersekli Ârif Hikmet Bey’in Lâleli’de Çukurçeşme’deki evinde yapılmaktaydı. Encümen-i Şuarâ, aynı yıllarda örneklerine rastlanan topluluklar gibi belli bir nizamnâmesi olan resmi veya yarı resmi bir kuruluş değildir. Encümen-i Şuarâ, daha ziyâde aynı ortak zevki paylaşan, çeşitli vesilerle daha önceleri de tanışan ve bir kısmı aynı dairelerde çalışmış, çoğunluğunun hemen hemen aynı kültür ve anlayışa sahip insanların bir araya geldiği bir dost meclisi hüviyeti görünümündedir. Topluluktaki şairlerin bu yakınlıkları dışında bazı ortak özellikleri de bulunmaktadır. Çoğunun çeşitli sebeplerle (soy, doğum, memuriyet) Rumeli vilâyetleriyle olan bağları vardır. Galip Leskofçalı, Ârif Hikmet Mostarlı, Kâzım Koniçeli, Sâlih Nâîli ve Sâlih Fâik Manastırlı’dır. İrfân Bey’in çocukluğu Manastır’da geçer. Lebîb Efendi Rumeli Eyâleti Deftârdârı olarak Manastır’da bulunmuştur. Mustafa İzzet ise defalarca Rumeli Kadıaskerliği yapmıştır. Bektâşi meşrep olmaları, değişik de olsa birtakım dergâhlara mensup olmaları ortak özelliklerinden birkaçıdır.

Encümen-i Şuarâ toplantılarının müdâvimi olan ve isimleri tespit edilebilen belli başlı şairler şunlardır: Mehmed Lebîb Efendi, Kadirî Şeyhi Osman Şems Efendi, Koniçeli Mûsâ Kâzım Paşa, Hocâ Sâlih Nâ’îlî, İbrâhim Hâlet Bey, Recâî-zâde Mehmed Celâl, Memdûh Fâik Bey, Deli Hikmet, Mustafa Refik Bey, Üsküdarlı Hakkı Bey, Sâlih Fâik Bey, Mustafa İzzet Efendi, Sadullah Râmî Bey, Mustafa Eşref Paşa, İrfân Paşa, Mustafa İsmet Efendi. Daha sonraları bu toplantılara Ziyâ Paşa ve Namık Kemâl de iştirak etmişlerdir.

Encümen-i Şuarâ toplantıları daha çok bir dost meclisi havasında geçmektedir. Bu toplantılarda şiirler okunur ve şiirler üzerine müzakereler yapılırdı. Bu meclisteki şâirler eski şiiri ve kültürü iyi bilen edebî zevk ve anlayışa sahip olan kişilerdir. Toplantıları idâre eden Leskofçalı Galip Bey, iyi bir şâir olmasına rağmen peltek olduğu için konuşmaktan kaçınırdı, onun şiir hakkındaki görüşlerini ise güzel konuşmasıyla tanınan Ârif Hikmet Bey aktarırdı. Toplantılara katılan şairlerin yazmış oldukları şiirleri okuma işi ise topluluğun en genç üyesi olan Nâmık Kemal’e verilmişti. Leskofçalı Galip Bey, bu toplantılara katılan genç şairlere Nef’î, Nâîlî Kadîm ve Fehîm-i Kadîm’in

şairlerine nazireler yazmaları hususunda tavsiyeler verirdi. Genç şairler de bu şairleri şiirlerinde taklit edip benzemeye çalışmışlardır. Bunların hepsinin şiirde başarılı olduğu söylenemezse de 19. yüzyılda dîvân şiirinin ustalarının bu topluluktan çıktığı da yadsınamaz bir gerçektir.

Yapılan bu toplantılar 1861 yılı sonlarına kadar düzenli olarak devam etmiştir. Bu tarihten sonra ise çoğunluğu şahsi sebeplerden olmak üzere topluluk yavaş yavaş dağılmaya yüz tutmuştur. İlk olarak söylediği bir hicviye yüzünden Sâlih Nâilî topluluktan çıkarılır. Leskofçalı Galip bir görevle Trablusgarp eyâletine gider. Üsküdarlı Hakkı Bey cinnet geçirir. Mehmed Lebîb Efendi memûriyetinden çıkarılır. Nâmık Kemal, Şinâsi ile tanışıp Tasvîr-i Efkâr'da çalışmaya başlar. Bu saydığımız sebeplerden ötürü topluluk kendiğinden dağılır.

Encümen-i Şuarâ, tam anlamıyla şiirde eskiye dönüşü temsil etmez. Klasik nazım şekillerine, nazîreciliğe, mazmun sistemine bağlanmaları onları tamamıyla eski şiirin devamı olarak göstermez. Bunun dışında bu topluluğu dîvân şiirinden ayıran bazı özellikler de göze çarpmaktadır. Hece veznini, halk şiir tarzını ve sade Türkçe'yi benimseyenler vardır. Ayrıca gelenekte olmadığı halde şiirlerine başlık koyanlar, yeni tema arayanlar, özellikle siyasî-ictimâî kavramları kullananlar vardır.

Toplulukta bulunan bazı şairlerde sadeleşme temayülü görülür. Şairler klasik tarzda şiir yazmalarının yanında halk edebiyatına da ilgi duymuşlardır. Bunlardan biri de kendisini âşık edebiyatına yakın hissedenden Mehmed Lebîb Efendi'dir.

Mehmed Lebîb Efendi de “*Encümen-i Şuarâ*” mensuplarından biridir. Yaşlı olduğu halde toplantılara katılır ve genç şairlere yardımcı olurdu. İkamet etmiş olduğu konağı şairlerin uğrak yerlerinden biriydi. Genç şairler arasında üstat olarak kabul edilirdi.

Genel kanaate göre Encümen-i Şuarâ eski şiirin son temsilcisi olarak kabul edilir. Ahmet Hamdi Tanpınar bu topluluğu eski şiirin son temsilcisi olarak niteler. Encümen-i Şuarâ temsilcileri yüzyıllar boyunca oluşan şiir estetiğine zarar vermeden yenileşmeyi denemişlerdir.

Özetle bu dönem dîvân şiiri, halk söyleyişlerini şiire sokma ve Nedîm'le başlayan mahallileşme akımını devam ettirme temâyülündedir. Ancak bu eğilimde

aşırıya kaçılmıştır. Bu durum ise klâsik şiirin estetik değerinin düşmesine ve orijinalliğini kaybetmesine neden olmuştur. Dönem şairleri, eski ustaları taklitten öteye gidememiştir. Belli nazım şekilleri “şarkı, terkîb-i bend, tercî-i bend” çokça kullanılırken, bazı nazım şekillerinin de “mesnevi” kullanımı giderek azalmıştır.

2. MEHMED LEBÎB EFENDİ’NİN

HAYATI, ESERLERİ VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

2.1 - Hayatı

Asıl ismi Mehmed olan Lebîb Efendi 19. yüzyıl dîvân şâirlerindedir. Kaynakların çoğunda adı ile mahlası birlikte zikredilerek Lebîb Mehmed veya Mehmed Lebîb olarak anılmış, bazen de isminin, mahlasının ya da her ikisinin sonuna bir “Efendi” unvanı eklenmiştir.

Şâirin “akıllı, zekî, fatîn, akıl ve zekâ sâhibi”² gibi anlamlara gelen Lebîb mahlasını, nasıl veya kimden aldığı ve ne zamandan beri kullandığına dair herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır.

İnceleme konusu olarak ele aldığımız Lebîb Efendi 1199 (1784-1785)³ yılında İstanbul’da doğmuştur.⁴ Lebîb Efendi’nin doğum tarihi bazı kaynaklarda farklı ifade edilmiştir. Osmanlı Müellifleri’nde⁵ şairin doğum tarihi (1199) olarak belirtilirken, Sicill-i Osmanî⁶ ve Fatin Tezkiresi’nde⁷ Lebîb’in doğum yılı olarak 1203 (1788-1789) tarihi verilmiştir.

² Şemseddin Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1996, s.1237.

³ İbnü’l Emin Mahmud Kemâl İnal, *Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî’ş-Şuarâ)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999, C. 3, s. 1225.

⁴ Lebîb’in kızı, Mâbeyn Müşîri Abdülhamid Ferid Paşa’nın karısıdır. Onun oğlu olan İzzeddin Bey’in İbnülemin’e verdiği doğum tarihi 1199’dur.

⁵ Bursalı Mehmed Tâhir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, Meral Yayınları, İstanbul 1972, C. 2, s. 214.

⁶ Süreyyâ, Mehmed, *Sicill-i Osmânî*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, C. 3, s. 901.

⁷ Çiftçi, Ömer, *Fatin Davut-Hâtîmet’ül-Eş’âr*, www.kulturturizm.gov.tr, Ankara 2007, s. 362.

Mehmed Lebîb Efendî, Tophâne Ruznâmçecisi Mustafa Efendi'nin oğludur. Özel dersler alarak eğitim gören ve kendini yetiştiren Lebîb, bir süre Ruznâmçe Kalemi'nde çalışmaya devam ederse de daha sonra babasının 1 Rebîulevvel 1228 (4 Mart 1813)'de vefâtı üzerine hâcelik rütbesiyle onun yerine tâyin olunur. On üç sene bizâtihi bu görevde bulunur.

1241 (1826)'de yeniçerilik lağvedilirken, Koca Mustafa Paşa civarında bir tekkenin post-nişini olan Feyzullah Efendi'nin oğlu Küçük Şeyh, müntesiplerinden Tophâne Nâzırı Sadık Efendi'ye karışıklık çıkararlardan ve kendi dervişlerinden olan Yeniçeri mumcusu Arnavud İsmail'in oğlu Süleyman'ın arandığını söyleyerek, onu saklamasını ister. Bunun üzerine Sadık Efendi de maiyetinde ruznâmçeci olan Lebîb Efendi'nin evini bu iş için uygun görür. Lebîb Efendi, Süleymân'ın serasker tarafından aratıldığını duyunca, suçlunun kendi evinde saklandığını zâbitlere ihbâr eder. Zâbitler de Sadriâzam Selim Paşa'ya haber verirler. Bu ihbâr üzerine Süleyman Lebîb'in evinden alınıp idâm olunur. Sultan II. Mahmud Tophâne Nâzırı Sadık Efendi ile Lebîb Efendi'yi de idama mahkûm eder; fakat Pertev Paşa ve devlet büyüklerinden birkaçının ıstırhamıyla ölümden kurtulurlar. Sadık Efendi Amasya'ya sürgüne gönderilir 28 Zilkade 1241 (4 Temmuz 1826); Lebîb ise durumu haber vererek sadakatini göstermiş olmasına rağmen, haber vermeyi birkaç gün geciktirdiği için Kütahya'ya sürülür. Bir müddet sonra affolunarak İstanbul'a döner. 11 Şevval 1243'te başlayan Rusya Savaşı'nın başlarında Tuna nehrinin kıyısındaki kalelerin kontrolüne memur edilir. Savaşın ilerleyen safhalarında ise, Şumnu Ordusu Mühimmat-ı Harbiyye Nezaretine getirilir. Lebîb bu vazifesinin sona ermesi üzerine İstanbul'a döner.⁸

Lebîb Efendi, muhtelif tarihlerde Sırbistan'a, Arnavutluk'a ve Bosna'ya geçici memuriyetlerle gönderilir. Şâir mevkûfâtılık aynı yıl zecriyye muhassıllığı (alkollü içkiler vergisi tahsildarlığı), son olarak tersâne müdürlüğü görevlerinde bulunur.⁹ Daha sonra ise Harîr Nezâreti'ne tayin olunur.

⁸ Lûtfî Efendi, tarihini kesin olarak bildirmeden, Lebîb'in "Mısırlı'nun Haleb taraflarından avdetinde" Haleb ve sonra Yanya Defterliği yaptığını yazar. (Târih-i Lûtfî, TTK Ktbh., Y. 531/4, s. 97). Özgül, M. Kayahan, *XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ*, Kurgan yay., Ankara 2012, s.32.

⁹ Süreyyâ, Mehmed, *Sicill-i Osmânî*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, C. 3, s. 901.

Nezâret:

“hablû’l-metîn idaresine rabt olunmuş ise de memûriyyet-i mezkûreyi târ-pûd-ı nezzâreye alır almaz oradan dahi serrişte-i memûriyyeti mûnkati” olur.¹⁰

Bir müddet mâzûl kaldıktan sonra, Dâr-ı Şûrâ-yı Bâbîâlî’ye âzâ seçilir (Zilhicce 1253); bunu müteâkıben de Meclis-i Zirâat Âzâlığı’na getirilir.

Ticaret Nezâretine bağlı olarak 1254 yılında kurulan Karantina İdaresi, ertesi yıl müstakil bir hale getirilir ve nazırlığına Lebîb Efendi tayin olunur. 1256 (1840)’da ûlâ sınıf-ı sânisî rütbesiyle Haleb Vilayeti Deftarlığına getirilmesine rağmen Suriye’nin hava şartlarına uyum sağlayamayan şair iki yıl sonra istifa ederek İstanbul’a geri döner. 3 yıl kadar hiçbir işe tayin olunmaz. Şair, bu işsizlik halini şu beyitlerle ifade etmiştir:

Cühelâ nevbetini savsa Lebîbâ belki

*Muhtemeldir ki biraz servet ü sâ mân buluruz*¹¹

Şu zügürlük yakamı tuttu Lebîbâ hâlâ

*Onu kurtarmağa kuvvetlice îrâd ararım*¹²

Ne bâğa gitti ne sâhil-res oldu hayf Lebîb

*Zügürlük ile mükedder arar sorar yokdur*¹³

Birkaç yıl sonra 1259 (1843)’da ise Rumeli Eyaleti Deftarlığı vazifesiyle Manastır’a gönderilir. Manastır’da bir süre bu görevde kaldıktan sonra 1261 (1845)’de istifa ederek İstanbul’a geri döner. 1262 (1846)’da Sultan II. Mahmud zamanında kurulan Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’de (İlk Danıştay) âzâlık yapmıştır. Aynı sene içinde, Şehzade Murad’ın (d. 24 Receb 1256), Abdülhamid’in (d.15 Şaban 1258) ve Mehmed Reşad’ın (d. 19 Şevval 1260) sünnet düğünleri yapılırken, Lebîb Efendi’ye de ûlâ sınıf-ı evvel rütbesi verilir.¹⁴ 1265 (1849)’da Meclis-i Muhâsebe-i Mâliyye

¹⁰ Çiftçi, a.g.e., s. 362.

¹¹ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1988, v. 98^a.

¹² Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1995, v. 20^a.

¹³ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 69^b.

¹⁴ Özgül, Kayahan, *XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ*, Kurgan yay., Ank. 2012, s. 34.

Riyâseti'ne ve Encümen-i Dâniş Âzâlığı'na getirilir. Rebûlâhir 1270 (Ocak 1854)'de tekrar Meclis-i Vâlâ'ya aza olur.

Cerîde-i Havâdis'te bu haber şu şekilde duyurulmuştur:

“Meclis-i Vâlâ Âzâlığı, Mâliye Meclisi Reîsi sâbık Saâdetlü Lebîb Efendi Hazretleri'ne (...) tevcih buyurulmuştur.”¹⁵

1273 (1856) Zilkadesi'nde Takvim-i Vekâyi ve Matbaa-i Âmire Nezâreti'ne tayin olunur:

“Takvim-hâne Nezâreti'ne meclis-i mezkûr âzâsından şâir Lebîb Efendi, onun yerine nâzır-ı sâbık Recâi Efendi memûr oldu.”¹⁶

Bir müddet sonra, rütbe-i bâlâ ve Mecîdî nişânı alır. Lebîb, “ Rütbe-i bâlâ” rütbesi aldığıında hissettiklerini mecmûasında yer alan bir beytinde şöyle belirtmiştir:

*Hak teâlâyâ teşekkür etmeğe bu târihte
Pâdişâh ihsan kıldı rütbe-i bâlâ Lebîb¹⁷*

1278 (1860) yılında Matbaa-i Âmire ve Takvimhâne lağvedilerek görevi Maârif-i Umûmiyye Nezâreti'ne devredilir; nâzır Lebîb Efendi de bunun üzerine açıkta kalır. 15.000 kuruş “mâzûliyyet maâşî” ile emekli edilir:

“(...) bu halde bittabi' Takvim Nezâreti'nden infisâl edecek Utûfetlü Lebîb Efendi Hazretleri mess-i emekdâr ve âtifet-i seniyyeye sezâvâr bendegândan bulunduğu binâen müşârünileyhe tekaüd maâşî olmak üzere 15.000 kuruş verilecek...”¹⁸

Lebîb Efendi'nin nâzırlıktaki maaşı ise 19.172 kuruştur.¹⁹

¹⁵ Özgül, a.g.e., s. 35. Cerîde-i Havâdis, Nu. 665, 7 Rebûlâhir 1270.

¹⁶ Özgül, a.g.e., s. 36. (Tarih-i Lutfi, C.IX, v. 62^a.)

¹⁷ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1990 v. 166^b.

¹⁸ Özgül, M. Kayahan, XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ, Kurgan yay., Ank. 2012, s. 36.

¹⁹ Özgül, a.g.e., s. 36.

Bir daha herhangi bir işte çalışma fırsatı bulamayan Lebîb geri kalan vaktini evinde geçirmiştir. Bu inzivâ hayatı Lebîb'in şair ruhunu etkilemiştir. Bu etkileri şiirlerinde kolayca farketmek mümkündür:

*Seksen yaşına varmış iken sinn ü sâlimiz
Kalmak revâ mı sâye-i devlette nâ-tüvân²⁰*

*Yoktur evvelki teveccüh şimdilerde anladım
Biz Lebîbâ hâtır-ı dildâra girmiş çıkmışız²¹*

20 Şaban 1284 senesinde vefat eden Lebîb, ²² Eyub'daki Bostan İskeleyi'nde, imaretin karşı tarafında bulunan kabristana gömülür.

Mezar taşında:

*Hüve'l-bâkî
"Kudemâ-yı ricâl-i aliyyeden esbak Takvim-hâne Nâzırı merhum ve
mâğfûrûnleh Mehmed Lebîb Efendi'nin rûh-ı şerîfi için el-fâtiha 20 Şâban
1284." yazılıdır.*

2.2 - Eserleri

1. Mecmûa-i Eşâr (Dîvân-ı Eşâr)

Şiirleri büyük küçük on iki mecmûadan oluşmaktadır. Mecmûalardan bir kısmı Ziyâ Paşa'nın yazısıyladır. Mehmed Şerif Paşa, kütüphanesinde muhafaza ettiği bu mecmûaları umumi bir kütüphâneye bağışlamak ister. Lebîb'in pek eski dostlarından Pertev Paşa'nın Üsküdar'daki Selîmiye Dergâh'ından Fatih'teki Millet Kütüphanesi'ne naklolunan kütüphânesini bu iş için uygun bulur ve İbnülemin bu mecmûaları bizzat teslim eder. " *Pertev Paşa Ktbh., Nu. 656-667*" numaraları arasına kaydolunan mecmuaların herbirinin ilk sahifesinde:

²⁰ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1993, v. 35^a.

²¹ Mecmûa, Süleymâniye, YB.1990, v. 95^b.

²² Rûznâme-i Ceride-i Havadis, Nu. 803, 22 Şaban 1284.

“1284 sene-i hicriyyesinde vefât eden fuzalâ-yı ricâlden Lebîb Efendi merhûmun mecmûa-i eş’ârıdır. Afhâdından Mehmed Şerif Paşa tarafından Pertev Paşa Kütübhânesi’ne teberrû edilmiştir”

kaydı vardır.²³

Daha sonra ise Pertev Paşa Kütüphanesi, Süleymaniye Kütüphanesi’ne naklolunca, mecmûaların kayıt numaraları da “Yazma Bağışlar (YB), 1987-1998” şeklinde değiştirilir.²⁴

On iki mecmûanın içeriği sınıflandırılmak ve en güzelleri seçilmek suretiyle oluşturulan Dîvân-ı Kebir, Manastırlı şâir Salih Nâilî tarafından bastırılmak üzere Mısır’a götürüldüğünü ve sonucunun meçhûl olduğunu Mehmed Şerif Paşa söylemiştir.²⁵

2. Cevâhir-i Mültekata

Hikaye ve kıssalardan oluşan bir eserdir. Cevâhir-i Mültekata [(İs.), 1286, Matbaa-i Amire, 745 s.²⁶ Giritli Mustafa Nûri Efendi tarafından 1288 tarihinde bu esere (*Dürer-i Mültekata-Zeyl-i Cevâhir-i Mültekata* ismiyle zeyl yazılmış ve neşredilmiştir.)²⁷ Bu eser Lebîb’in ölümünden sonra basılmıştır.

3. Tuhfe Şerhi²⁸

Lebîb Efendi Sünbülzâde Vehbî’nin Tuhfe ve Nuhbe adlı manzum lugatlarına tazmin yoluyla bu eseri meydana getirmiştir. Lebîb Efendi eserini 1847 yılında tamamlamıştır. Mehmed Lebîb Efendi, Tuhfe ve Nuhbe’den çeşitli kıt’aları alıp, beyitlerin her satırının altına veya üstüne kendi beyitlerini eklemek suretiyle tazminatını

²³ Son Asır Türk Şairleri’ndeki bir nottan (s.1228, not 4) bu kayıtları İbnülemin’in düşürdüğünü öğreniyoruz.

²⁴ YB. 1987, 106 v.; YB. 1988, 110 v.; YB. 1989, 150 v.; YB. 1990, 286 v.; YB. 1991, 105 v.; YB. 1992 111 v.; YB. 1993, 42 v.; YB.1994, 110 v.; YB. 1995, 54 v.; YB. 1996, 173 v.; YB. 1997, 60 v.; YB. 1998, 76 v. İbnülemin, bu mecmuaların toplam 2832 sahife olduğunu yazar. M. Kayahan Özgül ise 2776 sayfa olduğunu belirtmiştir. Özgül, a.g.e., s. 38.

²⁵ İnal, a.g.e., s. 1228.

²⁶ Özgül, a.g.e., s. 39. Kitabın basım ilanı: Hakayıku’l-vekeyi Gaz., Nu. 364, 4 Recep 1288.

²⁷ Bursalı Mehmed Tâhir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, Meral Yayınları, İstanbul 1972, cilt:2, s. 214.

²⁸ İÜ Ktbh., TY. 5778, 231 v. (1251 yılında Hafız Hamdi Vasfi hattıyla)

oluşturmuştur. Eser Takvimhâne-i Âmire matbaasında basılmıştır. 55 varaktır ve kıt'alardan oluşmaktadır. Toplam 660 beyit vardır. Son bölümde bir de tahmis bulunmaktadır.

Sünbül-zâde Vehbî'nin Tuhfe-i Vehbî'sinden bazı bölümleri açıklayan bu eserin başındaki:

*Nâm-ı şehinşâh ile olmuştu çünkü ibtidâ
Buldu şimdi sâye-i şâhânede hüsn-i hitâm
Cevher-efsanlık edip tarihini dedim Lebîb
“Hamd ola Allâh’a oldu Tuhfe’nin şerhi tamâm” (1250)²⁹*

tarih düşürmesi dikkate alındığında, yazılmasından on iki yıl sonra basıldığı görülmektedir.³⁰

4. Şerh-i Lamiyet’ül-Acem³¹

Bu kitap, Müeyyedüdin Ebû İsmâilü'l-Hasan bin Ali Tugraî'nin (455-1063) aynı adlı kasîdesinin Türkçe şerhidir.³²

5. Sıhhat ü Maraz Tercümesi³³

Bu kitapta Lebîb, Fuzuli'nin Farsça olan “*Sıhhat ü Maraz*” adlı eserini tercüme etmiştir. Bu tercüme basılmak üzere iken Abdülhak Molla okuyup iade etmek üzere alır, fakat geri veremedi vefat eder. Müsvedde halinde olan tercüme de ne yazık ki yanar. Bu sebeplerden dolayı yeniden tercüme etmeye mecbûr kaldığını Lebîb Efendi, 1273 (1856)'te basılan nüshanın önsözünde belirtir.³⁴

---

²⁹ Özgül, a.g.e., s.38.

³⁰ Tuhfe Şerhi, (İst.), 1262, Matbaa-i Amire, s. 301.

³¹ İnal, a.g.e., s. 1228.

³² (İst.), 1271, Tabhâne-i Amire, 114 s.

³³ İnal, a.g.e., s. 1228.

³⁴ Özgül, a.g.e., s. 38. Bastıran: (Galata Gümrüğü Tahrîrat Başkâtibi Elhac Mehmed Râgıb Bey), İst., 1282, 37 s.

6. Burhânü'l-Hüdâ fi Reddi'n-Nasarâ

Şeyh Abdullah Mühtedî'nin hıristiyanlığın reddine dair matbû bir eseri olan *Tuhfetü'l-Erib fi Redd'n-Nasara*, adlı eserini beş bölüm halinde tercüme etmiştir. Bu kitap basılmamıştır.³⁵

7. Lebîb Sûrnâme'si³⁶

Bu eser 1836 tarihinde II. Mahmud'un kızı Mihrimah Sultan'ın Ferik Mehmed Paşa ile evlenmesi sebebiyle yapılan düğünü ve şehzadeleri Abdülmecid ile Abdülaziz'in aynı tarihteki sünnet düğünlerini konu edinmiştir.

Lebîb bu eseri Sultan Mahmud'un emriyle yazdığını eserin sonunda belirtmiştir:

*Kilk-i Lebîb oldı hemân
Târîhine gevher-feşân
Emr eyleyüp Mahmûd Hân
Sûrnâme'yi kıldum tamâm³⁷*

Eser şu beyitle başlamaktadır:

*Allah'a şükür ki oldı âlem
Gülzâr-ı behîst-i adne tev'em*

Eserin başında 120 beyitlik manzum bir bölüm vardır. Eserde belirtildiğine göre düğün Şevval ayının 19. Perşembe günü başlamış ve günlerce sürmüştür. Lebîb düğüne gelen davetlilerin isimlerini kaydetmiştir. Eserde düğün ayrıntılarıyla anlatılmıştır. Eglencelerin, gösterilerin anlatımına ayrı bir önem gösterilmiştir. Sûrnâme, bölümler halinde yazılmıştır. Ayrıca 20 kadar tarih bu düğün için düşürülmüştür. Eser mensur olmasına rağmen yine bölümler içinde bazı beyitler bulunmaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Arslan diğer Sûrnâmelerle birlikte Lebîb Sûrnâmesi'ni de yayımlamıştır. Sûrnâme, İstanbul Üniversitesi Kütüphânesi'ne kayıtlıdır. Kitapta

³⁵ İnal, a.g.e., s 1228.

³⁶ Arslan, Mehmet, *Türk Edebiyatında Manzum Surnâmeler (Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri)* Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999, s.66.

³⁷ Arslan, a.g.e., s.66.

belirtildiğine göre, Lebîb Sûrnâmesi 142 varaktır. Kitabın ilk ve son beş yaprağı manzumdur, diğer kısımları ise mensur olarak kaleme alınmıştır. İstinsah kaydı yoktur. Müellif hattı olabilir.

Ayrıca Hazret-i Muhammed zamanında sokaklardan da misaller getirilerek şehirlerdeki yolların müslümanlığın temizlik kurallarına uygun olarak nasıl genişletilmesi, düzenlenmesi ve temizlenmesi gerektiğine dair yazılan bir eseri vardır. Bu eser basılmamıştır.

2.3 – Edebi Kişiliği

Döneminin ilim irfan sahibi olan büyüklerinden kabul edilen Lebîb Efendi, kaynaklarda başı büyük, beyaz sakallı, kısa boylu, vücudu enli bir zat olarak tasvir edilmektedir.³⁸ Şairin Mahmud Paşa Câmii civarında Menge Mahallesi'ndeki konağına edibler, şairler ve diğer ilim âşıkları gelir ve burada ilmi ve edebi mülâhazalar yapılırdı. İlim sahiplerini himaye eder ve kabiliyetli gençlerin yetişmesine çalışırdı.

Mehmed Lebîb Efendi Dîvân geleneğine bağlı, şiirlerinde halk deyimlerinden ve atasözlerinden de yararlanan bir Dîvân şairidir. Şiirlerinde sade ve yalın bir söyleyiş hâkimdir.

Encümen-i Şuarâ şairlerinden biri olan Mehmed Lebîb Efendi'nin Mahmudpaşa Câmii civarında bulunan evi encümenden önce de sonra da bir edebiyat mahfeli durumundadır. Kadıasker Mustafa İzzet Efendi, Mısır'dan dönüşünde Lebîb'e komşu olur. Lebîb'in evine gidenlerinden birisi de Ziyâ Paşa'dır. Ziyâ Bey, Lebîb'in şiir mecmûalarından birkaçını istinsah etmiştir. Ziyâ Paşa, Lebîb'i üstat olarak görür. Lebîb de Ziyâ Paşa'daki şiir cevherinin farkındadır:

Düşmüş hayâl-hânesine aks-i tal'atin

Âyîne-i fuâd-ı Lebîb'in Ziyâ'sı var³⁹

³⁸ İnal, a.g.e., s.1226.

³⁹ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1991, v. 45^a.

Konağın diğere bir müdâvimi olan Sâlih Nâili, Lebîb'in dîvânını bastırmak üzere Mısır'a götürse de bir sonuç çıkmaz. Lebîb kemâle gelen yaşı ve şiirlerindeki yenilik sebebiyle zamanında üstad kabul edilmiştir. Lebîb Efendi, Habib ve Şevket gibi şairlere mahlâslarını vermiştir.⁴⁰ Ayrıca Şair Safvet'i yorgancı kalfalığından ve meyhâne köşelerinden kurtarmıştır.

Lebîb Efendi zamanının önemli edîb ve şâirleriyle sıkı bir iletişim içindedir. Ziyâ Paşa ve Cerîde-i Havâdis yazarı meşhûr Ali gibi zatlar bunlardan birkaçıdır. Yaşlılık zamanında bile ilmi ve edebî sohbetlerden geri durmayan şair devamlı bu ortamlara gidip gelmiştir. 1861'de yaşlı olduğu halde Hersekli Ârif Hikmet'in evinde toplanan "Encümen-i Şuarâ"ya devam etmiştir. Lütfi Efendi, tarihinin basılmayan kısmında Mehmed Lebîb'in vefâtından bahsederken şöyle demektedir:

*"...Şuh-meşreb pîr-i civan-nümâ, hüsn-i tabiat ve ülfet ve musâhabette yektâ, meclisiyle iğtinâm olunur bir şâir-i hemtâ idi. Hânedân-ı ehl-i beyte olan şiddet-i irtibât ve muhabbeti âsârı olarak her sene muharremü'l-haram duhûlünde müstakilen beşer onar sahifelik mâtem-nâmeler tanzimini itiyad edinmişti."*⁴¹

Fatin Dâvud da tezkiresinde Lebîb Efendi'nin şairliği ve çok yazması hakkında şu sözleri kaydetmiştir:

*"Müşârün-ileyh sür'at-ı tab'a mazhar bir şâir-i kesîrû'l-eser olup eş'ârı şâirâne ve üstadâne vâki olmuştur."*⁴²

Lebîb Efendi'nin, kendi şairliğini değerlendirdiği fahriyyeleri de bulunmaktadır:

Sühan-şinâs görünce gazellerimi dedi

*Lebîb Efendi 'acâyib kemâl var sende'*⁴³

⁴⁰ Hâbîb'e yazdığı iki mahlâ-nâmesi için bk. Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1996, v. 48^b-49^a. Şevket'e yazdığı ise, a.g.mec., v. 84^a-85^b.

⁴¹ İbnü'l Emin Mahmud Kemâl İnal, *Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî's-Şuarâ)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999, cilt:3, s.1227.

⁴² Çiftçi, a.g.e., s. 362.

⁴³ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 62^b.

*Bir şeyim var demem Lebîb ancak
Nazm u nesr ile iftihârım var⁴⁴*

*Sühan-ı şinas bulunmuş olaydı fi'l-cümle
Lebîb şi'r ile şöhret-şi'âr olur mu olur⁴⁵*

*Teşekkürümdür ma'ânî vü mazmûnum
Ben Lebîbâ şi'rde hâkânım⁴⁶*

Mehmed Lebîb, gazelleriyle şiirde yeni bir tarz açtığını da belirtir:

*Tarz-ı digerle Lebîbâ ne güzel yol açtın
Başkadır vâdi-i nazmındaki etvâr-ı sühan⁴⁷*

*Tavr-ı eslâf hoş Lebîbâ ammâ
Başkadır başka tarz-ı nev-îcâd⁴⁸*

Sünnî bir tarikate mensup olup da bektâşilik temâyülü taşıyan Encüme-i Şuâra şairlerinin yolu çoğunlukla Nakşibendilikten ve Mevlevîlikten geçer. Lebîb Efendi de bu şairlerden birisidir. Şâir'in Nakşibendiliğe karşı sevgisi vardır:

*Abd-i merdân-ı ilâhîdir Lebîb-i müstemend
Câker-i dîrîn-i hâk-i pâ-y-i Şâh-ı Nakşbend⁴⁹*

Şair Mevlevîliği de irfan yolu olarak görür:

Mevlevî mesleği irfân yoludur⁵⁰

---

⁴⁴ A.g.mec. v. 76^b.

⁴⁵ A.g.mec. v. 100^b.

⁴⁶ A.g.mec. v. 80^a.

⁴⁷ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 77^b.

⁴⁸ A.g.mec. v. 79^a.

⁴⁹ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1988, v. 139^b.

⁵⁰ A.g.mec., v. 43^b-45^a.

Mevlevîlik yoluyla da bektâşîliğe olan sempatisi geçit bulur:

*Ben Lebîbâ gidemem başka kapıya vallah
Dergeh-i Âl-i Haydar bana her-gâh penah⁵¹*

*Kemter Lebîb bendelik etmez diğerlere
Dergâh-ı Âl-i Haydar'a eyler gedâlığ⁵²*

Lebîb Efendi ayrıca 1275'te doğan oğluna “*Murtazâ*” ismini vermiştir.⁵³

Abdülhamid Ziyâ, yani bildiğimiz adıyla Ziyâ Paşa, Lebîb Efendi'yi kendisine üstat olarak kabul etmiş ve ondan etkilenmiştir. Bu durum şairlerin dizelerine de yansımış görünmektedir:

Meselâ Lebîb'in “*Kendi ankaları sayd eyler iken lâyük mı / Bir iki serçe tutan âcizi etmek tahkîr⁵⁴*” beyti, Ziyâ Paşa'nın terkîb-i bendindeki “*Milyonla çalan mesned-i izzette ser-efrâz / Birkaç kuruş mürtekibin câyı kürektir⁵⁵*” mısralarını hazırlamış gibi görünür.

Ziyâ Paşa'nın hece vezniyle de şiirler yazmasına etki eden şairlerden biri Lebîb'tir. Aşağıdaki dizelerden anlaşılacağı üzere, Lebîb, kendisini halk şiirine yakın bulmaktadır.

*Vaktiyle gelmiş olsam ederdim Lebîb eğer
Evvel-emirde Âşık Ömer'le müşâare⁵⁶*

⁵¹ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1990, v. 159^a.

⁵² Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1995, v. 17^b.

⁵³ Mecnûa, Süleymâniye, YB, 1997, v. 30^a.

⁵⁴ Mecnûa, Süleymâniye, YB.1994, v.37^a.

⁵⁵ Külliyyât-ı Ziyâ Paşa, s. 143.

⁵⁶ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1993, v. 36^a.

*Vaktimiz şâirin remz ü mezâmini Lebîb
Câ-be-câ Âşık Ömer sözlerin eyler telmih⁵⁷*

Lebîb Efendi, halk söyleyişine yakın olması sebebiyle şiirlerinde birçok deyim kullanmıştır:

*Nemek meclisimizdir deyüp âşüfte Lebîb
Yâr tuz ekti yine yarasına ağyârın⁵⁸*

*Ûrperip tüğlerimiz herbiri bir saz çalar
Biz de feryâdımızı nây ile hemdem edelim⁵⁹*

*Dil ü cân bend olıcak kâkülüne
Bir resende iki cânbâz oldı⁶⁰*

*Kabardı koltuğum atdın kolunu boynuma da
Kucaklamakla seni iftihâr olur mu olur⁶¹*

Ahenk temininde önemli bir unsur olan redif, bir gazelin hem içeriğini kısıtlar, hem de şekli bir parlaklık kazandırarak okuyucuyu şiirin tamamına değil, beyit sonlarındaki tekrarlara bağlar.

Bu çalışma çerçevesinde incelediğimiz gazelerde kelime seviyesini aşan redifler vardır. İkilemelerin, bazı deyim ve tamlamaların, kelime gruplarının redif olarak kullanıldığı şiirlerde ahengin anlamın önüne geçtiği olmuştur. Aşağıda örnek olarak verdiğimiz beyitlerde redifin bütün şiiri kapladığını söylemek yanlış olmaz:

⁵⁷ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1998, v. 6^b.

⁵⁸ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 8^a.

⁵⁹ A.g.mec., v. 16^a.

⁶⁰ A.g.mec., v. 71^b.

⁶¹ A.g.mec., v. 100^b.

*Muhabbet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
O hâlet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim⁶²*

*Mizâc-ı yâr nasıldır, ne der de anlatırım
O hûnhâr nasıldır, ne der de anlatırım⁶³*

*Sebeb- tedârîke o dildâr uzak durur gelmez
Yakînde çıktı bu efkâr uzak durur gelmez⁶⁴*

*Hayâl-i yâri temâşâ nasıl güzel şeydir
Tasavvur olsa o hûlyâ nasıl güzel şeydir⁶⁵*

*Hâl-i muhabbet anlaşılır şey değil imiş
Bir başka hâlet anlaşılır ey değil imiş⁶⁶*

Lebîb, şiirde sade söyleyişten yanadır. Şiirlerinde Arapça-Farsçadan arı bir dil kullanmıştır. Türkçe şiirler yazma konusunda ısrarlı olmuştur. Şiiri ise bir eğlence olarak görmektedir:

*Sâde-gûlûkle çıkardın nâmını artık Lebîb
Böyle bî-mânâ sözün eş'ar denmez adına⁶⁷*

*Ne levendâne Lebîb ne zarîfâne senin
Def'-i efkâr için söylediğin sâde gazel⁶⁸*

⁶² Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 55^a.

⁶³ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 57^b.

⁶⁴ A.g.mec., v. 56^a.

⁶⁵ A.g.mec., v. 45^b.

⁶⁶ A.g.mec., v. 101^b.

⁶⁷ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1990, v. 1^a.

⁶⁸ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1990, v. 86^a.

*Bu sâde levendâne sühanlarla Lebîbâ
Tab'ında nev-âyin 'aceb encümenin var⁶⁹*

*Sâde-gûlukla fakat fahr eylerim yohsa Lebîb
Ben demem hâşâ hünerverlik sühanverlik budur⁷⁰*

Lebîb Efendi'nin bazı beyitlerinden, sâde dille yazmasının o zaman tepki gördüğü anlaşılır:

*Pek sâdedir deyû okumazlarsa da Lebîb
Sen âşıkâne-tarz gazel-hân değil misin⁷¹*

*Uydum Lebîb sâde sühanla zamâneye
Bir kimse vaktimizde sühandânı istemez⁷²*

Ama gelecekte şiirlerinin yeniden itibar kazanacağını belirtir:

*Sühan-şinâs gelir de zamanla şâyed
Gazellerine Lebîb i'tibâr olur giderek⁷³*

Bu eleştirilere rağmen, Lebîb Efendi'nin sâde söyleyiş ve arı Türkçe konusundaki fikirlerinden vazgeçmediğini görmekteyiz:

*Sâde söylerim eş'ârı Lebîbâ, edemem
Tab'ıma tekellüflü kelâmı teklif⁷⁴*

*Bana mecmûasın okuttu geçenlerde Lebîb
Sâde sözler bu âlemde esermiş bildim⁷⁵*

⁶⁹ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 27^a.

⁷⁰ A.g.mec., v. 48^b.

⁷¹ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1990, v. 52^a.

⁷² Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 27^b.

⁷³ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1997, v. 39^b.

⁷⁴ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1994, v. 50^b.

*Ben sâde söylerim tururum başkası Lebîb
Mazmûn nola şî'rine 'unvân arar gezer⁷⁶*

Lebîb sade söyleyiş üzerinde çok durduğu ve bu minval üzere gazeller kaleme aldığı gibi dîvân şiirinin klasik üslubuyla da şiirler yazmıştır:

*Rind-i 'aşkım lâubâli tavrıdır matlab bana
Meslek-i meyh'âr gider meşreb ü mezhep bana*

*Bir 'aceb müşvârdır alüdelik tab'ımda kim
Şive-i girdâr-ı zâhid görünür agreb bana*

*Hâlîme çesbân olan şey ibtilâ-yı 'aşkıdır
Kâr-ı bâr-ı nâledir her hâlde enseb bana*

*Mihr-i 'âlem tâb-ı hüsnüñ şem'-i sûz-i hasreti
Subh-ı gamda gösterir her zerreyi kevkeb bana*

*Gündüze katmış gibidir giceyi baht-ı siyeh
Eyler ol mihr-i ruhun hicrânı rûzum şeb bana*

*Ragbet itmeme 'usra kim mâbeyn-i yüsr olur bedîd
Tesliyetdir inşirâh-ı şadr ile fergab bana*

*Şanma maksad Nâbî'ye tanzîr verişdir Lebîb
Eylemek taklîd ehl-i dânişe meşreb bana⁷⁷*

Encümen-i Şuarâ topluluğu, eski mazmunları terketmek, yeniden bulma ve aynen korumak şeklinde özetlenebilecek üç görüşün tartışıldığı bir atmosferde toplanır. Mehmed Lebîb Efendi'nin bu konudaki görüşü ise eski mazmunların artık

⁷⁵ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1988, v. 6^b.

⁷⁶ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 44^b.

⁷⁷ A.g.mec. v. 91^a.

anlaşamadığı, okuyucunun bunu çözmesi için gayret sarfetmediği minvalindedir. Bunun için bu mazmunları kullanmaktan kaçınır:

*Sâde olsun, çok tekellüf eyleme mazmûnda
Şimdilerde anlayan azdır Lebîb eş'ârdan⁷⁸*

*İktifâ edip gazelde sadece sözle Lebîb
Bahş ettim gayriye mazmunları, manâları⁷⁹*

*Lebîb söylüyor ammâ gazeller anlayacak
Sühan-şinâs hünerver arar sorar bulamaz⁸⁰*

*Bu gûne sâde kelâma sığışmıyor mazmûn
Lebîb nazmına manâ tarıldı mı bilmem⁸¹*

Batı'dan gelen yenileşme birçok alanda olduğu gibi sanat ve edebiyat alanında da olmuştur. Şairler Batı medeniyeti dairesinin mazmunlarından da istifade etmişlerdir. Bu hâle en bâriz örneklerden birisi de tiyatronun Osmanlı Devleti'nde yaygınlaşmasıdır. Lebîb Efendi de bu mazmunları şiirlerinde kullanmıştır:

*Tiyatro-hâne-i ikbâli tezyîn etseler gerdûn
Verâ-yı perdede pekçok temâşâ eyler âmâde⁸²*

Dîvân şairlerinin şiirlerinde hem döneminin hem de kendi şahsi hayatının izleri bulunmaktadır. Bu eserlerde siyasi, sosyal ve ekonomik hayatla ilgili pekçok bilgi bulmak mümkündür. Şairler sevinçlerini, hüznlerini ve sıkıntılarını şiirlerine yansıtmışlardır. Lebîb Efendi de kendi yaşadığı sıkıntıları şiirlerinde sık sık dile getirmiştir. O da zamandan şikayet etmiş, dünyayı köhne ve yıkık bir harebeye benzetmiş, geçim sıkıntısı ve maaş derdine düşmüştür:

⁷⁸ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1990, v. 4^a.

⁷⁹ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1988, v. 40^b.

⁸⁰ Mecnûa, Süleymâniye, YB. 1987. v. 45^b.

⁸¹ A.g.mec., v. 100^a.

⁸² A.g.mec., v. 40^b.

*Ne bâğa gitti ne sâhil-res oldı hayf Lebîb
Zügürlük ile mükedder arar sorar yokdur⁸³*

*Şu zügürlük yakamı tuttu Lebîbâ hâlâ
Onu kurtamağa kuvvetlice îrâd ararım⁸⁴*

Yukarıda belirttiğimiz gibi dize aralarında o devir hakkında birçok bilgi edinilebilir. Lebîb Efendi'nin de aşağıda vermiş olduğumuz beyitlerinde de bunu açıkça görmekteyiz. Lebîb, aşağıdaki beyitlerinde Tanzîmat döneminde tecrübeli, yetişmiş idareciler yerine cahillerin iş başına getirilmesini eleştirmiştir:

*Bilmem ne çâre etmeli tahsîl-i çâh için
Yok i'tibâr gayret ü sa'y ü sadakate
Âkil kıyâs eyler iken kendisin Lebîb
Haml oldu cümle gördüğü işler hamâkate⁸⁵*

*Pek yazık olur idi nâdâna âlemde Lebîb
Dâniş ü akl ile olmuş olsa sâ mân ü refah⁸⁶*

*Çâk çâk olmakta kâlâ-yi maârif çün pelas
Şimdilerde nev-resânın giydiği başka libâs⁸⁷*

İş bilmeyenlerin iş başına gelmesiyle ve adâlet kelimesinin sadece lugatta kalmasıyla ahlâki değerler büyük bir çöküş içine girmiştir:

---

⁸³ A.g.mec., v 69^b.

⁸⁴ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1995, v. 20^a.

⁸⁵ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1989, v. 55^b.

⁸⁶ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1992, v. 62^b.

⁸⁷ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1988, v. 103^a.

Seyreyleyin kedileri bâlâ-yı bâmda
*Encâm-ı kâr birbiri ile hırlaşır*⁸⁸

Lebîb her yılın Muharrem ayında Kerbela Vak'asına dair mersiyeler yazarak bastırmayı bir gelenek haline getirir. Bu mersiyelerden sekizini M. Kayahan Özgül tespit etmiştir:

Mersiye, (İst.), Muharrem 1275, Matbaa-i Amire, 7 s.; (İst.), 10 Muharrem 1276, Matbaa-i Amire, 11 s.; (İst.), (y.t.y.), Matbaa-i Amire, 13 s.; (İst.), 10 Muharrem 1278, Matbaa-i Amire, 8 s.; (İst.), Muharrem 1279, Matbaa-i Amire, 8 s.; (İst.), Gurre-i Muharrem 1280, 12 s.; (İst.) Gurre-i Muharrem 1281, 9 s.; (İst.) Gurre-i Muharrem'ül-harem 1283, Matbaa-i Amire, 16s.⁸⁹

Lebîb Efendi'nin Kerbelâ olayına dair yazmış olduğu mersiyelerden biri de çevirdiğimiz mecmûada bulunmaktadır.⁹⁰

Üzerinde çalıştığımız mecmûa 01987 demirbaş numarasıyla Süleymâniye Kütüphânesi Yazma Bağışlar 1987 numaralı bölüme kayıtlıdır. Tek nüsha olan mecmûa 106 yapraktır. Mecmûa güzel bir nesih hattıyla yazılmıştır.

Metnin yazımında çeviriyazı alfabesi kullanılmıştır. Her şiire sayı verilmiş, beyitler numarayla gösterilmiştir. Her şiirin başına vezin yazılmış ve altına işaretlenmiştir. Eserin sonunda seçme bir sözlük bulunmaktadır.

Metinde şairin mahlası olan “Lebîb” kelimesi ve bazı başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Mecmûa-i Eşâr'da 2 kasîde, 4 kıt'a, 1 terkîb-i bend, 1 müfred, 1 lugaz, 14 tarih, 21 nazire ve 311 gazel bulunmaktadır. Ayrıca mecmûada 8 beyitlik bir Farsça gazel bulunmaktadır. Bu şiirlerin toplamı 355 yapmaktadır. Bu manzumelerin nazım

⁸⁸ A.g.mec., v. 102^a.

⁸⁹ Özgül, M. Kayahan, *XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ*, Kurgan yay., Ankara 2012, s.38.

⁹⁰ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 13^b-18^a.

şekillerine ve türüne göre sayısal dağılımı ve kullanım oranları aşağıdaki tablodan daha iyi anlaşılacaktır:

Tablo 1: Mecmûa-i Eşâr'daki Nazım Şekilleri.

Sayı	Nazım Şekli	Manzume Sayısı
1	Gazel	332
2	Kaside	2
3	Kıt'a	4
4	Terkîb-i Bend	1
5	Lugaz	1
6	Tarih	14
7	Müfred	1
TOPLAM	7	355

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere Lebîb Efendi, mecmûasında 7 farklı nazım şekli ve türü kullanmıştır. Bu nazım şekilleri içinde sayısal olarak en fazla kullanılan gazeldir. Şair 332 gazel yazmıştır ve bu gazeller bütün şiirlerin % 93'ünü oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle Lebîb'in bu mecmûada bulunan şiirlerinin neredeyse tamamı gazellerden oluşmaktadır. Ardından sırasıyla târih, kıt'a çok kullanılan nazım şekilleridir.

Lebîb'in çevirdiğimiz bu mecmûası toplam 2641 beyitten oluşmuştur. Mecmûada hem beyit sayısı hem de manzume sayısı bakımından en çok kullanılan nazım şekli gazeldir. Yer yer toplumsal konuların da işlendiği ancak çoğunlukla aşk konusunun işlendiği bu gazellerin 83'ü beş, 11'i altı, 131'i yedi, 13'ü sekiz, 49'u dokuz, 10'u on, 11'i on iki, 12'si üç, 13'ü sekiz, 14'ü dört, 15'i dört, 19'u iki, birer tanesi de 24 ve 36 beyitten oluşmaktadır.

Gazellerin manzume ve beyit sayısı bakımından ilk sırada yer alması, Lebîb'in bir gazel edebiyatı olan dîvân edebiyatının nazım şekli olan gazele bir hayli tutkun olduğunu göstermektedir.

Klasik devirde (16 – 17 yy.) gazeller ekseriyetle 5-7 beyit arasında değişirken, Lebîb'in bazı gazelleri onlarca beyit yazması oşkun bir kişiliğe sahip olup kolay yazdığını gösterir. Lebîb bu durumun kendisi de farkındadır:

*Çenen mi düştü Lebîbâ ne çok gazel yaptın
Ederler ise becâdır kelâmın istiksâr⁹¹*

Lebîb Efendi, Mecmûa-i Eşâr'ında bulunan (212-214-215-218-242-243) numaralı şiirlerini 16. yüzyılın sultanü'ş- şuarâsı olan Bâkî'ye;⁹² (271-282-283-284-285-290) numaralı şiirlerini ise 17. yüzyıl hikemî üslûbun üstadı olan Nâbî'ye⁹³ nazîre olarak yazmıştır. Şâir ayrıca Vehbî-zâde Hayrî'ye beş, Fâik ve Âsım Efendi'ye ikişer, Âgâh Efendi ve Sâmi'ye de birer tane nazire yazmıştır.

Lebîb Efendi, beş adet tarihi ramazan ayının gelmesi münasebetiyle Vehbî-zâde Hayrî'nin vefâtına da üç tarih kıtası yazmıştır. Ayrıca Mustafa Reşid Paşa'nın (ö. 1858) sadarete çıkması üzerine biri dört beyitlik diğeri ise tek beyitten oluşan tarih düşürmüştür.

Şair, İstanbul'da bulunan Kılıç Ali Paşa Câmii'ne takılan levhalara iki ayrı tarih düşürmüştür. Lebîb, bir diğer tarih kıtasını ise Abdülmecid Hân'ın kışlayı tamir ettirmesi üzerine yazmıştır.

19. yüzyılda bazı nazım şekillerinin kullanımı azalmıştır. Bu nazım şekillerinden biri de “kasîde”dir. Lebîb Efendi'de üzerinde çalıştığımız mecmûada biri 59 diğeri ise 61 beyit olmak üzere sadece iki kasîde kaleme almıştır.

Mecmûada, geleneğe bağlı olarak Türk edebiyatında çok fazla tercih edilen aruz kalıpları kullanılmıştır. Lebîb Efendi, genel itibariyle aruz veznini iyi kullanmıştır, ama bazı şiirlerinde aruz kusurlarına rastlamak mümkündür. Lebîb, mecmûada 11 farklı aruz

⁹¹ Mecmûa, Süleymâniye, YB. 1987, v. 80^a.

⁹² Küçük, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı*, TDK yay., Ankara 1994, s. 109-112-304-374-404-407.

⁹³ Bilkan, Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı*, MEB yay., İstanbul 1997, s. 455-502-544-566-583-639.

kalıbı kullanmıştır. Bu aruz kalıplarını ve oranlarını şu şekilde sıralayabiliriz: *fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün (%16)*; *fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün (%7)*; *fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün (%6)*; *fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün (%8)*; *mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün (%31)*; *mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün (%6)*; *mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün (%3)*; *mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün (%17)*; *mefā' ilün / fe' ülün / mefā' ilün / fe' ülün (%1)*; *mef' ülü / mefā' ilün / fe' ülün (%2)*; *mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün (%3)*.

Mecmûada 5 tane beytin üstü çizili olduğu için okunamamıştır. Bu beyitler şunlardır: 11^b'de bulunan gazelin 5. beyti; 67^a'da bulunan gazelin 1. beyti; 77^a'da bulunan gazelin 5. beyti; 81^a'da bulunan kasîdenin 6. beyti; 93^b'de bulunan gazelin 4. beyti.

METİN

1284 SENE-İ HİCRİYYESİNDE VEFĀT EDEN FUZALĀ-YI RİCĀLDEN LEBĪB EFENDĪ MERHŪMUŃ *MECMŪ' A-Ī EŞ'ĀRİ* DİR. AĦFĀDINDAN MEĦMED ŐERĪF PAŐA ŐARAFINDAN PERTEV PAŐA KŪTŪBĦĀNESĪ'NE TEBERRU' EDĪLMĪŐTİR.

SŪLEYMĀNĪYE KŪTŪBĦĀNESĪ

YAZMA BAĞIŞLAR

NO:1987

-1-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

YĀ FETTĀH

- 1 ^{2a}/Benlü Muhyiddin Şultān-ı cihān-ı ma' nevī
Eylemiş bu mevki' -i mānend-i gülgeşt-i cinān
- 2 Şāh-ı iqlīm-i velāyet kim anıñ fermānına
Rām idi cīrān-ı bil-cümle vuḥūş u ins ü cāñ
- 3 Çille-i merdāneyi ehl-i sülūka keşf için
Bir dırahtın sāyesinde heft-sāl itmiş mekān
- 4 Ol dırahtın zīrine bir kerre ḍarb idüp 'aşā
Hikmet-i bāri ile āb-ı lezīz olmuş revān
- 5 Vaktine varken yigirmi gün açar üşkūfesin
Mazhar-ı sırr-ı kerāmet olduḡu çün bī-gümān
- 6 Türbe-i vālāsına tevdī' olan ferḡ-i kemer
Bā' iş-i zürriyyet olur olduḡu dem der-miyān
- 7 Līk ḡalb-i 'āşık-āsā dergeh-i vālāsının
Sakf ü bünyānı ḡarāb oldu da ḡaldı bir zamān
- 8 Hāşılı kırk beş sene i' māra ḡasretkeş olup
Vaqt-i merhūnun niyāz eylerdi yekser 'āşıkān
- 9 Şeyḡ Muḡammed Şāni Efendi muvaffak eyleyüp
Ḥaḡḡ Teālā Ḥazreti i' mārını kıldı 'ayān
- 10 Bezl-i himmet eyleyüp ol mürşid-i rāh-ı Hüdā
Ez-ser-i nev oldu ihyā böyle vālā āsitān
- 11 ^{2b}/Eyledi gencīne-i esrār-ı 'aşḡ ehl-i dile
İşbu 'ālī-menzili envār-ı feyz-i müste'ān

- 12 Hāzret-i pīre hūlūs ile teveccüh eyleyen
Zāhir ü bātında olur kāmyāb u kāmṛān
- 13 Yā velīyyullah kemter ‘abd-i dergāhıñ Lebīb
Feyz-i lūṭfuñdan ricā eyler ḥayāt-ı cāvidān

-2-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

KAŞİDE

- 1 Açmaz oldı gül-i neşküfte gülistān-ı sūḥan
Hār hār-ı ğam olup ṭab‘a muġaylān-ı sūḥan
- 2 Kalsa leb-beste-i ḥayret n’ola erbāb-ı kemāl
Söyleşen şimdi bütün yāve-güzinān-ı sūḥan
- 3 Hezeyān-nāmeler inşā olunup sūy-be-sū
Ḥayf kim kalmadı ārāyiş-i ‘unvān-ı sūḥan
- 4 Eski püskü yamalı hey’et-i eş‘arı gören
Yaraşır dedi bu ḥar-ṭab‘a şu pālān-ı sūḥan
- 5 Ne bu şıķletlü tekellüfle şıġışmış güftār
Herkes zāhir iken vūs‘at-i meydān-ı sūḥan
- 6 Selef āşārını āyīne-i inşāf iderek
Söz ne şüretde olur añla nādān-ı sūḥan
- 7 Deliler gibi k̄atup saçma sözü birbirine
Uķalā kārı mıdır eylemek i‘lān-ı sūḥan
- 8 Ağzına dek dolu şan‘atdır olunsa diķķat
Ṭarz-ı tāriḥe Sürürī’deki enbān-ı sūḥan

- 9 Öyle hoyratlar elinden iderek şad feryād
Çāk çāk-i esef olmakda girībān-ı sühan
- 10 Karşı durur siper-i tā-be-fehimle cāhil
Kuvvet-i tab'ını gösterse Nerīmān-ı sühan
- 11 ^{3a/}Rūha şıķlet virir elbet müteşā'ir eşeri
Yük olur gönle çü kābūs-ı girān-cān sühan
- 12 Āña pāyende tecāhül uruyor fi'l-cümle
Yoħsa birden yıkılır köhnemiş eyvān-ı sühan
- 13 Hāfız olmuş görüyor kendisini ma'nāda
Ebcede çıkdığı eşnāda sebaķ-ķān-ı sühan
- 14 Çalup alma olıcaķ zelzeleden ķurtulamaz
Tuyulursa ħalecānı ile bünyān-ı sühan
- 15 Karģalar 'arbedesinden işidilmez oldı
Şimdi bülbüllerin aģzındaki elķān-ı sühan
- 16 Hāric ez-dā'iredir güft ü şenid-i cūhelā
Ķapudan ķoģar müflisleri derbān-ı sühan
- 17 Yapanıñ başına elbet yıkılır āķir-i ķār
Derme çatma ķurulan külbe-i virān-ı sühan
- 18 Jāj-ķāyān sūkūt eyler idi bilse eger
Ne lisān ķullanıyor şimdi zebāndān-ı sühan
- 19 Yāve-gū aģz'açamazken söz āña düşdüğü dem
Zehr-i mār eyledi ma'nāları şu' bān-ı sühan
- 20 Bilür erbābı bu altun varaķlu yazıdan
Ne şekil olduģunu saħte 'unvān-ı sühan
- 21 Şöhret-i kāzibedir çıksa da řāķ-ı felege
Ķati alçakladı yüksekde iken şān-ı sühan

- 22 Ne mezāyā vü ne ma‘nā bulunur çerçöplük
Her yazıldıkca hicāb eylese şāyān-ı sühan
- 23 Şu şoğuk sözlere diğkat olunursa bilinür
Kartopu olduğu āşār-ı zemistān-ı sühan
- 24 Bu luğaz-güne kelāmın neye dā’ir idügin
Söyler erbāb-ı dile ma‘nī-i pinhān-ı sühan
- 25 Böyle bālāya tehi çıkmadı işte idiyor
Hālden ağlayarak nāle vü efğān-ı sühan
- 26 ^{3b/}Dergeh-i şadr-ı kerem-pişeye rü-māl olarak
Ağlayup itmede feryād-ı ferāvān-ı sühan
- 27 Hırpalatma beni nā-ehle düşürme şöbet
Diyerek oldu o dergāha şitābān-ı sühan
- 28 Hāzret-i erşed-āfāk Reşid Pāşā’nın
Oldı söz şāhibi vaşfıyla mühimdān-ı sühan
- 29 Tıb tıb-ı pāyçe-i mür ider Selmān’ın
Sözünü şöbet açınca o Süleymān-ı sühan
- 30 Söz güherlenmelidir baştan ayağa tā kim
Ola ol Āşaf’ın evşāfına şāyān-ı sühan
- 31 Sāye-i merhametinde olur in-şā’allāh
İ’tibārın bularak nāil-i ihsān-ı sühan
- 32 Şadef-i terbiyet-i himmeti ile bī-şekk
Çıkar āfāka nice nev dūr-i ğaltān-ı sühan
- 33 Fağat ol dergehe hidmet idecekler artık
İtdi mazmūñ u me‘ānī ile peymān-ı sühan
- 34 Hānegilik için ‘avdet ider ol dergāha
Şurada burada olsa dahī mihmān-ı sühan

- 35 O apıda buluyor gevher-i mamūnu ired
āk-i pāyinden olup ab‘a zer-efān-ı sūan
- 36 u‘ arā sāa-i vafında gezerken derāl
Gūlen-i fikri aar ad gūl-i andān-ı sūan
- 37 Merkez-i daire-i mediyetdir ayrılamaz
Dergehinden ne adar itse de cevlan-ı sūan
- 38 Söyledir zāia-i cāni-i ihsānı
ā‘ ir-i māhir‘e tūı gibi her ān-ı sūan
- 39 Kāle-i ‘atıfeti virdi revācın tekrār
apalı kalmı iken kūe-i dūkkān-ı sūan
- 40 ^{4a/}Lāyıkıyla idemez medini arāyıını
Aikār itse de gevherlerini kān-ı sūan
- 41 a‘ul-ināfı bulur menabetinde obet
İdemez ayrısının aına būhtān-ı sūan
- 42 Digerin vafına itlāf-ı nefes eyleyerek
Olamaz söyledii sōze peimān-ı sūan
- 43 uvvet-i nāıaya fey virir fermānı
N‘ola meddāhını eyler ise sabān-ı sūan
- 44 ıfz-ı nāmus-ı me‘ānı ider elbet infāz
Naar-ı himmeti olduka nigezbān-ı sūan
- 45 Sāyesinde virilūp nazma niām-ı dılcū
Yeniden buldı nūmāyı ser ü sāmān-ı sūan
- 46 atı dūkündü geenlerde behā-yı gūftār
Dūrr ü gevher gibi ıymetlidir el-ān-ı sūan
- 47 Cūd u ihsānını tafilde lāl ehl-i kemāl
Kerem ü lūtfunu icmālde ayrān-ı sūan

- 48 Söylemek ile senâsı bitecek mi heyhât
Şâhid-i ‘âdil olur bu söze vicdân-ı sühân
- 49 Dem-i cân-bağş-ı nevâzişle virir tâze hayât
Hâme-i luḫfun idüp ‘İsî-i devrân-ı sühân
- 50 Pertev-endâz olarak gülşen-i ehl-i ṭab‘a
Lâle-zâr hüneri itdi ıragân-ı sühân
- 51 Ne girân-kıymet imiş gevher-i zâtı bilinür
Bulunursa ana lâyıklıca mîzân-ı sühân
- 52 Şöyle kandırdı ki ser-çeşme-i ihsânından
Teşne-i ma‘ rifeti eyledi reyyân-ı sühân
- 53 Bûstânında biter meyve-i naḫl-i ümmîd
Gülşeninde ötüşür nağme-serâyân-ı sühân
- 54 Mülk ü maẓmûn alemrevlik ider efkâra
Edeli hâme mi ihsânı cihânban-ı sühân
- 55 ^{4b/}alemim vaşfına bûlbûllenerek nağme ider
Gülşen-i ṭab‘ım açar sünbül ü reyḫân-ı sühân
- 56 Bu ulun eyledi el-hâşıl o düstür-ı kerîm
İltifâtı ile üstâd dil-i bustân-ı sühân
- 57 Taze maẓmûnu musaḫḫar iderim güftâra
Râm olur şîveli eş‘ârıma ḫubân sühân
- 58 Lâyıkı ile tedârik iderek mâ‘nâyı
Bulurum hâzret-i memdûḫuma çesbân sühân
- 59 Gösterir şekl-i ḫayâlim şuver-i gün-â-gün
Ṭâb-ı efkârım olup şem‘-i şebistân-ı sühân
- 60 Bitür artık sözü taşdi‘-i Lebîbâ yetişür
Eyle ed‘iye-i maḫbûleyi pâyân-ı sühân

61 Emr ü fermān ide şadrında i' lā-yevm-i kıyām
Tā ki olduĝca bu āfākda gerdān-ı sūhan

-3-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

ĠAZEL

- 1 Cenāb-ı nāfi' -i dāniş gūzini eylemiş tab'ı
Hükmdē Bū 'Ali Sinā verā' da hemdem Edhem
- 2 Refi' ü'l-ķadrdür evşāfını idrāk müşkildir
Hüner-cūyān kılsa 'ömrünün her sa' atin sellem
- 3 Sütüde menķıbet kenz-i dirāyet ma' den-i ' irfān
Edib ü fāzıl u şāhib kemāl 'ālī şiyem efham
- 4 Hāfid ihsān itdi Hāzret-i Mevlā aña el-ħaķķ
Becā-naħl-i ma' ārif gonce peydā eyledi dirsem
- 5 O nev-zādı mü'eyyed eylesin ikbāl ile Allāh
Hāţālardan hāţarlarından idüp her hālde eslem
- 6 Yegāne çıkdı evvel mışra'ı şānisi cevherdār
Lebībā bu iki tārīhi inşād eyledi hāmem
- 7 ^{5a}Mu'azzezleñsün 'ömr-i nāfi' ile her dem 'Abdullah
Cihāna doĝdu 'Abdullah mānend-i ķamer bu dem

-4-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

LŪĠAZ

- 1 Nedir ol kim ide sâhilde maḳām
Eşeriyle geçinir ḥaş u ' avām
- 2 Dā' imā eylediği bey' ü şirā
Müşterīdir aña bāy u gedā
- 3 Gönderir herkese sermāye-i nān
Ṭurduđu yerde ṭurur kendi hemān
- 4 Aña ṭağdan gelen olur yāver
Eşeri vezne ḳonur ise deger
- 5 Pek ağır başlı vü hem şahşı şaḳīl
Böylelik ile iş eyler tekmīl
- 6 Bu girānlıḳla niye yükseliyor
Ḳalkıyor gāh u gāhī iniyor
- 7 Bekliyor menzilini leyl ü nehār
Bu ' aceb kim boşanır hem de dolar
- 8 Ḥod-be-ḥod eyleyemezmiş ḥareket
Hem-demī eylemeyince himmet
- 9 Bu ğarīp iş ki alur hem de şatar
Aldığını yine bi'l-cümle atar
- 10 Bunu derk eyledi bi'l-cümle cihān
Aña ḳarşı ṭuran olur sūzān
- 11 Yer ile gök arasında mā-dām
Ṭurmayınca idemez kārı tamām

- 12 Kendi zī-rūh değilken ey yār
Eşeri canlıya olmaқта süvār
- 13 ^{5b/}Bu lügaz şanma Lebībā bilinür
Aşçı başıya su'āl it o bulur

-5-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

ĞAZEL

- 1 Derd-i hicrāna devā sendendir
Hasta-i 'aşka şifā sendendir
- 2 Bezm-i āyīne-i efkārımızñ
İtdigi kesb-i şafā sendendir
- 3 Gāh āzār gehī nāz u cefā
Her ne olursa baña sendendir
- 4 Ben de bilmem kime şekvā ideyim
Gördüğüm cevr ü ezā sendendir
- 5 Ne şekil şuşmayayım ideceğim
Bir şikāyet ki saña sendendir
- 6 'Aşkıñ itmez ki teşekkül diyeyim
Çekdigim derd ü belā sendendir
- 7 'Āşıkım dedi Lebīb söz bitdi
Olunan çün ü çerā sendendir

-6-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

DİĞER

- 1 Var iken seyr-i cemāliñ neme lāzım gülzār
Öyle bir bāğ ki hüsnuñ gülü var goncası var
- 2 Kendüsünde bakacak yüz kodu mu āyine
Sine-i şāfiña taqlid iderken her bār
- 3 Acı sözle beni mağmūm idemezsin zīrā
Leb-i la' liñde seniñ tatlulanur her güftār
- 4 Zülf ü hāl ü haṭıña yüz virüp ey reşk-i şanem
Bu da lāyık mı ki kāfirleri itdin ikrār
- 5 İbtidādan haber-i vaşlı niḥān eyledigin
İtdi ol şūḥ ' Avāmil okuyorken İzhār
- 6 ^{6a}Nāle vü āh u fiğān eylediği hep ma' lūm
' Āşık-ı zārlarıñ şunda bilinmez nesi var
- 7 Bī-karār olsa da ikrārda dildār Lebīb
Şaқın ' āşıklıgını eyleme zinhār inkār

-7-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -)

TĀRİḤ

- 1 Kutludur cümleye bī-şübhe bu māh
Ramazān sa' d ola tāriḥ oldı

Sene/1267

- 8-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Eşk-i şādi dökerek dedi bu tārīhi Lebīb
Müjde şehri-i ramazān geldi ne ola ihsān

Sene/1267

- 9-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Yazsa tārīhi sezādır қаtarāt-ı rahmet
Ferhunde rüze yine geldi şu vālā-eyyām

Sene/1267

- 10-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . - -)

- 1 Gözlerinden yaş döküp rindān dedi tārīhini
Sāğarımız eyledi қandil yine mäh-ı şıyām

Sene/1267

- 11-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Hāl diliyle giceden dedi mināre tāriḥ
Tut oruç geldi mübārek meh-i rūze bu dem
Sene/1267

-12-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Yakışık virse kerem bir ele mānend-i nigīn
Birleşür heykeli ḥātem ile mānend-i nigīn
- 2 ^{6b/}Sine-çākān-ı firākıñ delilikten geçemez
Olur ārāyiş aña silsile mānend-i nigīn
- 3 Girih-i zülfe baķıñ rüy-ı ḥaṭ-āver üzre
Bu temāşāda denir sünbüle mānend-i nigīn
- 4 La' l-i renginiñ atup sāğara faşş-ı yāķūt
Gösterir şekl-i ḥabāb-ı müle mānend-i nigīn
- 5 Zīb-i 'unvān-ı sitiğnā olalım her zeyle
Āb-ı rü dökmeylim nāfile mānend-i nigīn
- 6 Çarḥ 'aks eylese de kārını var mı çāre
Rāst-gūluk yaraşur kāmile mānend-i nigīn
- 7 Seni yekdigere parmaķ ile göstereñler
Ellere uyma begim sen hele mānend-i nigīn
- 8 La' l-i fām eşk-i dem ālūdu Lebībā itmiş
Halka-i çeşm-i hezārı güle mānend-i nigīn

-13-

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

ĞAZEL

- 1 Hulyā gönülde müjde-i va' d-i vişāl olur
Dīvāneniñ taşavvuru emr-i muhāl olur
- 2 Baħş itdigi 'aııyyeler ol şāh-ı 'işveniñ
Ağyāra iltifāt vü baña infi'āl olur
- 3 Bir kerre şormadıñ ki nedir derdi 'āşıkıñ
Bilmez misin ki hastaya hātır su'āl olur
- 4 Āyine-hāne-i kādiriñ gösterişleri
Gāhī cemāle dā'ir vü gāhī celāl olur
- 5 Bedr-āfitāb-ı tal'atıña reşk ider iken
Āb-rūlarıñı görse döner de hilāl olur
- 6 İsmim olur mu la' l-i lebinden dedim dedi
Bu şorduğūñ lisāna alınmaz su'āl olur
- 7 ^{7a/}Mezheblerinde cāzibeden bī-haberleriñ
Ārāyiş-i cemāl faқаt zülf ü hāl olur
- 8 Yükselmeler tenezzüle süllem yapar gider
Hürşide i'tilāsı medār-ı zevāl olur
- 9 Meşrepleri temāyül ider nev-haıı-āvere
Sevdā-keşānda bu ne dil-cū hışāl olur
- 10 'Afv it vefāñı istek iderse Lebīb-i zār
Gāhice öyle olmayacak şey hayāl olur

-14-

müstef' ilün / müstef' ilün

(- - - -) (- - - -)

- 1 Sen gibi dil-ārā bilmem
Dildār-ı dil-efzā bilmem
- 2 Dīvāne miyim yā 'āşık
Ben kendimi hālā bilmem
- 3 Yārīñ yüzüdür mir'atim
Bir başka temāşā bilmem
- 4 Dilberde mi yāḥūd bende
Hālā dil-i şeydā bilmem
- 5 Ben bende-i dildārım pes
Keyhüsrev ü Dārā bilmem
- 6 Zülfüyle gönülden gayrı
Zencir ile şeydā bilmem
- 7 Lāzımsa da var mı çāre
Agyāra müdārā bilmem
- 8 Vuşlat emelinde olmam
Kābil mi o hūlyā bilmem
- 9 Eyler mi o şūḥ efgānım
Bir kerrecik ışğā bilmem
- 10 ^{7b}/Raḥm ittigini hūbānıñ
'Āşıklara aşlā bilmem
- 11 Göñlü mü ider mi 'aşkıñ
'Ālemlere rüsvā bilmem

- 12 Bî-ḥarf ü şadā sözlerle
Çeşmiñ gibi güyā bilmem
- 13 Diñler misin itse feryād
Üftāde-i rüsvā bilmem
- 14 Bir şey geziyor gönlümde
Sevdā mı süveydā bilmem
- 15 Dībā mı ‘ abā mı çarḫıñ
Nesc ittigi kālā bilmem
- 16 Dilberden olur mu cā’iz
‘ Āşıklara şekvā bilmem
- 17 Şeftālū olur dil-ḫ’āhım
Zerdālū vü ayva bilmem
- 18 Hoşlandığı nesne yāriñ
Nolduğunu ḫayfā bilmem
- 19 ‘ Āşıklıđım oldu i’ lān
Esrār mı iḫfā bilmem
- 20 Āşār-ı hüner dünyāda
Olur mu hüveydā bilmem
- 21 Rām olduğunu ‘ ömrümde
‘ Ākillere dünyā bilmem
- 22 Evḫātım ile meşğülüm
Endiše-i ferdā bilmem
- 23 ^{8a/}Bu vezne şığar mı rengīn
Maźmūn ile ma’ nā bilmem
- 24 Şervet ne imiş ya sāmān
Pek şorma Lebībā bilmem

-15-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 'Ādetidir 'āşıqların dīvānelik
Eyler elbet mey içen mestānelik
- 2 Gel de seyr it gönlümün aḥvālını
Eylesin sīnem saña kāşānelik
- 3 Pek yakışır 'āşık-ı dil-sūzuña
Şem' -i tāb-ı ḥüsnüñe pervānelik
- 4 Kıl kadar meyl eylemezsin zülfüne
Sīne-i şad çākım itse şānelik
- 5 Oynadır maymūn gibi ehl-i dili
Tāli' -i menḥūstaki çingānelik
- 6 Kays zen-dostluk iderken idelim
Biz de maḥbūb sevüp merdānelik
- 7 Güçleşen aḥvāl-i 'āşıkdır faķať
Pek kolaylıkla olur cānānelik
- 8 Şūfiye meyḥāne olmaz ḥānķāh
Rinde mescid eylemez meyḥānelik
- 9 Zāhide kalsın riyā besdir bize
Lāubālilik ile rindānelik
- 10 Pek yabana atma şeyḥin tācını
Muḥtemeldir ki ide peymānelik
- 11 Hep piyāde kaldı şā' irler Lebīb
Dād-ı ḥaķdır ṭab' nña ferzānelik

-16-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 ^{8b/}Rām olur emrine ' aşıklık iden dildārın
Bende fermānına karşı turamaz hünkārın
- 2 ' Aşk bir tatlı marazdır ki şikāyetine
Yenilir her ne kadar telh ise de āzārın
- 3 ' Ālem-i ' aşkda söz şāhibi dīvāne olur
Kays u Mecnūn sözü zīnetidir eş'ārın
- 4 Dolaşır pāyiñe zülfün bu nasıl kāfirlik
Görmedik ayağa bend olduğunu zūnnārın
- 5 Bakılır mı ne kadar itse kıyaklık çeşmiñ
Terbiyet-gerdesidir ğamze gibi hun-h'ārın
- 6 Görmeyen var ise baksın haṭ u hāl ü zülfe
Kişver-i hüsne hücūm itdigini küffārın
- 7 Nemek-i meclisimizdir deyüp āşūfte Lebīb
Yār tuz ekdi yine yarasına aġyārın

-17-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Reng-i ruḥuñ güzellere tāb-ı hicāb olur
Encüm fūrūġ-ı hüsnuñ ile āfitāb olur
- 2 Cān nakdini metā' -ı vişāle o şūh eger
Maḥsūb iderse toġrusu yañlış hisāb olur
- 3 Kānlu sirişki sine-i sūzānı ' aşıkın
Bezm-i muḥabbetinde şarāb u kebāb olur

- 4 Kim ihtiyārlığında kocarsa o nevresi
Hengām-ı şeyb-ü reşk-i zamān-ı şebāb olur
- 5 Ancak vefāsıdır o şehiñ cāy-ı iştibāh
Cevr u cefāsı ‘āşıka bī-irtiyāb olur
- 6 Tāli ‘ güzine rīk-i beyābān deñizlenür
Bī-baht-ı bī-nevālara deryā serāb olur
- 7 Tāk-ı emelde yazdı felek işbu mışra‘ı
Bī-behre-i ma‘ārif olan kāmyāb olur
- 8 ^{9a/}Yorğunluğu alınca kaderde turlumuyor
İkbāle her mizācda gerçi şitāb olur
- 9 Āgaze-i hünerle Lebīb itme iftiḥār
Bülbül bu gülsitānda ancak ğurāb olur

-18-

mef‘ülü / mefā‘ilün / fe‘ülün

(- - .) (. - - -) (. - -)

- 1 Sen şāh egerçi ben gedāyım
Zinhār kaçınma mübtelāyım
- 2 Çārū-keş-i huzūr-ı yārım
Başdığı zemīne ḥāk-i pāyım
- 3 Luṭf eyler ise ‘ināyet eyler
Cevr eyler ise eger sezāyım
- 4 İḥsānı naşib olur mu bilmem
Şāyeste miyim ki bī-nevāyım
- 5 İnşāf dedim buyurdu dildār
Sen bilme misin ki bī-vefāyım

- 6 Āyīne midir Lebīb ṭab'ım
Āşārı ile hūner-nūmāyım

-19-

mef'ūlū / mefā'ilūn / fe'ūlūn
(- - .) (. - - -) (. - -)

- 1 Söz olsa da dil-rubāya dā'ir
Olmaz o sūhān vefāya dā'ir
- 2 Āyīne mi yoḥsa cām-ı bāde
Çok şey görürüm şafāya dā'ir
- 3 Feryād olur olursa dilde
Sāz u ṭarab u nevāya dā'ir
- 4 Meyhānede zāhid itmez ārām
Bir şey bulamaz riyāya dā'ir
- 5 Tebrīk ider cemāli perçem
Kuṭluluk olur hūmāya dā'ir
- 6 ^{9b}Söyletdi Lebībi dedi ol şūḥ
Her şoḥbeti ibtilāya dā'ir

-20-

mef'ūlū / mefā'ilūn / fe'ūlūn
(- - .) (. - - -) (. - -)

- 1 Efkārım olur vişāle dā'ir
Endişelerim muḥāle dā'ir
- 2 Yüz virmez o meh cemāl gönüle
Her gösterişi celāle dā'ir

- 3 Āzārladıñ fütāden ammā
Söz açdı mı ḥasbiḥāle dā'ir
- 4 Şeb-reng-i ḥaṭı olur olursa
Hūrşidimize zevāle dā'ir
- 5 Söz açma Lebīb istemezler
Eş'ārdaki kemāle dā'ir

-21-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Eyliyorsun bu mertebe-i tekdİR
Neden oldun Lebīb'den dilgİR
- 2 Teper ki sīnemi hedef itdim
Gönül mü şayd-gāhıña teḥcİR
- 3 Şafā-nūr rind bāde-i şahbāya
Sā' deyn-i sākī eylese teşmİR
- 4 Lem'a-i cāzibeñdir ey meh-rū
'Ālem-i ḥüsnü eyleyen tenvİR
- 5 Saña 'ālem olurdu dīvāne
Eylesen tār-ı zülfünü zencİR
- 6 Kader uğratdı gönlümü 'aşka
Bu kazāya ne kār ider teDbİR
- 7 ^{10a/}Behremendlik degildir ey nevres
'Āşık-ı bī-nevāları taḥkİR

-22-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ey dil figân u âhîñi dildâr işitmesün
Kâr-ı cefâda nâleñi de bir iş etmesün
- 2 Bî-gâneye şaķın begim ip taķma zinhâr
Ağyâr-ı târ-ı ülfeti tâ kim pekitmesün
- 3 Gönderdigin vakitte hayâliñi göñlüme
Tursun orada gelmiş iken söyle gitmesün
- 4 Sevdâ-keşâna yâr niçün infi'âl ider
Zülf-i siyâhını tağıdup da delirtmesün
- 5 Âheste târ-ı kâküle bend olsun ibtidâ
Göñlün Lebîb perçeme toğru segirtmesün

-23-

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

(. . -) (. - -) (. - -) (. . -)

- 1 Yâriñ 'uşşâķa faķaķ sâhte 'unvânı mı var
Yoħsa şudur diyecek luţfu mu iħsânı mı var
- 2 Niye serkeşleniyor nahl-i gül ey serv-i hırâm
Saña hemserlige taķlîde añın cânı mı var
- 3 Saña ağyâr ziyâfet idecekmiş lâkin
Cigerim gibi anıñ bezmde biryânımı var
- 4 Beni ta' yîb idenler seni görsünler de
O zamân bellü olur Yūsuf'un aķrânı mı var

- 5 İhtimālāt-ı muḥabbet çoğ olur gerçi Lebīb
Yāriñ ‘āşıqlara rām olmanıñ imkānı mı var

-24-

mef^çülü / fā^çilātü / mefā^çilü / fā^çilün
(- . .)(- . . .)(. . . .)(- . .)

- 1 Farq idemem o mäh daḥi āfitābdan
Bu parlayışları göremem mäh-tābdan
- 2 Rāḥat ḥuzūr ider demiş āşıqlarım o şuḥ
Bilmem bu iftirā olunur mu ğıyābdan
- 3 ^{10b/}Besdir baña bu sīne-i sūzān u eşk-i ter
Geçdim Efendi başka kebāb u şarābdan
- 4 İşkence-i firāk ile ḥālīm yamāndır
Bī-çāre gönlü kırtaramam bu ‘azābdan
- 5 Şorşam cenāb-ı yāre bulur mu ‘aceb cevāb
Neymiş merāmı tā bu kadar ictinābdan
- 6 Pek çok olurdu nağme-serā gülsitānda
Farq itme kābil olsa hezārı ğurābdan
- 7 Bu iğbirārı def^ç ise kaşdıñ eger Lebīb
İmdād-ı cūluñ ile hemān bu serābdan

-25-

fā^çilātün / fā^çilātün / fā^çilātün / fā^çilün
(- . . .)(- . . .)(- . . .)(- . .)

- 1 Meclis-i vaşl-ı dilārā başka bir ‘ālem imiş
Dirler ammā bu muḥāl endişeyi kimler demiş

- 2 'Aqlımı aldıñ dedim sögdü virişdirdi baña
Sūd-mend eyler mi bilmem göñlü bu alışveriř
- 3 Sīne-řāfānız hayāl-i tal'at-i cānān ile
Başka şüret olamaz āyīnemizde gösteriş
- 4 Kār-dānān-ı muħabbet iş güç eyler nāleyi
Çāresizdir neylesün gelmez elinden başka iş
- 5 Kendüyi çekmez Lebīb-i zār senden sevdigim
İster iħsān u 'ināyet it aña ister çekiş

-26-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dīvānelik imiş ğam-ı 'ařkıñ bidāyeti
řeydā bilir mi evveli yāħūd nihāyeti
- 2 Dil-sūz-ı tāb-ı ħasret olan teřne dillerin
Deryāları içerse de bitmez ħarāreti
- 3 Her bār ser-bürehne ü 'üryān ü sīne-çāk
Olmağ gerekdir 'aşık-ı zārıñ kıyāfeti
- 4 ^{11a/}Ağyār ayağıñ öpdüğü gerçekse kōrkulur
Başka maħallere olur ise sirāyeti
- 5 Yüz vir dimem Lebīb'e velākin o kemteriñ
Bir kerre iltifāta da yoğ mu liyākatı

-27-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Sāmānı eylemedi fedā istikāmete
Peyrev imiş meger o şadākat hamāqata
- 2 Herkes baqar turur ne ise gösterişlere
Har tıynatānda nazār olmaz liyāqate
- 3 Şeyhden kıyāfet uğrular idi mürīdler
Tāc u 'abānıñ olsa medārı kerāmete
- 4 Dīvānelik idüp gidecek kūy-ı yāre dek
Kā'il olur mu 'aql ile gönlüm refāqate
- 5 Uzun uzadı uzar idi kışsa-i zülfün
Efsānesini başlasa 'āşık hikāyete
- 6 Bir dūrbīni var ki tecārüb-güzīnleriñ
Evvel baqışda vāqıf olurlar nihāyete
- 7 Koğma Lebīb bendeñi kūyuñdan ey perī
Elbette Ka'be'ye gider ādem ziyārete

-28-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ağyār vazgeçerse o şūha nifākdan
'Āşık da kırtulurdu firākı merakdan
- 2 Bir kerrecik göreydim iderdim o nevrese
Feryād-ı şad hezār fiğān iştiyākdan
- 3 'Āşıklarına itmeyecek şimdi ānladım
Evvelki iltifātı siyāk u sibākdan

- 4 Hübān ‘ahd iderse de elbette vazgeçer
‘Āşıklara muvāfaqate ittifākdan
- OKUNAMAYAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR.
- 5 ^{11b/}Hātırdır sebep ırakdan olan merhabālara
Fark eyleriz ğurūbu naşılsa uzaqdan
- 6 Her şubḥ u şām muhtaşar’ul-hāl olup Lebīb
Hazz eylemem geçüp gidecek tımturaqdan

-29-

mef’ ūlū / fā’ ilātū / mefā’ ilū / fā’ ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Yāriñ gönüllere keremi ibtilā olur
‘Āşıklara mürüvveti ancak cefā olur
- 2 Senden faqat fütādelere olmaz iltifāt
Feryād u āh u nāleleri hep hebā olur
- 3 Bir merhametsize qader uqratdı kim beni
Dil-zār ne cefāsı daḥi ez-qażā olur
- 4 ‘Āşıqları yerindirüp aḡyārı ol perī
Ādem yerine qorsa eger nā-becā olur
- 5 Gülzār-ı kūy-ı yāri hemān şormadan bulur
Āh seher-i şabāya bile reh-nümā olur
- 6 Çākerlere efendileri bendelik ider
Şāh olsa da esīr-i muḥabbet gedā olur
- 7 Başdan çıkar Lebīb eger qoqladır iseñ
Meşkin tār-ı perçemiñi pek ḥaṭa olur

-30-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Kime 'āşık olayım server-i hūbān sen iken
Kime kulluk ideyim şāh-ı kerem-şān sen iken
- 2 Telef olsun mu yazık 'āşık-ı dil-ḥasteleriñ
Ey tabīb-i dil ü cān derdine dermān sen iken
- 3 Yağa silkmez mi gönül senden o nevres her dem
Reh-güzārında iden çāk-i girībān sen iken
- 4 ^{12a/}Gülüp açılmadık ey naḥl-i çemenzār-ı cefā
Bağ-ı ümmīdimize gonca-i ḥandān sen iken
- 5 Gece gündüz 'abeş olmaz mı dolaşdırmaqlık
Çarḥ-ı mihr ü meheni āfet-i devrān sen iken
- 6 Nigeh-i ḥayret-i 'uşşāka niçün incindiñ
Bağup āyinelere ḥüsnüñe ḥayrān sen iken
- 7 Olsa yıldız kadar ey şūḥ velev māh u şān
Neyleyim şeb-pereyi mihr-i dirāḥşān sen iken
- 8 Zülfüne bağladı da gönlü buyurdu dildār
Başkasın kayd idemem zār u perīşān sen iken
- 9 Diger efkār ile meşgül olabilir mi Lebīb
Dilde devrān iden sīnede cevlān sen iken

-31-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . -) (. - -) (. - -) (. . -)

- 1 Görünüz gösterişi āfet-i cān böyle gerek
Baķınız ğamzesine cān-sitān böyle gerek
- 2 Nev-edā nev-resi vü zibā reviş-ālūde mizāc
Sevecek dil virecek tāze civān böyle gerek
- 3 Şīvesi dil-keş ü endāmı güzel meşreb-i şūh
'Āşık olmaķlığa çesbān hemān böyle gerek
- 4 Gül-ruķ-ı ğonca-dehen tāze nihāl-i bālā
Bağ-ı dilde gezecek serv-i revān böyle gerek
- 5 'Aķs idüp ķubbe-i gerdūndan ehemmi-i dildār
Gūş idince didi feryād u fiğān böyle gerek
- 6 Hārice çıķdı nühüfte niğehiyle hālim
'Ālem-i 'aşķda pinhān u 'ayān böyle gerek
- 7 Kā'ide-mend muħabbetler ider 'aķlı fedā
Kūçe-i dilde olan sūd u ziyān böyle gerek
- 8 Vaşl-ı dildārı olur zu' mı ile itdim ümmīd
'Āşıkım 'aşık için zann u ğümān böyle gerek
- 9 ^{12b/}Gören inşāf idüp dedi Lebībā eşerim
Şīve-i nazmda üstād-ı zamān böyle gerek

-32-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Nev-ħatt olunca vaşl-ı dilārā kolaylaşur
Hüccet-pesend-i 'aşķa o da 'vā kolaylaşur

- 2 'Uşşāk-ı zārına nefes aldırsa dil-rübā
Dil-mürde-gāna kār-ı Mesihā kolaylaşur
- 3 Sevdañ tār-ı perçeme şardıysa ba' dezīn
Dīvāne olmak ey dil-i rüsvā kolaylaşur
- 4 Şimdi vişāl-i yār biraz güçcedir hele
Nüş eylesün de bir iki şahbā kolaylaşur
- 5 Çatmak o tıfl-ı nāza şu 'ubetli şeyse de
Yanı başında olmasa lālā kolaylaşur
- 6 Kırdum o nevreşi şarılup öpmegi baña
Bir nīm-iltifāt ile hulyā kolaylaşur
- 7 Ol şüh şulha yatsa biraz rām olup Lebīb
Āşüb-gāh-ı 'aşkda ğavġā kolaylaşur

-33-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Şaķın ey 'ahd-şiken va' d-i vişāl itme baña
Olmaz işler ile teklīf-i muhāl itme baña
- 2 Mest-i dīvāne serim bāde-i hicrānıñ ile
Bilmezem şīve-i hüşyārı su'āl itme baña
- 3 Biliyorsun ki cemāl 'āşıkıyım ey meh-rū
Yüz bulursun deyu izhār-ı celāl itme baña
- 4 Saña Şirīñ ile Leylā'yı kuluñ beñzedemem
Sen de Ferhād ile Mecnūn'ı hemāl itme baña
- 5 Zīver-ārā-yı sühan tazece mażmūnlar olur
^{13a/}Sāde-gülukla Lebīb 'arż-ı kemāl itme baña

-34-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Gönlüm hayāl-i tal'atıñ ile ziyālanur
Āyīnemiz fūrūğ-ı ruḥuñla şafālanur
- 2 İklīm-i ibtilāda ḥüküm-i gālibiñ olur
Maḥmūd kişverinde āyāza gedālanur
- 3 Nev-ḥatṭlarıñ mu'āmelesi nakd-i cān deger
Öyle güzeşte şūḥa muḥabbet nemālanur
- 4 Meyḥāneniñ muḥabbeti bir şey'e beñzemez
Bī-gāneler bile orada āşınālanur
- 5 Īmā ider cefāyı zemīn ü zamān ile
Her yerde yād 'āşıkına nā-be-cālanur
- 6 Gıtdikçe mihr-bān olur ağıyāra dil-rübā
Lākin bize gelince faḫaṭ bī-vefālanur
- 7 Tebrīk-nāmedir ḫaṭ-ı rüyuñ fütādeñe
Perçem mübārekiye çıkar da hümālanur
- 8 Īlbās-ı ḫil'at eyleyüp 'üryānlık 'āşıkā
Tecrīd 'āleminde 'abālar ḫabālanur
- 9 Dilberden iltifāt Lebībā cefā olur
Düşnām ü serzenişleri de merḫabālanur

-35-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Yāriñ yolunda bezl iderek āb-ı rūmuzı
Ĝarḫ-āb-ı seyl-i 'aşk ideriz arzūmuzı

- 2 'Āşıkınız figān daḥi eglemez bizim
Dildār ile nühüfte olan güftügümüzü
- 3 Üşkūfe-zār-ı gülşen-i 'aşkıız ki bāğ-ı dil
Firdevse yādigār ider reng-i bümüzü
- 4 Ser-bend-i tār-ı perçem olan dil-girifteyiz
Bir kıl ile idāre iderler kamümüzü
- 5 ^{13b/}Sevdā-perest-i 'aşkıña pek yaşlı iş odur
Beyhūde şanma kākülüne ser-fürümüzü
- 6 Abdesti şūfī başkasına virsin almışız
Hün-ı dil ile bezm-i ezelden vuzümüzü
- 7 Ağyārı koğ begim saña lāzım ise Lebīb
Dostuñ yanında görme revā mı 'adümüzü

-36-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Her şūḥ 'acep ki sen gibi nā-mihribān mıdır
Böyle cefālar eyleyici dil-sitān mıdır
- 2 Bilmem niçün gönül inanup muntaızır olur
Peymān-ı yād gerçege beñzer yalān mıdır
- 3 Tāk-ı felek yıkıldı mı yoḥsa gürül gürül
Gerdündaki bu 'arbede āh u figān mıdır
- 4 Ey dil geçende 'aklım alup da giden nigār
Şu karşıımızda gezinen nev-civān mıdır
- 5 Gönülüm ḥarābe zār-ı muḥabbet iken Lebīb
'Ankā-yı 'aşka lāyık olan āşiyān mıdır

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. - -) (. - -) (. . -)

MERŞİYE

I

- 1 Yine 'aşk 'āleminiñ oldı hüveydā eşeri
Ġam-ı hicrān dil-i zārımıza döndü geri
- 2 Yoħsa aġyārı feraħnāk mi itdi gerdün
'Āşık-ı dil-şudeniñ artdı mı derd-i kederi
- 3 Bu zamān yoħsa telezzüz mü bulundu ġamdan
Zehr katlanıyor tuṭı-i 'aşkıñ şekerı
- 4 Şermden ter mi döker çarħ-ı şihāb mı görünen
'Acabā daġ-ı teessüf mü şu şems-i kameri
- 5 ^{14a/}Bu şafağ mı yā felek kana mı ġarğ oldı yine
Berğ midir parlayan āyā ki derūnum şereri
- 6 Ne bu sūzişli fiġānlar ne bu yanık feryād
Ehl-i 'aşkıñ yeñi başdan mı tuṭuşdı cigeri
- 7 Bu gice bir meh-i tābān mı şavuşdu gözden
Mātem āyīneliġi eyledi şems ü kameri
- 8 Felegin lehçesi gömgök kesilüp mātem ile
Gezdirir hayret ile mihr ü mehi öteberi
- 9 Āfitāba ne içün geldi tuṭukluk nāġāh
Nerede kaldı anıñ çehresiniñ nūr-ı ferı
- 10 Degil illāki yine 'aşr-i muharrem gelmiş
Köhne gerdūna yeñiden dem-i mātem gelmiş

II

- 1 Gülü ğayb itdi hezār eylemesin mi efgān
Ġonca gülüp açılır mı esiyor bād-ı ħazān
- 2 Eli böğründe çınārıñ içerisi yanıyor
Serv-i gülzārda ħayretle ħalaħaldı hemān
- 3 Nāle-i ħumru-yı nālānı işitmesin bāġa
Geliyor ağlayarak çağlayarak cūy-ı revān
- 4 Sünbül āşüftelenüp şoldı şarardı nergis
Lāl oldu yine nilüfer-i işkeste zebān
- 5 Zār u nālān benefşe baş egdi turdu
Lāleler dāġ-ı dilin eyledi peyveste ‘ayān
- 6 Ķavl-i bahri şanırım taşlayacak gerdūnu
Çār-tāħ-ı felege toġru uzandı elān
- 7 Ķıbħızıl bir deli mi yoġsa şaħāyık anıda
Mest ü ħanzil mi ider bāde-i bezm-i hicrān
- 8 Bu ħadar şarşılamaz idi ne oldu bilmem
İtdi lertzīde-i ġam naĥl-i gülü bād-ı vezān
- 9 ^{14b/}Bozulup ħarmaħarış oldu nizām-ı gülşen
O da gönlüm gibi virānelige döndü inān
- 10 Hep gül-i bāġ-ı velānıñ eşer-i mātemidir
Bāġa te’şīr iden erbāb-ı muĥabbet ġamıdır

III

- 1 Pūr-ı Hıydar Şeh-i Zīşān Hüseyn'dir Hüseyn
Kişver-i rahmete sultān Hüseyn'dir Hüseyn
- 2 Şāhib'ül-emr-i kerem-pīşe-i hümāyūn'ül-kāb
Mülket-i 'aşkda her ān Hüseyn'dir Hüseyn
- 3 Dāver-i şāhib-'atā şāh-ı merāhim pīrā
Bendelik itmege şāyān Hüseyn'dir Hüseyn
- 4 Merhem-i zaḥm-ı fuad 'aşıq-ı nā-kāma murād
Kāffe-i derdlere dermān Hüseyn'dir Hüseyn
- 5 Zāde-i bint-i Cenāb-ı nebevī faḥr-i fūḥūl
Gevher-i 'ālem-i imkān Hüseyn'dir Hüseyn
- 7 Müslümān olan ider dergehiñi kıla cān
Şübhesiz şu 'be-i īmān Hüseyn'dir Hüseyn
- 8 Düşelim pāyiñe 'arz eyleyelim ḥālimizi
Melce-i şāhib-i 'iştān Hüseyn'dir Hüseyn
- 9 Gözetir kullarını 'aynı 'ināyetle müdām
Nūr-ı çeşmān-ı dil ü cān Hüseyn'dir Hüseyn
- 10 Vāye-i kāmımızı gösterir inşā'-allah
Ne gam ey dil ki niğebān Hüseyn'dir Hüseyn
- 11 Bizi Yā-Rabb cüdā itme o 'ālī-şāndan
Görelim lütf u mürüvvet ol ulu Sultāndan

IV

- 1 Rūy-ı arzda yoğiken eşref-i ḥalk andan ulu
Ḥayf kim itdi telef ol şeh-i vālāyı 'adū

- 2 ^{15a}Faḥr iderdi āña lālālik ile rūḥ ’ul-emīn
Ḥazret-i Aḥmed’e olmış idi zīb-i zānū
- 3 Bizā-yı şāh-ı risāletdir o zāt-ı ekrem
Āniñ ez-cān u dil ‘ālem olur elbette ḳulu
- 4 Tāb-ı ruḥsārı cihānı ider iken tenvīr
Münḥasif oldu dirīğ öyle dilārā meh-rū
- 5 İtdiler ol güher-i cānı şikeste-ḥātır
Teşekkül farḫ-ı sitemdir ne şekil işdir bu
- 6 Ne revā dūzaḥiyāniñ sitemiyle eyvāh
Ḥā ke üftāde ola naḥl-i riyāz-ı mīnū
- 7 Nāle vü āh u fiğān ile mīm-i ittişāf
İşitüp de bunu ḳābil mi taḥammül yā Hū
- 8 Şoluğu ğūşe-i dūzaḥda alır a’ dāsı
Şadme-i maḥşer ile ğayb idecek şağı şolu
- 9 Müjde ey ‘āşık-ı dil-ḥūñ-ı muḥabbet ki seniñ
Bu muḥabbet ider aḥvālını yekser dil-cū
- 10 İdelim mevsim-i mātemde hezār āh u fiğān
Na’ra-i nāle vü feryād ile ḫolsun dü cihān

V

- 1 Bu dem ol dem ki ider nāle ü şad āh u enīn
‘Arş u ferş u felek ü ins melek-i rūy-ı zemīn
- 2 Bu dem ol dem ki olur ‘āşık-ı ḥayretzede lāl
Hem de endūh-ı firāvān ile dil-zār u ḥazīn
- 3 Ḳaḅgı mezhepde revā Ḥūn-ı Hüseyin’e cür’et
Rāzı olur mu buña ma’nī-i Ḳur’ān-ı mübīn

- 4 Olmasın zerre kadar rahm o cigerpāresine
Buña ail mi olur pādieh-ı kiver-i dn
- 5 Seng-i adr ile sikete ola eyvāh eyvāh
Cānbahā gevher iken ol dr-i ālā-yı emin
- 6 ^{15b}Bir ālāy kāfir o zibā gl itsin itlāf
Ser-nign olma revā mıydı o gl-nal-i bihn
- 7 aldı dil-dāreleri zār u arīb  nālān
Gitti Firdevse dek ol āh-ı mekārım-āyin
- 8 Cānına la‘net okunduça Yezid’in her bār
Dest aup rh’ul-emn virse sezādır Emn
- 9 Bir olur ey dimez idi bu ie ‘alı olan
Bu bir idir ki deliler dai itmez tamn
- 10 Eyledikce o keremkāra olan ileri yād
Mslmānım diyen elbette ider ad feryād

VI

- 1 ussa-mendān-ı am-ı asreti ad leyl u nehār
İtse feryād-ı firāvān ile efānı hezār
- 2 āk āk eyleyerek snesini dest-i esef
Zam-ı drn-i dili tāzeler ise tekrār
- 3 Rek-i tfān idp ek-i ter-i hicrānı
Eylese dde-i amm-ddelerini hnbār
- 4 Āh idp sne dgp āk-i girībān iderek
Zār u zār alayarak eylese vatın imrār
- 5 Tā-be-maer yaayup bu am ile ftāde
Nāleden olmasa hali u cihānda her bār

- 6 Kışsa-i mātemi itmām idemez fi'l-cümle
Bi't-tamām eyleyemez derd-i derūnuñ izhār
- 7 Kaba şūfilik iden ince düşünüp diğkat
Kılsa ahvālimize tırmaz itmez inkār
- 8 Kābiliyetleri olsaydı iderler idi hep
Ser güvāride şecerlerle hacerler ısrār
- 9 Bu bir ahvāl ki kāl ile muhāldir idrāk
Bu bir efsāne ki lāl oldu beyānda güftār
- 10 ^{16a/}Nāleden gayrı bir iş kalmadı üftādelere
Āh u feryād düşer 'āşık-ı dildārelere

VII

- 1 Ağlayup nāle vü efgān-ı dem-ā-dem idelim
Gice gündüz gam-ı hicrān ile mātem idelim
- 2 Dīdeden yaş ağıdup zaḥm-ı dil-i giryāna
Ḥurde elmāsları yaraya merhem idelim
- 3 Gülüp oynar iken ağıār yed-i efkār bizde
Gönlümüz şīven-i mātem ile ḥurrem idelim
- 4 Kūy-ı yāre gidelim çāk-i girībān iderek
Sīne-i çāki-i gamı bir kadem-i aḳdem idelim
- 5 Şīt-i efgānı resīde iderek tā-be-felek
Şadme-i mātem ile çarḥı da sersem idelim
- 6 Seyl-i cūyān gibi yaş ağıdup sūy-be-sūy
Cūy-bārlar ile eşk-i teri tev'em idelim
- 7 Yedi deryāyı sekizlendirelim dünyāda
Kanlı gözyaşlarını başkaca bir yemm idelim

- 8 Bu zamānlara şaķın şuşmayalım efgāndan
‘ Āşıkız ‘ āşıkā şimdi budur elzem idelim
- 9 Ürperip tğlerimiz her biri bir sāz çalar
Biz de feryādımızı nāy ile hemdem idelim
- 10 ‘ Ālem efgān ile ser-te-be-ķadem talsa deger
Dīn ü imānı olanlar bu zamān mātem ider

VIII

- 1 Erzel ü esfeh-i devrān u denī ķahbe Yezīd
İbne mel‘ūn u fūrū-māye tebeh-kār u ‘anīd
- 2 Pīşvā-yı cūhelā reh-nümā-yı ħubeşā
Şeyḫ-i Necd ile sebaķ-dāş u ‘Azāzi’yle mūrīd
- 3 ^{16/b}O mülevveş teres ol cümle köpekden alçaķ
Ĥunfesā şīme ħabīs ebter ü ħinzīr-i pelid
- 4 Dīni yok ‘aķlı za‘īf eylediği kāfirlik
Meşreb-i esfeli küfrān-ı ni‘amlıķda şedīd
- 5 Mel‘anet-kār-ı zamān ħized ü sefīh-i devrān
Kūteh-efkār-ı velī rişte-i bī-dād-ı medīd
- 6 Mekr ü tezvīrde üstād vü sitemde māhir
Kār-ı telbīste ser zümre-i şeytān-ı mūrīd
- 7 ‘Özr ü ħayf u siteme dāir idi bi’l-cümle
Her ne iş yaptı ne kim itdi ise güft ü şenīd
- 8 Añada hem de şaḫābet idene la‘netdir
Baña kalırsa eger söyleyecek ķavl-i sedīd
- 9 Eyledim vaşfını fi’l-cümle o puştuñ añla
Ĥazret-i Fāţıma’nıñ oğlunu kim itdi şehīd

10 Āşinālarda bilir bunu vü hem bī-gāne
Ne ŧekil derdlere uğratdı bizi ingāne

IX

1 Neme lāzımdı benim ol köpeğin ismini yād
Levh-i efkār mı telvīs ile itmek ber-bād

2 Ne revādır ki necis-pāre iken ser-tā-pā
Öyle menfūr-ı cihān ahbe olunsun irād

3 Dostun evŧāfına ŧohbet var iken a‘dāniñ
‘Ualā yādını elbette ider istib‘ād

4 Ağza alınmayacağ ahıŧı yād eylemeğe
āil olup da müsā‘id mi olur isti‘dād

5 Bulur encām cezā-yı ‘amelini zālim
Yanına almaz anıñ itdigi ęadr u bī-dād

6 Yan gelüp kuŧe-i ęayyāda otursun ursun
Renc ü ālām u ęamı dem-be-dem olup müzdād

7 ^{17a/}Bu Cehl ile olup ŧām u seher hem zānū
Rüfeası ola Nemrūd-ı la‘in ü ŧeddād

8 Baŧkadan fā‘ide yoğdur aña her hālinde
ābil olur ise ŧeytāndan umsun imdād

9 Adı batsın bize lāzım değil ol hınziriñ
Ba‘d-ezīn ağza alup itmeyelim nāmını yād

10 ‘Āŧı-ı zārlarımız bizler iin ağdem-i kār
İki ‘ālemde de taħŧil-i rızā-yı dildār

X

- 1 Ey nihāl-i çemen-ārā-yı gülistān-ı kemāl
Eşer-i ğars-ı yemīn-i nebevī ey gül-i āl
- 2 Nuḥbe-i āl-i Muḥammed güher-i kān-ı kerem
Evc-i mülk-i şerefe ey tā-bende-i cemāl
- 3 Bitmedi gülşen-i icād da hem de bitmez
Saña mānend olacaḳ nevres-i zībende nihāl
- 4 Seniñ ey şāh-ı serā-perde-i mülk-i ‘irfān
Taht-ı zānū-yı nebī ḳadriñi itmiş iclāl
- 5 Devlet ol çākere kim bendeligin itdi ḳabūl
Vay anıñ ḫāline kim ḳulluḡun itmiş ihmāl
- 6 Saña ḳul olmayanı bendeñiz ey dāver-i dīn
Ḳoymam Ādem yerine dirse daḫī naḫnū ricāl
- 7 Olsa yüz biñ dehenim ḫaşre dek olsam gūyā
Vaşfınıñ biñde birin söyleyemem bi’l-icmāl
- 8 Kār-ı düşvār suhūletlenir aḫbābıñ için
Behremend olması a‘dālarınıñ emr-i muḫāl
- 9 Kuḫl idüp ḫāk-i deriñ çeşm-i başiretlerine
Dergeh-i devletiñe olmada yekser rū-mal
- 10 ^{17b/}Şehr-i yārān u müşirān niyām u vüzerā
Biri ez-cümle feḫāmetlü Süleymān Pāşā

XI

- 1 Saña ḳulluḳla ider faḫr u mübāhāt elbet
O ḫıdīv-i kerem-ārā-yı sütüde-ḫaşlet

- 2 Hāk-i dergāhıñı virmez felege ‘ālemde
O ħudāvend-i behi’ş-şiyem-i ‘āl-i himmet
- 3 Oldı ey şāh-ı keremşān-ı cihān-ı rahmet
Eşer-i feyz velān ile o aşāf-ı kudret
- 4 Nāşır-ı dīn ü şerī‘at meded-i mezheb-i ħaqq
Ĥayr-ĥ‘āhı şeh-i devrān u mu‘īn-i devlet
- 5 Bihterin-i küremā ‘umde-i ħayl-i vüzerā
Üdebā perver ü aĥkām-şinās-ı ĥikmet
- 6 Dūr bīnān-ı tedābire görünmez ne kadar
İtse de gāye-i efkārına şarf ü diqqat
- 7 Meclis-i ‘iyyde lezzet-i çeşn-i lütfu aĥbāb
Bezm-i rezminde ‘adü māye güzīn-i saşvet
- 8 O zamānlara eger gelmiş olaydı keвне
Bermek ü ĥātme olurdu velī’n-ni‘met
- 9 Baştırır mihr u mehiñ pertevini el-ĥāşıl
O keremkārdaki şa‘şā‘a-i māhiyyet
- 10 Böyleliklerle yine Ĥazretiniñ bendesidir
O ħapınıñ ħuludur çāker-i efgendesidir

XII

- 1 ‘Arz idüp ħulluğun ihzār için ol bende saña
‘Arzuĥālciligini eyledi tevcīh baña
- 2 Nāmı defterde bulunsun da mübāhāt itsin
Şi‘a-i devletiñ efrādı olurken iĥsā
- 3 Bilir ‘ālem ki kerem-ĥ‘āh-ı ‘azīz’ül-ħavme
Eyler iĥsān u ‘ināyetle ri‘āyet küremā

- 4 ^{18a/}İtsin āsāyiş ile iki cihānda ārām
Sāye-i devletiñi eyledi melce' zīrā
- 5 Şimdiye dek seniñ ihsān-ı firāvānıñdan
Nā-ümīd olmadı kimse yine olmaz hāşā
- 6 Saña kulluķ ideniñ tāc-ı be-ser olduķunu
Rūz-ı mahşerde görür cümleten 'alā ednā
- 7 Cühelā var mı hisāpda seni bilmezler ise
Kadriñ idrāk iden 'ākīl şayılır hem dānā
- 8 Kevşer-i çeşme-i taltīfiñ ile eylersen
El-atş-ı kūy-ı ğam tāb-ı firāķı irvā
- 9 Bir Efendi ki kerīm ola ider kulları yād
Bendedir bende Lebīb ey şeh-i iķlīm-i 'atā
- 10 Geldi bir aşaf ile dergehiñe ol nā-şād
İkisi de kuluñ ey şāh-ı merāhım mu' tād

-38-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Seyrān iden gözüm yaşınıñ başdan aşdığın
Deryā-yı hayretiñ görür ol demde taşdığın
- 2 Gönlüm arar gezer ki perīşān eylesin
Beyhūde şanma şānesi zūlfün dolaşdığın
- 3 Gīsūlarıñ bu rütbe taģıtmazdı dil-rübā
'Aşıklarıñ bileydi eger 'aklı şaşdığın
- 4 Pınār-gāh-ı hasret ki pehlevān gerek
Ta' yīb etme 'aşık-ı zārıñ savaşdığın

- 5 Kārım temize çıkdı Lebībā bilince yār
Ağyārınñ ‘aşıka ulaşup da bulaşdıgın

-39-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 ^{18b/}Cemāl-i yār ne zībā imiş gören añlar
Naşıl güzel ne dilārā imiş gören añlar
- 2 Bağışlarını gözetmek o çeşm-i dil-cūnuñ
Ne güne hūb-ı temāşa imiş gören añlar
- 3 Açabilince ne ma‘lūm sīne-i dildār
Sebīke sīm-i musaffā imiş gören añlar
- 4 Hırām-ı nāzını seyrān iden bilir qadrin
Nihāl-i qaddi ne bālā imiş gören añlar
- 5 ‘Adem dehānına tev’emlenir iken yārınñ
Nihān-hānede gūyā imiş gören añlar
- 6 Şoruñ kelāmımız elfāz-ı āşinālardan
Hayāl şīve-i ma‘nā etmiş gören añlar
- 7 Şikeştedir gönül āyīnesi Lebīb ammā
Nigār ‘aks-i hüveydā imiş gören añlar

-40-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Yetişmedi mi efendim ki itdigin āzār
Yaqarsıñ āteş-i hasretle gönümü tekrār

- 2 Nedir bu āh u fiġānlar nedir bu vāveylā
Ne ibtilā ne belādır bu derd-i ‘aşk-ı nigār
- 3 O bī-mürüvvetiñ inşāfı yok mudur ‘āşık
Naşıl taḥammül ider bu eziyyete her bār
- 4 Fütādesi olan ‘āşık bulur mu āsāyiş
Bu türlü türlü ezāya ider iken ısrār
- 5 Hiç i‘timād olur mu o bī-vefāya Lebīb
Ne va‘d ider ise encām eyliyor inkār

-41-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Vaşf itdi tūṭi yārdaki şirīn zebānlığı
Bülbül begendi andaki ġonca dehānlığı
- 2 ^{19a/}Gelse ḥayāl-ḥāneme ol āfitāb-rū
Eflāke meşk iderdi göñül āsümānlığı
- 3 ‘Uşşāk-ı sāl-ḥürdeye rām ol du‘āsın al
Beyhüde zāyi‘ itme begim nev-civānlığı
- 4 ‘Āşık vefāsını göremez ol sitemgeriñ
Aġyāra eyler eyler ise mihr-bānlığı
- 5 İnce düşündüren beni yāriñ miyānıdır
Remz-i dehenden öğrenirim ḥurdedānlığı
- 6 Esrār-ı ‘aşkı itmesin ifşā velevki dil
Kābil olur mu āh u fiġāniñ nihānlığı
- 7 Nādān bezm-i ehl-i hetrden kaçır Lebīb
Bāġ-ı behište virmez eşekler şamānlığı

-42-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Gül-gūnī cemālīni peymāne gösterir
Hūnī bakışlı çeşmiñi mestāne gösterir
- 2 Yād aşinā dimez miyim ol şūha kim baña
Ağyāra karşı kendüyü bī-gāne gösterir
- 3 Feyz ü vefā nümāyiş olur hayr-ḥ'āhlığa
Mūr-ı ḥaḳīri çeşm-i Süleymān'a gösterir
- 4 Her bār bezm-i meyde görürler hükümetin
Pīr-i muḡāni mesned-i meyḥāne gösterir
- 5 Rind-i gedāya ḥor göz ile bakma zāhidā
Āb 'āleminde tavr-ı emīrāne gösterir
- 6 Gülgeşt-i bāğ-ı 'aşqda dil-i iftiḥār için
Ol naḥl-i nāzı serv-i ḥırāmāne gösterir
- 7 Şaffet begenmez ise bu tanzīrini Lebīb
Firdevsī ile Sa'di'ye Selmān'a gösterir

-43-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ^{19b/}Bī-mār gözleriñde görüp nā-tüvānlığı
Hūn-rīz-i ḡamzeñ eyledi şāhib-kıranlığı

- 2 Kāfir-sitān zūlfü şabā itdi tār-mār
Gösterdi rüzgārda tabūr bozanlığı
- 3 Rindler gedā-yı pīr-i mey olmaz mı her vaķit
Meyhāne meclisinde bulur kāmranlığı
- 4 Cāndan severler ise sezādır ki dilberin
İnkār olur mu ‘aşıkā rūh-ı revānlığı
- 5 Bārān-ı ibtilā-yı muħabbet yağarsa da
Kaşr-ı derdine dīdem ider nāv-dānlığı
- 6 Ey şāhbāz-ı ‘işve tenezzül ider isen
Sīnem iderdi ħazretine āşiyānlığı
- 7 Her şeb ħarīm-i kūyuñu bekler turur imiş
Ağyāra kim sipāriş ider pāspānlığı
- 8 Tanzīre himmet eyle ehl-i sūħan-ı Lebīb
Ta‘rīf iderler idi saña nüktedānlığı

-44-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Kaddin ider riyāz-ı derūna fidānlığı
Eşkim yapar o bāğda āb-ı revānlığı
- 2 Yabana atma gönder buyur sīnegāhıma
Ey kaşı bā ħadengiñ ider üstühānlığı
- 3 Şöhret-şi‘ār-ı ‘ālem iden derd-i ‘aşkıımı
Ol āfetiñ bu mertebe şūh-ı cihānlığı
- 4 Mümkün olur i‘āne meded-cūy-ı ħasrete
Terk itme kābil olsa saña bī-amānlığı

- 5 Handān olur imiş beni ağlatmadan nigār
İtdim fedā o giryelere şādümānlığı
- 6 Bābā-yı ‘ālem olması mümkün mü küdekiñ
Taklīd iderse muğbeçe pīr-i muğānlığı
- 7 ^{20a/}Āyīne-i sūḥanda Lebīb itdi çehre-sā
Şüret-perest-i ma‘nīye günden ‘ayānlığı

-45-

mef^ˆūlū / fā^ˆilātū / mefā^ˆilū / fā^ˆilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ‘Āşıklara o rūḥ-ı revān itse cānlığı
‘Aşk ‘āleminde seyr ideriz cāvidānlığı
- 2 Guyālīk eyleyen şu seniñ çeşm-i mestiñe
Vāy ḥāle ğamzeñ eyler ise tercümānlığı
- 3 Feryād olur terennüm-i ğamlarla nağme-sāz
Eyler enīn-i āḥ ile sīne-kemānlığı
- 4 Rüstem bilir mi Qays ile Ferhād’a şorarız
Zor-āzmā-yı ‘aşkdaki pehlevānlığı
- 5 Ḥayrānlığıñ şu mertebe lāl itdigim beni
Artık sūkūtum eyleyecekdir fiğānlığı
- 6 Sīnemden alma ḥaṇçeri ṭursun ki ba‘d-ezīn
Eyler seniñ ḥadengiñ göñlüm nişānlığı
- 7 Zāhirde bī-mecāldir ammā Lebīb anıñ
Quvvet virir ṭabī‘ātına nātüvānlığı

-46-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Görmedim mihr-i vefā eylediğın
Cevr ü āzārı fedā eylediğın
- 2 Dil ü dīvāne giderdi tuysa
Kūyuñu dār-ı şifā eylediğın
- 3 Ne revādır ki hep ağıyār oluyor
Lütf u ihsāna sezā eylediğın
- 4 Bendelik eyleyemez başkasına
Āsitānında gedā eylediğın
- 5 Kōmadıñ 'aql u fikr 'āşıkda
Yalıñız dilimi hebā eylediğın
- 6 ^{20b/}Saña naql itsem acırsın elbet
Derd-i ḥasretle baña eylediğın
- 7 Murğ-ı diller tütulur şöñra tuyar
Zülfünü dām-ı hümā eylediğın
- 8 Çokdur 'āşıklarıñ ammā biriniñ
Ḥācetin var mı revā eylediğın
- 9 'Āşık olmazdı saña bilse Lebīb
Bu kadar nāz u cefā eylediğın

-47-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Şīve-i 'aşk ise esrār-ı nihān añladığıım
'Aşkdan başka nedir gizli 'ayān añladığıım

- 2 Cāna cānlar atar ümmīdi ‘abesmiş zīrā
Cānımı pek şııyor rūh-ı revān aladığım
- 3 Ben mi sz alamam ‘ālemde sūan mı yokdur
ā-ı nasīne yazıldı hezeyān aladığım
- 4 Noka mı onca mı ya nūkte-i esrār-ı ‘adem
āle gelmez sze şımaz mı dehān aladığım
- 5 Yārīn āgyāra yalandan degil imiş keremi
Gerege ıdı Lebīb ann u ümān aladığım

-48-

fā‘ilātūn / fā‘ilātūn / fā‘ilūn

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ‘Āřıı cānı olduu öster
Derde dermānı olduu öster
- 2 Örtme zūlfūnle rūyuu vatın
Māh-ı tābānı olduu öster
- 3 Ba da mir ‘āte kendi kendine
Yūsuf-ı řānī olduu öster
- 4 Eyleyüp āhī ‘āřıa isān
Meramet-kāni olduu öster
- 5 ^{21a}ur biraz da Lebīb dil-i zārīn
Seyr ü seyrānı olduu öster

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Yārın eṭvārı başka bir şeydir
Ṭarz u girdārı başka bir şeydir
- 2 İş güç eyler figān u feryādı
‘Āşıkın kārı başka bir şeydir
- 3 ‘Akl erişmez ki eyleyem ta‘rif
Gönlün efkārı başka bir şeydir
- 4 Görme firḳat deminde ‘uşşāka
Nā-gehān yārı başka bir şeydir
- 5 Gösterişli güzelse de ol şūḥ
Çeşm-i bī-mārı başka bir şeydir
- 6 Bezm-i dilberden ‘āşık-ı nā-kām
Koğmak ağıyārı başka bir şeydir
- 7 Yār düşünām ider ise itsin
Zevḳ-i āzārı başka bir şeydir
- 8 Diñlenir her ne söylese dildār
Ṭuṭı-yi güftārı başka bir şeydir
- 9 Āferini deger Lebīb anın
Nazm-ı eş‘ārı başka bir şeydir

-50-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ol nev-ıırâmı pek severim ürkek olmasa
Mihr ü vefâsı 'âşıkına endek olmasa
- 2 Sevdâ-keşânı eyler idiñ cümle pâyımâl
Zülfüñ düşüp de ayağıña köstek olmasa
- 3 Esrâr açar idim katı çokdan beri saña
Ey gönca-femm dehânıñ eger gevşek olmasa
- 4 ^{21b} Hulyâ kaçır gezer mi idi sen de ey gönül
Yâriñ hayâl ü vaşfına istek olmasa
- 5 Yol bulmaz idi gönle Lebîb tîr-i gamzesi
Şehrâh-ı zaḥm-ı sînem eger işlek olmasa

-51-

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Vehbi-zâde Ḥayri Efendi eyledi 'azm-i beḳâ
Raḥmet ide cânına ol pîriñ Allâh-ı rahîm
- 2 Gözyaşıyla yazdılar târiḫini ehl-i süḥan
Menzil itsin Ḥayrî'ye Firdevsî 'ulyâ-yı Kerîm

Sene/1267

-52-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

DİGER

- 1 Cevherin tārīhi Vehbi-zādeniñ
Ḥayrī Efendi 'azm-i Firdevsī itdi vāh
Sene/1267

-53-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Bu kışla eskimişken himmet-i Ḥākān-ı 'ālemle
Yeñi başdan yeñilendi bu ta' mīrātla tekrār
- 2 Lebībā tākına cevher donatısın bulduğum tārīḥ
Bu 'ālī kışlayı 'Abd'ül-mecid Ḥān kıldı nev-i 'mār
1267

-54-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. - . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 Mülāzım reh-i kūy-ı nigār olur āhım
O gülsitānda her dem hezār olur āhım
- 2 ^{22a/}Firāz-ı çarḥa zemīne çıkar iner her şeb
Şabāḥa dek тұramaz bī-қarār olur āhım
- 3 Şabā ile gidiyorken cenāb-ı dildāre
Kemend-i nār-ı fiğāna şikār olur āhım

- 4 Şerāre ferş-i tarīk-i muḥabbet olmak için
Fürüg-1 dāğ-1 derūndan nişār olur āhım
- 5 Sevād-1 dūdesi idüp günüm gice hem de
Fürüg-1 ‘aşkıla şem ‘-i nihād olur āhım
- 6 O iğbirār ki vardır ḥayāl-i ḥaṭṭıñ ile
Esef sirişkine ebr-i bahār olur āhım
- 7 Cihānda ser-i kūy-1 nigārdan başka
Ne semte düşse ğarīb’ūd-diyār olur āhım
- 8 Gözet ki bezmde nīm-nigāh-1 pinhānıñ
Görünce şabr idemem āşikār olur āhım
- 9 Şeb-i firākda bir şeb-çerāğ-1 tábāndır
Seher zamānına dek şu‘ ledār olur āhım
- 10 Nihān itse de gönlüm fütāde olduğunu
Lebib ‘āleme şöhret-şi‘ār olur āhım

-55-

mef‘ūlü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - -) (- - -) (- - -) (- - -)

- 1 Bir gül açılmadı ğam-1 ḥasadı bulunmasun
Bir mey içilmedi ki ḥumārı bulunmasun
- 2 Tūfān-1 eşk ‘āşıka beñzer cihān da
Deryā görüldü mü ki kenārı bulunmasun
- 3 Nev-ḥaṭṭlarınca yār niçün ğam çeker gönül
Bir gülsitān var mı bahārı bulunmasun
- 4 Āğaze-i nevā-yı figānım gibi benim
Bir nağme-güş olur mu qarārı bulunmasun

- 5 Feryādıma  arılma cemālīñ gibi seniñ
Bir g l sen oldu mı ki hezārı bulunmasun
- 6 ^{22b/}Gönlüm kemend-i zülfüne  ayd olmasın mı y 
Hiç oyle d m olur mu  ik r  bulunmasun
- 7  u turmaya  alı ma Leb b’i olur mu bu
‘  ı  olup da n le v  z r  bulunmasun

-56-

f ‘il t n / f ‘il t n / f ‘il t n / f ‘ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Ra metullahu ‘aleyh  oldu ‘u b ya rev n
Ermedi bunda mur da olsun u r da be-k m
- 2 Zenciye  uretde ma b be idi mi v rda
 ntiz m-ı h line erdi g yet-i ihtim m
- 3 H yli demlerden ber  b -t b u b -derm n olup
H b u h rd  kendüye itmi di  lemde h r m
- 4  ekdiği za metde Mevl  m k fat eyleyüp
Eylesin menzili gehi  r mını d r’ s-sel m
- 5 D nesin itm m idince söyledim t r h ni
B g-ı Firdevs’de Y -Rabbi bu sünbül-i ma  m

1268

-57-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . - -)

NAZİRE-İ VEHBİ EFENDİ

- 1 Sāha-i kūyuñda cāna itmez 'āşık cān dirīg
Var mıdır itmiş harīm-i қа' beye qurbān dirīg
- 2 Baqmadıñ dil-ḡaste-gān-ı 'aşka görmüş var mıdır
Bir tabībi kim ide bī-mārdan dermān dirīg
- 3 Bu dōneklik olmasa ṡab' ıñda ey meh-rū saña
Baḡş idüp itmez de mihr ü māhını devrān dirīg
- 4 ^{23a/}Şehr-i yārān-ı cemālīñ başkalaşdı şivesi
Eylemezdi pīş-ezin iḡsānını sultān dirīg
- 5 Geldi ḡaṡṡıñ eski demler geçdi gitdi vaşlıñı
Eyliyorsun bu Lebīb-i zārdan elān dirīg

-58-

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - -) (- . - -) (- . - -) (- . - -)

BU DAḡİ

- 1 Tā-key zuhūr eyledi ḡaṡṡ-ı 'izār ḡayf
Baḡṡ-ı siyāhım oldu yine āşikār ḡayf
- 2 Gül jāleye o mertebe yüz virdigim eger
Bülbül sezādır eyler ise şad hezār ḡayf
- 3 Şarf itdim idi yāre geçerken geçenki gün
Maqbüle geçmedi gibi ol bergüzār ḡayf

- 4 Dām-ı niyāza şayd oluyorken o murğ-ı nāz
Ağyār ihāfe eyledi ürkdü şikār hayf
- 5 Ādem hesābına kıomayup dil-fütādesin^ç
Cevr eylemektedir o perī bī-şümār hayf
- 6 Ümmīdi kesti tīg-ı cefāsiyla ‘āşıkān
Ağyārdan kesilmedi aşla nigār hayf
- 7 Pā-būsunuñ gönül bulamaz bir tarīkını
Beyhūde bekliyor yoluñ ol hāk-sār hayf
- 8 Gün gösterir mi ‘āşıkā gün yüzlü dil-rübā
Feryād u nāle itse de leyl ü nehār hayf
- 9 Kıudret yeter mi Vehbī’yi tanzīr ide Lebīb
Tab‘ında şimdi kıalmadı ol iktidār hayf

-59-

mef^ç ülü / fā^ç ilātü / mefā^ç ilü / fā^ç ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

BU DAHI

- 1 Meyhāneleri eyledi peymāne müferrih
Āyine ile elbet olur hāne müferrih
- 2 Geldi de yaşarmış gözüme didi hayālīñ
Billāh şu sāhildeki kāşāne müferrih
- 3 ^{23b/}Hünī nigeħin cāna da kıaşd itse bakılmaz
Zirā görünür dīde-i giryāne müferrih
- 4 Dil-süzına rahm itmiyor aşlā görünüyormuş
Ol şem^ç -i ruħa sūziş-i pervāne müferrih

- 5 Cünbüşlenirim seyr-i hürāmıyla Lebībā
Ol şūhda reftār-ı levendāne müferriḥ

-60-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

BU DAḤĪ

- 1 Ḥayāl-i kāmētīñ taşvīre dil Behzād-ı şānīdir
Taşavvur-ḥāne-i efkārımız erteng-i mānīdir
- 2 O şūḥuñ zīr-i lebden zehr-ḥand-i ḥatmine bā' iş
Dil-i giryān-ı zārīñ dem-be-dem āh-ı nihānīdir
- 3 Göñül iskāt olurdu kendine kalsa nedir çāre
Anı rüsvāy iden 'ālemde feryād u figānıdır
- 4 Şikeste dil iden 'āşıklarımı ol cefākārīñ
Güsiste-tār peymān-bend olan 'ahd ü emānıdır
- 5 Budur pek cāy-i diḳḳat gösterişte sāye-i müjgān
Nazar-bāzān-ı ruḥsār-ı nigārīñ sürmedānıdır
- 6 Aḳar şular gibi eşnā-yı rehde mevc-i reftārīñ
Riyāz-ı āb u tāb-ı 'işvenīñ cūy-ı revānıdır
- 7 Benim şehbender-i mülk-i ma'ānī-i naẓm-ı dılcūyum
Lebībā tevtīc-i ṭab' -ı pākım kārīvānıdır

-61-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

BU DAĦİ

- 1 'Āşıkım dil-rübādır eglencem
Haste-zārım devādır eglencem
- 2 Gönlü gördü o şāh 'aşk dedi
Bakınız bu gedādır eglencem
- 3 Yār eglenmiyor yanımda çi sūd
Ba' d-ezīn ibtilādır eglencem
- 4 ^{24a/}Baņa āyīnelik ider rūyuñ
Ol maķūle şafādır eglencem
- 5 Tāze maźmūn araşdırır tab'ım
Āferīne sezādır eglencem
- 6 Şeyhe didim ne işle meşgūlsün
Dedi ki tāc u 'abādır eglencem
- 7 'Aqlım aldı nigār şimdi benim
Fikr-i dār'üş-şikādır eglencem
- 8 'Āşıkım şuşmam eylerim feryād
Öyle şīt ü şadādır eglencem
- 9 Şervet iķbāle didi 'ālemde
Sevdiğin ağbiyādır eglencem
- 10 Vā'iziñ cān şıkar kelāmı benim
Sāz u çeng ü nevādır eglencem
- 11 Derd-i hicriñ rūşenimdir kārım
Vuşlatıñ hūlyādır eglencem

- 12 Tāb-ı rüyî ile yanımda şem'îm
Her gice ol ziyâdır eglencem
- 13 Hâk-pâyî gözeltiyor dâim
Çeşm-i dil tütüyâdır eglencem
- 14 Perçem ü çeşm-i yârdır fikrim
Şâhbâz u hümâdır eglencem
- 15 Şanma bî-gânedir Lebîb eşerim
Vehbî'ye âşinâdır eglencem

-62-

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Kocaldırmiş meger pîrân-ı 'aşkı nev-civânsızlık
Şıkarmış cânını bî-dillerîñ rûh-ı revânsızlık
- 2 Adı batsın ki zâğ ârâyîş-i serv-i dilârâdır
Hümâya bâ'îş-i şöhret olurken âşiyânsızlık
- 3 ^{24b/}Gönülde çıkma ey nevres-i nihâl gülşen-i 'işve
Yakışmaz köhne bâğ-ı hasrete tâze fidânsızlık
- 4 Muhabbetkârlar bî-şabr olursa eyleme ta'yîb
Mizâc-ı devletinde var iken bu mihrîbânsızlık
- 5 Hâdeng-i âhı kalmaz toğruluktan ey kemân-ebrü
Belini bükmek ile 'âşık-ı zârîñ tüvânsızlık
- 6 Yerinde sözde olsa 'âşık-ı iskân için şöhbet
Âniñçün nâ-be-câ ahvâldir âh u figânsızlık
- 7 Ne gam 'aqlım başımdan gitse gayb olsa gönül ancak
Lebîbâ kâr-ı müşkilmiş cihânda dil-sitânsızlık

-63-

mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Raḥm eyleyen bulunmaz iken ibtilāmıza
Yār iltifāt eyleyecek mi ricāmıza
- 2 Gülzār-ı kâmdan koḡu almak bir iş midir
Şu rûzgār itse tevāfuḡ hevāmıza
- 3 Dār'ül-ḡılāfedir bize dergāh-ı pīr-i mey
Cemşid orada bendelik ider gedāmıza
- 4 Kāh-keşānı silsile eylerdi çarḡ eger
Bir kerre baş urur ise dār'üş-şifāmıza
- 5 Bād-ı nesīmiñ arḡasına düşse āh-ı dil
Efgānı reh-nümā ideriz pīşvāmıza
- 6 Dil şu'lesiyle göge ḡadar tutdı dūd-i āh
Āteş sütunluḡ eyledi bu şeb-livāmıza
- 7 Pertevlenirdi şa'şā'a-i nazmımız Lebīb
Fāiḡ şehādet itse egerçi ziyāmıza

-64-

mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Sirişkim bahri sergerdān idüp emvāc-ı tūfānı
O deryādır iden bir ḡatre-i nā-çiz-i 'ummānı
- 2 ^{25a/}Bu var mıdır müselmānlıḡda tār-ı sāye-i zūlfüñ
Yazar ser şafḡa-i envāre resm-i ḡāfiristānı

- 3 Çi-sūd āyīn-i cevri bozmuyor söz anlamaz cānān
Kavā'id tahtına yerleşse de güftār-ı 'oşmānī
- 4 O hūnī ser-fürū eyler mi kim dil-mürde-i 'aşka
Müdām ārāyiş-i gerden ider hūn-ı şehīdānı
- 5 Geçerken rāh-ı sūzundan hadeng-i ğamze-i dildār
'Abeşdir sīneden evvelce çāk itmek girībānı
- 6 Tıraş it kim haṭıñ emr-i terakḳub düzmese şeydir
Ne yüzden olsa elbet hāk iderler saḥte fermānı
- 7 Melāhet-hāne mi āyīne-i ruhsār-ı tābānıñ
Nazarbāz-ı cemāle gösterir şad māh-ı Ken'ānı
- 8 Aşırdı tā başımdan ḥāhiş-i pā-būsını yāriñ
Gezer köhne akar şular gibi emvāc-ı dāmānı
- 9 Lebīb İrāniyāna söyle gelsünler de görsünler
Bu merzbūm-ı Rūma şīve-i güftār-ı Selmānı

-65-

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

- 1 Kāle alınır ḥāl degil kār-ı muḥabbet
Dillerde olur nükte-i güftār-ı muḥabbet
- 2 Aşüftelenür yārini aındıkça fütāde
Nāmusunu nihāñ ider ızhār-ı muḥabbet
- 3 İş eyledi āh eylemegi oldı olaldan
Dil Kays ile Ferhād ile hem kār-ı muḥabbet
- 4 Tā 'aşık olunca saña bir şey dimem ey şūḥ
Ol dem bilinir ḥālet-i düşvār-ı muḥabbet

- 5 Hulyāda olur yār ile hemdem faķat ‘āşık
Rüyā göremez dīde-i bī-dār-ı muħabbet
- 6 Merkezdir o sevdāya süveydā-yı fuādım
Hātırdā olur gerdiş-i pergār-ı muħabbet
- 7 ^{25b/}Zülfüñ dolaşır zihnine her ne düşünürse
Düşmüş ‘aceb efkäre siyekār-ı muħabbet
- 8 İkrār virenler dönemez rāh-ı ‘aşkdan
Zāhid ne ķadar itse de inkār-ı muħabbet
- 9 Dīvāneligi şūriş-i ‘aşķ eyleyüp ĩcāb
Mestāneligi gösterir eṭvār-ı muħabbet
- 10 Hāyretle baķar eşkime gördükçe o meh-rū
Göz ṭoldurur elbet dūr-i şehvār-ı muħabbet
- 11 Telh-ābe-i ğamla şulanan bāğda yetmiş
Acıca olur lezzet-i eşmār-ı muħabbet
- 12 Ey naḥl-i dilārā ḥaṭ-ı ruḥsārını göster
Gül açtığını seyr idelim ḥār-ı muħabbet
- 13 Her söz yaķışıklandıramaz ma‘nī-i ‘āşķı
Eyler ise iş‘ār ider eş‘ār-ı muħabbet
- 14 Kudret mi yeter Fā’ik’i tanzīre Lebībā
Yāverlik eger itmese aķdār-ı muħabbet

-66-

mef‘ ūlū mefā‘ ilū mefā‘ ilū fe‘ ūlūn
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

- 1 Kāle alınır nesne değil ḥāl-i muħabbet
Bir başķa lisān ķullanır aḥvāl-i muħabbet

- 2 Efkāra şığışmaz ğam-ı endīşe-i hicrān
‘Aql ermeyecek rütbedir işğāl-i muḥabbet
- 3 Varlıkda vücūdu göremez dīde-i ‘ārif
Terk ‘āleminiñ naḳdidir emvāl-i muḥabbet
- 4 Bilmez aramaz kendisi yāri bulunca
Sergeşte ider ‘āşığı iğfāl-i muḥabbet
- 5 Maḳbūl olamaz nezd-i dilārāmda ibrām
Ḳarşılamayınca anı iḳbāl-i muḥabbet
- 6 Artdırmaz idi kāle-i hicrān bahāsın
Teşvīḳ eger itmese dellāl-ı muḥabbet
- 7 ^{26a/}‘Āşık uçurur vaşfıñı sen kibār-ı ḥırāmıñ
Bālālanır āşār-ı per ü bāl-i muḥabbet
- 8 Bir uç tatabilmiş mi gönül kākül-i yārdan
Olmuş yine ser-beste-i dūnbāl-i muḥabbet
- 9 Zīr-i ḳadem-i yāre sürüp lehçe-i kāmı
Kendüyi Lebīb eyledi pāmāl-i muḥabbet

-67-

mef̄ ūlü mefā̄̄ ilü mefā̄̄ ilü fē̄ ūlün
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

DİGER

- 1 Āğazelenir dildeki efgān-ı muḥabbet
Sīnemden işit neydügin elhān-ı muḥabbet
- 2 Dönmem bu sözümde sürülür her gice gündüz
Meyḥānede yekser dem ü devrān-ı muḥabbet

- 3 Pervānelige bülbülü de eyledi teşvīk
Şevk-āver olup şem‘-i gül-efşān-ı muḥabbet
- 4 Alışmadı dildār vefā itmege ammā
İtdirdi dil-i zārıma idmān-ı muḥabbet
- 5 Ma‘zürdur ol bābda kim medḥali yokdur
Açmaz kapıyı zāhide der-bān-ı muḥabbet
- 6 Tā olmayacak leb-be-leb yār kanar mı
Deryāları nūş eylese ‘atşān-ı muḥabbet
- 7 Yāriñ kerem ü lütf u atāsı imiş ancak
‘Ālemde Lebībā ser-i sāmān-ı muḥabbet

-68-

mef‘ ūlü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ūlün
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

- 1 Şurişleniyor dildeki ğavġā-i muḥabbet
Bilmem ne şekil ‘arbede da ‘vā-yı muḥabbet
- 2 Baş üstüne dāġ aç dir ise yār velākin
Ārāyiş-i dildir gül-i zībā-yı muḥabbet
- 3 Nāmus nedir ‘āretdir eglenmez aşlā
Şūrīdelenir ‘āşık-ı rüsvā-yı muḥabbet
- 4 ^{26b}Varmaz dehenim nāle vü feryād u fiġāna
Aġza alınır nesne mi şekvā-yı muḥabbet
- 5 Hatt açığa vurdu ne kadar tutsa da mektüm
Fehvā-yı vişāliñi mezāyā-yı muḥabbet
- 6 Alçaqlama erbāb-ı nazar ‘āşık-ı zāhid
Göz ayrı mıdır menzil-i bālā-yı muḥabbet

- 7 Lağzişki şehevinde ayaklar kayar elbet
Ol semte ‘azīmet idemez pāy-ı muḥabbet
- 8 Hiç arkası alınmadı geçmekdedir elān
Ādemle çıkup ‘āleme ālā-yı muḥabbet
- 9 Āyīne-i maḫşūdunu derpīş idemezse
Şoḥbet bulamaz tuḫī-yi guyā-yı muḥabbet
- 10 ‘Aşk eyleyemez dilde nihān şūret-i ḫālī
Rengini vurur taşraya minā-yı muḥabbet
- 11 Çekmez elini her yanı şad-çāk olursa
Bir dāmını tutmuş ki Züleyḫā-yı muḥabbet
- 12 Xoğdu hemān ağıyarı görüp giryemi dildār
Def^ç eyledi ḫār u ḫası deryā-yı muḥabbet
- 13 Vākī‘ mi bu şeb şardığın ol şūḫu Lebībā
Ta‘bīr olunur düş mü bu rü’yā-yı muḥabbet

-69-

mef^ç ülü / fā‘ ilātü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Başım ağardı cürm ü ḫaḫādan hicāb yoğ
Erdik şabāḫ-ı şeybe henüz āfitāb yoğ
- 2 Ḫavfım recāma gālib olur ‘afva münḫaşır
Ḫāşā dimem ki mücrime aşlā ‘azāb yoğ
- 3 ‘Uḫbā mı yapmadım buralarda ne yapdım āḫ
Dünyā aransa ben gibi ḫāne ḫarāb yoğ
- 4 Azğunluğum şu mertebeye vardı kim henüz
Āvārelikle semt-i rızāya şitāb yoğ

- 5 ^{27a/}Pek çoksa da şayılması kâbil günâhımñ
Ammâ ki ‘afv u lütfuna Yâ-Rabb hisâb yok
- 6 Āmentünün hâ-fâdını taşdıķ idüp hemân
Ĥamd eylerim gönülde Lebîb irtiyâb yok

-70-

mef̄ ülü mefâ‘ ilü mefâ‘ ilü fe‘ ülün
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

- 1 Ey gönce-dehânım gül-i terden bedeniñ var
Ĥaṭṭ-ı ruḥ-ı zîbâ gibi dil-cû çemeniñ var
- 2 Çeşmiñ süzülür zülf düşer gerden-i şâfa
Hem nergis ü hem sünbül ü hem yâsemenin var
- 3 Ayağñ öpüp dil gidecek perçeme toğru
Ammâ ki yol üstünde şu çâh-ı zeķaniñ var
- 4 Serbend naşıl olma diyorsuñ baña ey şüh
Zülf-i siyehiñden nice hâzır reseniñ var
- 5 ‘Anber ne gerek ‘âşık-ı âşüfteñe zîrâ
Rûhsâr-ı dilârâda seniñ böyle beniñ var
- 6 Ey bülbül-i diltâr seniñ cânña minnet
Gülzârda cân virmege gülden kefeniñ var
- 7 Bu sâde levendâne süḥanlarla Lebîbâ
Ṭab‘ında nev âyin ‘aceb encümenin var

-71-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Kākülleriñ seniñ dil-i nālānı istemez
Kāfir yanında öyle Müselmānı istemez
- 2 Baştan ayağa donadır āzār u cevr ile
Bezminde yār 'āşık-ı 'üryānı istemez
- 3 Tab'-ı felek çocuk gibidir meyl-i siflede
Çübun-süvār olur da küheylānı istemez
- 4 Yāriñ gözü önünde bulunmak diler hemān
'Uşşak-ı zār başka nigezbānı istemez
- 5 ^{27b/}Uydum Lebīb sāde sühānla zamāneye
Bir kimse vaqtimizde sühāndānı istemez

-72-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Tavr-ı gerdün bu eşnāda 'aceb çiz diker
Hiç utanmaz şekeri zehr ider şābı şeker
- 2 Toğrusunu şorar iseñ şu hadeng-i ğamzeñ
Rast gelirse dil-i nālānıma maqbüle geçer
- 3 Şaşdığından dedi geldik de hayāliñ göñle
Buralarda 'aceb endişe-i vuşlat ne gezer
- 4 Çarhda mihr büyüklenmesin ey mäh-cemāl
Hüsünüñe nisbet ile kadri mi var zerre kadar

- 5 Lezzet-i āzārın işitmekdir o şīrīn deheniñ
Ne kadar telh ise de hoşā gelir zevke gider
- 6 Göñle ümmīd-i vişāliñde düşer fikr-i hātñ
Bizim āyīnemizi sāf ider gerd-i keder
- 7 Köhnelendim degerim kalmadı ammā ki Lebīb
Ġazelim tāze mezāmin ile taḥsīni deger

-73-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. - -) (. - -) (. . -)

- 1 Gözlerim gözlerim ol dīde-i cānı gelmez
Özlerim özlerim ol rūḥ-ı revānı gelmez
- 2 Vaḳti ile viririm buse demişdi cānān
Beklerim beklerim elān zamānı gelmez
- 3 Yūsuf-ı şānī dinirse saña ey meh yaqışır
Şu kadar cıḳ bilirim ki saña şānī gelmez
- 4 Göñlü lebrīz-i meserret ider ümmīd-i vişāl
Ḥātır-ı 'āşıḳa firḳat ḥalecānı gelmez
- 5 Ḥayli vāsi' se de pehnā-yı ḳazā-yı ḥūlyā
Rāhvār-ı emelin deste 'inānı gelmez
- 6 ^{28a/}Dil virir āşıḳ alır 'aḳl-ı niḡār ezhāne
Böyle dād u sitedin sūd u ziyānı gelmez
- 7 Yār ile hemdem olup yār-ı Lebīb-i zārıñ
Yādına itdiği feryād u fiḡānı gelmez

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Yūsufistān idüp bu gice beyt'ül-ḥüznüm
Şem' -i bezm oldu kerem eyledi ol sīm-tenim
- 2 O şehiñ rüyına karşı okunup ebyātım
Baykara bezmine döndü şu benim encümenim
- 3 O şebi biñ güne taqđīm ider idim inşāf
Korkarım ki tut nokşan mı tahmīnde benim
- 4 Bir de baqđım ki başım kaldırup ol şūḥ gelmiş
Zīb-i zānū-yı tefekkür oluyorken zekanım
- 5 Ğam-ı hicrān ile maḥzūn idim ammā şimdi
Keremi var ola teşrīfi ile şād u şenim
- 6 Leb ü dendānınıñ evşāfını kâbil mi beyān
Dürr ü yâkūt ile şad-bār pür olsa da dehenim
- 7 Ruḥ-ı berrâḳ-ı ḥaṭt ne ola ' acāiblenmiş
Bâĝ-ı cennette yetişmiş çemenim yasemenim
- 8 Yalvara yalvara ol sitemin dili nerm itdim
Emel āyīneliği eyledi seng-i miḥenim
- 9 Fitili aldı dil-i ateş ruḥ-ı yārdan eriyor
Şubḥa dek tâbiş-i hicrān ile her şeb ruĝānım
- 10 Kıyı şuyu ile çattıñ baña dedi dildār
Dedim ey yār eliñde naşıl olsa dümenim
- 11 Göñlümü muĝber idüp beñzimi şoldurdu ĝamla
Saña dā'ir oluyor heyhāt sırr u ' alenim

- 12 Çaresizlikle saña virdim efendim gitdi
Benim ile dil-i nālānım iken derd-i şeni 'm
- 13 ^{28/b}Āb u tāb-ı ruḥ-ı dildār Lebībā zannım
Mevc-i reng-i gül taḥsīn idiyormuş süḥanım

-75-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Sevdigim zībā liḳā yoşma-reviş ḥātır-güşā
Şūḥ u nevreste güzel nāzik ḥırām 'ālem-behā
- 2 Şīvekār āşüb-ı cān āfet-niḡeh ḥūnī-mizāc
Gül-beden ḡonce-dehen tuṭī-süḥan şirīn edā
- 3 Çeşm-i nergīs ḥaṭṭı sünbülzār verd-i gülzārān
Serv ḳadi gülgün-ṭal'at nev-nihāl-i 'işve-sā
- 4 Ḥāli bu yā çeşmi güyā ṭarzı ra'nā şekli ḥüb
Zülfü cādū dīde ḥūnī ḡamze kāfir mācerā
- 5 Nev ḥırāmı dilpesend eṭvārı dılcū ḳad bülend
Şīvesi ḥātır rübā girdārı ḡāyet cān-fezā
- 6 Ḥüsñ ü ānı āb u tāb mihri eyler şerm-nāk
Maḥv iderse ṭal'ati māhiyet-i māhı revā
- 7 'İşvekārı da müselleḡ muḥterem hem mültezem
Mişli nā-yāb 'āşıḳı bisyār 'ālem mübtelā
- 8 Mehveş-i 'āşıḳ-nevāz iḥsānı çok āzārı az
Dil-peziir-i ser-firāz a'lādan a'lā dilrübā
- 9 Vāy ḥāle olacaḳ olur bütün 'āşıḳlara
Şīvegerlikte aña ḥübān iderse iḳtidā

- 10 Mihr ü mähına bakıp bir de aña itse nigāh
Reşk ider idi zemīne rüz u şeb elbet semā
- 11 Olur idi görseler Şirīn ü Leylā ‘āşıkı
Kays u Kūhken daħi bakmazdı anlardan yaña
- 12 Öyle dil-cū nev-civān görmüş degil çeşm-i cihān
Var ise göster baña hūbān içinde eş-şalā
- 13 Görse tāb-ı hūsnünü pervāne şem ‘i söndürür
Rüyını seyr eylese bülbül gülü eyler fedā
- 14 ^{29a/}Arz gāh-ı ‘āleme geldim gelelden görmedim
Yeryüzünde mişlini dersem Lebīb itmem haṭā

-76-

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 O perī şīşe-i çeşmimde hemīşe tıruyor
Sīnemin şadrına geçmiş şeb ü rüz oturuyor
- 2 İbtilā tīrini attıñdı geçende gönle
Ey kaşı ya orada şaplanup elān duruyor
- 3 Var mıdır yok mudur ağızñ aña dā’ir sūḫana
Leb-güşā olmadıñ ‘āşık ise tırma şoruyor
- 4 Ruḫunıñ her tarafı kapıldı zülf-i siyehi
Bekledüp ejdere cādūlara bağıñ kūruyor
- 5 Gördüğüm düşleri ḫayra yoruyor gerçi Lebīb
Fırkate dā’ir olan vākı ‘a gönlüm yoruyor

-77-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. - -) (. - -) (. . -)

- 1 İtdi tuğyān gam-ı 'aşk gönülden coşacak
Mevce-i kulzüm-i endişe başımdan aşacak
- 2 Doluya tutdı bu şeb sākī-i 'aşkıñ gönle
Açacak rāzımı mest oldu o artık taşacak
- 3 Şem'-i ruhsārīña pervānelik eyler gönlüm
Gidemez koğsañ egerçi yanacak uğraşacak
- 4 Tār-ı gīsūsuna añlaş dolaş oldu yārīñ
Benim ile yine mi bād-ı seher baş koşacak
- 5 Naqd-i dil almadı vaşlına o şūh üzdü birāz
Beni ammā şanırim gönlü olup uzlaşacak
- 6 Saña n'oldu ki bu eşnāda begim görmez idiñ
Bu nevāzişleriñi 'āşıkā 'ālem şaşacak
- 7 Aramızı bozar ağıyār Lebīb-i nālān
^{29/b}Dostlarından seniñ için geçecek bozuşacak

-78-

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - -) (- - -) (- - -) (- - -)

- 1 Ol şehr-i yār-ı 'işveye 'ālem gedālanır
Her kim görürse bende olur mübtelālanur
- 2 Dā'im hayāl-i yāre teveccühdedir gönül
Āyīne-i fuādım o yüzden şafālanur

- 3 Dergāhı nāz-bālişi re'sül-emel olur
Çeşm-i ümīde hāk-i rehi tūtīyālanur
- 4 Āh-ı seher nesim-i muhabbet midir nedir
Gülzār-ı kūy-ı yāre gider de şabālanur
- 5 Gönlüm nigāri görmez ise pek sönük turur
Şem'-i merāmım 'aks-i ruḥundan ziyālanur
- 6 Aşlı nedir sevenleri yād itmeyüp hemān
Bī-gānelerle hemdem olup āşinālanur
- 7 Gencīnesinde naqd-i cefā toptolu faḫaṭ
İnşāf o şūḫa nisbet ile kimyālanur
- 8 Ol nev-nihāl-i nāzına zībā hırāmdır
Gıtdikce serv-i kāmēt olur nev edālanur
- 9 Devlet kuşu dedikleri şey perçemiñ imiş
Şehper güzīn ḫattıñ olur da hümālanur
- 10 Yanmaḫda sūz-i 'aşḫ ile feryād u nālede
Pervāne ile bülbüle dil pīşvālanur
- 11 Gıt turma kūy-ı yāre dek ey dil Lebīb ile
Āh u fiḡān yolda size reh-nümālanur

-79-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ol nev-resīde cān u cihānı deger imiş
Ḥaḫḫında dense Yūsuf-ı şāni deger imiş
- 2 Vaşfinda pek mübālaḡa itdik diyen anı
Gördük de didi ḫüsn ü beyānı deger imiş

- 3 ^{30a/}Ol nāzenīn-i şīve gerek derd-i firḳati
Feryād u āh u zār u fiḡānı deger imiş
- 4 Cān-pāredir o rūḥ-ı mücessem nigārımıñ
Sīnemde olmuş olsa mekānı deger imiş
- 5 ‘Ömrüm benim begim diyerek sevmek oḡşamak
Pīrāne-ser o tāze civānı deger imiş
- 6 Eşnā-yı ḥaṭṭ-ber-āver-i yārdır fedā
Bi’l-cümle vaḳte işbu zamānı deger imiş
- 7 Seyr eylemeyiñ hele şu nühüfte nıgehleri
‘Uşşāḳ-ı zārıñ āh-ı nihānı deger imiş
- 8 Bir dilber baña başkasını sevmemek için
Ḳavl ü ḳarārı ‘ahd ü emānı deger imiş
- 9 Şol dāḡlar ki yār için açdım olur ise
Sīnemde iftiḥār-ı nişānı deger imiş
- 10 Müjḡān u ebruvānına baḳ der ise Lebīb
Başı ucunda tīr ü kemānı deger imiş

-80-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 O şāh-ı ‘işve yine mübtelā araştırıyor
Ḳul itmeye ḳapusunda gedā araştırıyor
- 2 Şaşırđı mı şaşacak şey delirdi mi yoḡsa
Mizāc-ı yārda gönlüm vefā araştırıyor
- 3 Hezār-naḡmeler idüp çemende bülbüller
Fiḡān u nāleme beñzer şadā araştırıyor

- 4 Çıkup da seyr ü temāşaya yār için ‘āşık
Cihān-nümā aramaz dil-nümā araştırıyor
- 5 Fütāde etmeye gönlüm güzīde dildārı
Kader şorar gezer emr-i kazā araştırıyor
- 6 Terahḥum etmeyüp ašlā figende-i zāra
Tüketdi cevri ni ḥālā cefā araştırıyor
- 7 ^{30b/}O fitne-kār-ı dilārā turur mu bir yerde
Ḥayāl-i yāri göñül nā-be-cā araştırıyor
- 8 Helāk ider bu teveccüh nihāyet aḡyārı
‘Azīmetim idecek bir ḡazā araştırıyor
- 9 Nesīm-i āha uyarsa ḥarīm-i yāri bulur
O semte bād-ı seher reh-nümā araştırıyor
- 10 Gehī şarāp iḡer ḡāh ‘araḡ Lebīb-i nizār
Derūnī derdine zīrā devā araştırıyor

-81-

mef^ʿ ūlū / fā^ʿ ilātū / mefā^ʿ ilū / fā^ʿ ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Hiç gizlenir mi sevdiğim a‘lā nigār iken
Pinhān olur mu ḥüsne şöret-şīār iken
- 2 Turma ḡadeng-i ḡamzeñi at semt-i ‘aşḡa
Kapakça göñül hem-tāsı tutkun şikār iken
- 3 Şad bār nālemi iştir mi o gül-cemāl
Gülzār-ı iştīyāḡda bülbül hezār iken
- 4 Sīnem ‘abeş yere idiyor bu keşā-keşi
Tīri göñülde şaklanacak yādigār iken

- 5 Bir başka arzu bulamaz yol derūnuma
Yārīñ ḥayāl-i kām̄eti ḥāṭır-güzār iken
- 6 İnşāf yok mu işte cüdā olmuyor gönül
Dā'im seniñ yanında begim ḥor u zār iken
- 7 Bir dalda durmuyorsuñ idüp türlü şīveler
Ey nahl-i nāz-ı murğ-ı dilim bī-ḳarār iken
- 8 Lāyık mıdır sevenleri bī-behre eylemek
Ağyār iltifātīñ ile kām-kār iken
- 9 Mest-i müdām itdi dili cām-ı iştiyāk
Evvel-emirde maḳşadı def'-i ḥumār iken
- 10 Ol sīm-tenle tev'em olur mu digerleri
Şu ḥüsn ü ān Yūsuf ile hem 'ayār iken
- 11 ^{31a/}Efgende bendesi idüğim ketm olur mu hiç
Ḥālim o şāh-ı mülk-i dile āşikār iken
- 12 Gönülüm döner mi vazgeçer mi o tıfıdan
Pāder-rikāb olmuş idi ney süvār iken
- 13 Yār infi'āl eylesin mi benim işim
Āh u fiğān u nāle vü feryād u zār iken
- 14 Tursun gözüm önünde o nev-ḥaṭt cemāl amān
Seyr eyleyem şu gülşeni evvel bahār iken
- 15 Varsın faşl olur ise olsun düşünmezem
Dā'im yapan yıḳan dil-i vīrānı yār iken
- 16 'Āşık gözetmesin mi onuñ ḥāk-i pāyini
Çeşminde tütīyālanañ öyle ğubār iken
- 17 Vaḳtim olur mu meşgale-i 'āleme benim
Uğraşdığım o māh ile leyl ü nehār iken

- 18 Başka nigārı sevme ne kâbil muḥabbeti
Ol nev-resīdeye ġarażım inḥiṣār iken
- 19 Bilmem ki ba‘dezin ne ŧekil ṭavranır gōñül
Bu mertebe fütāde iken dil-figār iken
- 20 Kâbil olur mu ‘aqlımı devşirme başıma
Sevdā-yı tār-ı perçem ile tār u mār iken
- 21 Ol māhı düşde görmemiş imkânı var mıdır
Aḥşāmdan şabāḥa dek encüm-şümār iken
- 22 Dilden geçen o şūḥdur elbet rüz u şeb
Çeşm-i fuād rüzına intizār iken
- OKUNAMAYAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR.
- 23 Derdim büyük naşıl edeyim āh o ṭıfl-ı nāz
Ḥayret-fezā-yı ṭab‘-ı şıġār u kibār iken
- 24 Ey āfitāb çehre naşıl vasf idem seni
Ḥürşid ü meh yanında seniñ zerre var iken
- 25 ^{31b/‘} Ādet bozanlık eyleyemem ketm-i rāz idüp
‘Aşkıñ uşülü dīde-i iştihār iken
- 26 Dil bī-naşīb kaldı keremden revā mıdır
Her cevır ü her eziyetiñe ḥiṣşedār iken
- 27 Ta‘yīb ider misiñ saña āşüfte olduğum
Sen böyle nāzeniñ güzel şivekār iken
- 28 Ḥayrān olup ṭalar giderim ka‘r-ı ġuşşaya
Her bār böyle ġam deñizi bī-kenār iken
- 29 Żabṭ eylediñ anıda efendim nedir bu ḥāl
Gōñlümde gelmez oldu baña ġam-ġüsār iken

- 30 'Älem saña fütāde olursa aceb degil
Bu yāl ü bāl ü şīve bu endām var iken
- 31 Hiç tağılır mı dildeki ğam nār-ı ħasretiñ
Ĥāk-setr ile devdelenen kühsār iken
- 32 Dil-ħastekān-ı 'aşk bırakmaz naşıl da
Feryād u āh-ı nāleyi bī-iķtidār iken
- 33 Bir kerrecik güler yüz ile bakmıyorsuñ āh
İki gözüm gözüm bu kadar eşk-bār iken
- 34 Lāyık mıdır şikāyet idem cevri-yārdan
'Aşıklık ile 'ādetimiz iftiħār iken
- 35 İġvāsı kār ider saña ħālā ğarīb-i ħāl
Aġyār her işinde begim nā-bekār iken
- 36 İçdi şarāb-ı 'aşkıñı sermest olup Lebīb
Yutdu ğam-ı firāķıñı da nā-güvār iken

-82-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Ĥayāl-i dilbere me'vā gönül dedikleridir
Riyāz-ı cennet-i a'lā gönül dedikleridir
- 2 Ĝarīb ü zār u perīşān melül ü aşüfte
Firāķ-ı yār ile ħālā gönül dedikleridir
- 3 ^{32a}Nigāra dā'ir olursa hezār-ħāhişle
Naşıl ğam olsa müheyyā gönül dedikleridir
- 4 Begim ħayāliñi gönder orada eglensin
Cihānda cāy-ı temāşā gönül dedikleridir

- 5 Fiġān u dād elinden hemīşe başımda
İden bu sūrişi peydā gönül dedikleridir
- 6 Beni şu hāl ile mest ü müdām hayret iden
Ne cāmdır vü ne şahbā gönül dedikleridir
- 7 Ne şaklayam saña hālīm beyān idüp de iden
Naşılsa cümle hüveydā gönül dedikleridir
- 8 Enīs-i derd-i muḥabbet celīs-i bezm-i firāk
Ġam u elem ile hem-pā gönül dedikleridir
- 9 Benim şuçum yok efendim kerem buyur ‘afv it
Sebep bu ḥālime zīrā gönül dedikleridir
- 10 Mu‘ abbir anlamaz ‘āşık olanlarıñ heme şeb
Görüp geçirdiği rü’yā gönül dedikleridir
- 11 Tı olup taşup da leb-ā-leb olan hemīşe seniñ
Muḥabbetiñle ser-ā-pā gönül dedikleridir
- 12 Tarıлма sen baña ta‘cīz olup da kūyuñda
İden fiġān-ı müdāmā gönül dedikleridir
- 13 Lebīb’den şor efendim inanmaz iseñ eger
Fiġende ‘āşık-ı rüsvā gönül dedikleridir

-83-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 İden cünūnumu ifşā gönül dedikleridir
O yād-gār o rüsvā gönül dedikleridir
- 2 Uşanmayup gice gündüz ferāgat eylemeyen
Fiġān-ı nāleden aşlā gönül dedikleridir

- 3 Sönük tırursa da bakma firākın ateşine
Yanup da olmayan itfā gönül dedikleridir
- 4 ^{32b/}Rızāsı ile kul olmuş iken begim senden
İden yine saña şekvā gönül dedikleridir
- 5 Mesā'il-i ğam-ı 'aşkın kitābıdır hem de
Me'al-i hālime ma'nā gönül dedikleridir
- 6 Ne yerde olsun efendim alır hayāle seni
Cihān-ı 'ālem-i hulyā gönül dedikleridir
- 7 Bakar o şūha uzaktan ne yaptığın bilmez
Yağan yıkan beni ammā gönül dedikleridir
- 8 Hurūf-ı şavta şığışmaz uşūl-i ahkāmı
Nihān-hāne-i fehvā gönül dedikleridir
- 9 Düşüp de dergeh-i yāre bakup turan hālā
Sitem-keşide Lebībā gönül dedikleridir

-84-

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Hümā-yı 'aşk ile dem-sāz gönül dedikleridir
Şikār gāhıma şehbāz gönül dedikleridir
- 2 Uşūl-i fenn-i muhabbet fürūgudur feryād
Nihāyet ü hem āgaz gönül dedikleridir
- 3 Nesīm-i āh-ı seherle refāket eyleye dek
İden feleklere pervāz gönül dedikleridir
- 4 Tağıtma oynama kākülleriñle ey meh-rū
Ki ol resende ki cānbāz gönül dedikleridir

- 5 O zārı şavma başından benim begim zārā
Muḥabbetiñle ser-efrāz gönül dedikleridir
- 6 Ḥaber virir saña yekser şorar iseñ esrār
Naşılsa ḥālime hem-rāz gönül dedikleridir
- 7 İşit ki nālemi gülşen-serāy-ı ‘aşkıñda
Hezār-ı zār ile hemrāz gönül dedikleridir
- 8 Lebīb ‘aşkda şöhret-şi‘ār olup da iden
^{33a/}Cemī‘-i rütbeyi iḥrāz gönül dedikleridir

-85-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Hemīşe ‘aşıka yāver gönül dedikleridir
Mu‘ayyen hemdem-i yekser gönül dedikleridir
- 2 Fütādelikte nigār-ı ḳalīl’ül-inşāfa
Teşādüf eyleyen ekşer gönül dedikleridir
- 3 Hümā-yı lāne-i ‘aşkı başında gezdiliyor
Cünūnda Ḳays’ıla hemser gönül dedikleridir
- 4 Fiğān u nāle vü ğamdan ḳuruldu dīvānı
Serīr-i ‘aşkda server gönül dedikleridir
- 5 Firāḳ-ı leşkeriniñ bir hücüm ile nā-gāh
Ḥarāb itdigi kişver gönül dedikleridir
- 6 Ḥuzūra kendüyü gitdi götürdü sultānım
Cesūr-ı merd-i dilāver gönül dedikleridir
- 7 Yanup yaḳılmada sūz-ı firāḳ ile hemdem
Meger ki murğ-ı semender gönül dedikleridir

- 8 Taşavvuruñla ğazeller dimekte vaşfıñda
Güzide kūy-ı sühanver gönül dedikleridir
- 9 Hıyālīñe şor orada ne var bilir zīrā
Gelüp gezindigi yerler gönül dedikleridir
- 10 Revā mı herkesi mesrūr idüp de talṭīfīñ
Faḩaṩ ğamıñla mükedder gönül dedikleridir
- 11 Yaḩıştırup sözünü yāre ‘arż ider Lebṭb
Viren kelāmına zīver gönül dedikleridir

-86-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . .)(. . .)(. . .)(. . .)

- 1 Rehīn-i derd ü meşakḩat gönül dedikleridir
Ğarīḩ-i ḩulzüm-i ḩayret gönül dedikleridir
- 2 Hıyālīñ ile görüşsen de sen de añlarsıñ
Cihānda ḩābil-i ülfet gönül dedikleridir
- 3 ^{33b/}Ğam ‘āleminde taşavvurla vaşlın yāri
Viren derūna meserret gönül dedikleridir
- 4 Nuḩūd-ı ḩāşş-‘ ayār ḩulūşum ile saña
ḩazīne-ḩāne-i ‘iffet gönül dedikleridir
- 5 Ben ol dilāver-i rezm-i muḩabbetim ki baña
Tüvān-baḩş-ı ḩamiyyet gönül dedikleridir
- 6 Taḩammül olmayacak iş iken ğam-ı ağyār
O yāre bā‘ iş-i ğayret gönül dedikleridir
- 7 ḩuzūr-ı yārda ḩaddim degil iken efğān
İden cesāret ü cūr’et gönül dedikleridir

- 8 Görünce yāri Lebībā telāş idüp de olan
Bu rütbe bā' iş-i dehşet gönül dedikleridir

-87-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Riyāz-ı cennete rüyuñ mişāl gösteriyor
O gül-sitānda bir gül cemāl gösteriyor
- 2 Bu ān u cezbe bu şüret bu ahsen-i takvīm
Perīye nev' -i beşerden hemāl gösteriyor
- 3 Kāmerlenüp şeb-i zülfünde rüy-ı mähveşiñ
Kāşında ğurre-i 'ide hilāl gösteriyor
- 4 Cenāb-ı yārda bilmem nedir bu şüret-i hāl
Gehī cemāl ü gāhī celāl gösteriyor
- 5 O bī-vefā güzele söz geçer mi bezminde
Kelāmım olsa o demde kelāl gösteriyor
- 6 Ne güne āyīne bilmem Lebīb ṭab' ıñ kim
Kırık şınık yine ammā hayāl gösteriyor

-88-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Yār 'uşşāka niçün dād itmez
Acıyup hāline imdād itmez
- 2 ^{34a/}Rüzgārıñ eşeridir ancak
Başkası gönlümü ber-bād itmez

- 3 Kimse kaydında degil dildārın
Tuttuğu dilleri āzād itmez
- 4 Bir kıyaştır ki o kāfir gāmze
Böyle hūnīligi cellāt itmez
- 5 Yārdır cümle server-i ıqlīm
Ġayrı nesne beni dil-şād itmez
- 6 Hūba serdādelik eski ‘ādet
Yeñi başdan gönül icād itmez
- 7 Nāleden şarf-ı naẓar cānāna
Eşk-i çeşmini kim irād itmez
- 8 Açılırsa kapadır şöhetimi
Nāmım ağızına alup yād itmez
- 9 Saña insanlığı eylerse Lebīb
Yād ider başka perī zād itmez

-89-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Baña dildār-ı dilārā sensin
Gülşenimde gül-i zībā sensin
- 2 Gönlüme koymazam ağıyārı baña
Yalnızlıkdaki hulyā sensin
- 3 Sevdigim cān u gönülden her bār
Şaklamam eylerim ifşā sensin
- 4 Hāzırımda bulunan hātırāsın
Kūşe-i dilde müheyyā sensin

- 5 'Aşkınıñ 'arbedesidir kārım
Aşdı hem daḥī ğavġā sensin
- 6 Mütena' im olurum derdiñ ile
İttigim şükr ile şekvā sensin
- 7 ^{34b/}Turuyor gözde ḥayālīñ şeb ü rüz
Şīšemizde gül-i zībā sensin
- 8 Āşikār eyledigim şakladığım
Rāz-ı pinhān u hüveydā sensin
- 9 Beni bu ḥāle koyup encāmı
İden āşüfte vü şeydā sensin
- 10 Gönlümü ğāret idüp her sūdan
Eyleyen 'aqlımı yağma sensin
- 11 Gül disem ğonca disem serv disem
Ġaraż ey naḥl-i semensā sensin
- 12 Māh u ḥūrşiddin enver-i bihter
Serv ü şimşāddan a' lā sensin
- 13 Şu siyeh zülf siyeh kaşın ile
Dilde sevdā-yı süveydā sensin
- 14 Göz kulaqdır gönül ey şūḥ saña
Görüp işitdigi ḥālā sensin
- 15 Tatlı sözlerle Lebīb'in tab'ın
Eyleyen tūḫ-i ğūyā sensin

-90-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Kişver-i dildeki sultān sensin
Orada şāhib-i fermān sensin
- 2 Dā'imā dilde hayālīñ geziyor
Kūşe-i çeşmde pinhān sensin
- 3 Dest-i ber-dāmeniñ üftādelere
İtdiren çāk-i girībān sensin
- 4 Zaḥmımıñ merhemidir talḫīfīñ
Dertliyim derdime dermān sensin
- 5 Bendelik eyleyemem ğayrısına
Hāliyā server-i hūbān sensin

-91-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 ^{35a/}Pertev-i şa' şa' a-i hūsnūñ ile
Āteş-efrūz-ı dil ü cān sensin
- 2 Bülbül-āsā n'ola giryān olsam
Gülşenimde gül-i ḥandān sensin
- 3 Tağıdup tārını gisūnuñ iden
'Āqlımı böyle perīşān sensin
- 4 Meh ü hūrşīde dönüp de baqamam
Gördüğüm āfet-i devrān sensin

- 5 Başka hāhiş mi gelür hātırıma
İstegim maṭlabım elān sensin
- 6 Ağladup inledüp ey yār iden
Benim esrārımı i 'lān sensin
- 7 Hāzır ider rūḥum efendim senden
Hāşılı cānıma cānān sensin
- 8 'Āşıkım pīş ü pesi fark idemem
Dildeki evvel ü pāyān sensin
- 9 Gözüm önünde ḥayālīñ şeb ü rüz
Benim āyīneme seyrān sensin
- 10 Başkalarla ne alış var ne veriş
Naḳd-i dil virmege şāyān sensin
- 11 Vaşf-ı ḥübāndaki nāmelere
Zīb-i ser levḥa-i 'unvān sensin
- 12 Ğayrı bir nesne temāşā idemem
Dil-i nālāna nümāyān sensin
- 13 Ne suçum var benim ey şūḥ beni
İden āşüfte vü ḥayrān sensin
- 14 Baña gündüz güneşi rüyuñdur
Gicelerde meh-i tābān sensin
- 15 Eşiginde bu Lebīb-i zārı
^{35b}Ḳul iden Hāzret-i sulṭān sensin

-92-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 'Āşık-ı nālān iden sensin beni
Güldürüp giryān iden sensin beni
- 2 Derdlere düş eyleyüp 'aşkıñ ile
Zār u bī-dermān iden sensin beni
- 3 Şem'-i tāb-ı hüsñüñe pervāne-veş
Her gice sūzān iden sensin beni
- 4 Böyle mevcā mevc hayretle müdām
Baħr-i bī-pāyān iden sensin beni
- 5 Cevriñe āzārıñā şāyān idüp
Nā'il-i ihsān iden sensin beni
- 6 Deşt-i dūr-ā-dūr-ı semt-i 'aşkda
Dā'imā pūyān iden sensin beni
- 7 Yaklaşup aġyāra bezm-i ünsde
Devrden seyrān iden sensin beni
- 8 Kūşe-i ħalvetserā-yı firķate
Rūz u şeb mihbān iden sensin beni
- 9 Renc-i gūn-ā-gūn cevr ü nāz ile
Şāhib-i sāmān iden sensin beni
- 10 Eyleyüp 'uşşak içinde ser-firāz
Fā'ik'ül-akrān iden sensin beni
- 11 Göñlüme bulma bahāne zinhār
Hüsñüñe ħayrān iden sensin beni

- 12 Müdde‘ ā-yı hüsününñ işbātına
‘Āleme bürhān iden sensin beni
- 13 Kime yansın hālden bilmem Lebīb
Yandırıp biryān iden sensin beni

-93-

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ^{36a/}Meyl eyledi ne çāre saña ey civān gönül
Derde şataşdı ‘aşkıñ ile nātüvān gönül
- 2 Talḫīfīñ ile tecrübe itmez misiñ birāz
Çok kerre oldı cevriñ ile imtiḫān gönül
- 3 Hem-rāz ider ḫayālīñi sırr-ı muḫabbete
İtdikce derd-i ‘aşk ile āh-ı nihān gönül
- 4 Ağlar тұrur mülāḫazada reng-i rūyuñu
Göz yaş itdi gülşeniñe çağlayān gönül
- 5 Gizlenmeden merām nedir bilmem ey perī
Rāzı mısıñ ki ḫālīni itsin ‘ayān gönül
- 6 ‘Ālem fütādeñ oldı cihānı ḫul eylediñ
Bir ben miyim viren saña ey dil-sitān gönül
- 7 Geh zūlf ü gāhī perçemiñi cüst-ü-cū ider
İşkeste-bāl қоşdur ara āşiyān gönül
- 8 Añlar ne dirse dīde-i güyālarıñ faḫaḫ
Fehm eylemez bu ḫālde başka lisān gönül
- 9 İnşāfsız vefāsıza meftūn idüp Lebīb
Meylim ḫazāya uğratıyor nā-gehān gönül

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Benden 'acep niçün o dilārā ikrār ider
Böyle firār ider de beni bī-ķarār ider
- 2 Başka 'ināyet itdigi yoķdur fütādeye
Ol yādigār yeter ğamın ber-güzār ider
- 3 Gevher donatmağa ešķiñ taşına gözüm
Dürdāne-i sirişkini hep şehvār ider
- 4 Āh-ı nihān eyler isem țarılr baña
Kendisi nāz u şivesini āşikār ider
- 5 Girmez kulağına digeriñ sözleri seniñ
Āzārıñı işitse gönül iftiħār ider
- 6 ^{36b/}Dā' iye-i firāk benim sīne-gāhımı
Bir gül cemāliñ 'aşkı ile dāğdār ider
- 7 Cūd eylemek murād iderse o şeh beni
Elbet ferāmūş eylemeyüp hişsedār ider
- 8 Hürşid ü māhı görse seni yād ider gönül
Feryād u āh u nāleyi leyl ü nehār ider
- 9 Eş'ārım üstüne konulan noķtalar Lebīb
'Aşķ āteşi ile sühanım dāğdār ider

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 İşāl için peyāmını cānā saña gönül
Feryādı itdi nālesine reh-nümā gönül
- 2 Her bār böyle cevri idiyorken fütādeñe
Feryād itmesin mi saña cā-be-cā gönül
- 3 Başka kapıdan istegi yokdur efendimiñ
Dergāh-ı devletiñi bilir mültecā gönül
- 4 Mişvār u tarz u meslegiñi añlamış iken
Hālā arar tırur oralarda vefā gönül
- 5 Çok pertev aldı sūz-ı muhabbetle şem' -i cān
Tāb-ı cemālden olalı rüşenā gönül
- 6 Bī-çāreye kâdermiş efendim bu ibtilā
Elbet virir ne çāre kazāya rızā gönül
- 7 Tutduğı tavra işlerine 'aqlım ermiyor
Dīvāne oldu zann iderim gālibā gönül
- 8 Baş urmadık maħal kōmayup mülk-i hūsnde
Perçemde itdi şimdileri inzivā gönül
- 9 Kendi ayağı ile tutulmuş şikār-veş
Kesb-i yedinden eyleyemez iştikā gönül
- 10 Dildār āşinālık iderken saña Lebīb
^{37a/}Vardı kapandı ayağına ibtidā gönül

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Kūy-i nigāre dek idecekmiş sefer gönül
Çoğulmaz ise işbu gidişle eger gönül
- 2 Hūn-ı şirişk ü lahn-i cigerden benim begim
Tertīb itdi Hāzretiñe mā-ħazar gönül
- 3 Şafvetlenür derūnu ħayāl-i ruħuñ ile
Āyīnesinde istemez ašlā keder gönül
- 4 Bir kerre mażhar itme misiñ iltifātına
Şad-bār cevr ü nāz u cefāyı çeker gönül
- 5 Āşār diĸkat eyledi tebşir-i ħaţtıñı
Hiç almamışdı böyle ħayırlı ħaber gönül
- 6 Çoyvirmiyor bu cānibe bilmem sebep nedir
Yāriñ yanında olmaz iken mu' teber gönül
- 7 Çays'ıñ alır ħikāyesini müstezād ider
Efsānesini nazma çor ise eger gönül
- 8 Eflāke dek atardı berāber külāhını
İtdirmiş olsa āhını yāre eşer gönül
- 9 Ĥar-mühre yanında nigāriñ olursa da
Erbābına girān bahālu güher gönül
- 10 Ol şeh çapısı kulluğuna eylese çabül
Āvārelikle olmaz idi der-beder gönül
- 11 Acı sözüñ mizācına tatlı gelir olur
Telħābe-i ĸamiñ ile şir ü şeker gönül

- 12 Biñ türlü derde uğradı seyr it şu hālini
İtmiş bulunmak ile saña bir nazar gönül
- 13 Cānım begim kuluñdur anı koğma zinhār
Başka efendiye nasıl olsun nöker gönül
- 14 Raḫat ḫuzūr görmedi ašlā Lebīb-i zār
^{37b}Üftādeñ oldu olalı ey şiveger gönül

-97-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Gönle ḫayāl-i yār ile bir başka hāl olur
Yā-Rabb ne hāl olur bu ne gūne ḫayāl olur
- 2 Turduqça gül-sitānlanur reng-i tal'ati
Gıtdikçe şekl-i kāmeti nevres-nihāl olur
- 3 Ruḫsarı evc-i ḫüsnde ḫürşid-i tāb-nāk
Ebrūları sipihr-i cemāle hilāl olur
- 4 Bī-mār-ı çeşm-i mestiñe bī-çāre 'āşıkıñ
Bir kez nigāh itmek ile ḫaste-ḫāl olur
- 5 Gönder ḫadeng-i cevriñi ey şūḫ gönlüme
Bilmez misiñ ki gāhice ḫātır su'al olur
- 6 Āşüb-gāh itdi cihānı bu sendeki
Bilmem nasıl ḫırām u nasıl yāl ü bāl olur
- 7 Āyīne-i mu'āmele-i 'aşqdan baña
Gāhi cemāl olur görünen geh celāl olur
- 8 Ağyārı kūy-ı yārda hiç görmek istemem
Korḫum budur ki ka'be'de ceng ü cidāl olur

- 9 Şan‘at güzīn nazm olamaz ‘afv ediñ Lebīb
Eş‘arı şimdilerde faķať hasbiħāl olur

-98-

fe‘ilātūn / fe‘ilātūn / fe‘ilūn
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Zūlfūñe bađlanılan rüsvāyım
Silsile bend olunan şeydāyım
- 2 Fikret-i zūlf ü ĥať u perçemle
Başdan ayağa ķadar sevdāyım
- 3 Kıl ķadar ķaldı vücūdum gūyā
Mum yanında olan ĥulyāyım
- 4 Nālem āğazesi ‘ayyūķa çıkar
Bāde-i ‘aşķ ile gök zūrnāyım
- 5 ^{38a/}Aldım ol şūĥu derūna gūyā
Nām-ı şāhı ile bir tuđrāyım
- 6 Deĥset-ābādım olur dešť-i cünūn
Tađda Mecnūnlar ile hem-pāyım
- 7 Sözü şaşırıttı ġalať baĥş firāk
Nuťķda gerçi hüner pīrāyım
- 8 Gözdedir yār ĥayāli her dem
Güneşe ķarşı tūran ĥarbāyım
- 9 Ĥālime bak da inan dirsem eger
Saña ser-tā baķdım şekvāyım
- 10 Şu kühen-ħāne-i ĥasrette Lebīb
Gāhice tāze ġazel gūyāyım

-99-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Söylemiştim ser-te-ser ey şüh aḥvālim saña
Cevr ü nāz itmek neden ma'lüm iken ḥālīm saña
- 2 Ḥāhiş itmem kimseden ümmīdi kesdim cümleden
Munḥaşırdır istegim dil-ḥ'āh u āmālim saña
- 3 Sen benimle ḡālibā derde şataşdıñ sevdigim
Çāresiz üftādeyim meftün u meyyālim saña
- 4 Her işim cümle sözüm senden 'ibāret olduḡun
Naql olursa aňlanur ef'āl ü aḳvālim saña
- 5 Gel seniñle çıgrışup efgān u feryād idelim
Ey hezār āvārelikte ben de hem-ḥālīm saña
- 6 Esb-i nāziñ dizginiñ çekme hemān çignet beni
Ḥāk-sārim düşkünüm ey yār pāmālim saña
- 7 Senden ayrılar ile meşḡül olmazken Lebīb
Vaşf u ta'rīf eylemek lāzım mı eşḡālim saña

-100-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 ^{38b/}Ġāyet 'ül-ḡāye o ḥūrşīd liḳāyı severim
Andaki cāzibeyi ḥüsn-i edāyı severim
- 2 Baña izḥār-ı muḥabbet idecek mi heyhāt
Pādişah der mi ki 'ālemde gedāyı severim

- 3 Ğamzesi oklarıñ atdıķca nigāh-ı ħūnī
Sīnem amaç iderim ol ķaşı yāyı severim
- 4 Delilige urarak şūreti kūy-ı yāre
Ķoşarakdan giderim dār-ı şifāyı severim
- 5 Sīne güyān-ı figān eylemedir mişvārım
Ķoş gelir meşrebime çeng ü nevāyı severim
- 6 ‘Arz-ı ħāl itmek işimdir yeri geldikçe saña
Bendelik eylemeyi kār-ı be-cāyı severim
- 7 Gül cemālīñ koķusun rīḥ-i şabāda ararım
O mişillü gelecek bād-ı hevāyı severim
- 8 Ben derūnī müteveccih olurum dildāra
Göñlüm āyīnesine kesb-i şafāyı severim
- 9 Perçem-i yār ile hem-ser görünür de gözüme
Ķuşlar içinde faķat murĝ-ı hümāyı severim
- 10 Ara yerde bu muḥabbet ne yapar bilmiyorum
Sen cefā eylemegi ben de vefāyı severim
- 11 Seni sevdiğime ey nevres-i şūrīde-mizāc
İstemem şübheyi ķaldır ‘acabāyı severim
- 12 Eşerim ma‘nī vü maźmūn ile tezyīn idemem
Sāde sözlerle selāsetli edāyı severim
- 13 Pek sevindim bu kelāmı işidince dir imiş
O dil-ārām Lebībā şu‘ arāyı severim

-101-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Şöhret-şi'âr-ı 'âlem iken bî-vefâlığı
İster o şâh-ı 'işveye herkes gedâlığı
- 2 ^{39a/}Nîm-i nigehten 'âşıkını bî-naşb idüp
Lâyık görür müsün bu kadar bî-nevâlığı
- 3 Şem'-i hayâl-i tâb-ı cemâliñle her gice
Seyr it begim gönülde olan rüşenâlığı
- 4 Yokdur dehân-ı yârdan aşlâ haber virir
Harf-i 'adem ider o söze mübtedâlığı
- 5 Dil virmek ile vuşlat-ı yâre heves 'abeş
Meşhür iken cihânda anıñ bî-bahâlığı
- 6 Yağılsın Lebîb bende ki ey şâh-ı şivekâr
Görme revâ kuluñdan efendim cüdâlığı

-102-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ol şâh-ı 'işve merhamet itse gedâsına
Bî-gânelik ider mi idi âşinâsına
- 2 Mecbûrum ez-każâ saña dedim dedi nigâr
İcâb ider ise bakarız iktizâsına
- 3 Vardır mürüvvetim dir imiş kendi kendine
Herkes ta'accüb eyledi bu iftirâsına

- 4 Dil-ḥastelik fütādeye kendi kazancıdır
Efkār şarf ider mi o derdiñ devāsına
- 5 Dīvāne ol da ‘aşkla kırtul hemān gönül
‘Aklıñ erişmez evveline intihāsına
- 6 Peyrevlik itmez ise şabā kūy-ı dilbere
Āhım uyar gider yine kendi hevāsına
- 7 Da ‘vā ider imiş gönül ol şehle ülfeti
Bu kabiliyyeti bulamam müdde‘āsına
- 8 Oldum ise rebūde ‘acep mi saña begim
Elbet gönül viren kapılır dil-rübāsına
- 9 Sīmīn-i şāf-ı sīneñe bakmaq yeter baña
Āyīne baksın artık efendim şafāsına
- 10 ^{39b/}Nāz u niyāza dā’ir ise nağme diñlerim
Muṭrıblarıñ kulaq uramam her şadāsına
- 11 İnşāfsızlık eyliyor ol bī-vefā Lebīb
Hiç iltifāt eylemeyüp mübtelāsına

-103-

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Kıaddiñe ‘ar‘ar denilir bilmiyor refṭarıñı
Gel saña beñzer şanan seyr itmemiş ruḥsarıñı
- 2 Görmemiştir bī-gümān mestānelik āşarını
Ḥastadır zann eyleyenler dīde-i bī-mārıñı
- 3 ‘Ahdıñe ṭurmaz dönersiñ kim inanır va‘diñe
Ey felek meşreb seniñ bilmez miyim mişvārıñı

- 4 Şaklıyorsuñ meylini ‘ aşıkdan ammā işte bāk
Dīde-i gūyālarıñ hep söylüyor esrārini
- 5 Gösteriş yapmak için kanlar döker cāna kıyar
Sen gözetmezsiñ egerçi gamze-i hunhārini
- 6 Tatlı şanma cevriñi āşufteñe ey bī-vefā
Ben şeker gibi yirim acı acı āzārini
- 7 Tek saña yüklenmesin aġyār ey nāzik mizāc
Ben teħammül eylerem neyse seniñ her bārini
- 8 İtifāta gönlüñ olmuşken fütāde zārına
Ne düşündüñ ki deġistirdiñ begim efkārini
- 9 Āh zālīm bu Lebīb-i bī-kese raħm itmeyüp
Aġladıp inletmeler lāyık mıdır ġam-ġārini

-104-

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 ‘ Āşıkım yār gerek yār baña
Dā’ imā yār olur efkār baña
- 2 Başkalardan neme lāzım imdād
Yārdır yāver ü ġamġār baña
- 3 ^{40a/}Sübħa-i dāne-i eşkimle müdām
Yārini evşāfidır ezkār baña
- 4 Yüzüne āyīneniñ kim bakacak
Yār göstermese dīdār baña
- 5 Hāşıla her kime bakşam görünür
Yārdan ġayrısı aġyār baña

- 6 Diger efkârı başımdan atarım
Yârim olursa kâfâdar baña
- 7 Diñlerim tatlı gelür gâyet ile
Yâre dâ'ir ise güftâr baña
- 8 İstemem başkasınıñ taltîfîñ
Yârdan hoş gelür âzâr baña
- 9 Böyle dil-sûz sühanlarla Lebîb
Yârdır söyleten eş'âr baña

-105-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Gül-i terden ruñuñ a'lâ görürüm
Deheniñ gonca-i zibâ görürüm
- 2 Göñül âyînesine baqdıkça
Seni ey şüh dilârâ görürüm
- 3 Hep hayâlîñ ile meşgûl olurum
Uyanıklıkda da rü'yâ görürüm
- 4 Senden ayrılma ne kâbil çeşmim
Orada başka temâşâ görürüm
- 5 Sûz-i 'aşkıñ ile her cānibimi
Per-i pervāne-i şeydâ görürüm
- 6 Nañl-i gül 'ar'ar u servi bilirim
Cümlesinden seni bālâ görürüm
- 7 Diyecek söz bulamam dilde Lebîb
^{40b/}Āh u feryādı müheyyâ görürüm

-106-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Tāze res-zībā nihāl-i nāzdır dil verdiğim
Nuḥbe-i ḥübāndır mümtāzdır dil virdiğim
- 2 Pertevine mihr ü meh güller cemāl alına
Beñzemez dil-dār bī-enbāzdır dil virdiğim
- 3 Murğ-ı dildir pençe-i nāzı ile şayd itdiği
Evc-gāh-ı ḥüsnde şehbāzdır dil virdiğim
- 4 'Āşıkā bir şey dimez itmez nigeḥ ammā faḳat
Çeşm-i güyālarla şarf-endāzdır dil virdiğim
- 5 Yalvarırım ḥālim ifşā eylerim korḳmam Lebīb
Merḫamet-perdāzdır hem-rāzdır dil virdiğim

-107-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Gönlümü 'aşkla memlū görürüm
Orasın toptolu ḳayḡu görürüm
- 2 Ḳays'ın etvār-ı cünün-āşarıñ
Baña nisbet ile Aşlū görürüm
- 3 Çeşmiñe toḡru düşünce zülfüñ
Çifte taḫrīr-i olunan hū görürüm
- 4 Gümüş āyīneye pek beñzedirim
Sīmden sīne ü pehlū görürüm

- 5 Māh-ı nev-ḥançer ü şemşir ü kemān
Denecek tāk-ı dü-ebrū görürüm
- 6 Şu hümā perçeminiñ sevdası
Sāyesin başın kütlu görürüm
- 7 Şekline diḳḳat idince telbiñ
Ḳırḳ yarılmış gibi bir mū görürüm
- 8 Çeşm-i dil-cūlarıña baḳdıḳça
Gülsitānda iki āhū görürüm
- 9 ^{41a/}Ḳadd-i mevzūnuñu tūbā şanıırım
Kūyuñu ravza-i mīnū görürüm
- 10 Birisin beñzetemem ol māha
Biñ ḳadar dilber-i meh-rū görürüm
- 11 Söz seniñdir derim ‘ālemde Lebīb
Gerçi vāfirçe sūḥan-gū görürüm

-108-

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Arzū eyler iken ḥürşīdime hemdemligiñ
Hiç taşavvur olunur mu şem‘ ile tev‘emligiñ
- 2 Tā bu rütbe mesken-hā aḡyāra meyl itmez idiñ
Ey perī olmuş olaydı ‘aşıḳa ādemligiñ
- 3 Zaḥm açar cān acıdırsıñ tiḡ-ı cevriñle hemān
Āh zālīm görmedim bir yaraya merhemligiñ
- 4 Ğuşsa-mend-i ‘aşḳınıñ aḥvālini añlar mısıñ
Var iken āzādedelilikler ile bī-ḡamligiñ

- 5 Nazlanırsıñ çok cefâ eylersıñ ammâ ‘âşıka
Eksik olma görmedik bir başka gûne kemligiñ
- 6 Almaz idi ağızına vaşf-ı gülü bâğda hezâr
Bilmiş olsa ey nihâl-i ‘işve gonca-femligiñ
- 7 Pek geriye kaldı hûbân-ı zamânıñ şöhreti
Her gören teslîm ider ey mâhir u aқdemligiñ
- 8 Kışver-i mażmûnu teşhîr itdirir tab‘a Lebîb
Neş‘e-i şahbâ-yı câm-ı ‘aşkla bu cemligiñ

-109-

mefâ‘ilün / mefâ‘ilün / mefâ‘ilün / mefâ‘ilün
(. ---)(. ---)(. ---)(. ---)

FERD

- 1 Tiyatro-hâne-i iqbâli tezyîn itse de gerdün
Verâ-yı perdede pek çok temâşâ eyler âmâde

-110-

mef‘ülü / fâ‘ilâtü / mefâ‘ilü / fâ‘ilün
(- - .)(- - .)(. - - .)(- - .)

- 1 ^{41b/}Sensiz begim nasıl idebilsin gönül karar
Sen gülsitânsıñ kuluñuzda saña hezâr
- 2 Ol mâh-rûnuñ ‘âşıkı ta‘dâd olur idi
Kâbil olaydı gökteki yıldızları şümâr
- 3 Böyle sükût ider mi ideyim derd-i ‘aşkıla
Olmuş olaydı nâle vü efgâna iktidâr

- 4 'Āşıklığıımı gizli şanırdım çi fâ'ide
Eṭvārım itmiş 'āleme aḥvālim āşikār
- 5 'Āşık nasıl olunmaz efendim begim saña
Göster cihānda var ise sen gibi şivekār
- 6 Ez-cān u dil ıuluñ kölelik eylerim saña
Dergāh-ı devletiñde benim 'abd-i cān-sipār
- 7 Sāmān u şervetiñ istemezem kār-ı 'aşkda
Eyler muḥabbetiñ beni her hālde kām kār
- 8 Kim gördü kim işitdi gül-sitān-ı 'aşkda
Yanmaz çınār olduğunu nālesiz hezār
- 9 Cānım begim kabūl buyur ıulluđuñda da
Etsin Lebīb ben de efendimle iftiḥār

-111-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

(. ---)(. ---)(. ---)(. ---)

- 1 Ruḥuñ bāğ-ı behişt-i ḥüsne zībā gül-sitān olmuş
Femiñ cān gülşeninde ğoncalanmış da nihān olmuş
- 2 Gören rūḥ-ı mücessemlikle cān baḥş itdiđiñ dermiş
Şu ıalıpda Mesṭhā kendisi gelmiş de cān olmuş
- 3 Lebiñ nūş idüp 'ayn'ül-ḥayātı Ḥıẓr'a baḥş itdim
Baña lāzım degil ister ḥayāt-ı cāvidān olmuş
- 4 ıarışmış rüz u şeb yekdigesine zülf ü cemāliñle
Ruḥuñ mihr ile māh nola ebrū tev'emān olmuş
- 5 Çođalmış güft-ü-gū efsāne-gāh 'aşkda zannım
Seniñle mācerāmız naḫl olunmuş dāsitān olmuş

- 6 ^{42a/}Ġam-ı endūha dā'ir kūçegāh-ı mülk-i ḥasretde
Dil-i nālān çok şeyler kazanmış kām-rān olmuş
- 7 Seni sevdiğin ağzından kaçırılmış bezm-i ağıyāra
Begim 'afv it Lebīb-i zārın sūrç-i lisān olmuş

-112-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Yār derdlere nihān eyledigim
'Aşkdır ancak 'ayān eyledigim
- 2 Fā'ide virmedi nāleme dildār
Añladı 'aklı ziyān eyledigim
- 3 'Abeş imiş o şehe 'arz-ı merām
Şimdi bildim hezeyān eyledigim
- 4 Kulağ aşmaz ki işime yarasın
Nāle vü āh u fiğān eyledigim
- 5 Cevr idüp cānımı şıkmasıñ iken
Sīnede rūḥ-ı revān eyledigim
- 6 Yār işitmiş tarılırsa ne denir
Hālimi naql ü beyān eyledigim
- 7 Yakışır ağzıma billāh Lebīb
Kim ise zīb-i zebān eyledigim

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Çoğdur ammā ki cefā eylediğñ
Var mı bir kerre vefā eylediğñ
- 2 Boynunuñ borcu iken va‘deleriñ
Birini var mı kaçā eylediğñ
- 3 Eyü şeyler mi bu nāz u bu cefā
Sen de bildiñ mi fenā eylediğñ
- 4 İñfi‘āl itmemisiñ söyler isem
Ne sitekler ne āzār eylediğñ
- 5 ^{42b/}Sen de inşāf iderdiñ bilseñ
Eger ey şūh baña eylediğñ
- 6 Kāşki bendeñiz olsamdı hemān
Āsitānıñda gedā eylediğñ
- 7 Ne dilerseñ yapıyorsuñ ammā
İstegim var mı revā eylediğñ
- 8 İ‘timād eylemiyorsun ne disem
Bilme misiñ ‘acabā eylediğñ
- 9 Kendimi devşirebilsem dir idim
Tağıdup ‘aklı hebā eylediğñ
- 10 Kōma ādem yerine ağıyārı
Görelim kār-ı becā eylediğñ
- 11 Yok mu inşāf Lebīb’e aşlā
Nāzdır dā’im aña eylediğñ

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Cān añlasa baña cānān gelür hātırıma
Aña mānend olacağ cān gelür hātırıma
- 2 Yāri gördükce ferāmūş iderim bildigimi
Fağat efgān-ı firāvān gelür hātırıma
- 3 Ğamzesi tiriñi benden yaña atdıķca nigār
Der-^ç aqāb çāk-i girībān gelür hātırıma
- 4 Gece gündüz meh ü hūrşide nazār itdikce
Hemān ol āfet-i devrān gelür hātırıma
- 5 Bir Efendi arayan varsa eger bendelige
Benim ol server-i hūbān gelür hātırıma
- 6 Yāre ihğārda teşbīh idecek gözyaşına
Nūh vaqtindeki tūfān gelür hātırıma
- 7 Bu delirmiş dil-i rüsvāya münāsib zencir
Olmağa zūlf-i perīşān gelür hātırıma
- 8 ^{43a/}Benden ol şūh naşıl gizlenir añlatamam
Ki hayāli bile pinhān gelür hātırıma
- 9 Ne zamān bir kırık āyīne temāşā itsem
Dil-i işkeste ü nālān gelür hātırıma
- 10 Bir şeye irmez elim şūriş-i 'aşkıñla fağat
Sendeki kūşe-i dāmān gelür hātırıma
- 11 Dem-i şādı iken eşnā-yı vişāl-i dildār
Çoğa sürmez ğam-ı hicrān gelür hātırıma

- 12 Baña bir kerre vefâ itdigiñi görmüş idim
Yine baqdımsa o seyrân gelür hâtırıma
- 13 Çeşmiñe rüyıña baqdıkça Lebîbâ yâriñ
Nergis ile gül-i handân gelür hâtırıma

-115-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Meyl idüp sevmege şâyân seni buldum ancak
'Āşık olmaqlığa çeşbâñ seni buldum ancak
- 2 Bir Efendi aradım dergehine bendelige
'Ākıbet ey şeh-i hūbân seni buldum ancak
- 3 Gökteki mihr ü mehe karşı teķābül idecek
Yeryüzünde meh-i raḥşân seni buldum ancak
- 4 Çok dil āvihtelenür tārına zülf-i yâriñ
Ey dil zār-ı perīşân seni buldum ancak
- 5 Varsa ta' yīb iden āvāreligim gösteririm
Hālīm işbātına bürhân seni buldum ancak
- 6 Ey tabīb-i dil ü cān böyle kaçınma benden
Derd-i hicrāniña dermān seni buldum ancak
- 7 Şuşmam Allāh'ı seversen beni diñle zīrā
Bülbül olmağa gülistān seni buldum ancak
- 8 Aş başımdan hemān ey eşk-i dü çeşm-i giryān
Talakak ḳulzüm-i tūfān seni buldum ancak
- 9 ^{43b/}Cānım inciñme saña rūḥ-ı revānım der isem
Cāndan sevmege cānān seni buldum ancak

- 10 Vakti ile kime virsem deyu gönlüm ey yār
Çok düşündüm elān seni buldum ancak
- 11 Dedi dildār Lebībā şu kadar ‘āşıkdan
Zār u āşüfte vü hayrān seni buldum ancak

-116-

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

(. ---)(. ---)(. ---)(. ---)

- 1 Bakıp dil dilbere hüsni nazar göstermek istermiş
Gözün dikmiş meger ki çeşm-i ter göstermek istermiş
- 2 Utanmış da dolaşmış gitmiş āhir bezm-i ‘āşıkdan
Miyāniñ remzini gerçi kemer göstermek istermiş
- 3 Midād-ı āl-i eşkimle yazılmış ‘arzuḥālim var
Saña ol nāmeyi āh-ı seher göstermek istermiş
- 4 Haṭ arayışlayup ruḥsār-ı āl-i yārı ‘uşşāka
Nizām-ı hāle dā’ir bir eşer göstermek istermiş
- 5 Hayāl-i yār için tertib idüp hün-ı dilin ‘āşık
Misāfir hānesinde mā-ḥazar göstermek istermiş
- 6 Eden gül-būsu ümmīd ol şūhdan kendi hayālīnde
Taşavvur itdiği serve şemer göstermek istermiş
- 7 Lebībā sen de gittiñ sonu çıkmaz rāh-ı güftāra
Belī evvelki pertevde hūner göstermek istermiş

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Yār ta' rīf eyliyor tūṭilere gūyālığı
Bendeñiz de bülbüle meşķ eylerim şeydālığı
- 2 Vāh zavallı gitdi tā ḥāver-zemīn-i şerme dek
Āfitāb eyler iken da' vā saña hemtālığı
- 3 Serv baş şallar ta' accüble ḥırām-ı kaddiñe
Ögretirken kāmetiñ naḥl-i güle bālālığı
- 4 ^{44a/}Yālñızca gidelim seyre ne lāzım başķası
Eylerim ey tıfl-i şīve ben saña lālālığı
- 5 Āh u feryād iderek malı degil mi kullandır
Naķd-i nāmus ile almışdır gönül rüsvālığı
- 6 Gül açılmazdan muķaddem gösterir ol gonca fem
Gāh gāhī 'azm idüp gülzāra nev-peydālığı
- 7 Mest-i 'aşķım sāķiyā itmeme saña minnet benim
Meclisimde eşķ-i ḥūnābım ider şahbālığı
- 8 Kūrtarır mı başını sevdā-keşān efkārdan
Eyliyorken zülfünüñ her tārı ejderhālığı
- 9 Āşiyānsız firāz-ı kāf-i 'aşķım ki iden
Sīnemiñ her dāğıdır ol tağda 'anķālığı
- 10 Ḥaṭṭ gubār-ālūde itmekle cemāl-i dil-keşīñ
Rūyunuñ artdı begim eksilmedi zībālığı
- 11 Lā dimez kimse buña ey naḥl-i gül ṭab'-ı Lebīb
Ḥaşr iderse kāmetsi bālā nā-müsteşnālığı

-118-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Bu hāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
Melāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
- 2 Tabāyi' -i beşeriye bütün bütün ma'lüm
Hıışāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
- 3 Müṭāla'a idecek var mı ders-i hicrānı
Meāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
- 4 Cemāl-i yāre baqarken cihānda herkes
Celāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
- 5 Göñül müvāfaqat itmez ise Lebīb eyvāh
Ḥayāl-i 'aşkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

-119-

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 ^{44b/}Dil 'āşık olmağa şeh-i ḥübān arar gezer
O reng-i sīne-gāhına sultān arar gezer
- 2 Göñlüm güzide şūḥ diler mübtelālīga
Hem derd hem de derdine dermān arar gezer
- 3 Eşkim aqıp gider çemenistān-ı 'aşkıda
Cūlar mişāli serv-i ḥırāmān arar gezer
- 4 Āhım felekde bulamadı istegin inüp
Rüy-ı zemīne bir meh-i tābān arar gezer

- 5 Görmez ğubār dergehini kör müdür o kim
Zahmet çeker de kuĥl-ı Şıfāhān arar gezer
- 6 Şāhib-i ma'ārif isteyen erbāb-ı kāmda
Āĥūr-ı ĥarda esb-i küĥeylān arar gezer
- 7 Ben sāde söylerim tırurum başkası Lebīb
Mażmūn nola şi'rine 'unvān arar gezer

-120-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Çāker ararsın ey şeh-i ĥübān bendeñiz
Kul olmaya efendime şāyān bendeñiz
- 2 Pehnā zemīn-i 'aşkı sirişkim şuyu başup
Bir kūşecikde kaldı bu nālān bendeñiz
- 3 Āġyārı baqtırır mı idim olmuş olsam āh
Dergāh-ı devletiñde nigehbān bendeñiz
- 4 Sen gül şafālar ile efendim ölür isem
Māni' degil ġamiñ ile giryān bendeñiz
- 5 Şad çāk itseler de bırakmam elimdedir
Oldum seniñle dest-i bed-āmān bendeñiz
- 6 Bir şāh-ı ĥüsnsün ki seniñ ĥāk-pāyıña
Kulluġla iftiĥār iden elān bendeñiz
- 7 Başdan ayaġa āyīne iken cemāliñe
Kābil mi eyleyem seni pinhān bendeñiz
- 8 ^{45a/}Ey māh-pāre fikr-i ĥayāliñle her gice
Pervāne hem de şem' -i dıraĥşān bendeñiz

- 9 Ruḥṣat diler Lebīb beraberce gitmege
Olduḡça semt-i kūyuña pūyān bendeñiz

-121-

mef^çülü / fā^çilātü / mefā^çilü / fā^çilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Hatt-ı cemāl-i yār müferraḡ degil midir
Āṣār-ı nev-bahār müferraḡ degil midir
- 2 Ebrū-ı zülf ü ḡaṭla olsa o şūḡda
Ārāyiş-i āşikār müferraḡ degil midir
- 3 Āşık fiġān iderse ^çaceb mi hezārda
Feryād u āḡ u zār müferraḡ degil midir
- 4 Ta^çyīb olur mu yāre nazarbāz olur isem
Seyrān-ı gül-i zār müferraḡ degil midir
- 5 Va^çdinde ṭurmaz ise de ol bī-vefā Lebīb
İncāze intizār müferraḡ degil midir

-122-

mefā^çilün / fe^çilātün / mefā^çilün / fe^çilün

(. - . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 O serkeşe bu edādan ġaraż nedir bilmem
Bu nāzdan bu cefādan ġaraż nedir bilmem
- 2 Olur beter naşıl olsa cihāniñ aḡvāli
Hemīşe çün ü çerādan ġaraż nedir bilmem
- 3 Cihānı bendesi itdi o şāh-ı kişver-i nāz
Bu şad hezār gedādan ġaraż nedir bilmem

- 4 O ŧūh va 'dine tırmaz iken gönül böyle
La' l-i leb-i 'İsî'den ğaraż nedir bilmem
- 5 Felekde söylemez aşlın ki aňlasın 'ākıl
Ĥimāye-i cühelādan ğaraż nedir bilmem
- 6 O ŧūh küyuna ŧeydā dilān-ı 'uŧŧākı
Ķomaz da dār-ı ŧifādan ğaraż nedir bilmem
- 7 ^{45b/}Riyā kerāmete māni' olur iken ŧofi
Bu tācdan bu 'abādan ğaraż nedir bilmem
- 8 Ķuluň iken vü hem 'āŧıĶ efendim ol bî-kes
Lebīb-i zārı fedādan ğaraż nedir bilmem

-123-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Ĥayāl-i yāri temāŧā naŧıl güzel ŧeydir
Taŧavvur olsa o ĥulyā naŧıl güzel ŧeydir
- 2 ŧu intizār arasında kerem idüp nāĝāh
Gelirse bezme dilārā naŧıl güzel ŧeydir
- 3 Ķemende Ķadrini pest eyleyüp de ŧimŧādıñ
Görünse Ķāmet-i bālā naŧıl güzel ŧeydir
- 4 İçirse kendi eliyle o mest-i sāĝar-ı nāz
Fütāde zārına ŧahbā naŧıl güzel ŧeydir
- 5 BaĶıñ cemāl ü miyāna ŧu ŧimden sāĶa
O nevresi de ser-ā-pā naŧıl güzel ŧeydir
- 6 İŧitse 'āŧıĶ-ı ĝam-keŧ ne söylüyor bilse
Fiĝānım eyleyüp aŧĶā naŧıl güzel ŧeydir

- 7 Demiş Lebīb işitince fiġānım ol gül-veş
Nevā-yı bülbül-i Őeydā naşıl güzel Şeydir

-124-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' iln / fe' iln
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 O mest-i nāz-ı dilārā ne yaptığın bilmez
İder de 'āřıkı rsvā ne yaptığın bilmez
- 2 Gnlleri kırar eyler o seng dil-i vīrān
Yaķar yıķar da ser-ā-pā ne yaptığın bilmez
- 3 Muħabbetiñle delirdi naşılsa 'afv eyle
Efendim āřık-ı Őeydā ne yaptığın bilmez
- 4 Bitirdi şabrı taħamml de ķalmadı 'āřık
İderse 'arbede ġavgā ne yaptığın bilmez
- 5 ^{46a/}Lebīb'i eyledi sermest iķirdiġiñ bāde
Begim efendim o ħālā ne yaptığın bilmez

-125-

me' ul / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Ey eşk-i dīde böyle dem-ā-dem aķar mısıñ
Ey sz-ı sīne cān u dernu yaķar mısıñ
- 2 Ey çeşm-i yār sen de bu mestānelik nedir
Her bār yoħsa bāde görür de ķaķar mısıñ
- 3 Tīġ-ı nigeħle zahmsitān eyle gönlümü
Ey ķanlı ġamze dāħi şurur da baķar mısıñ

- 4 Bir dem olur mu ki ilerüye çeküp beni
Ağyār-ı nā-bekārı gerüye kaçır mısıñ
- 5 Zencir-bend-i turra-i dil-cüyuñ olmasa
Şeydā Lebīb bendeñe sen ip taşır mısıñ

-126-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

DİĞER

- 1 Dil bağlatdı zülfüne dīvānelik budur
Şad çāk oldu sīne begim şānelik budur
- 2 Mevc-i fūrūğ-ı şem'-i cemāliñle kaldı dil
Deryā-yı āteşinde pervānelik budur
- 3 Baş şadra aldı da o şeh-i mülk-i işveyi
Göñlüm hū zülfe dedi kāşānelik budur
- 4 Görmez misiñ ki dīdelerim tıldu eşkle
Sākī bırak şu sāğarı peymānelik budur
- 5 Oğlu eliyle duğterini gönderir imiş
Pīr-i muğān rindlere merdānelik budur
- 6 Genc-i firāk-ğānede yan gel otur Lebīb
Mecnūn u kühken ile hem-ğānelik budur

-127-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ^{46b/}Dilden hayāl-i yārına ol dem mürür ider
Kaşr-ı fuād-ı 'aşıkı dār'üs-sürür ider
- 2 Dildār hātırı için eyler gönül süküt
Yoħsa derüna hayli fiğānlar huṭür ider
- 3 Bir emr-i müşkil añlayamam va 'd-i vuşlatı
Ammā o şāh-ı 'işve güçlüdür umür ider
- 4 Elfāzım āteşin olur evşāf-ı rüyuñā
Hāl-i ruħuñda noḳtasım 'anber buḫür ider
- 5 Āğyārıñ iftirāsını gerçek kıyās idüp
'Uşşāḳ-ı dil-fikārını şāhib fütür ider
- 6 Gönlümdede varlık añlıyorum bilmem aşlımı
Peymān-ı pūç-ı bāde mey eyā gurür ider
- 7 Ağyāra ayru ğayruluḳ itmezsın 'aşıkı
Bilmez misiñ bu itdiğın işler ğayyür ider
- 8 Tanzīr-i Sāmi şı 'rini müşkülcedir Lebīb
Cür'et iderse sen ğibi yerli şu'ür ider

-128-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Olmazsa zīr-i fesde nümāyān bütün bütün
'Āşıkdan itme perçemi pinhān bütün bütün
- 2 Ey bī-vefā fütādeleriñ eylemez misiñ
Bir nīm-i iltifātına şāyān bütün bütün

- 3 Yırtmaqla ‘arzuḥālimi ey şāh-ı mülk-i nāz
Elden çıkar mı kūşe-i dāmān bütün bütün
- 4 Yarım ağızla gelmegi va‘d eylemişdi yār
Zannım unutuldu gitdi ile’l-ān bütün bütün
- 5 Ferhād u Qays’e nısfı kifāyet ider idi
Taḳdīm olursa bendeki efgān bütün bütün
- 6 Zülfün iki bölündü de ey şūḥ-ı şīvekār
Efkār-ı ‘aqlım itdi perīşān bütün bütün
- 7 ^{47a/}Fā’iḳ-i Ziyā nazīresini bi’l-müşāreke
Etsin Lebīb nazmınıñ işbāt bütün bütün

-129-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Gerçi gönlüm ḡam-ı cevriñ ile maḥzūn gibidir
Diḳḳat olursa yine tavrına memnūn gibidir
- 2 Dil-i dīvāne saña ‘āşık olaldan olalı
Revişi söyleyişi her işi Mecnūn gibidir
- 3 Dildeki ḥvāhiş-i vaşlın baña neş’e viremez
O heves köhne ḥazef-pārede ma‘cūn gibidir
- 4 Hele bir baḳ iki çeşmimden aḳan ḥünāba
Birisi Nil-i mübārek biri Ceyḥūn gibidir
- 5 Şayısız cevr idiyorken yine çıkmaz dilden
Ḳāle-i ḥātır o naḳdineye merhūn gibidir
- 6 Pek inanmaz idim ammā gözüm ile gördüm
Çeşminiñ ḥastalığı şıḥḥate maḳrūn gibidir

- 7 'Arz-ı hāl itmek o şeh-nāza Lebībā kaşdıım
İltifāt itmez ise hāl-i diger-gün gibidir

-130-

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ol şüh-ı cānpāre naşıl dilsitān olur
Gönlüm alır da kendisi rūh-ı revān olur
- 2 Ol nevresiñ güzelliği pek āşikāredir
Ammā faқаt dehān u miyānı nihān olur
- 3 Pek isterim ki söz açayım yāre hālden
Bilmem ne güne kāl gelür de beyān olur
- 4 Tığsun da āfitāb o tıfla baқıñ hele
Derhāl aniñ güzelliği günden 'ayān olur
- 5 'Uşşāka fā'ide virecek kār-ı 'aşqdır
Sermāye-i hıreddeden egerçi ziyān olur
- 6 ^{47b/}Çokdur güzel begim birisi beñzemez saña
Kim der ki āfitāb u kamer tev'emān olur
- 7 Gerçek şanıır dürügunu ağıyār-ı nā-kesiñ
Lākin Lebīb her ne ki dirse yalān olur

-131-

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Zuhūr-ı hattıñ efkārını ders itmiş dil-i muğber
Yazılmazdan çok evvel ol kitābıñ hükümün ezberler

- 2 Göz atdı çeşmiñe nergis taķıldı zülfüñe sünbül
Hased nārına yandı hāliniñ boyun tıyup ‘anber
- 3 Leb uramaz sāgar-ı şahbāya dā’im ihtizār üzre
Olur güyā ki şūba düşer ol hengāmda sükker
- 4 Kırmāt āra-yı ‘aşķ itmiş idi āgūş ol tıfla
Henüz gehvāre bend-i nāz iken her kihter ü mihter
- 5 Egerçi bī-vefā yār āşinā dildārdır ammā
Lebībā bildiginde varsa böyle hūb-rū göster

-132-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 O nevrēsīdeye gönle bedel begendiremem
Vişāl-i yārdan özge emel begendiremem
- 2 Ne var ne yok ğam-ı ‘aşķıyla kışşa mı yāre
Hikāye eyler isem de meşel begendiremem
- 3 O şūh yükletvirse biraz da āgyāra
Şu yār cevri ne çāre cemel begendiremem
- 4 Giderse kūy-ı nigāra gider gönül yoħsa
O nā-murāda cihānda maħal begendiremem
- 5 Nazīre şanma Lebībā bu çend-i ebyātı
Cenāb-ı Ğālib’e zīrā ğazel begendiremem

-133-

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ^{48a/} Āzm eyledikçe her gice bād-ı seher ile
Efgānımıñ önünde çeker āh-ı meş' ale
- 2 Fetvā nüvis-i vaşl ise de hatt-ı tal' atıñ
Fenn 'āşinā-yı 'aşka denilmez o mes' ele
- 3 Meşgūl iken nigār ile bezm-i vişalde
Endiše-i firākı olur başka meşgale
- 4 Her lahze gidüp geliyor kūy-ı yāre dil
Mābeyn-i hāfīkāyın dahī olsa merhale
- 5 Eş'āra i' tibār ola idi Lebīb eger
Tab' im cihāna virme bir alış mıydı velvele

-134-

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün

(- - .) (. - - .) (. - - .) (- -)

- 1 'Āşıklar'ı 'ākıl şanan 'ālemde delidir
Dīvānelik üftādeye bahş-i ezelidir
- 2 Ol şem' -i ruhuñ tābiş-i ārāyiş-i hüsñü
Gündüz kameriñ gice de mihriñ bedelidir
- 3 Kıldan dahı ince disem ol müy-ı miyāna
Taşdıķ idüp her işiden öyle belī der
- 4 Sengin dil-i yār kımıldar mı yerinden
Bünyān-ı cefā-hāneniñ özge temelidir
- 5 Ahkāmını fehvā-yı meāl-i ğam-ı 'aşkıñ
Nesh etmediği hatt-ı ruhuñ emr-i celīdir

- 6 İşler kişver-i gönlüme şemşîr-i muhabbet
Çeksin acımam ben aña kendi ‘amelidir
- 7 Tab‘ın saña yâverlik ider kôrķma Lebîbâ
Eglenmek için böyle ğazeller dimelidir

-135-

mef‘ülü / fâ‘ilâtü / mefâ‘ilü / fâ‘ilün

(- - -) (- - -) (. - -) (- - -)

- 1 Gönlümü al ki bende olan mâ-melek budur
İnşâf ider isen saña şimdi gerek budur
- 2 ^{48b/}Dāmān-ı yâri koyma elinden şakın gönül
‘Aşk ‘âleminde tütmaĝa çesbān etek budur
- 3 Açdımdı dil-rübāya felek-meşreb olduğun
Cevr eyledi de dedi mizāc-ı felek budur
- 4 Yār ğam-ı muhabbet emekletse de beni
Hız eylerim ki çekmege şâyān emek budur
- 5 Pîr-i meye ‘ayār mı şordum idi Lebîb
Gösterdi cām-ı bādeyi dedi mehekk budur

-136-

fâ‘ilâtün / fâ‘ilâtün / fâ‘ilâtün / fâ‘ilün

(- - -) (- - -) (- - -) (- - -)

- 1 Hüy-feşān olmuş ruĝ-ı âliñ gül-i terlik budur
Kān kān oldu perçemiñ sünbülde kâterlik budur
- 2 Uçmadı beñziñ ğat-âver olmaĝ ile hâliyā
Âferin ey murĝ-ı ‘işve işte şehperlik budur

- 3 Tard idüp aġyārı yanından baña ħidmet buyur
Kışver-i inşāfta dād it ki dāverlik budur
- 4 Kālaķaldı serv baķdı da ħırām-ı nāzıña
Naĥl-i gül ķaddiñ görünce dedi berterlik budur
- 5 Cevr ķıl āzār ķıl ħayrān ķıl pāmāl ķıl
Kogma şāhım dergehiñden bende perverlik budur
- 6 Buyruġun tut ol ŗehiñ dil-zār isen ‘aşķ isen
Şıve-i fermānberi ħākāna ķākerlik budur
- 7 Tāze sev uġraşma zenle Kays u Kūhken gibi
Duĥt-ı rezden mā‘adāsıyla şaķın erlik budur
- 8 Meclis-i āġyārda ol āfitāb-ı tal‘ati
Gördüġü gice gönül dedi bed-aĥterlik budur
- 9 Sāde-gūlukla faķaķ faĥr eylerim yoĥsa Lebīb
Ben dimem ħāşā hūnerverlik sūĥanverlik budur

-137-

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ^{49a/}Ĥāk-i būsundur begim devlet baña
Dergehiñdir menzil-i rif‘at baña
- 2 Her vecihden gördüġüm şūret ider
Tal‘atiñ āyīne-i ħayret baña
- 3 Şāh-ı ‘aşķım āsitāniñda seniñ
Bendelikdir salţanat şevket baña
- 4 Ben saña ālūfteyim āşūfteyim
Ėayr ile lāzım degil ūlfet baña

- 5 Dil hayāl-i kāmetiñle eglenir
Dā'imā 'ālī olur himmet baña
- 6 Eylese ol hūr-veşligim hemdemlige
Kūşe-i 'uzlet olur cennet baña
- 7 Virmiyor nīm iltifātıñ neş'esin
'Öşrünüñ i'şārını 'öşr it baña
- 8 Yāre dā'ir olmaz ise diñlemem
Başka türlü açmayıñ şoħbet baña
- 9 Bā'iş-i hubb-ı vaṭan dildārdır
Yārsız 'ālem olur ğurbet baña
- 10 Murğ-ı 'āşkıñ ben Lebībā beytimiñ
Mısrā'ını şehper-i şöhret baña

-138-

mef'ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ey sīne tut ki tır-i nigārı gezer ider
Senden çıkar gider de derūna sefer ider
- 2 Afyon hār hoşka-i naħvet uyur kalır
Tiryāki h'āb-ı ğafletiñ adın şeker ider
- 3 Ta'cıl 'abeşdir işte dırahtān-ı bī-vaķit
Üşkufe açmasıyla felek bī-şecer ider
- 4 La'l-i nigāra dā'ir olan söz şekerlenir
Zindān-ı vaşfı şoħbeti dürr ü güher ider
- 5 ^{49b/}Ālem begendi vaşfıña dā'ir ğazellerim
Memdüh-ı dil-nişin sözü mu'teber ider

- 6 İfrat-ı hüsn ü cāzibeler an be an seni
Gündüz güneş ider gicelerde kamer ider
- 7 İnşāf ider Lebīb o kim nazm-ı pākiniñ
Mazmūn-ı nā-şenīdelerine nazar ider

-139-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 'Aqlım aldıñ beni böyle ne delirtdiñ bilmem
Derd-i 'aşkıñ ile şeydā niçün itdiñ bilmem
- 2 Orada var mı saña ip taķacak bilmiyorum
Ey gönül kāküle toğru ne segirtdiñ bilmem
- 3 Şoñradan gevşedi evvel olunan peymānlar
'Āşık-ı zār ile sözü ne pekitdiñ bilmem
- 4 Turacađdıñ girüp vādi-i 'aşk içre begim
Beni böyle ileriye niçün itdiñ bilmem
- 5 Gelmeyüp yanına ey māh Lebīb' iñ bu gice
Bezm-i ađyāra efendim niye gitdiñ bilmem

-140-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

(. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Sen beni kendiñe mecbūr itdiñ
İltifātūñ ile mesrūr itdiñ
- 2 Gönle maķbūle geçirdiñ zātūñ
Mā' adāyı baña menfūr itdiñ

- 3 Āferin ‘āşıkınıñ haqqında
Himmet ü sa‘yiñi meşķür itdiñ
- 4 Göñle girdiñ oralardan yekser
Ġam u endiřeleri dūr itdiñ
- 5 İtdiğiñ merħamet ü iħsāna
‘Āşık-ı zārını mağrūr itdiñ
- 6 ^{50a/}Kendüñü merħamet ü re’fet ile
Nezd-i ‘uşşāķda meşhūr itdiñ
- 7 Sevķ idüp ‘ātıfete yāri Lebīb
O cefā-piřeyi me’cūr itdiñ

-141-

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Bu dem ħulyā serā-yı fikri bünyād itdigim demdir
Ĥayāl-i vuşlatıñla göñlüm ābād itdigim demdir
- 2 Ĥaṭ-āver gördüğüm de nālem efzūn oldı dildārı
Hezār-āsā bahār ešnāsı feryād itdigim demdir
- 3 Alışmaķ kār-ı müşkilmiş şeb-i yeldā-yı hicrāna
Bu günler nāle vü efğānı mu‘tād itdigim demdir
- 4 Geçen hengām-ı vaşlı iltifāt-ı Ĥazret-i yāri
Mücerred bir taşavvurla dili şād itdigim demdir
- 5 Ferāmūş olmuş eski ‘ādet iken ibtilā şimdi
Yeñi başdan uşul-i ‘aşķı icād itdigim demdir
- 6 O serv-i qadd ħayālin dilde taşvīr eyleyüp her ħāl
Göñül naķşını reşķ-i resm-i şimşād itdigim demdir

- 7 Ğazel-gūyum Lebībā sözde şan‘at nidügin bilmem
Faķaķ ebyātı hāle dā‘ir inşād itdigim demdir

-142-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Söz açarsam ğam-ı dilden o sitem-ĥū alınır
Şoĥbet itsem çekinir āh idersem ıarılır
- 2 Ĥaıı-ı be-tekrār senedleşdi ğam-ı ‘aşkıñ ile
Saña terhīn olunan dil ne zamān kırtarılır
- 3 Zaĥm uran yārdır āĝūşuna ruĥşat virse
İşte ol demde benim yarama merhem şarılır
- 4 Bir ĝün inşāf idüp ĥālime raĥm eylemediñ
Nice yıldan beridir ĥazretiñe yalvarılır
- 5 ^{50b/}Öyle pek işe yarar şey de degilse göñlüm
Sen de ıursun ki begim bir ĝün olur kıullanılır
- 6 Kūy-ı dildāre giden dil dönecek mi heyhāt
Ķa‘bedir Ķa‘bede elbette mücāvır kıalınır
- 7 Rū-be-ĥāk ol ki Lebībā reh-i semt-i yārda
Oraya būs-i zemīn eyleyerekten varılır

-143-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

(- - .) (- . - .) (- . - .) (- . -)

- 1 Her bir göñülde ‘aşka liyāķat bulunmuyor
Bir başka ĝüne şeymiş o ĥālet bulunmuyor

- 2 Varmam diger apıya aılmaz aılsa da
Dergāh-ı dil-rübādaki devlet bulunmuyor
- 3 Var idi aylice dınecek szlerim i-sūd
Tā ki grnce dilberi Őobet bulunmuyor
- 4 Diat olunsa cāy-ı temāŐadır ‘āile
Āyīne-i merāmda Őūret bulunmuyor
- 5 Őehvet-peresti fark ıdecek merd-i pāk-bāz
‘AŐ-ı mecāzıñ ehli aıat bulunmuyor
- 6 Ebrū-yı dilsitān amı zorlu nesnedir
Öyle kemānı ekmege tākāt bulunmuyor
- 7 Sz var mıdır Lebīb Şu vate faat hemān
Őāib sūan kibārda himmet bulunmuyor

-144-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

(. . - -) (. - -) (. - -) (. . -)

- 1 Bir daıa demi biñ yılca olunmuş tadd
asret-i eyyāmı cihānda ne Şekl vat-i medd
- 2 Salanatlandı a-āverlik ile Őāh-ı cemāl
Bende-i ‘aŐı ider eski berātıñ tecdd
- 3 Bezmde neyler olup nāleme her dem peyrev
Reng-i un-āb-ı siriŐkime ider mi tald
- 4 ^{51a/}Jāle sessizce olur gl ile dā’im hemdem
Bülbül-i zār ider nafılece gft  Őend
- 5 Ne zamān gitsem o meh-pāreye ıkmıŐ bulurum
Bu gidiŐlerini germābeden itdi tebrd

- 6 Pertev-i hüsnüñe hāşā ki tenezzül viremez
İbtidāñı göge dek itse velevki hūrşid
- 7 Şiddet itmez yatar elbette Lebībā şulha
Arnabud şühunuñ ağzına şığışmaz teşdīd

-145-

mef^çülü / fā^çilātü / mefā^çilü / fā^çilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Sūz u güzār-ı mihnet-i ‘aşkı ne şanmışım
Encāmını düşünmemişim nāra yanmışım
- 2 Īcāb-ı hāl-i ‘aşkıla mecbūr olur gönül
Bi’l-farz āh u nālelerimden usanmışım
- 3 Yāriñ yalancı şul idügin şimdi añladım
Bilmezlik ile va^çdelerine inanmışım
- 4 Kaçdı demide kuş gibi uykum bu şeb meger
Ol murğ-ı nāzı düşde görüp kuşkulanmışım
- 5 Hıyret nigāhına ne bakarsın dedim dedi
Mānend hele meh-i ruḥ-ı yāre dolanmışım
- 6 Bir parça ḥasrete müteḥammil degil iken
Şad āferiñe şadme-i ‘aşka tayanmışım
- 7 Baḥtım küşādelendi Lebībā bu neş’eden
Mestānelikle pāyına yāriñ kapanmışım

-146-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Be-kām oldı olaldan dil-rübāniñ pāy-ı posundan
Göñül devletleriñ rif' atleriñ geçdi amūsundan
- 2 Sezā ' unvān şatarsa ' āleme dil-cümleye ma' lüm
Naşıl käleler almışdır muhabbet çārşusundan
- 3 ^{51b/}Geçirmişken göñül bunca belālar derd-i firatle
Geçilmez çāre var mı vaşl-ı yāriñ arzūsundan
- 4 Göñül lebriz-i şahbā-yı muhabbet dide pür hünāb
olular iç begim üftādeniñ cām-ı sebūsundan
- 5 Şu rütbe yüz şuyu dökdi Lebīb ' aşkıñla kim hālā
Geçit virmez nehirler oldı peydā āb-rūsundan

-147-

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

(. - - -) (. - - -) (. - -)

- 1 Uşandım yāre ahvālim dimekden
Fütür olurdu ihsāniñ dilekden
- 2 Nihāyet hāşılım ye's oldı senden
Şu çekdigim am u derd ü emekden
- 3 oma ayārı ' ışret-gāha sākī
Bulanur mi' deleri mürde-sengden
- 4 Şıılırsıñ benim rūhum fütādiñ
Bir āh itmek ile cān u yürekden

- 5 Begim ʃabʿında varken bu döneklük
ʿAbeşdir iştikā kār-ı felekten
- 6 Seni ister Lebīb ancak ziyāde
Olur gül-i arzū başka çiçekden

-148-

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Seniñ üftādeñe dirlerse efendim lāyık
Cümle akrānına ʿāşıklar içinde fāʾiğ
- 2 Çalup alma bakışım gördü de çeşm-i gūyā
İtdi düzdide ne ki dedi ʃabʿın sārık
- 3 Gerüye dönme muğadder olacak mı gönlü
Şehr-i ʿaşka müdām emr-i kazādır sāʾiğ
- 4 Hattı gelelden berü yüz virmeyüp üftādelere
İltifāt itmiyor ol şūh yüce sābık
- 5 ^{52a/}Görsem ümmidin ider de ne bulur anlayamam
Kendüsün ğayb idiyor yāri görünce ʿāşık
- 6 Yāre yaklaşsam öperdim şarılırdım zirā
Şerim uzakdan bākīdir ʿār olur mu lā-ħağ
- 7 Vaşf-ı ħübānda āşārımı kim görse diyor
O güzel fenne Lebīb işte kitāb-ı nāṭık

-149-

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Geliyor yār gönül şanma ki imdād idecek
Kim bilir ki ne şekil cevruñe bī-dād idecek

- 2 Şiše-i çeşme girer çıkmaz o şūr-ı ʔalʕ at
Kendüsün ẓann iderim reşk-i perī zād idecek
- 3 Gözünüñ ʔıttuđun ol şūh giriftār idiyor
Gösteriş şöyle ki āhūları sayyād idecek
- 4 Bir bakışda saña ʔađlarca keder defʕ oluyor
Dil bu nezzāreyi kūh-ı ğama Ferhād idecek
- 5 Şāne-i der-dest perişān ediyor ʔurraların
Kimi serbend idecek kimleri āzād idecek
- 6 Çok vakitden berü maħzūn ediyor gönlümüzü
Ne zamān ʕ āşık-ı nā-kāmeti dilşād idecek
- 7 İnfīʕ āl itme begim çünkü Lebīb ʕ āşıktır
Āh u fiđān idecek nāle ü feryād idecek

-150-

mefʕ ūlū / fāʕ ilātū / mefāʕ ilū / fāʕ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Pīrāya ħūsn ü ān dilārāya nāzdır
ʕ Āşık olanlara yaķışık şey niyāzdır
- 2 Bālā nihāl-i kāmet-i yāre erişmiyor
Efkār-ı nerdbānı egerçi derāzdır
- 3 Şimşād u serv ü ʕ arʕ ara nisbet olur ise
Ol gül-nihāl cümlesine ser-firāzdır
- 4 ^{52b/}Çok şeyden anlamam ķuluñ ammā ki ʔabʕ mıñ
ʕ Āşıklara mürüvveti ğāyetle azdır
- 5 Böyle güzīde ʔarz-ı levendāneden begim
Maķşūduñuz cenābıñızıñ imtiyāzdır

- 6   ‘Āşık olan yanar yakılır dil-rübāsına
Pervāneniñ nümāyiş-i sūz u güdāzdir
- 7   Baķmam Lebīb ğamzesi neylerse çeşminiñ
Raķm eyleyüp baķışları ‘āşık nevāzdir

-151-

mef^ʿülü / fā^ʿilātü / mefā^ʿilü / fā^ʿilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1   Teşrīf idince dilber-i ‘āli-cenābımız
Aķşām üstü toĝdu bizim āfitābımız
- 2   Erķām-ı eşk ğayli döküldü görür idiñ
Ĥaţţıñ zuhūr itse ħisāb u kitābımız
- 3   Herkes varır birer yere mensüb olurlar bezm
Vardır dir nigāra faķaţ intisābımız
- 4   Āh-ı nihān vir de nühüfte-i nigāhdır
Nāz u niyāzda cümle su^ʿal ü cevābımız
- 5   Ehl-i diliñ muşibetidir baĥt-ı bed eşer
Ĥaml oluyor ĥaţāya Lebībā şavābımız

-152-

mef^ʿülü / fā^ʿilātü / mefā^ʿilü / fā^ʿilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1   Ĥūni nigeĥiñ ne yamān bī-amān imiş
Ķan eylemekde ğamzeñ ile tev^ʿemān imiş
- 2   Yükletdigin cefāları ĥālā çeker тұrur
Göñlüm benim begim ne ķavī pehlevān imiş

- 3 Pīrāne ser benim Şu gönöl derdiğim nigār
‘UŐŕāka cān bağıŕlayıcı nev-civān imiŕ
- 4 Taŕtan taŕa urur bizi ol seng dil-i ğaraž
Zann eylerem mi‘ yārımız imtiḥān miŕ
- 5 ^{53a/}Gevherde olsa ŕi‘r Lebībā olur mu var
Ḥar-mühre dünde ŕimdileri dāyikān imiŕ

-153-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Gel begim gel ki gönöl derdine dermān göreyim
Aman öldürme beni ḥasret ile cān göreyim
- 2 Baña bağ nergis-i dil-cūyu temāŕā ideyim
Yüzüme gül behey āfet gül-i ḥandān göreyim
- 3 Şekl-i āyine-i inŕāf-ı ḥaṭ-āverlikde
Her temāŕāda bu evzā‘ a peŕimān göreyim
- 4 İsterim öyle güzel ŕūḥa nažar itmegi kim
Yüzgörümlüğüne nağd-i dili ŕāyān göreyim
- 5 Gözet ey dīde o āḥū nigeḥi dersin eger
Bağmağa sevmege ŕāyeste dil-istān göreyim
- 6 Vaḫti ile bağacağ yüz bırağur ŕimdiden
ŕavuŕup gitmesini her dem ü her ān göreyim
- 7 Bu ne ḥünīlik efendim ne ŕekil kāfīrlık
Ne olur çeŕmiñi bir kerre Müselmān göreyim
- 8 Dīdeñi ḥasta femiñ semt-i ‘ademde bulayım
Kendü ḥālim gibi ğisūñu periŕān göreyim

- 9 Benim eş'arıma göz gezdirir anlarsa Lebīb
Kim ki derse eşer-i ʔab' -ı süḥandān göreyim

-154-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Saña gül ğonca-i zibā derler
Baña da bülbül-i şeydā derler
- 2 Yetişir ğayrı felek meşreblık
İtme İtme buña dünyā derler
- 3 Neş' e-mendān-ı muḥabbet gözümüñ
Eşk-i ḥunābına şahbā derler
- 4 ^{53b/}Aşlı var mı baqalım sīneñi aç
Görünür başqa temāşā derler
- 5 Saña Ferhād'lık eyler Şirīn
Zār u Mecnūn'uña Leylā derler
- 6 Düşüme girdi de dedi dildār
Böyle rü' yālara ḥulyā derler
- 7 Zevqdir 'arbedesi 'uşşāqa
Ne güzel şeydir o ğavġā derler
- 8 'Āşıka söz bulamazlar diyecek
Faqaṭ āşüfte vü rüsvā derler
- 9 Bir güzel sevdi ki dünyāda Lebīb
'Ālem-i ḥüsnde yektā derler

-155-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 ' Āşkıñ aḥvāli ġarā'ib oluyor
Hāl gitdikçe ' acāyib oluyor
- 2 Kim şahābet idecek ' uşşāka
Yāra aġyār muşāḥib oluyor
- 3 Dil-i zārıñ saña ' āşık olalı
Giryesi ḥandeye ġālib oluyor
- 4 Her ne cānibde bulunsam yārsız
Gördüğüm cümle ecānib oluyor
- 5 Her kimin göñlüñü aldıñsa begim
Der-' aḳab ' aḳlıda ġā'ib oluyor
- 6 Naḳd-i cān bezli ile cümle gören
Saña dil virmege ṭālib oluyor
- 7 Yāra ' arz-ı sūḥan itmekde Lebib
Şanki eş' arına rāġib oluyor

-156-

mef' ulü / mefā' ilün / fe' ulün

(- - .) (. - -) (. - -)

- 1 ^{54a/}Gerçi o şehiñ cefāsı vardır
Ammā ki yine şafāsı vardır
- 2 ' Āfv eyle begim fiġān idersem
Göñlüñ saña ibtilāsı vardır
- 3 ' Āşıqlara çāre-sāz sensin
Her derdiñe var devāsı vardır

- 4 Al gönlünü ki fütāde zārīñ
Bir nesnesi yoğ du' āsı vardır
- 5 uluñ olayım apuñda ođma
Her pādişehiñ gedāsı vardır
- 6 Elbette bulur göñül nigārı
Āhım gibi reh-nümāsı vardır
- 7 Cevr eyler iken de dil-figāra
Seyr it ne güzel edāsı vardır
- 8 Būlbūl adar ehl-i 'aşıñ ey şūđ
Feryād idecek şadāsı vardır
- 9 Bir būşecik it Lebīb'e ihsān
Ĝāyet ile itizāsı vardır

-157-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Bu 'işveler bu nāz u cefā hep baña mıdır
İnşāf it ki itdigiñ işler revā mıdır
- 2 Dīvāne oldum 'āşı olunca hemān saña
Ey yār ibtidā mıdır bu 'aceb intihā mıdır
- 3 Her yerde dil-rübāmı añup nāle eylerim
Bilmem becā mıdır bu işim nā-be-cā mıdır
- 4 N'olsun muhāceme der-i dildārda 'aceb
Herkes benim gibi o apuda gedā mıdır
- 5 af ađı mı sevādı bu sevdā-yı kākūlūñ
'Anā mizāc göñlüme perçem yuva mıdır

- 6 ^{54b/c} Āşık severdiler seni ammā figān ider
Şükr eylemegi maqşadı yā iştikā mıdır
- 7 Hālā Lebīb anlamadım şugl-ı ‘ aşkla
Yāriñ cefā mıdır baña qaşdı vefā mıdır

-158-

mef^cülü / fā^cilātü / mefā^cilü / fā^cilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Seyr it o şūhu serv-i çemen söylerim saña
Bir nev-nihāl-i gönca dehen söylerim saña
- 2 Ma^clüm olur hikāyelerimden şikāyetim
Efsāne-hā-yı derd ü miñen söylerim saña
- 3 Dendān-ı yāra ağz’ açamam remz ider isem
Yağūt içinde dür-i ‘ aden söylerim saña
- 4 Güftār-ı nā-be-cā diyemem ben efendime
Söyler isem yerinde sühan söylerim saña
- 5 Ağyārı yār yanında bugün vaşf idüp dedim
Evşāf-ı hāl-i zāğ u zağan söylerim saña
- 6 Āyine-hāne eyler iseñ kendi qalbiñi
Kimdir begim gönülde gezen söylerim saña
- 7 Kūy-ı niğāra dek severim gitmegi Lebīb
Beyhūde şanma hubb-ı vağan söylerim saña

-159-

mefā^cilün / fe^cilātün / mefā^cilün / fe^cilün
(. - . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 O neveside nihāli bilir mi var ki desin
O gönca-fem gül-i alı bilir mi var ki desin

- 2 Gezer lisānda ammā o zūlf ü haṭṭ o cemāl
Bu k̄l ü k̄ali bu ḥāli bilir mi var ki desin
- 3 Vefā-yı yār ne şeydir diyor gönül ammā
O gūne emr-i muhāli bilir mi var ki desin
- 4 Cevābı şöylece tursun şorusa derd-i derūn
Ez-ibtidā bu suāli bilir mi var ki desin
- 5 ^{55a/}O şūḥ bāde mi içdi tarıldı mı yoḥsa
Neden kızardı cemāli bilir mi var ki desin
- 6 Ne gūne vaşf olur ebrūları o māh-veşin
Felekde çifte hilāli bilir mi var ki desin
- 7 Sūḥanda mu^c ciz-edāsın bunuñ nazīresini
Lebīb siḥr-i ḥelāli bilir mi var ki desin

-160-

mefā^c ilūn / fe^c ilātūn / mefā^c ilūn / fe^c ilūn
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

DİGER

- 1 Vefālı yārı gönüller arar şorar bulamaz
Temāyül etmege dilber arar şorar bulamaz
- 2 Eşer bırakmaz o ḥulyāña yāre dā'ir ola
Gönül ise bunu ister arar şorar bulamaz
- 3 Ḥayāl-ḥāneme aşla tenezzül itmezsin
Taşavvurum seni yekser arar şorar bulamaz
- 4 Begim hele seni buldu gönül nice demdir
Güzeli vü hem de ḥaṭ-āver arar şorar bulamaz
- 5 Lebīb söylüyor ammā ḡazeller anlayacak
Sūḥan-şinās hünerver arar şorar bulamaz

-161-

mefā' ilün / fe' ulün / mefā' ilün / fe' ulün
(. . . -) (. - -) (. . . -) (. - -)

- 1 Bu nev-nihāl naşıldır ne gūne söyleyim
Şu yāl ü bāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 2 Ne gülsitānda vardır ne dilsitānlarda
Bu gül cemāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 3 Süḥan şaşar dolaşır dil añılsa zülf ü ḥaṭṭı
O kıl ü kāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 4 Derūnu 'arbedecidir fütāde-i aḡyāra
Olan cidāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 5 Cihānda şems ü kameran güzelsin 'ālemde
Saña mişāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 6 ^{55b/}Seni tefekkür iderken hemīşe gönlümde
Geçen ḥayāl naşıldır ne gūne söyleyim
- 7 Söze şıgışmıyor aḥvāli çünkü derd-i dilin
Lebīb o ḥāl naşıldır ne gūne söyleyim

-162-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Muḥabbet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
O ḥālet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
- 2 İdince yāri taḥayyül taşavvurumda geçen
Ne şüret anlaşılır şey midir ki söyleyeyim

- 3 Görünce dilberi nā-geh şaşırılmışım kendim
Bu hayret anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
- 4 Kolayca ‘ aşık olub da nihāyeti görülen
Şu‘ übet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
- 5 Egerçi nokṭa-dehānı miyānı da mūdūr
Bu diḳḳat anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
- 6 Fiḡān u zār iderken niçün gelür gönle
Sükūnet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim
- 7 Zemīn-i tengde şoḡbet tedārikiyle Lebīb
Şu himmet anlaşılır şey midir ki söyleyeyim

-163-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Güzel civān aranursa o şūḡdur ancak
Gönülde cān aranursa o şūḡdur ancak
- 2 Güzide ḡūr-i liḳāsı bu dār-ı dünyanıñ
Perī-ruhān aranursa o şūḡdur ancak
- 3 Sevüp de cān u gönülde fütādesi olacak
Bütün cihān aranursa o şūḡdur ancak
- 4 Felekteki meh ü mihre şu yeryüzünde daḡī
Eger nişān aranursa o şūḡdur ancak
- 5 ^{56a/}Lebīb ma‘ nī-i nāz u cefā vü naḡvetden
Daḡıḳa dān aranursa o şūḡdur ancak

-164-

mef^ʿülü / fâ^ʿilâtü / mefâ^ʿilü / fâ^ʿilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ol şūha intisāb olur mu bilir mi var
ʿUşşāk-ı kām-yāb olur mu bilir mi var
- 2 Hürşid-rū dimek saña lāyık mıdır begim
Perçemli āfitāb olur mu bilir mi var
- 3 Ben çekmeden çekinmem efendim cefālarıñ
ʿĀşıkda ictināb olur mu bilir mi var
- 4 Evrāk-ı gül-ter üzre yazılup bozulmuş
Haṭṭıñ gibi kitāb olur mu bilir mi var
- 5 İnşāfa gel dedim dedi hūbān ʿasrda
Ol cānibe zehāb olur mu bilir mi var
- 6 Çoşmuş sirişkimi hiçe tıttı görünce yār
Emvāc-ı yemm serāb olur mu bilir mi var
- 7 Baqdı Lebīb cān u dilim nār-ı iştiyāk
Fırkat gibi ʿazāb olur mu bilir mi var

-165-

mefâ^ʿilün / fe^ʿilātün / mefâ^ʿilün / fe^ʿilün

(. . .) (. . -) (. - .) (. . -)

- 1 Sebeb-i tedārike o dildār uzaq tırur gelmez
Yaķinde çıķdı bu efkār uzaq tırur gelmez
- 2 Neden ki yaķlaşamaz şimdilerde ʿuşşāka
Niyāz olunsa da her bār uzaq tırur gelmez

- 3 Geçenki tavra bakılsa olurdu istib'ād
Bu şimdilerdeki etvār uzaq tırur gelmez
- 4 Fiğān itse çığırsa fütādesi ol şūh
Bahānede idüp ısrār uzaq tırur gelmez
- 5 Ne kan dökdüğü çeşm-i teħassürüñ her dem
Görür gözüyle de ħun-ħv'ār uzaq tırur gelmez
- 6 ^{56b}Varılmaz üstüne çāre nedir o ġaddārıñ
Berā-yı ħātır-ı ağıyār uzaq tırur gelmez
- 7 Lebīb her ne kadar ben niyāz idersem de
O bī-vefā o sitem-kār uzaq tırur gelmez

-166-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Gönüldeki ġam-ı 'aşq intihā bulur diyemem
O ġamdan ehl-i muħabbet rehā bulur diyemem
- 2 Hezār ħaykırup efğān iderse de bülbül
Benim bu nāleme beñzer şadā bulur diyemem
- 3 Gözüm ki sīne-i yārdan cüdā ola artık
Ne ġüne āyīne görse şafā bulur diyemem
- 4 Derim ki olmaz efendim seniñ gibi dildār
Saña da ben gibi kemter gedā bulur diyemem
- 5 Ĥaṭ-āver oldu da ħālā gözü tırur bī-mār
Bu nüshalarla o ħasta şifā bulur diyemem
- 6 Nesīm-i āh-ı seħerdir esen o cānibde
Riyāz-ı kūy-ı nigārı şabā bulur diyemem
- 7 Cihān-ı cān u dil ile o māh-tābāne
Olursa müşteri lāyık bahā bulur diyemem

- 8 Sebeb bu hālime kendi cemālidir ancak
Bahāneyi o dil-ārā baña bulur diyemem
- 9 Şafā-yı hātırı ile bu derd-i ‘aşk gibi
Muḥabbet ehli diğer ibtilā bulur diyemem
- 10 Arar bulur ne kadar nāz u cefā varsa
Fütādesini vefāya sezā bulur diyemem
- 11 Çok isteği var o şehden görünce dil diyecek
Sözünü ğayb ediyorken recā bulur diyemem
- 12 Ezālarına ‘ināyet diyor iken ‘āşık
Nigārın itdiği işte cefā bulur diyemem
- 13 ^{57a/}O şem‘-i cān gönülde gezinmez ise eger
Derūn-ı ehl-i muḥabbet ziyā bulur diyemem
- 14 Yerinde söylete bir söz aña ne dir cānān
Fiğān-ı nālemi ancak becā bulur diyemem
- 15 Nihāl-i gül de güzeldir seniñ gibi ammā
Hırām-ı nāz ile yoşma edā bulur diyemem
- 16 Cihān-ı hüsnu gezenler araştırırsa daḫī
Şu perçemiñ gibi bālā hümā bulur diyemem
- 17 Arar var ise muḥabbet tarīkını şimdi
O yola ben gibi bir reh-nümā bulur diyemem
- 18 Usūl-i ‘aşka heveskārlar baña gelsün
O fenne başkasını āşinā bulur diyemem
- 19 Giderse ‘aqlına yelken ider gider her hāl
Lebīb keştī-i kāmā hevā bulur diyemem

-167-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

TĀRİH

- 1 Kıldı cihāna Mevlā ' ināyet
İtdi ihāta kevn-i sa' ādet
- 2 Tārih-i diltū bulmağda her sū
Her bir sühan-gū şāhib liyākat
- 3 Ben bende ol it şükr-i firāvān
İdüp Hüdā'ya bī-ḥadd ü ğayet
- 4 Dedim Lebībā elham-dülillāh
Buldu maḥallin mühr-i şadāret
Sene/1268

-168-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 ^{57b/}Lebīb olsun güher-pāş-ı beşāret bulduğum tārih
Reşid Paşa güzel zībāyiş oldı şimdi de şadra
Sene/1268

-169-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

ĠAZEL

- 1 Gül-i ruḥun mādem sebz-i ḥaṭla zībālanur
Gülsitān-ı ' aşka gönlüm bülbül-i güyālanur

- 2 Başıboş turmaz fütādeñ kāküle serbend olur
Zülfünüñ zencirine ‘āklı olan şeydālanur
- 3 Telh-i hicrāna nisbet zehirler sekirlenüp
Acı şular mest-i ‘aşkıñ cāmına şahbālanur
- 4 Hıaıt-ı pür-āverde ruḥ-tābāniña mihr-i felek
Azıcık evvel bahār eñnāları hemtālanur
- 5 Hil‘ at ‘uryānlık olur kālā güzīn-i ‘aşkıña
Reviş-i erbāb tecerrüdde ‘abā dibālanur
- 6 Hıaıt-ı tamam ḥüsnünüñ işbātına bürhāndır
Hüccet-i ḥükmi-ı kazā itmāmında imzālanur
- 7 Kāmetiñ gül-naḥl-i ra‘ nādır uzatmam şoḥbeti
Sözde fi’l-cümle egerçi servler bālālanur
- 8 Heyāt-ı ter sīm-i ebrū sāyesinde lā-cerem
Levḥa-i tuḡradaki taşvīr-i gül boyalanur
- 9 Kış başar serdī-i ḥasret ile dil-germ-i ülfeti
Senden oldukça cüdā germābeler sermālanur
- 10 Yār ḥamd olsun cefādan başka şey itmez Lebīb
İtdiğim yekser teşekkürler aña şekvālanur

-170-

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 ^{58a/}Mizāc-ı yār naşıldır ne der de añlatırım
O ḥün-ḥ^vār naşıldır ne der de añlatırım
- 2 Gülün vazīfesi midir fiḡān u vāveylā
Hezār-ı zār naşıldır ne der de añlatırım

- 3 Hırām-ı nāz ile yoşma tavr-ı edālarla
O şivekār naşıldır ne der de aňlatırım
- 4 Görünce şebnemi derdleşdi de dedi bülbül
Cefā-yı hār naşıldır ne der de aňlatırım
- 5 Yeter çıkar gül-i terden çemenlenür hıttıñ
O sebze-zār naşıldır ne der de aňlatırım
- 6 Yük itme yāri firākı cefāñ ile her bār
Göñülde yār naşıldır ne der de aňlatırım
- 7 Güç iş bu derd-i muħabbet huşül-i muţlağ
Medār-ı kār naşıldır ne der de aňlatırım
- 8 Görünce yār cünūnum dedi bu rüsvāya
Vağār u ‘ār naşıldır ne der de aňlatırım
- 9 Ğam-ı nigār olur ancak Lebīb eğlencem
O Ğam-güsār naşıldır ne der de aňlatırım

-171-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Kārım benim begim gece gündüz figāndır
Feryād senden olduğı da pek ‘ayāndır
- 2 Kışsam seniñle ‘ibret olur kār-ı ‘aşğda
Ferhād u Kays’a naql olacağ dāsitāndır
- 3 Vaşf-ı miyānda ortaya konur zamānla
Şimdi femiñ mübāheşesi der-miyāndır
- 4 Dizgīn aşuru gitdi o kim zann ider seniñ
Hürşid ü māha perteviñi hem-‘ ināndır
- 5 Gerçek mürüvvet itmiyor iken sen begim baña
‘Ahd eyleme vefāya inanmam yalāndır

- 6 ^{58b/}Çeşm-i ümīde sürmelik iden ğubārıdır
Yārīñ eşiği yüz süreceğ āsītandır
- 7 ‘Ānķā-mizāc fikr-i vişāle olur mu şabā
Gönlüm Lebīb köhne yıķık āşiyādır

-172-

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Māh ile tev’em olduĝuñu herkes añladı
Nūr-ı mücessem olduĝuñu herkes añladı
- 2 Tıydu cihān dīde-i ğūyā ne söylüyor
Esrāra maħrem olduĝuñu herkes añladı
- 3 Her dilde arzū-yı vişāliñ nihāndır
Dil-ħıvāh-ı ‘ālem olduĝuñu herkes añladı
- 4 Va‘d-i vefāña kimse sevinmez seniñ begim
Cevr ile ħıram olduĝuñu herkes añladı
- 5 Pinhān itme benden efendim geçen gice
Kimlerle hem-dem olduĝuñu herkes añladı
- 6 Īcāb-ı ħāl-i ‘āşķla taṭbīķ idüp seniñ
Sevmekde elzem olduĝuñu herkes añladı
- 7 Benden begim perīligiñi şaķlıyor musuñ
Şūretde ādem olduĝuñu herkes añladı
- 8 Maźmūñ tedārik it ki Lebībā cihānda
Eş‘ āra mülhem olduĝuñu herkes añladı

-173-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Yāra mu' tād naşıldır ne şekil aňlayayım
O perī-zāde naşıldır ne şekil aňlayayım
- 2 Nezd-i dildārda maqbūle gezer mi ' acabā
Āh u feryād naşıldır ne şekil aňlayayım
- 3 İşime yaramadı tīşe-i efgān benim
Kār-ı Ferhād naşıldır ne şekil aňlayayım
- 4 ^{59a/}Bir hāber yok gideliden beri kūy-ı yāre
Dil-i nā-şād naşıldır ne şekil aňlayayım
- 5 Ŗaydidilik neyse Lebīb öğrenüp üstād oldum
Ťab' -ı āzād naşıldır ne şekil aňlayayım

-174-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Göñülde hāl naşıldır ne dir de aňlatırım
O bī-mecāl naşıldır ne dir de aňlatırım
- 2 Ne naħl-i gülde görülmüş ne servde bu hırām
O nev-nihāl naşıldır ne dir de aňlatırım
- 3 Semende lālede gülde bulunmuyor emşāl
Cemāl-i āl naşıldır ne dir de aňlatırım
- 4 Ŗalınca yār ile tenhā fütāde-i diltār
O hasbiħāl naşıldır ne dir de aňlatırım

- 5 Seniñ tasavvur-ı vişāliñ ile begim bende
Olan hayāl naşıldır ne dir de anlatırım
- 6 Temāyül itse dilārā derūn-ı ‘āşıkda
Şafā-yı bāl naşıldır ne dir de anlatırım
- 7 Kitāb-ı haṭṭı açıldı Lebīb bahtımıza
Meāl-i kāl naşıldır ne dir de anlatırım

-175-

meḥ‘ ūlū / fā‘ ilātū / meḥā‘ ilū / fā‘ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ‘Āşıkda kām-yābı gören varsa söylesün
Bir gice āfitābı gören varsa söylesün
- 2 Gönlüm yıkıldı cān şıkıldı gamıñ ile
Bir böyle ıztırābı gören varsa söylesün
- 3 Çok naqd-i dil virildi telef oldu ğālibā
Dildār ile hisābı gören varsa söylesün
- 4 Cevr etmeden kelāl gelip de o şūḥda
Bir laḥza ictinābı gören varsa söylesün
- 5 ^{59b/}Āteş cemāl-i yāre baḫub yandı bağrımız
Kendi pişen kebābı gören varsa söylesün
- 6 Ḥasrette intiżār-ı kudūmuñla dildeki
İşkenceli ‘azābı gören varsa söylesün
- 7 Ey murğ-ı nāz olma şu ağıyāra hem-‘ inān
Şehbāz ile gurābı gören varsa söylesün
- 8 Haṭṭıñ gibi seniñ varaḫ-ı gül-ter üstüne
Taḥrīr olan kitābı gören varsa söylesün
- 9 Eşkim ider idāre Lebībā muḥabbeti
Bī-āb-ı āsiyābı gören varsa söylesün

-176-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Fütāde zārını cānān arar şorar diyemem
Acır da hālime bir an arar şorar diyemem
- 2 O dil ki kendi rızāsıyla derd-i 'aşka düşe
Döner de derdine dermān arar şorar diyemem
- 3 Şu göz ki ede tesādüf ğubārdır geh geh
O dīde kuḥl-ı şıfāhān arar şorar diyemem
- 4 Fedā-yı cān idenler tırur iken dildār
Vişāli 'ıydine ḳurbān arar şorar diyemem
- 5 Terakḳub eyliyor ammā vefā-yı yāre gönül
Gedā maḳūleyi sultān arar şorar diyemem
- 6 Peri-liḳādır o nevrer egerçi ma' lūmum
Fütādesi naşıl insān arar şorar diyemem
- 7 Behişt-i kūy-ı nigārı bulunca bir ādem
Diger riyāz u gül-istān arar şorar diyemem
- 8 O gül-cemāl tegāfūl ider idersem de
Hezār-ı nāle vü efgān arar şorar diyemem
- 9 ^{60a/}Bu rütbe nāz ediyorken ne ḥāldedir ḥālā
Lebīb-i zār u perişān arar şorar diyemem

-177-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(. . . -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Sen gibi ğaddāra düş oldu gönül ma' zūrdur
İnfi' āl etme fiġān eyler ise ma' zūrdur

- 2 Cāniña cebr ile ‘āşıkñ o şūh-ı ‘işvekār
Nazlanub cevr ü eziyet etmege mecbūrdur
- 3 İtse de kaçd-ı vefā olmaz müsā‘ id naḥveti
Niyetiyle ol cefā-pişe faқаt me‘cūrdur
- 4 Rūyuña reng-i sebi zūlf-i siyeh itmiş niķāb
Cā-be-cā tāb-ı cemālñ şu‘ lesi deycūrdur
- 5 ‘Aşk-ı ser-tā-pā iḥāṭa eylemiştir lā-cerem
Dil-ḥarāb-ı ḥasretiñ her cānibi ma‘mūrdur
- 6 Pek uzar endişe tār-ı zūlfüñe dā’ir ise
Ġāyet ilġāya müselsel fikr-i dūr-a-dūr ider
- 7 Kākülñ kem-i kemerden şāfe dökülmüş gūyā
‘Aks ider āyineden pūşide-i semūrdur
- 8 ‘Aşk mı şöhret-şi‘ār eyler begim elbet senin
Ḥüsn ü ān u ṭal‘atiñ āfākda meşhūrdur
- 9 Kaç gün oldu kaçma inşāf it Lebīb ġam-gūsār
İltifāt-ı devletinden devrdir mehcūredir

-178-

meḥā‘ilün / fe‘ilātün / meḥā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Murād-ı yār-ı cefāsı bilinmiyor ne denir
Merāmı yoḥsa vefāmı bilinmiyor ne denir
- 2 Nedir bu şūriş-i ḥāṭır melāl-i ḥāl-i derün
Bu ibtilā mı belā mı bilinmiyor ne denir
- 3 Hilāl-i kaçñı vaşfa ne söylesün ‘āşık
Kılıcımı kavsi kaçā mı bilinmiyor ne denir
- 4 Cünün-ḥānemi kūyuñ ṭolar ṭurur şeydā
Behişte dār-ı şifā mı bilinmiyor ne denir

- 5 ^{60b/}Zuhūr-ı haṭṭıña dā`ir kelāmı yād itmek
Şavāb söz mü haṭā mı bilinmiyor ne denir
- 6 Medār-ı şīve-i sevdā mı perçem-i dil-cū
Süvār-ı dilde hümāmı bilinmiyor ne denir
- 7 Seniñ bu itdigin işler Lebīb nā-kāma
`Abeş mi yoḥsa sezā mı bilinmiyor ne denir

-179-

me^f ulü / fā^c ilātü / mefā^c ilü / fā^c ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Aşla benim begim saña hem-pā bulunmuyor
Hübān içinde hüsnüñe hemtā bulunmuyor
- 2 Namusu ber-ṭarāf iden ādem pek az imiş
Göñlüm gibi fütāde-i rüsvā bulunmuyor
- 3 Dīvāne itdi herkesi ammā benim gibi
Dār'üş-şifā-yı kūyuna şeydā bulunmuyor
- 4 İster ḥayāl-i vuşlatı itsin göñül çi sūd
Dīvānede anıñ gibi ḥulyā bulunmuyor
- 5 Ağyār iderse `arbede itsin anıñ ile
`Uşşāḳda muşālaḥa-i ğavġā bulunmuyor
- 6 Bint'ül-`ineble muġbeçe dedi bi'l-ittifāḳ
Ey pīr-i bāde sen gibi baba bulunmuyor
- 7 Eglencelik iderse Lebībā ğazel ne söz
Mazmūn nā-şenīdeli ma^c nā bulunmuyor

-180-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Saña dildāre gerekse uluñuz
‘ Āşık üftāde gerekse uluñuz
- 2 ‘ Aşık ile uğraşarak bi’l-cümle
Ġamdan āzāde gerekse uluñuz
- 3 Emr ü fermānıña her bār seniñ
Ey şeh āmāde gerekse uluñuz
- 4 ^{61a/}Saña āyīne olup her şeyden
Şahş-ı dil-sāde gerekse uluñuz
- 5 Dedim ol şūha Lebībā bir ul
Āh u feryāda gerekse uluñuz

-181-

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Hātır hayāl-i yār ile dār'üs-se' ādedir
Bir hāne dir o hāne ki dā'im kirādadır
- 2 Bilsen begim acır da mürüvvet ider idiñ
‘ Āşık ne gūne mihnet-i derd ü belādadır
- 3 ‘ Āşıkda zev u neş'e muhabbet olur faat
Lezzet-i mezāk ehl-i dile ibtilādadır
- 4 Kār-ı cünün ‘ āşıkıñ evvel ki kārıdır
Dīvāneligi kim dedigim intihādadır
- 5 Yār eksik olmaz ise yanıñdan gönül eger
Nāz etmesün baña dimek artık ziyādedir

- 6 Hāk-i rehiñ gözetmededir dāde-i emel
Ehl-i başiretim nazarım tütüyādadır
- 7 Mevlā ayırmasun o çapudan beni Lebīb
Gönlüm gözüm muhabbetim āl-i ‘abādadır

-182-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 O nevesīde civānı bilen bilür ki nedir
O āfet-i dil ü cānı bilen bilür ki nedir
- 2 Ne var nigār eşiginde dimekle añladamam
Façať o dār’ül-emānı bilen bilür ki nedir
- 3 Naşılsa dāde-i gūyā nühüfte söz buluyor
O güft-ü-gūy-ı nihānı bilen bilür ki nedir
- 4 Coşub da lücce-i dilden gözüm puñarından
Taş bu āb-ı revānı bilen bilür ki nedir
- 5 ^{61b/}Eşer kemāli Lebībā ider imiş işbāt
Sühanda hüsn-i beyānı bilen bilür ki nedir

-183-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Hāyāl-i yār gelür de ne var şavar dilde
Geline yıķmağa yerler arar şorar dilde
- 2 Bozar düzer ğam-ı ‘aşķı taşavvur-ı vaşlın
Firāk-ı fikreti şorma neler yapar dilde

- 3 Bu sūz-i tāb-ı muḥabbet bu şadme-i hicrān
Ne cānibe düşer ise yaqar yıqar dilde
- 4 Çıkar mı başa görürsün keşā-keş-i zülfün
Nihāyetinde o sevdā bulur maqarr dilde
- 5 Güneş batar ise batsın gönülde sen varsın
O şem^ç-i canla her şeb toğar kamer-i dilde
- 6 Ne ğam vişāl-i nigārın tarīkine ey dil
Erişmiyor ise ^çaklın bulur mihr-i dilde
- 7 Gözetle ğamzesi oqun o qāşı yā şūḥun
Bıraktırır bu temāşa Lebīb eşer-i dilde

-184-

mefā^çilün / fe^çilātün / mefā^çilün / fe^çilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Diler ise seni cānān uzaq yakın git gel
Üşenme ey dil-i nālān uzaq yakın git gel
- 2 Seferdir ^çaşkın ^çilācı yoluyla tavranalım
Ne çāre menzil-i hūbān uzaq yakın git gel
- 3 Gönül ğubār-ı ḥarīm-i nigārdır ancak
Senin bu derdiñe dermān uzaq yakın git gel
- 4 Geçirme vaqtiñi zinhār neş^ç e-i sezā-yı dil
Şerr-i encāneye her an uzaq yakın git gel
- 5 Qabül iderse o gül-veş riyāz-ı kūyunda
Güzeldir işte bu seyrān uzaq yakın git gel
- 6 ^{62a/}Ṭaraf taraf ara yāri o semt-i maṭlūba
Nesīm-i āh ile pūyān uzaq yakın git gel
- 7 Faqirḥāneme teşrīf buyur da eyle begim
Lebībī luṭfuña şāyān uzaq yakın git ge

-185-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 İzin virir ise o yāre uzaq yaqın git gel
Fedā olur mu ne çāre uzaq yaqın git gel
- 2 Göñül hezārıña ne gülşen arar işit ' aşık
Riyāz-ı kūy-ı nigāra uzaq yaqın git gel
- 3 Dil ey hayāl-i dilārā eviñ değil mi seniñ
Tehī bırağma hemāre uzaq yaqın git gel
- 4 Göñüller avla kapanma eviñde şebbāzım
Hemīşe şayd u şikāra uzaq yaqın git gel
- 5 Yapıl yeñiden alub pīr-i bādeden himmet
Lebīb eski diyāra uzaq yaqın git gel

-186-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Nedir bu tarz-ı tehevür celāl var sende
Aman söyle efendim ne hāl var sende
- 2 Ne mümkün olmamaq ' aşık begim görünce seni
Güzide hüsni dil-ārā cemāl var sende
- 3 Dolaşdı zihniñe zannım şikenc-i zülf-i nigār
Uzun uzadıya ey dil hayāl var sende
- 4 Göründü mü saña āyineden ' aceb haţtıñ
Naşılşa şüret-i hāl-i infi' āl var sende

- 5 Düşündürür ğam-ı hasret ne yapsın üftāde
Denir mi ‘ aşıkā fikr ü melāl var sende
- 6 O şūha şor bu cevre sezā ‘ aşık
Göñül cevābı bulunmaz suāl var sende
- 7 ^{62b/}Sūhan-şinās görünce ğazellerimi dedi
Lebīb Efendi ‘ acāyib kemāl var sende

-187-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Acır da ‘ aşıkā dilber vefā ider şanurum
Çalursa hāline ammā cefā ider şanurum
- 2 Bir öpmedir ğaraz ancak bu istegim dildār
Çağ-āver olduĝu demde revā ider şanurum
- 3 Hiç eylik itdiği bu kadar nigāra aĝyārın
O bed-fi‘ āle vefāyı fenā ider şanurum
- 4 O tünd-hū kaçır ammā bizimle ülfetden
Zamānı ile gelür de ricā ider şanurum
- 5 Mülāzemet idelim de o şāh dergehine
Gide gide o çapuda gedā ider şanurum
- 6 Düşünce ‘ aks-i cemāli ol āfitāb-ı ruħuñ
Bağılsa āyine bahş-i ziyā ider şanurum
- 7 Lebīb-i mücrime mahşer gününde yāver olup
Kerem ider ise āl-i ‘ abā ider şanurum

-188-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Nigāra hālını gönlüm ' ayān ider tıramaz
Tabıbe derdini hasta beyān ider tıramaz
- 2 Egerçi lāl olur ' aşık yanında dildārın
Hiç olmaz ise bir āh-ı nihān ider tıramaz
- 3 Tarıki var mı sükūtuñ fütāde zāresini
Görünce rāh-ı güzerde figān ider tıramaz
- 4 Bu gülsitān-ı cemālde şu āb u tābı görüp
Sirişk-i cüyunu dıde revān ider tıramaz
- 5 ^{63a/}O şūhuñ ardına elbet düşer çi-sūd Lebīb
Tıursa ' aqlını zirā ziyān ider tıramaz

-189-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 O nevrēside nihāli begenmeyen yoğdur
Bu hüsn ü ān-ı cemāli begenmeyen yoğdur
- 2 Kaşın ki ğurre-i ' ıyd-i nazār olur her hāl
O güne şekl-i hilāli begenmeyen yoğdur
- 3 Geçerken eylese yārın cefāsını istikbāl
Fütādelerde bu hāl begenmeyen yoğdur
- 4 Metā' -ı ' aşk ne vālā kıomasın olur ki anı
Ucuz velevki bahāl begenmeyen yoğdur

- 5 Nigāra dā'ir olursa ne hūb sözdür o söz
Güzide hūsn-i maḳālī begenmeyen yoḳdur
- 6 Ḥayālī şūriş-i sevdā getürse de ṭab' a
Şu zūlf-i ḥaṭṭ ile ḥālī begenmeyen yoḳdur
- 7 Maḥasināt dinilmez yalāndan 'ahde
Egerçi va'd-i visālī begenmeyen yoḳdur
- 8 Mizācī nāz u edādır fütāde-i zāra
Naşılsa işbu ḥişālī begenmeyen yoḳdur
- 9 A ḡonca-fem seni elbet severdiler 'āşık
Cihānda gül-i āli begenmeyen yoḳdur
- 10 Ğarīb-i ma' reke-ārā belādır 'āşıklık
O hāy ü hūy u cidālī begenmeyen yoḳtur
- 11 Peri mi nev' -i beşerde eşi mi yoḳ bilmem
O şūḥ ḥūr-mişālī begenmeyen yoḳdur
- 12 Lebīb teşne-i ma' nā ḡazellerim oḳusun
Bu çeşme-sār-ı kemālī begenmeyen yoḳdur

-190-

meḥ'ülü / meḥ'ılün / fe'ülün

(- - -) (. - - -) (. - -)

- 1 İtdiñ beni dil-ḥarāb-ı ḥasret
Pāmāl-i ḡam-ı 'azāb-ı ḥasret
- 2 ^{63b/}Keyfiñ geliyor mu eyledikce
Gözüm yaşını şarāb-ı ḥasret
- 3 Ey şūḥ cefāya toymadıñ mı
Bağrımı idüp kebāb-ı ḥasret

- 4 Gönlüme gelüp hayāl-i meh-rū
Togdu yine āfitāb-1 ḥasret
- 5 Vuşlat demidir geçüp giden şey
Ağırca olur şitāb-1 ḥasret
- 6 İflāsa çıkup nuḳūd-1 ülfet
Oldum yine kām-yāb-1 ḥasret
- 7 Ğarḳ-āb-1 heves ider derūnum
Deryā görünüp serāb-1 ḥasret
- 8 Feḥvā-yı ğamı ider ifāde
Başdan ayağa kitāb-1 ḥasret
- 9 Şehbāz-1 vişāl uçdu gitdi
Kõndu gönüle ğurāb-1 ḥasret
- 10 Bir buse zekātı degmiyor mu
Artdıḳça begim nişāb-1 ḥasret
- 11 Ḳarmaḳarışık idüp tağıtdı
Rü'yāları da bu ḥvāb-1 ḥasret
- 12 Göstermedi hiç dil-rübādan
Vech-i emelim niḳāb-1 ḥasret
- 13 Hatt gelse derim Lebīb yāra
Şāyed ki olur hicāb-1 ḥasret

-191-

mef^ˆülü / mefā^ˆilün / fe^ˆülün
(- - .) (. - -) (. - -)

- 1 Yāriñ ne güzel edāsı vardır
İtmezse vefā cefāsı vardır
- 2 Dil āha uyar gider o şūḥa
Ol cānibe reh-nümāsı vardır

- 3 ^{64a/}Biz bülbülüyüz o gül cemālīñ
Feryādımıza rızāsı vardır
- 4 Aldık gönle cemāl-i yārı
Āyīnemiziñ şafāsı vardır
- 5 İh̄sān buyur ki mübtelāya
Bir būseniñ iktizāsı vardır
- 6 Ƙanğı birine ‘ināyet itsin
Ben gibi hezār gedāsı vardır
- 7 Her ƞavrı yerinde cevre dā’ir
Fi’l-cümlede nā-be-cāsı vardır
- 8 Gönlüm açılır görünce yārı
Ārāyiş-i dil-güşāsı vardır
- 9 Yokdur keremi fütādegāna
Ağyāra faḡaḡ ‘aḡāsı vardır
- 10 Müşgin ḡaḡ-ı nigārı ey dil
Yād itme şaḡın ḡaḡāsı vardır
- 11 Bī-ḡāre Lebīb-i bī-nevānın
Luḡf ile begim recāsı vardır

-192-

mef’ülü / fā’ilātü / mefā’ilü / fā’ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Derdim nigāra añlatamam her ne söylesem
Ḥālīm ne ḡāre añlatamam her ne söylesem
- 2 Bu nāz-ı ‘işvelerle baña virdigi ġamı
Ol şivekāra añlatamam her ne söylesem
- 3 Ta’ciz olunca nālelerimden dedi o şūḡ
Şu dil-figāra añlatamam her ne söylesem

- 4 Şem' in derūnu yandı dedi sūz-ı hātırım
Pervāne zāra aňlatamam her ne söylesem
- 5 Hıaııñ hayāl ile ne Şekil yaş doker gōzüm
Ebr-i bahāra aňlatamam her ne söylesem
- 6 ^{64b/}Bī-vāyeniñ ŐataŐdıđı iflāsı guŐŐası
Şervet-Ői' āra aňlatamam her ne söylesem
- 7 Nevresleriñ mu' āmele-i bāzgūnunu
Eski kibāra aňlatamam her ne söylesem
- 8 Hicrāniñ ile yıldızımıñ dūŐdūđūn saña
Ey māh-pāre aňlatamam her ne söylesem
- 9 Gūl gitdi bitdi kendüsü hālā niçūn tırur
GūlŐende hūra aňlatamam her ne söylesem
- 10 Tā ötesinde kılzüm-i nāzın talar çıkār
Gelmez kenāra aňlatamam her ne söylesem
- 11 Bir iş ki derd-i ' aşk cihānda diger bir iş
Uymaz o kāra aňlatamam her ne söylesem
- 12 Feryādım ' andelibi geçüp gitdigin Lebīb
Ol gūl-gurere aňlatamam her ne söylesem

-193-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Edicek yār cūnūn semtine gōñlüm teŐvīk
Yolu göstermek için kıldı hayālin terfīk
- 2 Hıaıı göründü ne imiş ma'nī-i vaşlın bildim
Kıl kalemlemlerle o fehvā olunurmuŐ tenmīk
- 3 Batkın ' āŐık tatar ejderse de tār-ı zūlfūñ
Şarılır ise yılana ne denir merd-i ğariĳ

- 4 Erişür vuşlat-ı dildāre be-vefķ-ı dilh^vāh
 ˆ Āşık-ı dil-şodeye yāver olursa tevfiķ
- 5 Bī-ħired olduğun idrāk idüp eyler inşāf
 ˆ Āklı terciħ iden ˆ aşķa olunursa taħmīķ
- 6 Var deyu oldı rivāyet dehen-i yār veli
 Aşlı yokdur dedi bu şoħbetiñ ehl-i tedķiķ
- 7 Yeñi ˆ ādet bıraq ˆ uşşāķa vefā it de cefā
 Niye lāzım ki pek eskidi o ķanūn-ı ˆ atīķ
- 8 ^{65a/}Sūz-ı ˆ aşķ ile ider ħūn-ı dili dīde-i revān
 Eyledim sīnemi taķtīra o ħūnī imbīķ
- 9 Ayrıl aġyārdan ˆ uşşāķa yetiş de azıcıķ
 Eyülerden kötüyü eyle efendim tefriķ
- 10 Yüzde yüz devrde Lebībā sözü ķalsın gerüye
 Ķa^cr-ı elfāz-ı tekellüfteki ma^cnā-yı ˆ amīķ

-194-

mef^cülü / fā^cilātü / mefā^cilü / fā^cilün
 (- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

ĶILIĶ ˆ ALİ PAŞA CĀMİİ^c -İ ŞERİFİNE VAZ^c OLUNAN LEVĦALARDA DĀ^c İRDİR

- 1 Seyf ü ķalem ne olduğü olmuşdu fi'l-aşl
 Ħaydār'da Zülfiķār u kitābetle mütecelli
- 2 Keskin ü ˆ āli ħaţı-ı şehensāhdır bu ħaţı
 Güyā çeküp çıkardı mücevher Ķılıķ ˆ Ali

-195-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

DİGER

- 1 Şehr-i yār ' Abdü'l-mecid Hân'ın hümayün hattı da
Kendi gibi fā'ıķ'ül-eslāf bir sulţandır
- 2 Şad hezārān āferīn ile kirāmen kātibīn
Tāķ-ı levha itseler o bahta şāyāndır

-196-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

ĠAZEL

- 1 Ey şūh uyuş da başkalara dil-rübālık it
Artık seni sevenleri bul bī-vefālık it
- 2 'Uşşāķ-ı sā'ire baña dönsün mizācını
Hübān-ı 'aşra ögrediver muķtedālık it
- 3 Fermān-ı şāh-ı 'aşķ ile sen de benim gibi
Bir zālimiñ kapusuna düş de gedālık it
- 4 Dostlaşmadın benim ile ey yār ba' dezīn
Bī-gāneler tedārik idüp aşīnālık it
- 5 ^{65b/}Ağyār şem' -i bezmiñ olup tāb-ı hūsle
Öyle sönük çerāğ yetiştir ziyālık it
- 6 Benden beter fütāde olup lāyıkıñ bulup
Bī-raħm u bī-vefā güzele mübtelālık it

- 7 Rām olma ‘ aşıkā diyerek nuşh u pend eyle
Rast geldigin nigāra hemān ketḥudālīk it
- 8 İnşāfsız gürūhuna peyrevlik eyleyüp
Yol gösterüp sitemde begim reh-nümālīk it
- 9 Sevmek benim begim kötülük mü ‘ aceb seni
Kim der saña eyiligi terk it fenālīk it
- 10 Gösterme rūyuñu baña mir ’at iş daḥī
Ey şāf dil digeḥ ḫarafa rū-nümālīk it
- 11 Noḫşān itdiñ ‘ aqlımı kırdın da göñlümü
Bu artdı yetdi başkasına dil-fezālīk it
- 12 Dil-ḫastelik şavuşdı ḫuluñdan bütün bütün
Bir başka derdli bul da efendim revālīk it
- 13 Her rūz u şeb mülāzemet et nā-sezālara
Āğyārı bul da giceleri mehlikālīk it
- 14 Bir başka şūḥu sev de Lebībā otursun
İtdigi gibi sen de aña nā-be-cālīk it

-197-

fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Düştüğüm derde yārdır bā’ iş
Neyse ḫāle nigārdır bā’ iş
- 2 Ey göñül infī’ āl-i dildāra
İtdigiñ āh u zārdır bā’ iş
- 3 Gelse ḫattıñ ne ḡamıña tezyīne
Gülsitānı bahārdır bā’ iş
- 4 Āşikār olmağa göñül ḫālī
Ḥüsni şöhret-şi’ ārdır bā’ iş

- 5 ^{66a/}Gönlüm aldın bu nāzına zannım
Virdigim yādigārdır bā' iş
- 6 Cevr-i yāra bahāne bulmayayım
Hep dil-i bī-ķarārdır bā' iş
- 7 Yār yüz virmez ise saña Lebīb
Nāle-i şad hezārdır bā' iş

-198-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ķāküllerin tağıtsa ħaṭ-ı meşg-nāb açar
Fenn-i uşul-i vuşlata dā'ir kitāb açar
- 2 Dil iştiyāk-ı rüyuñ ile dāgdārdır
Üşküfe zār-ı revnaķını āfitāb açar
- 3 Sāķi şarāb içür o dilārā meh-i tāb mey
Bir renk ile cemāle düşer de ħicāb açar
- 4 Yāriñ ilişme nāzına ey dil o ' uķdeyi
Alsun eline cām-ı mey elbet şarāb açar
- 5 Bir yol tarīķini bulabilseydi āh-ı dil
Elbette sūy-ı dilbere rāh-ı şavāb açar
- 6 Vā' izleriñ şaķın sözüne uyma sevdiğim
Bilmezlik eyle mes'ele-i ictināb açar
- 7 Esrār-ı sine örtülü ķalmaz Lebīb anı
Taḥrīk-i zor-ı ' aşķ ile bu ıztırāb açar

-199-

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn
(- - .) (. - - .) (. - - .) (. - -)

- 1 Tā ki girih-i kākül-i dildāra ilişdim
Hāl olmayacak ' uqde-i düşvāra ilişdim
- 2 Gözcüsüne aldı nazarım dīde-i ħunĥār
Tār-ı nigeĥ-i çeşm-i siyekāre ilişdim
- 3 Kayd itmez idim zülfüne serbendliğim ammā
İp taqdıĥına zümreten aĥyāra ilişdim
- 4 ^{66b/}Baĥmam ne füsün eylese çeşmiñ baña lākin
Cādūluk iden turra-i tarrāra ilişdim
- 5 Mażmūn mu' aqıdleniyor bunda Lebībā
Bir kayda düşüp rüşte-i efkāra iliştım

-200-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Derd-i dilden o dilāzār ne añlar ne bilir
Söylesem derdimi tekrār ne añlar ne bilir
- 2 Ğamzesi dökdüğü ħan aqtığı çeşmimden
Görür ammā o ħūn-ĥ'ār ne añlar ne bilir
- 3 Baĥayım ĥaste dil ' uşşāĥa diyormuş cānān
Çeşm-i ĥyāsı da bī-mār ne añlar ne bilir
- 4 Hāĥıra göñle baĥar mı o sitem-ĥū göñlüñ
Eylesem ĥālını iĥtār ne añlar ne bilir
- 5 İltifāt etmeniñ aşlı nedir āyā bilsem
Şu seniñ ĥadriñi aĥyār ne añlar ne bilir
- 6 Zülfüñ ebrūlara pūşide idersin ammā
Tāĥ-ı miĥrābda küffār ne añlar ne bilir

- 7 Müteşâ‘ irlere söz açma Lebîbâ anlar
Ne şekil söylenir eş‘ âr ne añlar ne bilir

-201-

mef‘ ülü / fâ‘ ilâtü / mefâ‘ ilü / fâ‘ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Neyse haşamı söyle de ey nâzenîn baña
Gösterme infi‘ âl ile çîn-i çebîn baña
- 2 Leylâ bileydi zülfünü serbend olur idi
Çays eyler idi görse seni âferîn baña
- 3 Sen kimler ile söyleşiyorsun begim ‘aceb
Eglence oldu şimdilik âh u enîn baña
- 4 And içdiñ idi mey içecekdiñ benim ile
Döndüñ sözünden eylemiş iken yemîn baña
- 5 ^{67a/}Yâr ağız açınca söze hemân oldu âşikâr
Bir la‘ l pâre hoşkâda dürr-i şemîn baña
- 6 Biñ yıl oturma kâbil idi günc-i ‘aşkda
Yâriñ hayâli olsa eger hem-nişîn baña
- 7 ‘ Âdetle yerle gök gibidir farkımız Lebîb
Tanzîre rağbet itdiren ancak zemîn baña

-202-

mef‘ ülü / fâ‘ ilâtü / mefâ‘ ilü / fâ‘ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

OKUNAMA YAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR.

- 1 Vazgel aman vâ‘ iz efendi bu nuşhdan
Gelmez o şūhu sevmeden aşlâ ferâğ baña

- 2 Hiç boş tırur muyum iderim mest olup figān
Şākī tulu tulu viriyorken tufāg baña
- 3 Ol gül-‘ izār cānibidir gülşen-i merām
Ansız uzaqlaşır gidemem semt-i bāg baña
- 4 Pertev fūrūz olursa Lebībā hayāl-i yār
Hāsret şebinde dāgım olur şeb-çerāg baña

-203-

fā‘ ilātūn / fā‘ ilātūn / fā‘ ilātūn / fā‘ ilūn
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Vāye-mend-i behre-i ‘ aşk olmayan hayvāndır
Har-nihād-ı ma‘ nevīdir şuretā insāndır
- 2 Yaqışıklı mehlikā zibā nigār-ı meh-veşe
Dil virüp üftādelik āşüftelik çesbāndır
- 3 Çeşm-i bī-mārīnla tev’emdir şavuşmaz hāldir
Derd-i ‘ aşkı kim demiş vābeste-i dermāndır
- 4 Nāledir hāsretiñiz yananiñ güvāh-ı şūrişi
Rūy-ı zerd ü eşk-i ter ‘ aşıklığa bürhāndır
- 5 ‘ Aklı şaşmak ser-be-zencīr-i cünūn olmaqlığa
Dülger-i fenārān-ı tār-ı perçemiñ şāyāndır
- 6 ^{67b/c}Sev denir ardiñ şıra çāk-i giribān iderek
‘ Aşık-ı sīne-şikāfiñ dest-ber dāmāndır
- 7 ‘ Aksi mir’at-i başirettir hayāl-i dil-keşiñ
Dīde-i hulyā perestāna güzel seyrāndır
- 8 Dil güler va‘ diñle ağlar işitüp inkārıñı
Nā-be-cā hāndāndır gerçek söze giryāndır
- 9 Gerçi bir parça zebān-zeddir felek meşrebligi
Ben sözümdeñ dönmem ol meh āfet-i devrāndır

- 10 Başdan aşdı oşdu taşdı eşk-i eşm-i iřtiyāk
‘ Ālem-i hicrānda tuęyān iden tūfāndır
- 11 şevket-āřārım gōrũnce ‘ Ėrfi’ye dedi Lebīb
şimdilerde merzbũm-ı Rũm’da Selmān’dır

-204-

fā‘ ilātũn / fā‘ ilātũn / fā‘ ilũn

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ‘ Āřıkım dilde āh u zārım var
Derd-i şasretle kār u bārım var
- 2 ‘ Ařķa virdim ne ise naķd-i heves
Ey gōnũl işte bunda kārım var
- 3 Beni gōsterdi bũlbũle dedi yār
Bōyle feryād ider hezārım var
- 4 Rũy-ı āl-i řaķ-āveriñle benim
Gũlřenim hem de sebze-zārım var
- 5 Eyũce tũt gōnũl denũr adına
Sende ey řũķ yādigārım var
- 6 Yārı dām-ı niyāzda şayd itdim
řāhbāzım gũzel řikārım var
- 7 Bir şeyim var dimem Lebīb ancaķ
Nazm u neşr ile iftiķārım var

-205-

fā‘ ilātũn / fā‘ ilātũn / fā‘ ilũn

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ^{68a/}Baķ o řũķa nigār bōyle gerek
Dilber-i řivekār bōyle gerek

- 2 Yār işitmiş figānıñ ey dil
Nāle vü āh u zār böyle gerek
- 3 Göñlümü kapdı pençe-i nāzıñ
Şāhbāza şikār böyle gerek
- 4 Hālimi bildi de dedi dildār
‘ Āşık-ı dil-figār böyle gerek
- 5 Ad kazandı göñül delilikle
‘ Aşqda nāmdār böyle gerek
- 6 Bekliyordum nigārı geldi hele
Vāye-i intizār böyle gerek
- 7 Şīt-i hüsniñ cihānda şāyi ’dir
Āferīn iştihār böyle gerek
- 8 İzırābım gören dedi el-ħaqq
‘ Āşık-ı bī-ķarār böyle gerek
- 9 Eglenürmüş eşerleriyle Lebīb
Şā‘ ire ğam-kūsār böyle gerek

-206-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 Sezā mı ‘ āşıkı her dem fedā begim söyle
Neden olur bu fedāya sezā begim söyle
- 2 Fenā göz ile baķub da fütāde-i nā-kām
Fenālķ itdi mi āyā saña begim söyle
- 3 ‘ Aceb şu dīde-i bī-mārıñ ile bir baķış
Olur mu ħaste-i ‘ aşķa devā begim söyle

- 4 Lağırdı eylemez olduñ benimle aşlı nedir
Şaķınma bā^c işi neyse baña begim söyle
- 5 Kaþuñda beklediyorsun odur ki kāme
İder misiñ dil-i zārı gedā begim söyle
- 6 ^{68b/c} Aceb neden ider icāb dil-fütādelere
Bu tarz u tavır ile nāz u edā begim söyle
- 7 Gögüs döğüp de figān eyliyor Lebīb ‘acabā
Gider mi zevķiñe çeng ü nevā begim söyle

-207-

fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ‘Āşık-ı zāra bī-nevā dirler
Behresiz mübtelā dirler
- 2 ‘Aşķ özge sülūktur ki anıñ
İntihāsına ibtidā dirler
- 3 Kim inanur vefāsına yārıñ
Öyle da^c vāya iftirā dirler
- 4 Beni sevķ-i kader saña meftūn
Eylemişdir buña każā dirler
- 5 Kim görürse begim seni derḥāl
‘Āşık olmaķlığa sezā dirler
- 6 Meşrebiñi bilenler ‘uşşāķa
‘Arz-ı iḥlāşıña riyā dirler
- 7 Ḥāk-pāyıñ gözetilüp herkes
Dīde-i cāna tūtiyā dirler

- 8 Bir gönül virmek ile iş bitmez
Vuşlat-ı yāra cān bahā dirler
- 9 Uğradığın şu derd-i ‘aşka Lebīb
Nā-gehānı bir ibtilā dirler

-208-

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ‘Aşık olan figān ider elbet
Derdi neyse ‘ayān ider elbet
- 2 Vaḳti yoḳdur mürüvvete yāriñ
Cevrini her zamān ider elbet
- 3 ^{69a/}Her ne dem görse sevdiğin ‘āşık
Dīdesin ḥūn-feşān ider elbet
- 4 Yeter ğamzeñ fütāde-i zārıñ
Sīnesini nişān ider elbet
- 5 Zāhirā ketm idersem aḥvālim
Gönlüm āh-ı nihān ider elbet
- 6 Kāle-i ḥüsnü ḥaṭṭ-ı ruḥsārıñ
Eskidir rāyigān ider elbet
- 7 Şişe iken o seng-i dil gönlüm
Taş ile imtiḥān ider elbet
- 8 Söz düşer ise cevher-i ferde
Keşf-i rāz-ı dehān ider elbet
- 9 Bir kılı kırk yaran eger varsa
Resm-i şekl-i miyān ider elbet
- 10 Kazananlar seniñ gibi cānān
Naḳd-i ‘aḳlın ziyān ider elbet

- 11 ays işitse hikāye-i ālim
Naql idüp dāsītān ider elbet
- 12 Kōhne pīrānı ‘ ařkıñ ‘ āsārı
Yeñi başdan civān ider elbet
- 13 Yār ‘ ařkıñı ey perī ādem
Çekemez nātüvān ider elbet
- 14 Revna-ı reng-i rüyunuñ fikri
Gōñlümü gülsitān ider elbet
- 15 Yāri görse lisān-ı āl Lebīb
Derd-i ‘ aşkın beyān ider elbet

-209-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Kim olur ‘ āřıa yāver arar şorar yodur
Terahum etmese dilber arar şorar yodur
- 2 ^{69/b}Ne behredir sürülen nad-i nā-revā-yı sūan
Hüner olursa da güher arar şorar yodur
- 3 Mücānesetle bulur birbirini cāhiller
Ma‘ ārif ehlini yekser arar şorar yodur
- 4 Hüner-verāne kemāli olur faa hemdem
O güne ādemi diger arar şorar yodur
- 5 şikeste-i bālde alsa hümā-mizāc ařlā
Ferāg-ı bāline şehper arar şorar yodur
- 6 ři`r ne řatlı sūandır bilir mi tel-mizāc
Kelāg u zāgda sükker arar şorar yodur

- 7 Her istegin bulur eyle nihād ‘āķiller
Ne arzū ider ister arar şorar yoķdur
- 8 Sözü mü diñlesin ehl-i süħanda eylesün
Ķaşā ’id ü ğazel ezber arar şorar yoķdur
- 9 Ne bāĝa gitti ne sāhil-res oldu ħayf Lebīb
Zügürdlük ile mükedder arar şorar yoķdur

-210-

mefā’ilün / fe’ilātün / mefā’ilün / fe’ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Ne yapsın ‘āşık-ı nālān arar şorar yoķdur
Fiĝān itse de her ān arar şorar yoķdur
- 2 Tabīb-i cān dinirmiş egerçi ħübāna
Marīz-i ħasrete dermān arar şorar yoķdur
- 3 Acır da ‘āşıkā ħātır yapan güzel nerede
Cihānda dil-i virān arar şorar yoķdur
- 4 Göñül melāl ile memlū gelir mi meyl-i vişāl
Bu izdiħāmda miħmān arar şorar yoķdur
- 5 Çün ihtimāl-i ‘adīm’ül-vuķū’ dur vaşlın
Olur mu ķābil-i imkān arar şorar yoķdur
- 6 Yarar mı işine yāriñ gören virür göñlün
Metā’ -ı kem ola erzān arar şorar yoķdur
- 7 ^{70a/}Yüzüñe ķarşı baķar şem’ -i dāĝın ‘āşıkda
Ķamer ü miħr-i dıraĝşān arar şorar yoķdur
- 8 Güzeller ‘āşıkı aĝyārı bir bilüp kimdir
‘İnāyet itmege şāyān arar şorar yoķdur

- 9 Yüze gülenleri gözler Lebīb gül-rûlar
Bağınma dīde-i giryān arar şorar yoğdur

-211-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dil dökdü yāra ağlayarak ebrūsunu
Güyā ki çeşme-sārda kırdı sebūsunu
- 2 Vā' iz kıpar mısın ki şarāb içmeyüp geçmem
Meyhāneniñ açık görüyorken kıpusunu
- 3 Şeyhīm egerçi şit ü şadā eylemezse de
Ta' rīf ider hezāra gülñ reng ü būsunu
- 4 Vuşlat muhāl olur ise de var mı fā' ide
İstek ider gönül ne ise arzūsunu
- 5 Ağyāra yār u yāver olup ' aşıkı koğar
Tağdīm ider de dostuna ol şeh ' adūsunu
- 6 Bed pertevāne iylik idenler kederlenir
Benden suāl idiñ bu işiñ pek eyūsunu
- 7 Aldım Lebīb sevdiğim gönle ba' d-ezīn
Hübān-ı ' ālemiñ saña virdüm kıamūsunu

-212-

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ūlün
(. - - -) (. - - -) (. - -)

BĀĶĪ'YE

- 1 Hıtt-ı rüyuyla zülfü cānāniñ
Sünbūlistānidır gülsitāniñ
- 2 Ser-ü-pā dergil oldı hayretle
Bāğda seyr idince cevlniñ

- 3 Deyü aġyāra ey perī uyduñ
Gücüne gitmesin mi insanıñ
- 4 ^{70b/}Ürküdür kebgı tırdurur servi
Gülşen-i nāzda hırāmınıñ
- 5 Yaqañı koyuverir miyim seyr it
Geçer ise elime dāmānıñ
- 6 Haber aldım ki çāresi ancak
Vuşlatıñmış bu derd-i hicrānıñ
- 7 Ey sehī kıadd yalān imiş gerçek
Tıoġru şandı Lebīb peymānıñ

-213-

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Aşkı bilmem ki naşıl ġavġādır
Bir ġarīb ‘arbedelü da‘vādır
- 2 Kıays u Ferhād baña beñzer mi
Biri ırġad u biri şeydādır
- 3 Serv-i kıaddler arasında yāriñ
Başkıdır kıāmeti müsteşnādır
- 4 ‘Āşıkā şām u seher vird-i zebān
Āh u feryād ile vāveylādır
- 5 Göricek yāri teşekkür itdim
Dedi varsa ġarażıñ şekvādır
- 6 Bāġ-ı hüsnüñ ruġ u ġisūlarla
Güli de sünbüli de zībādır

- 7   oruyor vuşlat-ı dildarı Lebīb
Bu ise olmayacak hılyadır

-214-

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

(- . - -) (- . - -) (- . -)

BĀĪ'YE

- 1   Yāre āh-ı mūbtelāsı hoř gelūr
Gūllere būlbūl řadāsı hoř gelūr
- 2   Cevre dā'irse ne āre isterim
ab' ıma yāriñ edāsı hoř gelūr
- 3   ^{71a}Nālesiyle eglenir ūftādeler
Mıtırıba kendū řadāsı hoř gelūr
- 4   Dil-rūbāniñ 'āřık-ı nā-kāmına
Hem cefāsı hem vefāsı hoř gelūr
- 5   Kūy-ı yāri beklerim dīvāneniñ
Kendūye dār'ūř-řifāsı hoř gelūr
- 6   'Aşıda řoñra fenālık o olur
Geri řab'a ibtidāsı hoř gelūr
- 7   Dād u feryād ol sitemgerden Lebīb
Nağralar ursa gedāsı hoř gelūr

-215-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

BU DAĞI

- 1 Bülbülün āh u zārı gülşende
Şebnemi itdi bāğa efgende
- 2 Hiç güler mi fütādesi dildār
Ağlıyorken ider iken ḥande
- 3 Zülfüñe 'ālemi es'ir itdiñ
Saña dil bağlamaz mıyım ben de
- 4 Geçmediñ gitti āh benlikden
Raḥm u inşāf yok mudur sen de
- 5 Nazmımıñ şöhreti Lebīb itdi
Yāve-güyān-ı şehri şermende

-216-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Yād-ı zülfüñle fiğānım çarḥa dek çıksa sezā
Gice vaqtinde uzağa sürer ey meh-rū şadā
- 2 Çeşm ü ebrū naşş-ı kâṭı' dır şübüt-ı ḥüsnüñe
Nün u şādıñ şeklini resm eylemiş kilik-i każā
- 3 Bağ gözüm yaşına āh-ı serdime dedim dedi
Pertev-i şem' -i meh olmaz bād u bārāndan hebā
- 4 ^{71/b}Sen begim kâdı olup ḥükm eyle kim var mı zarar
Nāle ü feryād iderse 'āşıkıñ bi'l-iḳtizā

- 5 Ya gâdıbla bakşın atsın ya hadeng-i gamzesin
Her ne eylerse Lebîb ol kaşı ya benden yaña

-217-

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Teraqqub itme ey dil va' d-i cānānı unut gitsin
O şüh incāz itmez ' ahd ü peymānı unut gitsin
- 2 Faqať şu nevreside dil-rübā hātır-nişān olsun
Koma bir başkasın yādında hūbānı unut gitsin
- 3 Dolaş gez kūy-ı dildārı temāşāgāh-ı hātırdır
Çemende gülsitānda seyr ü seyrānı unut gitsin
- 4 Begim gül oyna tāze tıflsıñ gülzār-ı naḥvetde
Açıl gül gonca-veş pejmürde pīrānı unut gitsin
- 5 Yalanlar düzme artık hayli üzdün gönlümü ey yār
Bırağ lāf-ı vefāyı sāhte ' unvānı unut gitsin
- 6 İder dil-haste-i ḥasret lā-' ilāc üftāde-i ' aşkı
Gönül derdiñle meşgūl ol da dermānı unut gitsin
- 7 Düşünmezler seni vā' iz efendi kıl ü kāl itme
Ne hāşıl güftügūdan sen de rindānı unut gitsin
- 8 ' Adīm'ül-iḥtimāl efkārdir dil-h'āhī-i vaşlın
O şüh-ı bī-vefādan yoğdur imkānı unut gitsin
- 9 Ferāmūş itme şükr ü ḥamdi dā'im olduğūñ hāle
Lebībā şervet ü sāmān-ı aqrānı unut gitsin

-218-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . . -) (. . . -) (. . -)

BĀĶĪ'YE

- 1 Nāylar nāleme dem-sāz oldu
Güzel āgazeye āgaz oldu
- 2 Dil ü cān bend olıcağ kākülüne
Bir resende iki cānbāz oldu
- 3 ^{72a/}Şağlu qalmaz tıyulur elbette
Ġam-ı dil āhıma hem-rāz oldu
- 4 Serkeş olmaz mı o nağl-i nevres
Ķadd-i bālāsı ser-efrāz oldu
- 5 Peyrevilik yetişir eş' arım
Diyemem Bāķi'ye enbāz oldu
- 6 Ne ki va' d itse Lebībā dildār
Cümle ḥasretkeş incāz oldu

-219-

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Sevdi nigārı seyr idecek nā-gehān gönül
Oldı esir-i ' aşkı görünce hemān gönül
- 2 Yolsuz degil midir ki tırup reh-güzārda
Dilber geçerken ittigiñ āh u fiğān gönül
- 3 Dil-ḥaste eylediñ beni de derd-i ' aşkla
Feryād-ı dādā eliñden emān bī-emān gönül
- 4 Sevdā-güzin-i ḥattı-ı ruḥuñ oldu āşikār
Efkār perçemiñi iderken nihān gönül

- 5 Her dem nesīm-i āha uyar rüzgārda
Eyler hevāda şanki hümādır mekān göñül
- 6 ‘Aqlım naşıl başımda alır ki vedā‘ da
‘Azm eyledi seniñ ile ey dilsitān göñül
- 7 H̄asret-i ğamı ile gūreşir rūz u şeb Lebīb
Bī-tāb iken göründü baña pehlevān göñül

-220-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Firā-ı bezm-i dilārā ne hāl imiş bildim
Ne gūne derd ü meşakat melāl imiş bildim
- 2 Bu hār-zār-ı taħassürde lāl olup aldım
Beni hezār iden ol gül cemāl imiş bildim
- 3 ^{72b/}Omuzdan atdı dizimde uyur iken dildār
O şād-mānlıĝı h̄‘āb-ı hayāl imiş bildim
- 4 Bu ayrılık ğamına nisbet ile şīme-i nāz
Gūzel tabī‘ at ü fer-i hışāl imiş bildim
- 5 Geçenki cevrine raħmet outdu hicrānı
Ezāsı nāzı cefāsı vişāl imiş bildim
- 6 Metā‘ -ı h̄asret-i cānān kūçe-i ğamda
Girān geldi mizāca ne māl imiş bildim
- 7 H̄asūda raħat-ı albi h̄arām ider reşki
Lebīb nazmıñı siħr-i helāl imiş bildim

-221-

mef^ʿ ūlū / fā^ʿ ilātū / mefā^ʿ ilū / fā^ʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ʿ Aşık figān u nāleleri ʿ ādet itmeli
Yāre işitdirince kadar ğayret itmeli
- 2 Olmaz diger kapuya varup neş^ʿe-i cūyluğ
Dergāh-ı mey-fürūşa varup hıdmet itmeli
- 3 Var mı dehānı yok mu ağız aramak için
Evvel-emirde yārı görüp şöhet itmeli
- 4 Vaşf-ı miyānı şā^ʿ iri ince düşündürür
Ġayet daķıķdir eyüce diķķat itmeli
- 5 Kesdi bizimle ūlfeti dilber vişālden
Kaṭ^ʿ eyleyüp ümidimizi rāhat itmeli
- 6 Korkutdu şeyḫ tekyesine gittigim gibi
Meyhāne hān-kāhına dek ʿ avdet itmeli
- 7 İhrām-ı bend-i kūy-ı dilārā olup Lebīb
Ol kıble-gāh-ı cān u dile niyet itmeli

-222-

mef^ʿ ūlū / fā^ʿ ilātū / mefā^ʿ ilū / fā^ʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Eglenmelidir ʿ aşık olanlar figān ile
Gāhıde iktifā idüp āh-ı nihān ile
- 2 ^{73a/c} Ahd eylediñ vefāyı gönül düşdü zülfüne
Kāfir-sitāna itdi ʿ azımet emān ile
- 3 Her vakti bir bilüp de nedir itdigin figān
Dildār rām olur saña ey dil zamān ile

- 4 Ağyār olur seniñ için ‘ ālem baña begim
Ġavgā olur mu āh efendim cihān ile
- 5 Ey seng-i dil tanıssaña gönlüne ħāliyā
Mi‘ yārımız bilinmedi mi imtiĥān ile
- 6 Ey nāle sen de āh ile var git gider isen
ĶorĶutma yārı ‘ arbede-i nā-gehān ile
- 7 Eyleser civān baĥt begim sāl-ĥūrdeyi
Mey-ĥūrelik seniñ gibi tāze civān ile
- 8 Hiç dil varır mı ağzıña dā’ir maĥāleye
Ĥarf-i ‘ adem beyān olunur mu lisān ile
- 9 Ağyāra uyma nefret ider her gören eger
Gül imtizāc eylese ĥār u haşāk ile
- 10 Ey ĝonca fem kerāmeti var ĥaĥt-ı rüyuñuñ
Cem‘ itdi nev-bahārı gelince ĥazān ile
- 11 Ĥab‘ ın Lebīb eşerleri āfāĥda seni
Şöhret-şi‘ār eyledi ĥüsn-i beyān ile

-223-

meĤ‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Teşĥir olur mu kim o perī raĝbet eyleseñ
Āyā gelür mü bezmimize da‘ vet eyleseñ
- 2 Sāmānda yalın ĥatız ammā ki keyfimiz
Ķatmerlenir o gül-ruĥ ile ‘ işret eyleseñ
- 3 Ferĥād taĝı deldi felekler bir āh ile
Zir ü zeber olurdı eger himmet eyleseñ
- 4 Ağyār-ı bed-zebānlara söz mü düşer idi
Ol ĝonca-fem ile eyüce şöĥbet eyleseñ

- 5 ^{73b/}Pek isterim ki yār cemālını gösterüp
Āyineniñ nümāyişini hayret eyleseñ
- 6 Hürşid şem^ç -i bezmimize reşk ider idi
Ol mäh-veşle bir gicecik ülfet eyleseñ
- 7 Biz nazlanup da sevdiğimiz dilbere Lebīb
^ç Aşk ^ç âleminde bir yeñi şey ^ç âdet eyleseñ

-224-

mef^ç ülü / fâ^ç ilâtü / mefâ^ç ilü / fâ^ç ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Her kim ki göñlünü virecek dilsitân bulur
Āzâdelikle derd-i dili tev^ç emân bulur
- 2 Vaqtiyle intisâb ide gör yāra kim o şūh
^ç Āşık ararsa kendüsüne her zamân bulur
- 3 Bed-bahta āb āteş olur nîk-baht olan
Seng-i şirāre pāşda āb-ı revân bulur
- 4 Üftâdegân başka küdürât-ı dehrdir
Bir bî-emāna düşmüş olursa emân bulur
- 5 Āsāyiş-i derün efendim zamānede
Kem-yāb bir definedir ammā bulan bulur
- 6 Hâne-be-düş şanma göñül murğunu begim
Zülfünde perçemiñde arar āşiyân bulur
- 7 Söz bitti ise yāra niyāz itmeden Lebīb
^ç Āşık olanlar idecek āh u figân bulur

mef' ulü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Oldukça raḥm iderdi o şūḥ ibtidāları
Bilmem ne oldu şoñradan artdı cefāları
- 2 Derd ü belā-yı ḥasrete uğratma mı ğaraż
Dilber niçün tedārik ider mübtelāları
- 3 Gözden bıraқdıñ 'āşıkı cāna revā mıdır
Şehler gözetler idi muқaddem gedāları
- 4 ^{74a/}Yeksān i' tibār idüp aġyāra 'āşıkā
Bī-gānelerle bir tutuyor āşināları
- 5 Ebrū mudur kılıç mı veyāḥūd kemān mıdır
Añlardı dil eyüce düşünse buraları
- 6 Kūyuñ ki ka' bedir koġup aġyārı ba' dezīn
Cāy-ı mübāreke kıoma ol nā-be-cāları
- 7 Bülbül fiġān iderse de gül-şem' -i ḥüsnüñe
Pervānelik idenleriñ olmaz şadāları
- 8 Yetmez metā' -ı vuşlat-ı ḥübāna naқd-i cān
Kālā girān-ı 'aşқа şorulsa bahāları
- 9 Rindān bu būriyāsını meyḥāneye serer
Cāmi' de zāhid eyleye tursun riyāları
- 10 'Uşşāқа iltifāt iderim cā-be-cā deyu
Etme emān kendüñe bu iftirāları
- 11 Tenhā seniñle kıalsam efendim cihānda
Terk eylemek bir iş mi idi māsivāları
- 12 Sen infi' āl itme begim āh u nāleme
'Āşıklarıñ gönülden olur iştigāleri

- 13 Elbet nazār deġerdi Lebībā fütādeye
Yārīñ görülmüş olmuş olaydı vefālārı

-226-

mef^ç ūlū / fā^ç ilātū / mefā^ç ilū / fā^ç ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Şoġbet o şūġuñ aġzı içinde şekerlenür
Söz arasında ġonca femi bī-eşerlenür
- 2 Cüz^çice i^ç tibār ider ise nigārlar
Ķālā-yı ibtilā o zamān mu^ç teberlenür
- 3 Ser-tizlikle taşları toġrar keser biçer
Şemşir āh-ı dūd dilimden güherlenür
- 4 ^ç Āşıklarınñ bilir ne ise ħāl ü şānını
Lakin teġāfūl eyleyerek bī-ġaberlenür
- 5 ^{74b/i} İmkānı olsa ħaşre ġadar söylesem eġer
Efsāne-i muġabbetimi muġtaşarlanur
- 6 Şu neyyirine ġalmadı ħācet o şem^ç -i dil
Gündüzler āfitāb-ı şebān-geġ ġamerlenür
- 7 Āhımdır iġbirār viren hep derūnuma
Āyinelere nefes ile zirā kederlenür
- 8 Dergāh-ı devletiñi fedā eyleyüp Lebīb
Şanma diġer ġapuya gider derbederlenür

-227-

mef^ç ūlū / fā^ç ilātū / mefā^ç ilū / fā^ç ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dergāh-ı devletiñ ġulunuñ mültecāsıdır
Ķoktan berü begim o ġapunuñ ġedāsıdır

- 2 Şeydā-yı ʿ aşka şormalıdır derd-i dil nedir
Zirā o hāl dāniş ü ʿ aqlıñ verāsıdır
- 3 ʿ Aks-i cemāl-i yār dinen şey gönül olur
Āyineniñ nümāyişi kendü şafāsıdır
- 4 Şaff-bestedir fütādeler ol yolda ey gönül
Rāh-ı güzār-ı yāre gidersin şırasıdır
- 5 Şol tağlar ki şaʿ şaʿ a-i pīrā-yı sinedir
Ey māh-pāre şemʿ -i derūnuñ ziyāsıdır
- 6 Her germ ü serd dāde-i ʿ aşkıñ bu sūz-ı dil
Her bār āh-ı serd ile şayf u şitāsıdır
- 7 Bu kār-ı ʿ aşka ermez ʿ ağıllar ne söyleyem
Şeydālık eylemek üveysin ibtidāsıdır
- 8 Kātmaş hisāba şaymaz o ħunĥ^vār-ı ʿ āşıkı
Gerçi nüķūd-ı vaşlın anıñ kıan bahāsıdır
- 9 ^{75a/}Çirkin gelür Lebīb fiğān eylese begim
Ammā ne çāre sen güzeliñ mübtelāsıdır

-228-

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Pek güzeldir o dilārām dilārā sevilür
Nāzlanur ʿ āşık-ı şūrideye ammā sevilür
- 2 Çār-ebrūlugu on kıat beni meftün itdi
Ĥaṭṭ-ber-āverde velākin yine hālā sevilür
- 3 Dāʾim ağıyārı dögüp sögmegi cānım ister
Dilbere dāʾir olan ʿ arbede ġavġā sevilür
- 4 Delilik eyleyüp ey dil başıñı kıurtarma
Tār-ı ġisū-yı dilārādan o sevdā sevilür

- 5 Pîr mey-i muğbeçesin rinde sipâriş itmiş
Himmeti hâzır ola ol koca bâbâ sevilür
- 6 Nâz ider cevri ider her ne dilerse yapsun
Kendi de meşrebi de tavrı da zîrâ sevilür
- 7 Hıtt-medâr eyledi efzûnî-i hüsne dedigim
Yâr işitmiş de dedi böyle müdârâ sevilür
- 8 Yârı küyunda gidüp görmegi herkes ister
Cennet istek olunur devha-i tûbâ sevilür
- 9 Hüb-rüyân-ı Sitânbul'u Lebîbâ bilürüm
Güzel ammâ yine o meh-veş-i zîbâ sevilür

-229-

mef^ç ulü / fâ^ç ilâtü / mefâ^ç ilü / fâ^ç ilün

(- - -) (- - -) (- - -) (- - -)

- 1 Gerçi vefâ-yı yâr ile gönlüm sevinmedi
Cevre kanâ^ç at eyledi pek de yerinmedi
- 2 Bâlâ ter itdi kıymetini hıtt-ı nev-zuhûr
Yârîñ bahâ-yı hüsünü arttırdı inmedi
- 3 Ağyâr kec-nihâda temâyül idüp nigâr
^ç Aşıklar ile her naşılse geçinmedi
- 4 Dilber kaçaklık itdi ilerletdi nâzını
Üftâdeler kucağına vardı çekinmedi
- 5 ^{75b/}Bir ^ç uqde aňladı gibi gîsü-yı yârdan
Gönlüm şikenc-i zülfüne beyhûde sinmedi
- 6 Şusuz mezâydı beynimize âh o bî-vefâ
Terk itdi ideli gözümün yaşı dinmedi
- 7 Her dem şoğuk mu^ç âmele eyler Lebîb o şüh
Germ-ülfet olmadı baña cânı ışınmadı

-230-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Beni ğamz eyleyüp ol şūḥa gönül dün çatdñ
Dedigim sözlerimiñ her birine on katdñ
- 2 Ber faḫrdı görürüm aşlı nedir sen de begim
Zannım āgyār ile vardın da bir iş kaynatdñ
- 3 Semt-i inşāfa da irḫā-yi ' inān eyle birāz
Esb-i nāzı bu zemīnlerde yeter oynatdñ
- 4 Yazık oldu saña şarf eyledigim naḫd-i dile
Kāle-i ḫāḫırımı gitdñ ucuzca şatdñ
- 5 Kaçdñ āġūşuma gelmekden efendim ammā
Dā'imā zümre-i āgyār ile gitdñ yatdñ
- 6 Saña yük müydü Lebīb ' aşık-ı zārīñ ise de
Niçün ey şūḥ anı böyle omuzdan atdñ

-231-

me' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ' Uşşāk-ı dil-figārlarız mübtelālarız
Bir şāh-ı ' işveniñ ḫapusunda gedālarız
- 2 Biz behremend-i ḫişşe-i derd-i muḫabbetiz
Ġamdan naşībimiz aluruz bī-nevālarız
- 3 Herkes seçer mi gerd-i dehen sūy-ı yārda
' Ayne'l-yaḫīn dīdesine tütüyālarız

- 4 Bir şarışın dilberi cezb itme h^vāhişi
Zerd itdi reng-i rüyumuzu kehrübālarız
- 5 ^{76a/}Ḳaf-ı ferağ-ı bālde ‘ anḳālanup gehī
Bālā firāz perçem-i yāra hümālarız
- 6 Lāyık degil ki idelim ibrāma ilticā
Her çend iltifāt-ı nigāra sezālarız
- 7 Uydurmayuz cünūnumuzu başka mezhebe
Belki bu fende Ḳays’a daḫī pīşvālarız
- 8 Ḥālīş ḳuluz ḳapuñda begim ḳoğma zinhār
İhlāşımız müberhen olan bī-riyālarız
- 9 Göñül ile ‘ aḳlıñ ‘ aşḳa fedā olduğun Lebīb
Bī-gāneler bilür mü cünūn āşinālarız

-232-

mef^ʿ ülü / fā^ʿ ilātü / mefā^ʿ ilü / fā^ʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ḥālīm o şūḫa her ne ki dersem yalān gelür
Şāyed ki kendi ‘ āşıḳ olursa inān gelür
- 2 Bıḳtırma nāleden sen o şūḫu göñül aña
Bir dem olur ki nāz u cefādan uşan gelür
- 3 Ol bī-emān ‘ āşıḳı görse ḳaçar gezer
Yādına ḳannım itdigi ‘ ahd ü emān gelür
- 4 Ḥatṫıña ḳarşu gözyaşı döksün toḳunma dil
Cūlar bahār vaḳti devān u revān gelür
- 5 Dilberden ayru ḫāṫırına başkası Lebīb
Gelmez egerçi gelse de āh u fiğān gelür

-233-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Fütāde olmağa dildār arar gezer gönlüm
Hezārliḡ etmege gülzār arar gezer gönlüm
- 2 Heves ider deli midir bulunmayan Şeye
Nigār-ı Őūḡ-ı vefādār arar gezer gönlüm
- 3 Gider döner dolaşır zülf ü perçem-i yārı
Hevā-yı ' aŐḡa ḡafadār arar gezer gönlüm
- 4 ^{76b}/Bir iş baŐarmadı ' aŐḡ ' āleminde çoḡ demdir
Münāsebetlüce bir kār arar gezer gönlüm
- 5 Ne dem ki kendüyi ḡayb itse küy-ı yāre gider
Lebīb oraları her bār arar gezer gönlüm

-234-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 O ḡūr-- ḡal' atıñ ' aksi göñülde cilve pīrādır
Perī-zād-ı ḡayāl āyīnesi āḡūŐ-ı ḡulyādır
- 2 Tecessüm itse de ḡāḡı ŐıḡıŐmaz ḡāleb-i lafza
Meāl-i ḡāl-i dil rūḡ-ı mücerred gibi ma' nādır
- 3 Be-nām olmaz ḡi sūd ism-i ' ademle hey'āt-ı evḡām
Deḡānıñ ḡātem-i ḡüyālıḡı gerçı ḡüveydādır
- 4 O Şeh-nāza ider āḡazesin pes perdeden ammā
Fiḡānım Őıytı eflāki dolanur devr-i a' lādır

- 5 Yanan kandil-veş lāle şekilde dāğ-ı dil şanma
Şuā' -ı āha resm olmuş çerāgān-ı temāşādır
- 6 İder maḥkūm ḥaṭ-ı ārāyiş-i ḥüsnünü ebrūlar
Nüfūz-ı emri icāb itdiren bālāda tuğrādır
- 7 Ḥadeng-i ğamzeñi bir başka semte eyleme bir ān
Lebīb ey kaşı yāsına açup her dem müheyādır

-235-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . - -)

- 1 Kūşe-girān-ı firāķız vaşlına nā-maḥremiz
Dil-rübā bezminde ' ayş ü ' işrete nā-maḥremiz
- 2 Ad çıkardık mest-i rüsvālıkla zīrā ' aşıkız
İbtilādan başka nām u şöhrete nā-maḥremiz
- 3 Ḳays-veş şāhra-neverd-i ' ışık olan Mecnūnlarız
' Aql u idrāk ile üns ü ülfete nā-maḥremiz
- 4 İttiḥaz itdiñ ṭarīķ-i ' aşkı mezheb ba' dezīn
Nik ü bed her neyse zühd ü ' iffete nā-maḥremiz
- 5 ^{77a/}Ṭağımıķdır ' aqlımız mānend-i zülf-i dilsitān
Dil-perişān ' aşıkız cem' iyyete nā-maḥremiz
- 6 Sīne şāfānız çi-sūd olmaz hüveydā dil-rübā
Gerçi mir'atız velākin şūrete nā-maḥremiz
- 7 Lāubāli meşrebānız şervet-i sāmān ile
Ḳabiliyet varsa da ünsiyete nā-maḥremiz
- 8 Dedi aḥmaķlar ḥarīm-i kāmıdan idüp nidā
Biz ' ulūm-ı ' aql u dīn ü ḥikmete nā-maḥremiz
- 9 Āh idüp dedi lisān-ı ḥāl-i dāniş ey Lebīb
İntizām-ı ḥāl ü māl ü rāḥata nā-maḥremiz

-236-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Yād-ı rüyuñla gönül gülşene pervāz idecek
Nāle-i bülbüle feryādını dem-sāz idecek
- 2 Süzüyorken gözünü her gören ' aşık lā-büdd
Gönlünü ziver-i ser pençe-i şeh-bāz idecek
- 3 Āh-ı pinhānda ifşā ediyor esrārı
Kalmamış ' aşık-ı āşüfteye hem-rāz idecek
- 4 Bitmiş āğazeleri nāz u niyāziñ artık
Yār-ı şeh-nāza gönül nāleye āğaz idecek

OKUNAMAYAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR

- 5 Yok mu inşāf idüp ' aşık-ı zārı taḥkīr
Ne var ağıyarı bu rütbe begim ağırāz idecek
- 6 Demine Hū dedirip şı' riniñ ' ālemde Lebīb
Sözünü hem-nefes-i ḥ'āce-i Şirāz idecek

-237-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Ne bulursun ' acabā cevri ü sitem eylemeden
Dā'im üftādeyi vābeste-i ğam eylemeden
- 2 ^{77b/}Cevriñi de ider olduñ begim encām-ı dirīğ
Vazgeçdiñ gibi ' uşşāka kerem eylemeden
- 3 ' Āşıkıñ başka bir iş görmege vaḫtı yokdur
Baḫup itdikleriñ eṭvāra elem eylemeden
- 4 Ser-i kūyuñda figānı bitirir mi gönlüm
Bağda bülbül uşanur mu nağam eylemeden

- 5   Koklasun bāri şu nev hattıñı bir kerre Lebīb
Bir zarar var mı ‘aceb sünbülü şemm eylemeden

-238-

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1   Ne kadar olsa da erbāb-ı sühan nādire fen
Feminiñ vaşfına dā’ir idemez fekk-i dehen
- 2   Haṭṭ-ber-āver oluyorsuñ beni koğma gidemem
Bāğ-ı hüsñünde seniñ seyr-i çemen eylemeden
- 3   Düştü dil zülfüñ ucunu tutamaz bilmez idim
Pek derin olduğunu tā bu kadar çāh-ı zekān
- 4   Ne güzeldir şu seniñ gülşen-i hüsñüñ ey şūḥ
Gülü var nergisi var sünbülü var hem de semen
- 5   Pek yaşırtmış iden kamet-i mevzūnuñ için
Baştan ayağa kadar yeriñ külli pīrāheñ
- 6   Neden incitdiñ efendim ne suçum var bilsem
Seni sevmek mi gene tā bu kadar nāzından
- 7   Dā’imā murğ-ı hayāliñdir uçan çeşmimde
Rāh-ı hulyāda geçen dilde gezen sensin sen
- 8   Tursa altun adı bakır mı olur ki böyle
Rūy-ı zerdimi görünce kaçır ol sīm beden
- 9   Tarz-ı digerle Lebībā ne güzel yol açdıñ
Başkadır vādi-i nazmıñdaki eṭvār-ı sühan

-239-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 ^{78a/}Yāre dedim sen gibi bir bī-vefā seyr itmedim
Dedi ben de saña beñzer mübtelā seyr itmedim
- 2 'Aşķ bir ğam-ı ħasret-i endūh dige renc ü elem
Fi'l-ömr bunuñ gibi derd ü belā seyr itmedim
- 3 Başķalaşdı her temāşāda ruĥuñ seyrānları
Böyle bir āyīne-i ħayret-nümā seyr itmedim
- 4 Her görüşte naķd-i 'aķl u fikrimi ķıldım hebā
Ben cemāl-i dilberi bād-ı hevā seyr itmedim
- 5 Tuymadım bakmağla dedim rüyuña dedi o şeh
Dergehimde böyle açģözlü gedā seyr itmedim
- 6 Tütüyā virdim demişsiñ ħāk-pāyımdan aña
Bu maķūle göz göre bir iftirā seyr itmedim
- 7 Gözüm ayrılmaz benim ol şūĥdan zīrā Lebīb
Böyle mestāne baķışlı dil-rübā seyr itmedi

-240-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Bu za' f-ı 'aşķla cāna hilāl olur gideriz
Ĥayāl-i mūy-ı miyāna mişāl olur gideriz
- 2 Sehl-i tarīķ degilse tarīķ-i 'aşķ ķi-sūd
Bu yolda dönmeķ efendi muĥāl olur gideriz
- 3 Semend-i nāz-ı nigāriñ ayağı altına yüz
Sürer de kūyuna dek pāy-māl olur gideriz
- 4 Tarılma ardına düşsün reh-i muĥabbetde
Bilür müsün begim āyā ne ĥāl olur gideriz

- 5 Yoğise sāğar-ı zerrīn bezm-i meykede de
Bizim tüfanğımız ey dil şifāl olur gideriz
- 6 Derūn-ı yārda şāyed ki merḥamet buluruz
O sen glāha nihāyet ḥayāl olur gideriz
- 7 ^{78b/}Ḳazā düşürdü ṭarīḳ-i muḥabbete artık
Lebīb her ne kadar bī-mecāl olur gideriz

-241-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Uyar ağıyārın o meh-pāre ne derse sözüne
Söylerim bu sözü inkār iderse yüzüne
- 2 Yāre nezzāre-i ' uşşāḳ naşıl men' olunur
Gözünü ḳorḳudamaz kimse görünmez gözüne
- 3 Ben şeb-i vuşlatı bayrama değışmem diyemem
Leyle-i ḳadr şerefde bir olur gündüzüne
- 4 Sevdigim dilber şirīn-lebi bilse eger
Beni taḳdīm ider Kūh-ken elbet özüne
- 5 Zıddını eyleme taḳkīr Lebībā olunur
Mevsim-i şayfda muḥtāc şitānın yüzüne

-242-

mefā' ilūn / mefā' ilūn / fe' ulūn

(. - - -) (. - - -) (. - - -)

PEYREVĪ-İ BĀḲĪ

- 1 Ḳanlı yaşıım şarābdır gūyā
Bu yanık dil kebābdır gūyā
- 2 Lehçe-i dil-rübā-yı ḥaṭṭ-āver
Ebrde māh-tābdır gūyā

- 3 Gider ammā hayālını bırağur
Mağsadı ictinābdır gūyā
- 4 Çok şey öğretti haṭṭ-ı ruḥsārı
Fenn-i ‘aşka kitābdır gūyā
- 5 Sever ağıyarı kāfiri talṭif
Mezhebinde şevāpdır gūyā
- 6 Rūy-ı tābān u kākül-i dılcū
Āfitāb u şehābdır gūyā
- 7 İtmez ol şūḥ iltifāt Lebīb
Ġaraziñ intisābdır gūyā

-243-

fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . -)

^{79a/}BU DAḤĪ

- 1 Ṭal‘ atıñ gördüm itdim isti‘cāb
Yere mi indi mihr-i ‘ālem-tāb
- 2 Rūyuña kākülün düşüp bildim
Āteşi mūy idermiş istişhāb
- 3 Saña ey naḥl-i şivekār ‘acabā
Tār gülden mi nesc olur eşvāb
- 4 Bulunurdu bahāne her kāra
Luṭf iderse müsebbibü’l-esbāba
- 5 Şademāt-ı firāḫ ile dildār
Eyledi ḥāṭırım ḥarāb u yebāb
- 6 Şaşdığım şey vefāsıdır yāriñ
Cevrini lākin itmem istiğrāb

- 7 Söyleyip Bākī'ye nazīre Lebīb
Ne cesāretiñe itmiyor mu hicāb

-244-

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn
(. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Aratup fenn-i 'aşqda üstād
Beni gösterdi Qays ile Ferhād
- 2 Bend ider gönlünü zülf-i dildāra
Bī-ķaydlıķla merdüm-i āzād
- 3 Pek uzak gitme kışsa-i 'aşķım
Hāşre dek severse itmem istib'ād
- 4 Red idersin beni begim ammā
Qābil olur mu gönlü istirdād
- 5 Ğamzeñi çeşmiñ eyleyüp taķrīk
Qanluya kāfir eyliyor imdād
- 6 Neş'e-i 'aşķa mey imiş rehber
Pīr-i meyhāne eyledi irşād
- 7 ^{79b/}Tavr-ı eslāf hoş Lebībā ammā
Başķadır başķa tarz-ı nev-icād

-245-

mefā' ilūn / mefā' ilūn / fe' ulūn
(. - - -) (. - - -) (. - -)

BU DAĦİ

- 1 Olup derd-i ğam-ı 'aşķıñla mesrūr
Sevincinden göñül ađlarsa ma' zūr

- 2 Civānlık itse de agrā hazer kıł
Kemāl-i hūsn ü āna olma mağrūr
- 3 İş itme cevri inşāf it birāz da
Saña lazım degil mi kār-ı mebrūr
- 4 Kocarken sevdiğin dildārı gördüm
Didüm işte budur nūr ‘ alā nūr
- 5 Hıa-āver gün yüzün seyr it nigārıñ
Ĝaraž görmeklik ise dūz-ı deycūr
- 6 Tarılmam şu‘ bedde bāzī-i çarha
Taħfiliñ eyler ekşer şaħş-ı kانبūr
- 7 Faķiriñdir kabūl it de recāsın
Begim itme Lebīb-i zārı mehcūr

-246-

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün
(. . - -) (. . - -) (. . -)

BU DAĞI

- 1 ‘ Āşık-ı zār-ı dil-perişānım
Ya‘ ni ser bend-i zūlf-i cānānım
- 2 Haste hātır-ı fütādeyim ey yār
Sendedir sen de varsa dermānım
- 3 Bu gice geldi meclise dildār
Āfitāb oldu şem‘ -i raħşānım
- 4 ‘ Aşķ olsun deyüp göñül gitdi
Nerde kaldı ben de hayrānım
- 5 Araya araya o māhveşi
‘ Arşa dek çıķdı bu şeb efgānım

- 6 Bil de bunu emr seniñ artıķ
Cevre giryān u luşfa ĥandānım
- 7 ^{80a/}Gezdigim gülsitān kūyuñdur
Rūyuñu görme seyr ü seyrānım
- 8 Teřekkürümdür ma‘ āni vü mazmūnum
Ben Lebībā şi‘ rde ĥāķānım

-247-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Kerem buyur yeter artıķ şu itdigiñ āzār
Olur mu cevre efendim bu mertebe ıřrār
- 2 Alur da göñlü eziyyet ider mizācınca
Alış viriş ne şekildir idüp o řuĥ ıřhār
- 3 Ĥuřūr ider mi tereĥĥum derūnuna zālīm
Ne fā’ide saña ĥālīm ider ise iĥtār
- 4 Kemend-i zülfe taķıldı ilişdi ķaldı göñül
Ne gūne ĥāl olur āyā bu ‘ uķde-i düřvār
- 5 Bilür şu cevher-i ferd-i dehāniñ olmadıĥın
‘Ulūm-ı ĥikmeti her kim iderse istiĥzār
- 6 Ėurūr-ı ĥüsnüñe böyle büyüklenüp řāhım
Revā mı bende-i ‘ ařķıñ idersin istiĥķār
- 7 Ćeneñ mi düřdü Lebībā ne çok ĥazel yapıdın
İderler ise becādır kelāmiñ istiķřār

-248-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Rumūz-ı lā-yetecezzā dehān ider peydā
Şikāf-ı rişte-i ħulyā miyān ider peydā
- 2 Şu' ā-ı dāğ-ı dil āhım dumanına ħarışup
Degmese ħamer ile bir āsümān ider peydā
- 3 Ħaṭ-āveride gönül perçemiñle meşgüldür
Şoħılmaya gice bir āşiyān ider peydā
- 4 Bir iş mi kühken olmaħ felekleri yıkaçaħ
Bu zor-ı ' aşħ nice pehlevān ider peydā
- 5 ^{80b/}Hünerver ānda zengin araştırup tırma
Kemāli şervete lā-büdd ziyān ider peydā
- 6 Gönül ħocar mı ħulūşu muħabbetim lā-büdd
Seniñ gibi sevecek nev-civān ider peydā
- 7 Lebīb eski dile eyler mi i' tibār felek
Yetiştirir yeñiden nev-resān ider peydā

-249-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

NEZĀYİR-İ ĀGĀH

- 1 Derūnu düzd-i nigāh-ı nigār ider tārāc
Baħışları ile şabr u ħarar ider tārāc
- 2 O gül cemāl ħaṭ-āver olursa ħaṭṭ ideriz
Gönüldeki ħamı lā-büdd bahār ider tārāc
- 3 Nühüfte ħamze-i ħünī ħayāl-i ħaṭırırma
Gelince ' aħl u dili āşikār ider tārāc

- 4 Saña muhabbet egerçi günehse mecbūrum
‘ Afv buyur günehi i‘ tizār ider tārāc
- 5 Bahāne bulma Lebībā hücūm-ı sevdāya
Seniñ bu zihniñi zūlf-i nigār ider tārāc

-250-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . -)

- 1 Dimezsın ‘ aşık-ı zārıñ begim ki hālī nedir
Niçün fiğān ider ağlar ‘ aceb melālī nedir
- 2 Muvāşalat naşıl olur taşavvur ol şūha
Firākı bildiriyor mu ğam-ı vişālī nedir
- 3 Saña da ‘ aks ider āyineden nigāh itseñ
Gönülde ‘ aşık-ı āşüfteniñ hayālī nedir
- 4 Ne bā‘ iş oldu ki dilber ‘ abeş yere tarılır
Sebep kim oldu celāle bu infi‘ āli nedir
- 5 ^{81a/}Dimez meşāğıl-ı ‘ aşkı bilenler ‘ ālemde
Ġazel dimekle Lebīb’iñ bu iştiğālī nedir

-251-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Bir buse virse yār eger meşrebimcedir
Nağl-i merāmda bu şemer meşrebimcedir
- 2 Virmez mizāca neş’e diger yollara sülük
Dergāh-ı mey-fürūşa sefer meşrebimcedir
- 3 Haţt-ı peyām-āver vaşl-ı nigār imiş
Vāki‘ se işbu müjde haber meşrebimcedir

- 4 Her gördüğüme bakma tabî^c at değil baña
Ammā ki rûy-i yâre nazar meşrebimcedir
- 5 Mişvâr-ı yâr her ne ise kâ'îlim Lebîb
Âzâr ider mürüvvet ider meşrebimcedir

-252-

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

KAŞİDE

- 1 Bâde kim dil-ḥaste-kân-ı miḥneti şādān ider
Mürde-i şad-sâle-i hicrāna bahş-i cān ider
- 2 Mey şifā-yı şadrdır āşüfte-gān-ı ḥasrete
Çāre cūyān-ı vişālîñ derdine dermān ider
- 3 Mey ki cūş-a-cūş neş'eyle şafā-yı ḥātırîñ
Kulzüm-i ārāmıñ her kaṭresin 'ummān ider
- 4 Ğonca-i üşkäfte dehān ḥande-i mestānedir
Sāğar-ı gül bülbülü sermest ü sergerdān ider
- 5 Her devirde ağzını būs itmeli peymāneniñ
Rind-i 'aşka müjde-i la'l-i leb-i cānān ider

OKUNAMAYAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR

- 6 Şad giribān çāk olur yâr olsa 'ışret-gāhda
Pāk-dāmen zāhidi ser-ḥalkā-i rindān ider
- 7 'Arz-ı ihlāş eyledikçe muğbeçe mey-ḥ'āreye
Deyr-i 'aşkıñda riyākār anıda ruhbān ider
- 8 ^{81b/}Dedigim mey başka meydır ki nāmı 'aşkıdır
Neş'esin ol bādeniñ 'āşık olan iz'ān ider
- 9 Nevbahār-ı zinde-gānī-i meserrettir cihān
Sāğar-ı gül-reng tāb-ı neş'eyi i' lān ider

- 10 Bir arafdan reng-i glsen bir arafdan tb-1 ml
Dilfigrn bahr ens pek ayrn ider
- 11 yle amm meyle ate-reng-i gl bi'l-ittifk
Dildeki r u as endiseyi szn ider
- 12 Fi'l-aika  ay  n glsene eyler al
Geri blbl ret glzrda efgn ider
- 13 Serv aıkdan ya alup gy lisn-1 l ile
Da vet-i glget-i seyr-i sa-i bustn ider
- 14 Zev-i feyz feyzdir mereb-i nvz r m
ab -1 zhd rek-i mivr-1 ade-i nn ider
- 15 Reng-i ahb mn akis oldua ry-i yrda
Her naıl ne'e virirse herkes istisn ider
- 16 Zmre-i  uk-1 yrlık keyf olur ol demde kim
Bezmdede cnn ile n-1 mey ran ider
- 17 Bir baıta gmzesi sermest-i  ak idp dili
Mey yerine nlar n ittirir giryn ider
- 18 Gh nz eyler urur mnend-i em -i tbdr
Gh sklik idp rid-ve cevlgn ider
- 19 Fitneler icd idp efsnbz-1 ddesi
Sihrini rına cdlara ayrn ider
- 20  ik orutmağı urmu kemn-1 ebr ile
Bim-i tir-i gmzesiyle dilleri lertzn ider
- 21 Geh gleryzle ider mmdvr ftdesin
Gh ehre gsterp zrde-i hicrn ider
- 22 em-i inf ile ghice gzetler  ik
Ghice grmezlenr ti-1 nigeht bi kn ider

- 23 ^{82a/}Sīnegāh-ı ‘āşık āşüfteyi eyler nişān
Her ne dem ki nāvek-i müjgānını pür-ān ider
- 24 Böyle şūh-ı bī-vefā aşüb kāre dūş olan
Dād u feryād eyleyüp efğān bī-pāyān ider
- 25 Ya budur ki ol sitemgerden şikāyet itmege
‘Azm-i semt-i hāk-pāy-ı şadr-ı ‘ālişān ider
- 26 Dāver-i vālā himem yā‘ ni Reşīd Paşa kim ol
Barış ihsānını feyz-āver nisyān ider
- 27 Çarh-ı güher pāre-i efkār verā-yı dilkeşin
Görse taḥsīn eyleyüp āvīze-i eyvān ider
- 28 Himmet-i bālāsı tā tāḳ-ı sipihre boy çeküp
Tāb-ı mihr-i lüṭfunu ārāyiş-i erkān ider
- 29 Çeşm-i ḫaḳ-bīne şabā göstermek için ḳadrini
Ḫāk-pāyın tütüyā-yı a‘ yün-i a‘ yān ider
- 30 Miḫverinde ḫaddi mi çarḫıñ ki olsun münḫarif
Ṭoğrudan ṭoğru ḳoyduğı cānibe devrān ider
- 31 Öyle bir ḫāliş ‘ayār itdi ki naḳd-i lüṭfunu
Şayrafī-i çarh-ı lā-büdd zīver-i dükkān ider
- 32 Ḫākpāy-i devleti iksir-i a‘ zamdır meger
Bende-i dergāhın elbet fā’iḳ’ül-aḳrān ider
- 33 Mūra gerd-efşān olsa sīm-i esb-i devleti
Reşk-i ‘anḳā olmağa şāyeste kesb-i şān ider
- 34 Ḫişsemend-i iltifāt-ı devleti bāy u gedā
Pest ü bālā ḫaḳḳına ihsānını siyyān ider
- 35 Öyle tevsī‘ itdigim meydān-ı dād u şefḳati
Bir ḳazāda şīr-i ter āhū ile seyrān ider

- 36 Yāveri-i bahtla gitmiş ki itse bir nigeḥ
Başı üstünde hümālar rūz u şeb cevḫān ider
- 37 Ḥān-ı lūṭfundan eger bir serçe olsa rīze-çīn
Sofra-i in‘ āmına ‘ anḳāları miḥmān ider
- 38 ^{82b/}Var iken dergāḥı çarḫa ser-fürü itmek ‘ abes
Bu işi yerle gögü fark itmeyen nā-dān ider
- 39 İltifātı rūze dārān-ı ḡama ‘ ıyd itdirir
Ḥalkı maḥbūb’ul-ḳulūb ḫalkına şa‘ bān ider
- 40 Her taraf ma‘ mūre-gāḥ-ı ḫüsn-i rāy-ı devleti
Ḳande bir vīrān-ı ḫātır bulsa ābādān ider
- 41 Öyle birr’ü-sa‘ adedri ki ḫāk-pā-yı devleti
Zaḫm-ı ḫārān ḡamı vāreste-i dermān ider
- 42 Çarḫa ‘ aks itse fūrūḡ-ı āfitāb himmeti
Der‘ aḳab gerdūn-ı mihr u māḥı der-ityān ider
- 43 Kimse feryād eylemez devrinde ammā ‘ āşığı
Cā-be-cā cevri ü cefā-yı dil-rübā nālān ider
- 44 Ma‘ nā-yı sebḳat eylemişken Ḥātem’in iḥsānını
Cūduna teşbīḥ iden her ḫālde bühtān ider
- 45 Kesmez ardın şu gibi in‘ āmını icrā idüp
Teşne-gān-ı iḫtiyācını rūz u şeb reyyān ider
- 46 Zevḳ ü şādīden mürettebdir cüyüş-ı şavleti
Ḡam-ı gider devrinde elbet meyl-i istīmān ider
- 47 Seyfe ḡālipdir ḳalem da‘ vāsını işbāt iden
Gülūñ mu‘ ciz-güyunuñ ḡüftārını bürḫān ider
- 48 Şöyle tenvīr itdiñ ey āşaf şiyem-i āfāḳı kim
Yeryüzü zātīñ ile mihr ü meḥe ‘ unvān ider

- 49 Seyr ider göz görmediñ ‘izz ü şeref ol kimse kim
Hāk-pā-yı devletiñ āyīne-i ‘irfān ider
- 50 Ey yegāne gevher-i genc-i kerem hūkm-i kader
Mişlūñü eyler ise biñ yıl da bir inān ider
- 51 Ğavṭ-ı hār-ı baḥr-i ğam olmuş nice bī-vāyeyi
Fülke-i lüṭfuñ seng-i sāḥları sāmān ider
- 52 Şöyledir beḥşāyiş-i feyziñ ki vaşfiñ şā‘ iri
Nükte-gū selmān ider mu‘ciz-edā saḥbān ider
- 53 ^{83a/}Bendeñiz faḥr itmemeş ‘arım la ammā ṭab‘ımı
Medḥiñe dā‘ir sözüme faḥriyeye şāyān ider
- 54 Sebkat itmez ṭab‘ımıñ āşarı eslāfi faḫat
Şimdi üstād-ı zamānım dimege çespān ider
- 55 Sen bilürsün kadriñ eş‘ār-ı bihīn ü dilkeş
Başka yokdur şīve-i nik ü bedī iz‘ān ider
- 56 Maḫşadım taşdı‘den çākerligim iḥṭārdır
Bende elbet ḫulluḡun Mevlāsına i‘lān ider
- 57 Hāk-pāya cā-be-cā taḫdīm-i ‘āşār itmegi
Ḥayli müddetdir efendim ḫuluñuz idmān ider
- 58 Bulamaz evşāfına şāyeste söz çünkü Lebīb
Mā-ḫazarla iktifāsın ‘afvuñuz fermān ider
- 59 Ḥaḫ te‘āla zātıñı ārāyiş-i şadr eylesin
Mihir ü meh-i āfākda mādemi devrān ider

TAMAM

-253-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Müsellemdir ki bālā kıāmetiñ tūbāya hem-serdir
Lebiñ bāğ-1 behişt-i ħüsn ü ana cūy-1 kevşerdir
- 2 Sürünür yerlere yā būsūñ ümmid eyleyüp dā'im
Göñül dāmāniñ ile tār-1 zülfüñle berāberdir
- 3 Mürüvvet āşinā denmez saña her ħālde tab' iñ
Cefā mişvārdır bī-gāne meşrebirdir sitemgerdir
- 4 Żarūret eyler icāb-1 iltifāt itseñ be'is yokdur
Begim ' aşık olan feryād ider elbette mużtārdır
- 5 O şūhu ħayra ālet eylemek baĥt işidir ey dil
Her işte muķtezā-yı tāli' i zīrā muĥayyerdir
- 6 Teşādüf eyleyüp ĥaṭṭ-ārāsına ħāl-i dīlcūsu
Meşām-1 cān perverdir o yüzden müşg ü ' anberdir
- 7 Kışacıķ söylerim sözü uzatmam kıāmet-i dildār
Nihāl-i gülden a' lādır şanavberden de berterdir
- 8 ^{83b}Belī meyl itmez çi sūd ammā ki ol meh-rū
Güzide dil-rübā nevreste kıāmetdir semenberdir
- 9 Bī-hod itmem sitāyiş Ĥazret-i Sāmi buyurmuşken
Lebīb nükte-pīrā şā' ir-i pākize-gevherdir

-254-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Dideden yār perī gibi nihān oldu meded
Anı ben görmeyeli ħayli zaman oldu meded
- 2 Saña rām olmayacaķ derdiñ o vaĥşī şūhu
Dedigin ey dil-i nālān inān oldu meded

- 3 Şavuşup gözüm öñünden benim ol nūr-ı başar
Gözyaşımndan ne ise hālim ‘ ayān oldu meded
- 4 Şöyle gizlendi ki benden o dilārām güzel
Gūyā fikr-i dehen remz-i miyān oldu meded
- 5 Göñle geldikçe hayāl-i qadd-i mevzūn-ı nigār
Gülşen-i fikretime serv-i çemān oldu meded
- 6 Uzadıñ tā bu kadar merhametiñ yoq mu seniñ
Baña zālim bu yakınlarda olan oldu meded
- 7 Vaṭanında ne ‘ aceb merd-i ğarīb oldu Lebīb
Ġurbete gitdi o meh-pāre revān oldu meded

-255-

mef' ūlū / fā' ilātū / mēfā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Hicrān āteşiyle derūnum kebāb olur
Ḥasret-sirişki bezm-i ğamımda şerāb olur
- 2 Ṭālī' açıklığı gerek ise göñül hemān
Dergāh-ı yāre git orada fetḥ-i bāb olur
- 3 Gül ocağın fiğān iderekden şorar hezār
Pervāneniñ sūkūtu ne a' lā cevāb olur
- 4 Kāfirlik etmegi şu siyehkār çeşmiñe
Terk itdirir iseñ iki gözüm şevāb olur
- 5 ^{84a/}Āhım çıkarsa dōne dōne asūmāna dek
Gerdūn-ı dūn öğüt alacaq āsiyāb olur
- 6 Ḥaṭṭıñ gelince gül-i varaq-rūy-ı dilkeşin
A' lā güzel yazıyla yazılmış kitāb olur
- 7 Bi'l-iḥtiyāṭ bekleyelim yārdır kühen
Şāyed ki nālemiz sebep-i intisāb olur

8 Yāriñ ḥarīm-i kūyunu görmeklige gönül
Sa' y idelim ki seyr-i şafāda şitāb olur

9 Zāhirde gerçi şübhelidir rām olması
Yāriñ Lebīb korqma ki bī-irtiyāb olur

-256-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

1 Tābiş-i gül-reng-i sāğar ' aks idüp didārıña
Mevc-i reng-i mey ider gül-günelik ruḥsārıñā

2 Eyleyüp reşk-i nigāhıñ ḥaste-dil āhūlara
Ḥasret olmuşdur ifākat dīde-i bī-mārıña

3 Kebg ayak sürerdi da' vā-yı müsāvāt itmege
Da' vet olsa fi'l-meşel taḳlīd için reftārıña

4 Tā miyān-bend oldı zülfün ḳayda ḳoydu dilleri
Kim sipāriş eylemiş kāfırlığı zünnārıñā

5 Çāşnī-i senc-i muḥabbet zevḳidir tekdīr-i yār
Sükkerri taḳdīm itmez telḥī-i āzārıña

6 Lūle-i yāḳūt şandım çeşme-sār-ı sükkere
La' l-i can baḥş-ı lebiñ ḳulaḳ urup güftārıña

7 Ḳa'ide var mı Lebīb'e itdiğın peymānları
Etmediñ inkār ammā ṭurmadıñ iḳrārıña

-257-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

1 Cüst-i şodā ehvā-yı men ez-dām-ı āğuşem cudā
Zīn cudā-yı şeydem āhir gerd şayyādī merā

- 2 ^{84b/}Yār reft-āmed zi her sūyem pey-ā-pey iştiyāk
Der ʔarīḳ-i nā-murādī key dehem zīn ibtilā
- 3 Bāz-gūn ūftād-ı eknūn sāğırem ez-dest-i kām
Ez-tehī cāmī çı neş'e cūyed erbāb-ı şafā
- 4 Nāle-hāyem ez-firāk-ı meh-veşīdir her seher
Lāl bāşed bişneved ger ra'd-hā ender semā
- 5 Key şevem fāriğ-i ez-efğān-ı ' aks ger uftād-zū
Lā-cerem ez-şūret-i āyīne-hā āmed şadā
- 6 ' Aşıḳem āh-ı seher-gāhi merā baht-şod ḫuzūr
Yābem āsāyiş ez-īn rencūri ez-bād-ı hevā
- 7 Gīr-tār-ı zulf-rā ender zenehdāneş hemīn
Ey dil-i uftādi be-çah-ı jerf ger h'āhi rehā
- 8 ' Ukde-i zülfeş küşāyiş dāred-ender dil Lebīb
Men çāre-cūyem rehā ez-ḳayd u bend-i dil-rubā

-258-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dildār ḫālimi biliyorken ne söyleyim
Maṭlūb bālimi biliyorken ne söyleyim
- 2 Ol māh-pāre kendüsüne dā'ir olduğun
Yekser meḳālimi biliyorken ne söyleyim
- 3 ' Aşıḳlığıma daḫl iden inşāfsız benim
O gül cemālimi biliyorken ne söyleyim
- 4 Şormak ' abeş ki dīde-i pūr-gūsu şormadan
Neyse şuālimi biliyorken ne söyleyim
- 5 Ta' cīz idüp laḳırdıya tūtup o serkeşi
Hep ḫasbiḫālimi biliyorken ne söyleyim

- 6 Nahl-i güli hezār hemān vaşf ider turur
Nevresi nihālimi biliyorken ne söyleyim
- 7 Yok mu tabi‘ atında mürüvvet dedim dedi
Herkes hışālimi biliyorken ne söyleyim
- 8 ^{85a/} Ağyāra rām olup baña itdigi işlere
Yār infi‘ ālimi biliyorken ne söyleyim
- 9 Cevr ü sitemlerine taḥammül idüp Lebīb
‘ Ālem o zālimi biliyorken ne söyleyim

-259-

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Hüsle bālā-ter idüp kāmēt-i dil-cūsunu
Reşk-i mihr itmiş bu tāb-ı tal‘ at-i meh-rūsunu
- 2 Çeşm-i zaḥm olur nigāh-ı ḥasreti pek kırkarım
Bu bakışlarla görürse dīde-i āhūsunu
- 3 Sīne-i şad çākım istişkāl itme vaḳt olur
Şāneye muḥtāç eyler turra-i gīsūsunu
- 4 Hıaṭṭ-ı nev-peydā ne şürette güzel itmiş ki bak
Hüsüne mir‘at ider her hūb-rüyı mūsunu
- 5 Tā-be-pā düşmüş yayılmış zülf ḥam-der-ḥamların
Her taraftan zabṭına olmuş begim cādūsunu
- 6 ‘ Ālemi alt üst iderler rüz u şeb aşlı nedir
Ġālibā arar gezer hūrşīd-meh her sūsunu
- 7 Başıña dönse hevā-yı perçemiñ ile hümā
Yarışır zīrā tutarmış kendüye ḳutlūsunu
- 8 ‘ Ālem-i imkānda mümkün olaydı lā-cerem
Bağına tūbā iderdi gülşen-i mīnūsunu

- 9 Hoş-güvār olur mizāc-ı nükte-sencāne Lebīb
Bu şeker işi ğazel kim itdi şirīn ğusunu

-260-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Farķ iden köhne sıfālī sāĝar-ı zerrīnden
Bī-habermiş meykede bezmindeki 'āyīneden
- 2 Çeşm-i ğüyā ĝamzeye söz ańlatır zann etmeyīñ
Merħamet me'mūl olur mu kāfir-i bī-dinden
- 3 ^{85b/}Neş'everlikde sebük-serdir 'araķ lākin meyiñ
Hürmeti ma'lūm olur tab'ındaki temkīnden
- 4 Her ğün āzārīñ yemeklik tab'ımıñ mu' tādıdır
İltifāt itme şaķın geçemem begim ta'yīnden
- 5 Yārsız bārid gelür seyr-i çemen mişvārıma
Farķ itmem nev-bahārı mevsim-i teşrīnden
- 6 Her naşılsa tā derūna yol bulur tīr-i nigāh
Kā'ide yoķdur ĝönül iķlīmini terħīnden
- 7 Ben Lebībā nev-ĝazel tarħ iderim eyü kötü
Meşrebim vārestedir taķbīħden taħsīnden

-261-

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 'Aķlıma toķundu fikr-i tār-ı ĝisūlar benim
Başıma üşdü ĝam-ı zūlfūnle cādūlar benim
- 2 Baña baķ yāhū teraħħum yoķ mu sen de ĝāliyā
'Aķlıma hey hey getirdi çeşm ü ebrūlar benim
- 3 'Aynı ile ĝālimi ĝörmüş gibi tafđil ider
Her naşılsa kışşamı bu çeşm-i pür-ĝūlar benim

- 4 İki bayram aylarına nev-hilâl-i ğurredir
İ' tîkâd-ı ' âcizânemiz şu ebrûlar benim
- 5 Dildedir çeşmiñ hayâli nev-çerâgâh eylemiş
Kışt-zâr-ı sînegâhım iki âhûlar benim
- 6 Destgâh-ı ' aşğda âmed-şod-ı efkârımı
Seyr idince halime raḥm itdi mâh-rûlar benim
- 7 Lâlelerdir dâğlar kim tâze tâze açılır
Cûybâr-ı dîde dâ'im bâğımı şular benim
- 8 Vaḳtimizde i' tibâr olsaydı eş' âra Lebîb
Ḳadrimi efzûn iderdi nazm-ı dil-cûlar benim

-262-

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 ^{86a/}Gözümüñ yaşı benim lâzıme-i aḳdem imiş
Zaḥm-ı tîriñ ki yâre yarar merhem imiş
- 2 Şarılır şem' e şadâ itmeyerek pervâne
Meger ' âşîḳ olana şabr u sükût elzem imiş
- 3 Hemdem oldukça seniñle genişürdü nefesim
Şimdi ḥasret şoluğum kesdi o da bir dem imiş
- 4 Ğam ḳasâvet mi ḳalır bende sitem-pîşe figâr
Nâz u cevr itmek ile ' âşîḳına ḥaram imiş
- 5 Mest olup yâr şuyunca gidiyor ' uşşâḳıñ
' Âlem-i âb megerki ne güzel ' âlem imiş
- 6 Ne ki var dilde aña dâ'ir olur güftarı
Çeşm-i güyâlarıñ esrârımıza maḥrem imiş
- 7 Kulzüm-i keşmekeş dehre ḫalup gitmeyelim
Bir kenâra çekilüp ḫurma Lebîb eslem imiş

-263-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Gizlenir nāz u füsün dīde-i cādūsunda
Fitneler şaklanıyor kūşe-i ebrūsunda
- 2 Ayağı yer mi başar ' aşık-ı gam-dīdeleriñ
Uyuya kıalsa eger sevdiği zānūsunda
- 3 Tartılırdım felege ' arz-ı hüner eyleyerek
İ' tidāl anlayabilsem di terāzūsünde
- 4 Çözölüp bir tarafa gitti mi bilmem ki gönül
Bağlanıp kıalmış idi ' uqde-i gīsūsunda
- 5 Başımıñ devletidir ayağına yüz sürmek
Rif' at ol verdi Lebībā baña pā-būsunda

-264-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Dil-rübāniñ hevesi var gibi rindānelige
Sevķ itmiş görürüm çeşmiñi mestānelige
- 2 ^{86b/}Gönlünü zülfüne bend itsin o serkeş şūhuñ
Söyleyiñ istek iden var ise divānelige
- 3 Perteviñ şa' şa' ası gülşene düşse bülbül
O dem amālde olur şem' iñe pervānelige
- 4 O şeh-i hüsn eger meclisi teşrīf itse
Cem virir tācını ol bezmde peymānelige
- 5 Çāk çāk olma da sevdā-zede dil anlayışım
Tār-ı gīsülara hazır lanıyor şānelige
- 6 Şaklama ben seni tā cānda pinhān iderim
İstegiñ var ise aşüfteñe cānānelige

- 7 Meclis-i meyde ne feyz olacağını bilse Lebīb
Bezm-i vā' ız heves eyler idi meyḥānelige

-265-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Sāde levḥiz ' aşktır pīrāyemiz
Naḳd-i dildir varımız sermāyemiz
- 2 Başımızda sāye-bān it zülfünü
Āfitāba hemser olsun sāyemiz
- 3 Devlet elvirse tutardık dāmeniñ
Pāyıñı pūş itsiñ arz-ı pāyemiz
- 4 Kān itme didim ol tıfla dedi
Ḥūn içirmiş süd yerine dāyemiz
- 5 Vāy ḥāle yāver olursa Lebīb
Ṭab' -ı yāra ṭālī' -i bī-vāyemiz

-266-

meḥ' ülü / fā' ilātü / meḥ' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ' Āşık olan cefāsını yāriñ vefā bilür
Āzār-ı serzenişlerini merḥabā bilür
- 2 Elbette fetḥ-i bāb olur beklesin birāz
Dergāh-ı dil-rübāyı o kim mültecā bilür
- 3 ^{87a/}Eylerse de tecāhülünü şoñradan ider
Dildār mübtelāsını ez-ibtidā bilür
- 4 Dā'im gözetler ayağınıñ tozunu seniñ
Ey nūr-ı dīde çeşmim anı tütüyā bilür
- 5 Altuna ğarḳ olur gibi ğalṭidelik ider
' Āşık-ı ğubār maḳdemiñi kimyā bilür

- 6 Yād eylemez fütādeyi bī-gānelik ider
Ağyār gibi yādları ašinā bilür
- 7 Dīvāne gönlümü alamam oradan Lebīb
Kūy-ı nigārı kendüye dār'üş-şifā bilür

-267-

mef'ūlü / mefā'ilün / fe'ülün
(- - .) (. - -) (. - -)

- 1 Cem cāmını meyden itdi hāli
Meyhānelerin ferīk-i sifāli
- 2 Endīşe-i haṭṭıñ eyler imā
Efkār-ı cedīd vaqt ü hāli
- 3 'Āşık şavaşır müdām gamla
Ağyār ider hemān cidāli
- 4 Şorma baña sen naşıl güzelsin
Āyīneye it begim suāli
- 5 Tağıt şu siyāh tār-ı zülfün
Seyr eyleyelim cemāl-i 'ālī
- 6 Yerleşdiñ orada çıkmıyorsuñ
Gönlün olamaz diger hayāli
- 7 Sevmek mi seni 'aceb efendim
İcāb iden bu infi'ālī
- 8 Bir fenn ki muḥabbet añlaşılmaz
Ol mes'eleniñ nedir meāli
- 9 Gönlünce teselli bulmaz 'āşık
Kimlerle iderse ḥasbiḥāli
- 10 ^{87b/}Gönlümü yaqar yıqarsa dildār
Ta'yīb olunur mu kendi malı

- 11 Sağ ol ki Lebīb-i haste hātır
Ġayb itdi yemīn ü hem şimāli

-268-

mef^ˆ ūlū / fā^ˆ ilātū / mefā^ˆ ilū / fā^ˆ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ‘Āşık olanlar ağlamayup da ne yapmalı
Cūy-ı sirişki çağlamayup da ne yapmalı
- 2 Gönlüm ki tār-ı zülfüne ser-bestelik için
Dīvāne oldı bağlamayup da ne yapmalı
- 3 Bu sūz-ı ‘aşk başka bir āteş gönülleri
Ol āteş ile dağlamayup da ne yapmalı
- 4 Gönlü çürük çarık ne ise yap da ‘arz idüp
Yalvarmayup da sağlamayup da ne yapmalı
- 5 Kesmez bıçaklık eyliyor iken Lebīb baht
Şemşir-i āhı zağlamayup da ne yapmalı

-269-

mef^ˆ ūlū / fā^ˆ ilātū / mefā^ˆ ilū / fā^ˆ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Görmez mi kanlu yaşını ‘āşık şarāb arar
Bilmez mi bağı yandığını kim kebāb arar
- 2 Bālā bülend-i māh-ı liķā şūhu gözleyüp
Dil irtifā‘ a bakmağ için āfitāb arar
- 3 Hattıñ soruşturur ise ‘āşık ‘abeş degil
Fenn-i vişāle dā’ir olan bir kitāb arar
- 4 Bu gülsitān-ı dehrde nātūr-ı çarḫ-ı dūn
Kondurmağa nihāl-i merāma ğurāb arar

- 5 Çünkü açıktan eyleyemez kūyuña sefer
Bekler turur kapuñu gönül feth-i bāb arar
- 6 Nakd-i sirişki döke şaça harç ider gözüm
Giryānlığına kim bakacak kim hısāb arar
- 7 ^{88a/}Peymān-ı pūç-ı yārı Lebīb arzū ider
Dil-neş'e-i muḥabbet olanlar serāb arar

-270-

meḥ' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Vā-bestedir ta' alluḳa rif' at dedikleri
Lāzımlu nesne şanma liyāḳat dedikleri
- 2 Tıydu cihān āfet-i devrān olduḡuñ
Buymuş meger ki şöhrete āfet dedikleri
- 3 Yār ez-ḳazā görünse de ' uşşāḳ-ı zārına
Ḳor mu nigāh itmege ḫayret dedikleri
- 4 Hengām-ı vaşl-ı yārda ma' lūm olmuyor
Ḳasret imiş beliyye-i miḫnet dedikleri
- 5 İflāsı ḫüccetidir anıñ levḫ-i dānişi
Şorma nedir hünervere şervet dedikleri
- 6 Dīvānelik uşūlü imiş şimdi añladım
Sevdā-güzīn-i ' aşḳda ' ādet dedikleri
- 7 Ḳātem'le ḳabre girdi yere geçdi ḡālibā
İḫsān u lütf u cūd u mürüvvet dedikleri
- 8 Ḡāib erenlere ḳarışup oldu nā-bedīd
Gitmişti semt-i tekyeye himmet dedikleri
- 9 Artıḳ sözü uzatma Lebībā zamānede
Eş' ār ile olur mu meziyyet dedikleri

-271-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

NĀBĪ'YE

- 1 Gül disem rüyuña gülde bu leṭāfet yoḡdur
Ḳaddine serv disem anda bu ḳāmet yoḡdur
- 2 Şūriş-i ' aşḳa giriftār olaydı diyemez
Mülhid-i münkir-i bī-dīn-i ḳıyāmet yoḡdur
- 3 Nāzdır bendeye ḳanūn şeh-i ḳışver-i ' aşḳ
Cevrden başḳa o iḳlīmde ' ādet yoḡdur
- 4 ^{88b/}Dest-res olma müyesserse ne devlet başa
Yāriñ ayaḡına düşmek gibi rif' at yoḡdur
- 5 ' Āşıḳñ güldüğünü istemez ol şūḡ Lebīb
Bu ' acebdır ki yine giryeye ruḡşat yoḡdur

-272-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . - -)

- 1 Her ne söylerse baḳılmaz ' āşıḳ-ı rüsvālara
Ḳābili varsa söz añlat dīde-i gūyālara
- 2 Zülfüne baş bağlayan olmaz girih bend-i şu' ūr
Ḳayd olur mu beste-i zencīr olan şeydālara
- 3 Ḳayli söz peydā olur ḡāmūş olup nādānlar
Nevbet-i güftār virmiş olsalar dānālara
- 4 Yāve-sencān zamāniñ dedigi güftārda
Ḳāleb'ül-fāz-ı ḡasretkeş olur ma' nālara
- 5 Kendü re' yin pişvā eyler cehālet-i pişegān
Görünür ancaḳ ' aşāsı reh-nümā a' mālari

- 6 Her naşılşa ŝulħ olup *naħnũ ħasemnā* feyzine
İltifāt itme ŝaħın ħavġālara da˘ vālara
- 7 Serv baş egdi gelince ħulŝene ol naħl-i ħul
Ser-fürũ eylerler elbet pestler bālālara
- 8 ˘ Arbede cũyān-ı ħasret nālesiz ħuramaz faħaħ
Dil-rübālar iltifāt itmez ŝukr-i ŝekvālara
- 9 Ĥod-furũŝ olmak ˘ abeşdir eski ma˘ lũmāt ile
İ˘ tibār olmaz Lebībā köhnemiş kālālara

-273-

mef˘ ülü / fā˘ ilātũ / mefā˘ ilũ / fā˘ ilũn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Aĝyāra eyler ˘ āŝıħa itmez vefālari
Ol bĩ-vefā yabancı şanur aŝinālari
- 2 Ķoĝma ħapuñdan ˘ āŝıħı lāyıħ olan begim
şehler ħabũl eylemelidir gedālari
- 3 ^{89a/}Gittikçe cevre itdi temāyũl ħabĩ˘ atı
Bũyle degildi meşreb-i yār ibtidālari
- 4 Bu iĝbirār-ı ħab˘ -ı felek ħoħ sürer ise
Āyĩnelerde ħayb edecektir ŝafālari
- 5 Dũŝ ol da ħör beliyye-i ˘ aşkı ħolay mıdır
Ta˘ yĩb ider misiñ baħalım mübtelālari
- 6 Meyħāneniñ niźām bulurdu mecālisi
Rindān olursa pĩr-i meyiñ ketħudālari
- 7 Ķaŝıñ ħatup da ħaņçere el urma kim Lebĩb
Bilmez degildir āħ efendim oralari

-274-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Yaşımaz rind-i 'aşkıñ destine peymāneden ğayrı
Bulunmaz cāy-ı me' men küşe-i meyḥāneden ğayrı
- 2 Sevād-ı çin-i zülfe şardı sevdāñ ey gönül ammā
Oralarda dolaşmış var mı bilmem şāneden ğayrı
- 3 Ḥayālīñ evc-i istignāya pervāz eyledi dilden
Uşanmıştır o murğ-ı ' işve köhne lāneden ğayrı
- 4 Vişāl-i dilrübādır olmuş olsa ' aşık-ı zārīñ
Muḥabbet itdigi ez-cān u dil cānāneden ğayrı
- 5 Ḥikāyāt-ı muḥabbetdir tükenmez kışşa ' ālemde
Nesi var Ḳays' ı Ferhād' ıñ hemān efsāneden ğayrı
- 6 Fürüg-ı ḥasretiñle yandığımı kim ider idrāk
Bu ḥālī fehm ider yok şem' le pervāneden ğayrı
- 7 Neşāt-ābād-ı semt-i neş' eyi seyr ü temāşaya
Lebībā yol bulmaz meslek-i rindāneden ğayrı

-275-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Dāğ-ber-dāğ idüp sīnemi gülzār itdim
Urduğūñ yārayı ey gonca fem izḥār itdim
- 2 ^{89b/}Kimi gördümse seniñ vaşfıñ idüp āḥir-i kār
Herkesi bilmeyerek kendüme ağıyār itdim
- 3 ' Aşık olduğumu söyletdi kolaylıkla o şūḥ
Ṭuyurup rāzımı aḥvālīmi düşvār itdim

- 4 Zülfün ile ben aşısız yere mi uğraşırım
Bir maḥallin düşürüp gönlümü ber-dār itdim
- 5 Görünecek var imiş kim gözüme dildāra
Mey virüp dīde-i maḥmūrunu ḥunḥ^vār itdim
- 6 Beni her def^c ada def^c e çalışır gerçi nigār
Koğsa da gitmedim efgānımı tekrār itdim
- 7 Seniñ dergāhını tezyīne o şāh-ı ḥüsnüñ
Ḳapusunda güher-i eşkimi şehvār itdim
- 8 Söz bulup söyleyemem yāre Lebībā ḥālim
Şāyed ki añlar deyu eş^cār ile eş^cār itdim

-276-

mefā^cilün / mefā^cilün / mefā^cilün / mefā^cilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Ne bulduñ ^cāşık-ı nā-kāmına nā-mihr-bānlıḳdan
Ne kāriñ oldı cevr ü nāzlarla bī-emānlıḳdan
- 2 Ğamiñ yağmūr āsā yağdırırken ^cāşıkıñ çeşmi
Ferāgat eylemek ḳābil midir ḳatre feşānlıḳdan
- 3 Semāya toḡru çıḳsın da hele dūd-ı dil-i sūzān
Peşimān olur elbet çarḥ-ı geçrev āsümānlıḳtan
- 4 Ne devletler ḳonarmış sāye-i zülfünde Leylā’niñ
Ser Mecnūn’a mürġān hevāya āşiyānlıḳdan
- 5 Bahāriñ sāyesinde kesb-i istiḥḳāḳ-ı ārāyiş
Edince gülşene şor kim neler çekdi ḥazānlıḳdan
- 6 Ne remz-i imā olur nābūdī-i vaşf-ı dehāniñla
Bilir mi ki desinler bī-ḥaberler ḥurdedānlıḳdan
- 7 ^{90a/}Naşibiñ al ma^cārif naḳdini der-ceyb-i şükr eyle
Lebībā behremiz yok çünkü başḳa kām-rānlıḳdan

-277-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Perçemiñ ip tağmaz iken 'āşık-ı dīvāneye
Tā bu rütbe in dolaş olmak ne olsun şāneye
- 2 Cāmi' in kandleini görmez mi vā' iz kürsüde
Taş atar turur uzağdan sāğar-ı meyhāneye
- 3 Yol bulurdu şāhrā-ı semt-i 'irfāna eger
Mezhebin uydursa zāhid meslek-i rindāneye
- 4 Devr-i āteş reng-i şahbādan dedirdi bezmde
Şu' le-i cevvalē sāķī gerdiş-i peymāneye
- 5 Çeşm maħmūru nigāh iltifāt eylerse de
İ timād olmaz baķılmaz lābe-i mestāneye
- 6 Tāb-ı sūz-ı 'āşķla maħv u cūd itmeksizin
Ruħşat-ı āğūş virmez şem' ler pervāneye
- 7 Ruħuñu şıkma Lebībā cāniñı itseñ fedā
Merħamet ķābil degildir meşreb-i cānāneye

-278-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 'Āşık-ı dilħaste derd-i cān olan cānān arar
Kendüye başķa 'ilāç itmez devā-yı cān arar
- 2 İbtidādır her ķadem-i menzıl neverd-i 'aşķ için
Bu müselsel rāhda 'āşık yine pāyān arar
- 3 Dil naşıl eylese ki seng-sitān ğamken kā'ināt
Cevher āsāyiş-i taħşile dā'ir kān arar

- 4 Vuşlat ümmîdi muḥāl endîşedir bilmiş iken
Gönle gelmiş de emel-i ḥūlyā ile imkân arar
- 5 Baḥt işi itdiñ teşādūf ḥayli demdir ki gönül
Ṭālî' a itmiş ḥavāle nuḥbe-i ḥūbān arar
- 6 Bu nasıl insānlık aḡyārı şorar her bezmde
Ol perî ādem şanur da öyle bir şeyṭān arar
- 7 ^{90b/}Āh-ı serdim rūy-ı zerdim var iken dilber Lebīb
'Āşık-ı üftādesi olduḡuma bürhān arar

-279-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 O gül-^c izāra ḥaṭ-ı müşg-bārı gelmişdir
Riyāz-ı ḥüsnünün o ol bahārı gelmişdir
- 2 Benim fiḡānıma beñzer şadā gelir mi saña
Nevā-yı bülbülün ey gül hezārı gelmişdir
- 3 Gözüñü aç ki ḥadeng-i niḡāhla ey dil
O ḥūnî ḡamzelerin yādigārı gelmişdir
- 4 Laḡırdıya ṭutup ol murḡ-ı nāzı koyuvirme
Kemend-i āhınıñ ey dil şikārı gelmişdir
- 5 Ḥaṭ-āveride süzer çeşm-i mestini dildār
Baḡılsa ḥāle Lebībā ḥumārı gelmişdir

-280-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Senden ferāḡ olur mu begim cān degil misin
Rūḡ-ı revān u cānıma cānān degil misin

- 2 İnşāf it ki sendeki bu hūsn ü ān ile
Ey şivekār sevmege şāyān degil misin
- 3 Hūbān cümle düşse gözümde bakar mıyım
Āyīne-i derūnda seyrān degil misin
- 4 Her bir güzel ki gördü seni kulluğun ider
Yā etmesin mi sen şeh-i hūbān degil misin
- 5 Gülmez yüzüme bakmaz o hūnī nıgeh begim
Ey dīde kanlu yaş ile giryān degil misin
- 6 Bu āh u vāha başka diliyle ne ihtiyāc
Da' vā-yı ' aşka sen baña bürhān degil misin
- 7 ^{91a/}Çarpıldı gördükle Lebīb ey perī seni
Hūrī misin nesin ' aceb insān degil misin

-281-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Āşūp geh-i ' aşkda pūr-şūr kim olmaz
Derde şataşup ğam ile rencūr kim olmaz
- 2 Bir başka bahāne bulamam nāzına yāriñ
Bu rütbe güzellik ile mağrūr kim olmaz
- 3 Va' d eyledi teşrīfi ğam buldı nihāyet
Bu müjde haberler ile mesrūr kim olmaz
- 4 Şöhretle güzelsin saña dildāre olan da
Nām-āver olup ' aşkla meşhūr kim olmaz
- 5 Feryādımı ta' yīb idemez kimse Lebībā
' Aşık olup ol şūha da ma' zūr kim olmaz

-282-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

NĀBĪ'YE

- 1 Rind-i ' aşkıım lāübāli tavrđır mağlab baña
Meslek-i meyĥ'ār gider meşreb ü mezhep baña
- 2 Bir ' aceb mişvārdır alüdelik şab' imda kim
Şive-i girdār-ı zāhid görünür ağreb baña
- 3 Hālime řesbān olan şey ibtilā-yı ' aşkıdır
Kār-ı bār-ı nāledir her hālde enseb baña
- 4 Mihr-i ' ālem tāb-ı ĥüsnüñ řem' -i sūz-i ĥasreti
Şubĥ-ı ĥamda gösterir her zerreyi kevkeb baña
- 5 Gündüze şatmış gibidir giceyi baĥt-ı siyeh
Eyler ol mihr-i ruĥuñ hicrānı rūzum řeb baña
- 6 Raĥbet itmem ' uşra kim mābeyn-i yūsrl olur bedīd
Tesliyetdir inşirāĥ-ı şadr ile fergab baña
- 7 Şanma maķşad Nābī'ye tanzīr verzişdir Lebīb
Eylemek taķlīd ehl-i dānişe meşreb baña

-283-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

NĀBĪ'YE

- 1 ^{91b/}Gösterirken eşk-i dīde batmış ' ummānı baña
Řaldı mı ta' rīfe ĥācet cūş-ı řūfānı baña
- 2 Kötü endişlik ider ol naĥl-i nāzım var iken
Uzun uzun naĥl idenler serv-i bustānı baña

- 3 Āh kim evvel-emirde ū cihān-ı ʿālemi
Beyt'ül aḥzān eyledi ol Yūsuf-ı ūāni baña
- 4 Arzūmend-i temāṣā-yı nigārim bu hevesi
Hiç der-ḥāṭır ider mi seyr ü seyrānı baña
- 5 Bu ḥavādiṣ rūḥumu ūıḳdı Lebībā eylemiş
Cān iken āgyār dü gerdān-ı cānānı baña

-284-

meʿ ʿ ūlū / fā ʿ ilātū / mefā ʿ ilū / fā ʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

NĀBĪ'YE

- 1 Kūy-ı nigāra gerçi ki ʿāṣıḳ gider gelür
Bilmez ne yapıḳın oradan bī-ḥaber gelür
- 2 Ḥasret gücüne gitse de ṣabr it ki kār-ı ʿaṣḳ
Ey dil ḳolay degildir o iṣden neler gelür
- 3 Ben rūy-ı yāra ḳarṣı gücendirmem āh idüp
Āyīneniñ yüzüne nefesden keder gelür
- 4 Dil gitdi semt-i yāra dek ʿaḳlım oradadır
ʿAkla uyar da belki göñül bu sefer gelür
- 5 Ta ʿ ciz ma ʿ rifet mi ḥuṣul-i meṭālibe
Bilmem Lebīb ba ʿ zı mizāca hūner gelür

-285-

mefā ʿ ilün / fe ʿ ilātün / mefā ʿ ilün / fe ʿ ilün
(. - - -) (. . - -) (. - - -) (. . -)

NĀBĪ'YE

- 1 Seniñ bu va ʿ de-i vaṣlıñ yalān degil de nedir
Hemiṣe ʿāṣıḳa ḳaṣtıñ yamān degil de nedir

- 2 Hezār tîr atıyor bir nigehle ğamzeleriñ
Bağılsa şu iki kaçış kemān degil de nedir
- 3 Gelince özge kıyāmet kıopardı ğaṭṭ-ı ruḡuñ
Bu fitne fitne-i āḡir zamān degil de nedir
- 4 ^{92a/}Göñül ki sende emānet idi niçün kırdıñ
Mizāc-ı dilşikeniñ bî-emān degil de nedir
- 5 Kemend-i ğalka-i zülfe naşıl şikār olmaz
Göñül kıuşuna o dām āşiyān degil de nedir
- 6 Cihānı kıapladı dūd-ı kebūd āh-ı derūn
O gök gözüm yaşına āsümān degil de nedir
- 7 Ne geldi başıma perçem ğamıyla naḡl itsem
Bu serġüzeştim eger dāsītān degil de nedir
- 8 Ṭaġıtma zülfüñü böyle benim begim ‘aḡla
Seniñ bu itdigiñ işler ziyān degil de nedir
- 9 Naşıl sükūt edebilsin Lebîb efendim aña
Hemîşe maşlahat āh u fiġān degil de nedir

-286-

meḡ ulü / fā ilātü / meḡ ilü / fā ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Bu şîveler ki oldı cünūnum ‘alāmeti
Dil-cū ħırām-ı nāzı kıopardı kıyāmeti
- 2 Gökten atardı kendisini elbet āfitāb
Seyr itmiş olsa yerde o meh-pāre āfeti
- 3 Ḥaṭṭıñ nedir meālını ancaḡ ben añlarım
Herkes oḡur bilir mi efendim siyāḡatı
- 4 İḡṭār vaḡti gelse de bir parça neş’ecik
Meyḡāne bezminiñ unutulmaz leṭāfeti

- 5 Gāyet yetiştiler bu yakīnlerde gālibā
Pīr-i mey ile olmalı rindiñ qarābeti
- 6 Gelmez ağırca tavranır ol şūḥ ‘āşıkıñ
Hıffet gelüp de ‘aqlına kaçmaz mı rāḥatı
- 7 Bir laḥza cevri iderse diğeri laḥza nāz ider
Yāriñ uyar mı birbirine vaḳt ü sâ‘ati
- 8 Ağyār ayağıñ öptüğünü men‘ ider idim
Gelse elimden olmamaḳ için sirāyeti
- 9 ^{92b/}Āzārıñ arzū ider imiş Lebīb anıñ
Var mı bu iltifātıña bilmem liyāḳatı

-287-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Şarāb-ı kevşere peymāne la‘l-i ḥandāniñ
Ḥabāb-ı çeşme-i āb-ı ḥayāt dendāniñ
- 2 Gül açdı dağ ile sīnem ḥadeng-i ğamzeñden
Donandı ğonca-i terlerle nevk-i peykāniñ
- 3 Şeb-i vişâlde ey māh aç ki sīneñi tā
Şabāḥ-ı maṭla‘-ı ḥūrşid ola giribāniñ
- 4 Ğubār-ı ḥāk-rehiñle iderdim amīziş
Görünce olmasa muğber bu ḥāle dāmāniñ
- 5 Döneklik itme şevāpdır şanur o māh Lebīb
Bahāne bulma ki yoḳdur ğünāhı devrāniñ

-288-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Yārı gördük de yüzümden aqdı gitdi eşk-i ter
Hāk-bārān-ı dīdeyi hūrşid-i tābān hūşk ider
- 2 'Āşık-ı dil-tīreye āmed şodı itme dirig
Sūy-ı hāke āfitāb itmez mi ey meh başş-i fer
- 3 Ey şanem zūlfün inerse pāyına olmaz 'aceb
Yüz süren elin putuñ ayağına kāfir düşer
- 4 Dīdeden kırtarma mümkün olmuş olsa lā-cerem
Hāk-pāyın 'āşık-ı giryān iderdi tēc-ı ser
- 5 Nāz-ı bāliş eyler idi seng- dergāhın begim
Ser-bülendiden Lebīb'in hişşesi olsa eger

-289-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Gülsitān ammā cemālin gōncasın eyler nihān
Tār-ı zūlfün sūnbülü gūlzāra etmiş sāye-bān
- 2 ^{93a/}Tā fedā-yı cān idince çalışır itmek için
Şu' le-pervāzını pervāne-i şem'e āşiyān
- 3 Āğzına dā'ir söz açmağ kābil olmuş olsa da
Kāle gelmez öyle şoħbet gelse de varmaz lisān
- 4 Gōnca-i dil-sūz açarsa āb u tābın gūlşene
Mevc-i reng-i gül ider bülbüller āteş-i zebān
- 5 Kays'in el-kışsa ferāmūş olunur efsānesi
Dāsitanım yād-dāşt Lebīb artık cihān

-290-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

NĀBĪ'YE

- 1 Peymāne reng-i la' liñ ile dil-güŝālanur
Āyīne ' aks-i tal' atıñ ile ŝafālanur
- 2 Bir kaçresı cihānı degen bāde-i ' aşkdır
Sāğarlar ol ŝarāb ile ' ālem-nümālanur
- 3 Rindān ebrū ğayrıyı bilmez ne ŝey imiŝ
Bī-gāneler o bezmde hep āŝinālanur
- 4 Sulṭān-ı ' aşkıñ emrine münkad olur cihān
' Abd-i direm-ħarīdeye şehler gedālanur
- 5 Rūy-ı zemīnde görüyorken o mehveŝi
Ĥürŝid gökyüzünde ṭurur nā-becālanur
- 6 Erbāb-ı terke zīver ü ārāyiŝ olması
Ķābil olaydı atlası gerdün ' abālanur
- 7 Nazmım şu' ā-i bāŝire-i ĥāmedir Lebīb
Çeşm āŝināsı perteve ṭab' ım ziyālanur

-300-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Besi gönül itdiñ yeter ' āŝıklıĝıñ da' vāsını
Tābıñı eylersin āŝüb-ı ğamıñ ğavĝāsını
- 2 Semt-i kūy-ı yāra itse reh-nümālık āh-ı dil
Yoluna koymuŝ olurdu ' āŝıkıñ ĥulyāsını
- 3 ^{93b/c} Āŝıkıñ keyfinedir mestāne ṭavrı dilberin
Neş'esizlikden ider her bār istiĝnāsını

OKUNAMAYAN BİR BEYİT BULUNMAKTADIR

- 4 Neş'e mendāniñ iderken telḡ-kām-ı nā-murād
‘ Āķil ister mi bu bezm-i dānişniñ şahbāsını
- 5 Vāy ḡāle bu Lebīb-i dil-ḡarāb āşufte-zār
Bunca yıldır yapmamış dünyāsını ‘ uķbāsını

-301-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Mihr-i ruḡuñla māh berāber olur mu hiç
Şitāb-ı āfitāb ile hem-ser olur mu hiç
- 2 Bī-ḡam şanırsıñ ‘ āşıkı ammā benim begim
‘ Āşık seniñ yanında mükedder olur mu hiç
- 3 Şaşdım görünce ḡāliñi ruḡsār-ı ālde
Āteş içinde yanmayan ‘ anber olur mu hiç
- 4 Gördük de āteşin sirişk ile dīde-i mey
Dīde o şūḡ şuda semender olur mu hiç
- 5 Bendeñ Lebīb terk idüp dergehiñ seniñ
Ey şāh-ı ‘ işve başkaya çāker olur mu hiç

-302-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. - . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 Dimezsiñ ‘ āşık-ı zārıñ ‘ aceb melāli nedir
Sebep nedir bu melāle meāl-i ḡāli nedir
- 2 Cemāl-i ‘ arz idüp ‘ āşık idüp de diltārı
Baķınca rüyuna üftādeler celāli nedir

- 3 Nedir sebep ki  arılmış sevenlere ol řuĥ
Fenā bir iş mi muĥabbet bu infi' āli nedir
- 4 Pür itdi tāb-ı cemāliñ beher-gūn āfāķı
Bir ayda  oldu boşaldı mehiñ kemāli nedir
- 5 ^{94a/}İder mi gönlünü senden c dā o bir laĥza
Suāl olur mu Lebīb'in ' acerb ĥayāli nedir

-303-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 S z aņlatmak o şirin g ş-ger g ftāra müşkildir
Laķırdı bulmaķ ol t f -yi s ĥan dildāra müşkildir
- 2 Seni derdli iden hep d de-i b -mārdır ey dil
Gözetme  are z rā derdiñ ey b - are müşkildir
- 3 Yazıķ ' ařıķlara hem-ĥānedir āgyār ile dildār
Temāyül eylese gülşende g ller ĥāra müşkildir
- 4 Naşıl tal f görsün ' ařıķ ol tıfl-ı sitem-i ĥ dan
Alıřmaķ tā  ocuklukdan beri āzāra müşkildir
- 5  olaylıķla gönül iskāt olur mu ' ařķ ĥāliyle
Leb bā āh u zār u nāleler hemvāra müşkildir

-304-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Sevdigim yār naşıl yār idügin ben bilürüm
Ne şekil dilber-i ' ayār idügin ben bilürüm
- 2 Beni derde niçün uĥratdı şu çeşm-i mestin
şormazam kimseye b -mār idügin ben bilürüm

- 3   Qolayını bulayım deyu alışmam zülfün
           ‘Uğdesi ĥallini düřvār idügin ben bilürüm
- 4   Çāre-cūluğ neme lāzım ki bu derd-i ‘aşka
           Kim ki ‘aşık ola nā-çār idügin ben bilürüm
- 5   Bilmiyor şanma begim bezm-i muĥabbetde bu şeb
           Saña hem-dem olan ağıyār idügin ben bilürüm
- 6   Bülbül añlar mı gül-istānda gemiş vaḫti
           Bāğ-ı ĥüsnünü ne gülzār idügin ben bilürüm
- 7   ^{94b/}Yār-ı āhen-dāde ḫor ammā ki Lebībā va‘ din
           Gönlümün zülfüne ber-dār idügin ben bilürüm

-305-

mef‘ ülü / fā‘ ilātü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün
 (- - .) (. - . .) (. - - .) (- . -)

- 1   Ĥürřid ile olur mu o meh-pāre tev’emān
           Gice güneş görünmediği gün gibi ‘ayān
- 2   ‘Uřřāka iltifāt-ı zekāt-ı cemāldir
           Ey vāye-dār-ı řīve-i keremdir kibāra řān
- 3   Mıhr ü vefāñı vaşf idersem ‘aceb degil
           Sermāyelik ider şu‘ arāya begim yalān
- 4   Ĥızra ne minnet ‘ayn-ı ĥayātı ider iken
           Sebzīn-i ĥaḫla çeşme-i la‘ liñ ‘ayān beyān
- 5   Rūyuñla ebruvāniña diḫkat iden bilir
           Ĥürřid-i māh nola naşıl eyler iḫtirān
- 6   Pervāne devr ü dā’im eger māni‘ olmasa
           Gül-şem‘i bezm-i ‘aşkı ider bülbül āřiyān
- 7   Nev-rāh açma nazmda maḫlūbumuz Lebīb
           Ĥāřā sūĥanverāni degil maḫřad-ı imtiĥān

-306-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Fes açmış rüy-ı āl-i dil-rübāyı seyre çesbāndır
Yeñi çoğmuş şafağdan mihr-i 'ālem-tāb-ı raḥşāndır
- 2 Kim eylerse seni ḥurşīde teşbīh ey kamer ṭal' at
Güneşle zerreniñ ārāyişi 'indinde yeksāndır
- 3 Zenaḥdāniñ ki girdāb-ı emeldir şerm idüp andan
Mişāl-i çāh-ı bülbül çeşme-i ḥayvān pinhāndır
- 4 Sirişkim sine-i sūzāna oldı māye-i feryād
Belī mişvār-ı āteş ābdan peyveste efgāndır
- 5 Girih bendi-i zülfüñdür heves şehbāz-ı ḥātırdā
Zehī şayd-ı emel sūy-ı kemend ü dāma pūyāndır
- 6 Şu' ā' -i tāb-ı rūyuñ nev-be-nev fer-baḥş-ı ḥātırdır
Aniñ herbir nevinden rū-nümā şad mihr-i tābāndır
- 7 ^{95a/}Lebīb almış şanāyi' perverīden ḥaṭṭını artıķ
Levendāne ğazeller ṭarż-ı idmān itse şāyāndır

-307-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . - -) (- . -)

TĀRĪḤ

- 1 Ḥāzret-i 'Ārif Efendi bih'il-ķadr anın
Zātına 'allāmelik 'unvānı 'ālemde sezā
- 2 Vaḳtimizde olsalar Ḳādı Şüreyḥ ile İyās
Eyler idi anlara tadrīs-i aḥķām--ı ḳazā

- 3 Hâkka şükr idüp Lebîbâ söyledim târîh-i tām
‘ Ārif-i billāh şadr-ı Rūm ili oldı revā
Sene/1268

-308-

mef̣' ūlū / fā' ilātū / mef̣' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

ĠAZEL

- 1 Üftādeye eziyyetiñ ey şūh elem degil
Nāz eyleseñ cefālar iderseñ de ğam degil
- 2 ‘ Āşık tazallüm edebilir mi bilir iken
Dildār her ne itse keremdir sitem degil
- 3 Derd-i firāq-ı yārı ğanîmet bilir gönül
Bî-çāre çünkü vuşlat ile muğtenem degil
- 4 İtmek vefā ümîdini artık ziyādedir
Cevrini eksik itmez ise yār kim degil
- 5 Lāzım mı iltizām-ı sūhan-ğuluğu Lebîb
Eş' āra verzişin bilirsñ ehem degil

-309-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . -)

- 1 Şabr iderse azıcık ğasretiniñ maĥzūnu
Pek çoğa sürmez olur vuşlatınıñ memnūnu
- 2 Pāk-bāzān bulur bŷy-ı mürüvvetden eşer
Müşğ ile yād iderler ise nola şabunu
- 3 ^{95b/}İster ‘ āşıklarınıñ gönlünü alsın ammā
Bozmaz ol şāh sitem-i ğātır için kânūnu
- 4 Neş'e-i mey ile hem-reng idemez tiryākı
Şarmış altun varağlarla velev afyonu

- 5   Ḳadri ol mertebe bālādır o meh-rūnuñ kim
          Yükselüp ṭāḳ-ı feleklerde gezer mādūnu
- 6   ‘ Āşık elbet başını bir yere bağlar zīrā
          Zūlf-i Leylā idi dīvāne iden Mecnūn’u
- 7   Baña ḳan ağlama dersin köpürürsün ḫālā
          Ḫālīme ḳor mu Lebībā beni çeşm-i ḫūnu

-310-

fā‘ ilātūn / fā‘ ilātūn / fā‘ ilātūn / fā‘ ilūn
(. . . .) (. . . .) (. . . .) (. . .)

- 1   Naḫl-i gül-ter bāḡbān olmaḳ diler gülzārīña
          Sāyelik eyler seniñ serv-i çemen reftārīña
- 2   Perteviñ ‘ aksi ḳamaştırdı sipihriñ dīdesin
          Āfitāb āyīnesinden baḳdı da dīdārīña
- 3   Mehperest eyler idiñ dünyāyı ey ḫurşīdveş
          Zūlf-i şeb-rengiñi perde itmeseñ ruḫsārīña
- 4   Sen baña ḳan ağlama dīrsin görürken ḫālīmi
          Ḳanlu zālīm baḳsaña şu dīde-i ḫūn-ḫ’ārīña
- 5   Rāzīñ ifşā eylediñ ol ṭıfl ider elbette fāş
          Çocuḡu vāḳıf sen itdiñ ey Lebīb esrārīña

-311-

mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn
(. . . .) (. . . .) (. . . .) (. . . .)

- 1   Şabā kim şubḫ-dem uğrar gül-i ḫandāna düşdükçe
          İder ihdā şemīmin bülbül-i nālāna düşdükçe
- 2   Fītil-i efrüz-ı dāḡ-ı ‘ aşka mā’ildir dilārālar
          Vişāl-i şem‘ ile bāḡa batar pervāne düşdükçe
- 3   Saña iş düşmez artık vā‘ ız itme ‘ arbede ‘ āşık
          Düşe ḳalkḳa gider sırr menzil-i cānāna düşdükçe

- 4 ^{96a/}Olur bāzīçe-i çevgān-ı ‘aşk ehl-i muḥabbetde
Biriküp şımf-ı ğam derṭop olup meydāna düşdükçe
- 5 Düşünme mey tüketdiyse Lebībā düşme kayguya
Cenāb-ı pīr mey iḥsān ider rindāna düşdükçe

-312-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dildārdan merām egerçi cemāldir
Ammā ne çāre gördüğümüz hep celāldir
- 2 Tāzide zer bu emre idermiş delāleti
Māliš-i meāl ḫāli nihāyet melāldir
- 3 Fevḳ'al-lüzümü cem' e heves eylemek 'abeş
Zenbūra balı gāhice maḫz-ı vebāldir
- 4 Hāzırlanır tenezzüle bālā güzārlar
Mihriñ teraḳḳub itdiği her gün zevāldir
- 5 Görmezlenüp de geçme begim baḳ ' ilācına
Çeşmiñ gibi fütādeleriñ ḫaste-ḫāldir
- 6 Peymānlarını niçün unuttu deyu saña
Şorsam eger cevābı bulunmaz suāldir
- 7 Maḳşad Lebīb söz ile eglenmedir faḳaṭ
Şanma şaḳın murādımız ' arz-ı kemāldir

-313-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Kim arzū iderdi lebiñ sükker olmasa
Kim ḳoḳlar idi ḫāl-i ruḫuñ ' anber olmasa
- 2 Şardı benim de ' aqlım o gīsū ṭaraf ṭaraf
Şarılmaz idi gerdeniñe ejder olmasa

- 3 Ey şāhbāz-ı ʿ aşq seniñ haṭṭ-ı nevresiñ
Beñziñi pek uçurmaz idi şeheri olmasa
- 4 İtmez idi yuqardan aşağı muʿ āmele
Ḳaddiñ eger şanavbere bālā ter olmasa
- 5 ^{96b/}Dürdāne dense dişleriñe var mı bir sözüñ
Ārāyiş olmaz idi saña gevher olmasa
- 6 Haṭṭıñ meāli añlaşılır mıydı ʿ āşıqa
Nik ü bed-i mesāʿil-i ğam ezber olmasa
- 7 Yüz gösterirdi bıkır-i meʿ āni Lebīb eger
Āyine-i ṭabīʿ atimiz muğber olmasa

-314-

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Tefavvuḳ idemez başqa keder-i derd-i firāḳ üzre
Bu daʿ vāda olur vaşl-ı āşnāyān ittifaḳ üzre
- 2 Olur ḥāne-i ḥarābātıñ ḥulūş-ı bī-esās elbet
Temelsizdir serāy-ı lābe zīrā kim nifaḳ üzre
- 3 Şafaḳ-efgen olup mābeyne mihr ü meh görünmezler
Biri birine seyr-i rüy-ı yāda iştiyāḳ üzre
- 4 Yüzüm ağı ile ey şeh giderdim ḥāk-pāyından
Bu rüy-ı zerdimi sürsem idi sīmīn-i sāk üzre
- 5 Lebībā baḳ şikenc-i zülfe ebrū-yı dilārāda
Ḳurulmuştur siyeh bir sāyebān ol iki ṭāḳ üzre

-315-

mefʿ ülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün
(- - -) (- - -) (- - -) (- - -)

- 1 Dilden ki fikr-i zülf-i dilārā mürür ider
Nūr-ı siyeh dedikleri ol dem zuhūr ider

- 2 Kırb-1 vişale yağlaşıyorken fütädeler
Derd-i firākı vara vara cümle dūr ider
- 3 Gönlümü böyle yıķmasa yapsa o bî-vefâ
Ķâşâne-i derünümü dâr'üs-sürür ider
- 4 Cısr-i emel bu mertebede köhnemiş iken
Ĥülyâ ıturur mu cânib-i ye'se 'ubūr ider
- 5 ^{97a}Ebyât-ı bî-şümâr ile eş'ârdan Lebîb
Ĥâlâ uşanmamış yine şarf-ı şu'ūr ider

-316-

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Ĥüsn-i yâra yağışık ân-ı dilârâdandır
Lafzın âresteligi zîver-i ma'nâdandır
- 2 Rinde iç gömlegidir neş'eñe târ u püd
Başdan ayağa Ķadar penbe-i mînâdandır
- 3 Bu Ķadar olmaz idi Ķays siyeh baĥt meger
Çektigi keşmekeş kâkül-i Leylâ'dandır
- 4 Mihr ü mehrinde güzel gördü de sözü yârın
Bu işâret gönüle 'âlem-i bâlâdandır
- 5 Rûĥlandırdı mezâmîn ile eş'ârı Lebîb
Bu eşer ıtab'ına enfâs Mesîĥâ'dandır

-317-

mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 ıturur mu gönlüm efendim saña gelür görünür
Ĥuzür-ı şehlere zîrâ gedâ gelür görünür
- 2 Sirişkimiz mey izâle ider gubâr-ı dili
Ķamınla ağlıyor iken şafâ gelür görünür

- 3 O ūh zehri ūeker ile arıūtırır baıñız
Cefāsınñ arasında vefā gelür görünür
- 4 Güzün açup apayınca adar fütādelere
Hezār-ı miñnet ü renc ü ezā gelür görünür
- 5 ūoran olursa aberdār ider nigārından
Gözet ki her sahrā-yı dil ūabā gelür görünür
- 6 Fiğān idenlere olur naūīb-i vaūlın yār
Miyān-ı nağmede gāhī nevā gelür görünür
- 7 Bu bıkı-i ma' nāya maħrem olur mu herze ūinās
Lebīb ab' ima ħüsn ü edā gelür görünür

-318-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 ^{97b/}Söyle ārām-ı dil ü cān degilsin de nesin
Cānım eglencesi cānān degilsin de nesin
- 2 Düşmüyor işte elinden gice gündüz mir'at
Sen daħī ħüsnüñe ħayrān degilsin de nesin
- 3 Bu adar derd ü ğam-ı ' aūqla ey dil ' acabā
ūāħīb-i ūervet ü sāmān degilsin de nesin
- 4 Ben de bilmem ki niçün böyle açarsın bizden
ūarmağā sevmege ūāyān degilsin de nesin
- 5 Çeūm ü zülfüñ biri sāħir biri kāfir bilirim
Bī-raħm sen de Müselmān degilsin de nesin
- 6 arılırsan saña ul olduğuma söyle begim
Kıūver-i ħüsnde sulān degilsin de nesin
- 7 Sevmesin mi seni dil-ħaste Lebīb-i nālān
Sen anıñ derdine dermān degilsin de nesin

-319-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

SĀMĪ'YE TAQLĪD

- 1 Tār-ı nezzāra ḥatt-āverde ruḥ eldedir
Zür pervāz nigeḥ cünbiş-i şebāldedir
- 2 Va' de-i yār balıḳ batdı da ḳaldı pinhān
Ḥāliyā ḳa' rın ḳulzüm-i ihmāldedir
- 3 Mest olunca ruḥ-ı gül-günüñ olur ḥüy-efşān
Reng-i gülbūsumuz ol bāde-i seyyāldedir
- 4 Teşne-dil zāhidi sirāb ider mi ' ameli
Raḥnelendirdi riyālār şuyu ğırbāldedir
- 5 Ögüdüp başkasınıñ gendümin esb-i t̄āḥün
Ḳulağı ca' ca' a-i gerdiş-i iḳbāldedir
- 6 Şatamaz herze fer-ü-şān metā' -ı nazmı
Gerçi kālāları her ḥālde delāldedir
- 7 ^{98a/}Ṭarlaşup ehl-i dile sāḥa-i güftār Lebīb
Şimdi meydān-ı sūḥan zümre-i cehāldedir

-320-

mefā' ilün / fe' ülün / mefā' ilün / fe' ülün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Mizāc-ı yār bilinmez ne yapmalı bilmem
O fitnekār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 2 Hezār kerre ḥuzūr-ı nigārda itsem
Fiğān u zār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 3 Büyük yük ' aşḳ velākin ḥamüle-i ḥasret
Ne güne bār bilinmez ne yapmalı bilmem

- 4 O şāhbāz tūtulup apılmıyor aqlā
Naşıl Őikār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 5 Egeri gōnlümü virdim nigārın  indinde
O yadigār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 6 urāb-ı bülbüle hemser bu bāgda ne imiş
Gül ile hār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 7 i-sūd fā'ide baĥşān ile bu  ālemdede
Ziyānkār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 8 Şu germ ü serd-i muĥabbetle semt-i firatde
Őitā bahār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 9 Nühüfte anlar eyler de ğamzesi her dem
O ĥun-ĥ^vār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 10 Őarābı sākī pey-ā-pey virir iken böyle
Nedir ĥumār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 11 ViŐāl-i nadini itmem dirġ dirmiŐ o Şeh
Ĥazinedār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 12 Cihān-ı  aŐda yeksān olur mu' āmeleler
Gedā kibār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 13 Fütādelik ne Őekildir o Őūĥa alatsam
Hezār-ı yār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 14 emenlenürse ĥa-āver olunca bāg daĥı
O gül- izār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 15 ^{98b/}Esüp Őavurmaġı gōnlüm pek istiyor ammā
Bu rūzgār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 16 Rivāyet olsa da gizler vefāsı dildārın
Pek āŐikār bilinmez ne yapmalı bilmem

- 17 Sirişkim olsa da ğaltān hāk-pāyında
Güher nişār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 18 Feleklere çıkar āhım ne gūne perdededir
Aña qarār bilinmez ne yapmalı bilmem
- 19 Göñül virüp sever idim Lebīb hūbānda
Vefā şî'ār bilinmez ne yapmalı bilmem

-321-

meḫā' ilün / fe' ilātün / meḫā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Göñül cefā-yı nigāra taḫammül eylemeli
Düşeldi derde ne çāre taḫammül eylemeli
- 2 Ŗoçulmaz oldu yem-i naḫvete talup dildār
Gelince tā ki kenāra taḫammül eylemeli
- 3 Şikāyet eyleme feryād ider isem güller
Fiğān-ı bülbül-i zāra taḫammül eylemeli
- 4 Bu bezm-gāhda her kim ki neş'e-cūluğ ider
Şudā' -ı renc-i ḫumāra taḫammül eylemeli
- 5 O gül cemāl yanında görünce ağıyārı
Keder virirse de ḫāra taḫammül eylemeli
- 6 Ğurablar yuva yapup tefavvuğ itmiş ise
Bu gülsitānda hezāra taḫammül eylemeli
- 7 Düşünme 'aqlına ḫıffet gelür o şūḫ Lebīb
Ne yükledir ise yāra taḫammül eylemeli

-322-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Nedir hayāl-i muḥabbet bilinmedi gitdi
Meāl-i ḥāl-i muḥabbet bilinmedi gitdi
- 2 ^{99a/}Cemālde bulunur mu sürür-ı aşğa vuḳūf
Ġam-ı celāl-i muḥabbet bilinmedi gitdi
- 3 Ne gūne ḥūba yaqışmış ne tal' ate düşmüş
Bu zülf ü ḥāl-i muḥabbet bilinmedi gitdi
- 4 Göñüllere ne tarafından ṭulū' ider āyā
Meh-i mecāl-i muḥabbet bilinmedi gitdi
- 5 Lebīb Efendi'ye şorma cevābını zīrā
Naşıl su' al-i muḥabbet bilinmedi gitdi

-323-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Kim itdi göñlümü ġāret bilinmedi gitti
Ḥarāb oldu nihāyet bilinmedi gitdi
- 2 Yanımda yār ṭururken derūnda ne gezer
Bu derd ü ġam bu ḳasāvet bilinmedi gitdi
- 3 Nigārı aşığı talṭif ider ise ne olur
Ne gūne ḥālet o ḥālet bilinmedi gitdi
- 4 Bilinmedik nesi vardır faḳaṭ fütādelere
İder mi yār ri' āyet bilinmedi gitdi
- 5 Lebīb ref' ine bādı niçün olur şimdi
Belāhet ile ḥamāḳat bilinmedi gitdi

-324-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Baķıñ ki dīde-i gūyā naşıl güzel şeydir
Baķışları ne dilārā naşıl güzel şeydir
- 2 Nihāl-i gülde bu gūne tenāsüb ańlayamam
O serv-i nāz-ı ser-ā-pā naşıl güzel şeydir
- 3 Baķışdılar haţ u zūlfü nümāyiş-i ħūsne
Ruĥ-ı nigārda ħālā naşıl güzel şeydir
- 4 Gezer görünce o şūĥu didim ki kūyunda
Behişt içindeki tūbā naşıl güzel şeydir
- 5 ^{99b/}Şavup da zümre-i aġyārı yār bir laĥza
Gelirse 'āşıkā tenhā naşıl güzel şeydir
- 6 Miyān-ı 'āşık aġyārda o nevres için
Olursa 'arbede-i ġavġā naşıl güzel şeydir
- 7 Zemīn egerçi pek a' lā Lebīb Efendi eger
Olaydı şive-i ma' nā naşıl güzel şeydir

-325-

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Vāris-i gönül ħur' a-i ĥayret saña düşdü
Meydān-ı ġam-ı 'aşġda nevbet saña düşdü
- 2 Aġyārıñ evinde uyuya ħalmış o meh-rū
Ey nāle uyandır ki bu ġayret saña düşdü
- 3 Paylaşdılar 'uşşāk-ı cefāsını nigārıñ
Ey dil şanıırım ħişşe-i miĥnet saña düşdü

- 4 Hicrān al imiş sylediler aladı işte
‘ Āřıklarına mjde-i vuşlat sana dşd
- 5 Eş‘ ar-ı dilārā dıver-i arān Lebıbā
Ĥayfā ki faa sādece şobet sana dşd

-326-

mef‘ ūl / fā‘ ilāt / mefā‘ il / fā‘ iln
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Ėamze gnlde ¼oyamadı tākāt grr ms
Dzd-i nıgehle eyledi gāret grr ms
- 2 Dk eşk-i ¼eřmini baalım yārdan gnl
řāyed ki alamala ri‘ āyet grr ms
- 3 ‘ Āřıklarına cehre idersin benim begim
Ayār-ı bed-liķāda beřāřet grr ms
- 4 Ĥasret nihāyeti pek uzak şey se¼ilmiyor
Ba drbın-i ye’s ile gāyet grr ms
- 5 řāfi nihād-ı ‘ āřıız ey meh naar buyur
Āyınemizde zerre kesāfet grr ms
- 6 ^{100a/} Olmuş bu ¼ārřda metā‘ -ı mekārime
Ĥālıř ‘ ayār nad-i belāhet grr ms
- 7 Basın yzme dersin o meh-r Lebıb sen
Gıtdik de iltifāta liyākāt grr ms

-327-

mefā‘ iln / fe‘ ilātn / mefā‘ iln / fe‘ iln
(. - . -) (. . - -) (. - . -) (. . -)

- 1 Bana o řĥ-ı dil-ārā tārıldı mı bilmem
Nedir bu nāz u sitıgnā tārıldı mı bilmem

- 2 İşitdirince kadar yāra eyledim feryād
Fiğānım itmedi ıřgā tārıldı mı bilmem
- 3 Geçende gördü geçerken güzār gehde beni
Yüzüme baķmadı ařlā tārıldı mı bilmem
- 4 Zamānlar oldu ki derd ü ğamıyla dil-zārım
Terahħum itmedi ħālā tārıldı mı bilmem
- 5 Bu ğüne sāde kelāma şığışmıyor maźmün
Lebīb naźmıña ma' nā tārıldı mı bilmem

-328-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . - -) (. . . -) (. . -)

- 1 Benimle yār-ı dilārā barışmadı gitdi
Terahħum itmedi ařlā barışmadı gitdi
- 2 Gelince meclise yatar ümmīdi ile
Niyāz eyledim ammā barışmadı gitdi
- 3 O māh-pāreniñ encüm kadar kaťarası var
Biriyle yıldızı ħālā barışmadı gitdi
- 4 Refāh-ı ehl-i ma' ārif taħayyül olsa daħī
Zamānemizle o ħulyā barışmadı gitdi
- 5 Tārılma var mıdır ' ařıķlarına itmez iken
Ne ' arbede vü ne ğavğā barışmadı gitdi
- 6 Biri niyāz vü biri nāz ile gelüp gidiyor
Hezār ile gül-i zībā barışmadı gitdi
- 7 ^{100b/}Cihān birbirisiyle uyuşdu ' ālemde
Benimle yār Lebībā barışmadı gitdi

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 O gülde ھاٲٲ-ı ' izār āşıkār olur mu olur
Gelir de vaqti zamānı bahār olur mu olur
- 2 Egerçi evc-i sitiğnādadır o murğ-ı emel
Kemend-i āhıma bir gün şikār olur mu olur
- 3 Şu gülsitān-ı cemālın bu revnaķı varken
Riyāz-ı hūsnūne gönlüm hezār olur mu olur
- 4 Nigār-ı kūyuna ٲoğru bu künc-i ھاşretten
Gidersem ' aşķla terk-i diyār olur mu olur
- 5 Ƙabardı Ƙoltuğum atdın Ƙoluñu boynuma da
Ƙucaķlamaķla seni iftiħār olur mu olur
- 6 Gelirken ' āşıkā ol şūħ şenlenir meclis
Ƙoğunca ay ufuķ-ı tāb-dār olur mu olur
- 7 Cihān benden işitsin güzelliğini saña
Muħabbetim sebep-i iştiħār olur mu olur
- 8 Hısāba şaymaz o serkeş çoğalsa da ' āşık
Anın fütādeleri bī-şümār olur mu olur
- 9 Göñül medāhına şanma bu pendimi diñle
Vişāl-i yāra medār-ı imrār olur mu olur
- 10 Sūħan-şinās bulunmuş olaydı fi'l-cümle
Lebīb şı'r ile şöhret-şı'ār olur mu olur

-330-

meʿ ūlū / fāʿ ilātū / mefāʿ ilū / fāʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Maḥşūşdur cenābıña bu nevresidelik
İfrāt-ı ḥüsn ü cāzibelerle güzidelik
- 2 and ü nebāt-ı sükkere kim iltifāt ider
Şırın laʿ liñ eyliyor iken ʿ aidelik
- 3 ^{101a/}atın uzel degil mi ḥuşuşā ki eylemiş
Ebrū-yı dil-keşin o yazıya keşidelik
- 4 āhū baışlı kebg-ḥırām olduĖun için
Zann iderim ki abʿ ına gelmiş remidelik
- 5 Görmek müyesser olsa Lebībā o meh-veşi
Her cānibi vücūdumuñ eylerdi didelik

-331-

meʿ ūlū / fāʿ ilātū / mefāʿ ilū / fāʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 ok ülsitān gördüm egerçi hezārsız
Bir ül elime geçmedi ʿ ālemde ḥārsız
- 2 üsnün nizām-ı ʿ ālem-i ʿ āşa esāsdır
Bir devlet intizām bulur mu kibārsız
- 3 Hiç olmaz ise ey aşı batır amzeñi
Gönder ki ʿ avdet eylemeyim ber-üzārsız
- 4 Şehbāz-ı şivesin öñül olsa benim begim
Dönmek revā mı şayd-gehinden şikārsız
- 5 ocuk muyum ki ülfete olsun temāyülüm
Küdek-mizāc-ı şūḥla at-ı ʿ izārsız

- 6 Pek çokluğundan olmalıdır ğālibā begim
‘Āşıklarıñ yanında seniñ i‘tibārsız
- 7 ‘Aks itse de müşāhede olmaz Lebīb kām
Āyīne-i derūn tırur mu ğubārsız

-332-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Her kim ki dil virse saña tāze cān bulur
Gönlünü ğayb iderse de rūḥ-ı revān bulur
- 2 Gerçek mi şandıñ itdigi peymānları o şūḥ
‘Āşıklarını aldatacağ bir yalān bulur
- 3 Ben sırr-ı ‘aşkı söylemem ancak ḥayāl-i yār
Gönlüm ararsa orada rāz-ı nihān bulur
- 4 ^{101b/c} Āşık-ı nigāra nāle vü efġān u zārdan
Āh-ı seḥerle gönderecek armaġān bulur
- 5 Çok güller açdı dāğ-ı derūnum gelirse yār
Ol bāğda gözüm yaşını çağlayān bulur
- 6 Zaḥm açsa yār sīnesine dil-girifteniñ
Ḥaqqā ki iftiḥāra sezā bir nişān olur
- 7 Derd-i muḥabbetiñ bilelim kıymetin Lebīb
‘Āşık olan cemī‘-i kederden emān bulur

-333-

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Peymānlarına eylemez incāz inandırır
Telḥābe-i karīb ile ‘uşşākı kandırır

- 2 Mehtābı yādına alamaz seyr iden ruḥun
Bir parça āfitābı o meh-pāre andırır
- 3 Koca felek çeker mi kamer beñzesin saña
Bir gün anı küçük düşürür de utandırır
- 4 Sen bakma nāleden gönül ol şūḥu ‘āķibet
‘Āşıklarınñ fiğānı cefādan uşandırır
- 5 Teşrīf iderse gülşeni şenliklenir çemen
Ḥüb-gerdelikle goncanıñ ağızın şulandırır
- 6 Zencīr-i tār-ı zūlfünü tağıtdı şānesi
Ser-bend olan delileri artık boşandırır
- 7 Uy rüzgāra keştī-i ümmīdiñi Lebīb
Bir gün olur kenār-ı merāma yamandırır

-334-

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Hāl-i muḥabbet añlaşılır şey degil imiş
Bir başka ḥālet añlaşılır şey degil imiş
- 2 ‘Āşkıñ neticesi bulunur mu bu bābda
Ġāyet bidāyet añlaşılır şey degil imiş
- 3 ^{102a/}Dildāra olmayınca naşıl āfet olduğı
Ol bī-mürüvvet añlaşılır şey degil imiş
- 4 ‘Āşık olanlara niçün olmaz cihānda
Ārām u raḥat añlaşılır şey degil imiş
- 5 Çeşm-i siyeh mi düzd-i nigh mi gönülleri
Kim itti gāret añlaşılır şey degil imiş
- 6 Taṭbīķ olunmadıkça cününüñ uşülüne
‘Āşıkda ḥayret añlaşılır şey degil imiş

- 7 Eyle mizāclar ne için buldular Lebīb
Dānişle şöhret anlaşılır şey degil imiş

-335-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(. . . .) (. . . .) (. . . .) (. . . .)

ÂŞİM EFENDİ'YE

- 1 Bakılırsa sihr ider de çeşm-i cādūlar baña
Şīr-i şavlemdir görünür şekl-i āhūlar baña
- 2 Ben hayāliniñ gözümde şakınırken geldigin
Sen mi dediñ söyledi çeşm-i sühan-gūlar baña
- 3 Çeşm ü ebrūya düşünce tār-ı zülfüñ görünür
İki mihrābıñ yanında çifte yā hūlar baña
- 4 Zaḥm-ı hicrāniñ añıldıqça üperdi tüglerim
Nışterlik eyledi cismimde ki mūlar baña
- 5 Tiğ-ı ğamzeñ yāralar açmış iken her yanıma
Sell-i seyf itmekdedir tekrār ebrūlar baña
- 6 Arzū-yı vuşlatıñdan ğayrı şey itmem hayāl
Ğam olur mu ḥasretiñden başqa ḳaygūlar baña
- 7 Ben Lebīb oldum güneş yüzlü nigār üftādesi
Zerreden kemter görünür cümle meh-rūlar baña

-336-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. . . .) (. . . .) (. . . .) (. . . .)

ÂŞİM EFENDİ'YE

- 1 Sühan-süz şenlenir dil-süz-ı ḥasret açsa derdinden
Olur bī-çāre ma' nā-yı nazm-ı āh-ı serdinden

- 2 ^{102b/}Musahhar itti gönlüm bir perī ruhsār kim hālā
Haberdār olmadım bu ʿālemiñ nā-merd ü merdinden
- 3 Uyup āh-ı seher reftārına bir hayli yol aldım
Ṭarīk-i ʿaşkı meşq itdim o semtiñ reh-neverdinden
- 4 Dehān u haṭṭ u rūy-ı yārdır hāṭır olur ancak
Bu gülzār-ı cihāniñ ğoncasından sebz ü verdinden
- 5 Çürük puldur Lebībā naqd-i vaḳte nisbetā dāniş
Dü şeştir biñde bir behre hünerkārāne nerdinden

-337-

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

ḲİṬʿA

- 1 Eyler insanı seyr it nīgū
Mazhar-ı feyz-i lüṭf-ı Rabbānī
- 2 Kimde yoksa fūrūĝ-ı hüsn-i vefā
Şanma ādemdir öyle insānī

-338-

mefʿ ülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

ḲİṬʿA

- 1 Māl ü maaş ü manşıb için dostluĝ eyleyen
Elbet girān-sāye-i dil bār-ı dīdedir
- 2 Mevlā için olursa muḥabbet o dostluĝ
Ḥaḳḳā ki nakd-i cān u dil ile ḥarīdedir

-339-

ꞐIT A

mefā ilün / mefā ilün / fe ülün

(. -. -) (. - -) (. - -)

- 1 Civānmerdlik güzel şey māl-dāra
Görür andan kerem bī-gāne vüḥūbeş
- 2 Olur taḳdīm bī-ḥadd-i maldāra
Gedāya nān-pāre virse derviş

-340-

fā ilātün / fā ilātün / fā ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

ꞐIT A

- 1 Nā-revādır muḥabbetin itmek
 Āşık-ı zār-ı dilbere inhā
- 2 ^{103a/}Gösterir ḥālī-i şüret-i Mecnün
Başka bürhān istemez Leylā

-341-

mef ülü / fā ilātü / mefā ilü / fā ilün

(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Dil-ḥāhımızca ḥāşıl olurdu merāmımız
Şöhretlenirse  aşḳ u muḥabbetle nāmımız
- 2 Şāhib nüfüz-ı mülk-i süḥandır mizācımız
Mazmün-ı nev-be-nevle olur iḥtişāmımız
- 3 Biz neş emizle faḥr ideriz ba dezīn bezm
Devrān ider bu meclis-i  ālemlerde cāmımız
- 4 Şayd-ı hümā-yı evc-i ḥayāl eyleriz hemān
 Ānḳā pesend-i ḥikmet olur bend-i dāmımız

- 5 Mevlāya şad şükür ki şu eşnāda añlıyor
Ancak bir iki merd-i hünerver kelāmımız
- 6 Kaşr-ı hayālımız ne güzel muntaẓam olur
Yoktur egerçi dā 'irece intizāmımız
- 7 Ma' nā-yı nā-neşīde-i mezāmīn-i dil-güşā
Efkār-ı naqdimizle alınmış ğulāmımız
- 8 Hāsīd gūzārgāhda rast gelse almıyor
Eş'ār söylüyor şanıyor da selāmımız
- 9 Ahmaq gürühunuñ sözüne karşılık için
Vardır Lebīb şabr u sūkūta devāmımız

-342-

meḫā' ilün / fe' ilātün / meḫā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 Beyāz itdiği müsveddeyi haṭ-āverler
Sevād-ḫān iken üftād-kānı ezberler
- 2 Bir adı kaldı anında miyānda ḫālā
Çekildi gitdi dü ebrū ğamıyla ḫancerler
- 3 Nihād-ı şāfdır āyīne-i lisān'ül-ḫāl
Kişiniñ 'aybını görse yüzüne söylerler
- 4 ^{103b}Nedir bu şatlılık evşāf-ı la' l-i dīlcūda
Mişāl-i tūtī-i gūyā şeker mi çignerler
- 5 'Acūz-ı dehr bozulmaz bīkr ṭurur her dem
Te'ākub itmek ile birbirine şevherler
- 6 Ḥumār varsa da sāḫī iş başı sağlık
Bulur bu serd-i sırra bir 'ilāç sāğarlar
- 7 Ya pençe-i ğamla bevāş hezār-ı nālānıñ
Ṭağıldı lānelerinden nice gül-terler

- 8 Bilir mi zāiqa-senc-i muḥabbeti ol şūḥ
Ne gūne zehr yutarlar naşıl şeker yerler
- 9 Yoğisa şervet ü sāmānımız ne ğamıña Lebīb
Ḥazīnemizde bulunur bu gūne gevherler

-343-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 Perişanlıq göñülde tār-ı zülf-i yārdandır hep
Bu sevdālar şikenc-i kākül-i dildārdandır hep
- 2 Nice qanlar döker şu ḥastelikle çeşm-i fütādın
Bize āzerdelik? ḥūnrızden bī-mārdandır hep
- 3 Kākül tağlar gibi temkīn ider ' aqs itmese efgān
Şadā-yı nāle-i ğam cānib-i kühsārdandır hep
- 4 Mey āşāmāna şahbā cüst-ü-cūsunu ğam virir ancağ
Aranırsa bu gūn-ā-gūn elem hüşyārdandır hep
- 5 Dolaşdırma sözü bend-i miyān-ı nāz idüp zülfün
Bu kāfir mācerālīq ṭab' ina zūnnārdandır hep
- 6 Cihān memnūndur kūyuñda ey gül-veş figānımdan
Nevā-yı şıyt-ı bülbül sāḥa-i gülzārdandır hep
- 7 İdüp farṭ-ı muḥabbet ğayret ile dilde ..
Şikāyetler Lebībā yārdan ağıyārdandır hep

-344-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . . -) (. . . -) (. . . -) (. . . -)

- 1 ^{104a/}Bu ḥüsn ü ān yıllarca qalır rüy-ı ḥaṭ-āverde
Ṭurursa haftada bir kerrecik āğüş bir yerde
- 2 Şu tār u mār olan göñlüm birikdi kūy-ı dilberde
Bu cem' iyyet müyesser olmamış ' ālemde bir ferde

- 3 O hürşid liķā şebreniñiñ haṭla başka ḥüsn almış
Bu ḥāli derk ider feyz-i āşinā vü fenn-i seḥerde
- 4 Araşdır beceyş-i zülf-i dilārāyı gönül zīrā
Başını aldı gitdi semt-i yāra ‘aql-ı güm-kerde
- 5 Seni gördüm de şaşdım ayıñ on dördü gibi bu şeb
Gezer mi gökteki hürşid atup ey mäh-rū yerde
- 6 Kararmışdır gözü zīnhār ḳan göstermesün ey dil
Bu zülf-i ḥāl ü haṭla gördüğün şūḥ-ı siyeh-çerde
- 7 Lebīb ağırca tavran ma‘ nā-yı nev-yābi-i nażma
Mezāmin-i kühen şıḳlet olur ṭab‘ -ı süḥan-verde

-345-

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün
(. . - -) (. . - -) (. . - -) (. . - -)

- 1 Var ise bendeñizim vaşfiñ iderken ey yār
Tāze-gū-tāze edā nādire senc-i güftār
- 2 Gözdüğün nāvek-i tāriña dildūze
Urulup göz ayrı mı yerden olur ‘aşıḳ-ı zār
- 3 Sāde-rüyān ile dört köşesi ṭolsa dehrin
Çār ebrū arar erbāb-ı ṭabī‘ at nā-çār
- 4 Zülfün ebrularıñ üstünde ṭaḡıt ‘uşşāḳıñ
Kimi şemşire urulsun kimi olsun berdār
- 5 Karışıklıḳ virecek zihne nihāyet şāna
Dolaşır zülf-i dilārā mı Lebībā her bār

-346-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Hārāb eyler ise zāhirde hāli nā-beşāmānlık
Dil-i vīrānemizde genc-i maḥfidir Müselmānlık
- 2 ^{104b/}Hūdāvend-i ḥired bālāyı peste eylemez taḫdīm
İder yeksān mūrī şirezlerle Süleymānlık
- 3 Perī rūya virir ṭab' -ı ferīşte-i şiyime-i 'işmet
Hevā-cū meşreb-i aḡyārdan görmezse şeyṭānlık
- 4 Söz añlar bilir elfāzdan ma' nā-yı maḫşūdu
Güzāf-ı bī-meāl-i laf ile olmaz süḥandānlık
- 5 'İlac olmaz mizāc-ı nā-sipāsa telḥdir dāniş
Şavaşmaz ḥāşılı müzmin maraž insana nā-dānlık
- 6 Sezā Ferhād u Ḳays'a zor mindān-ı muḥabbetlik
Ṭevāfuḡ itmez 'aşḡa Rüstem ü Sām ü Nerīmānlık
- 7 Ḥayat-ı nev olurdu ḥaṭṭ-ı rūḡa ḥişşe-i şādı
Lebībā cānımıñ sevdigi dildār itse cānānlık

-347-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. ---) (. ---) (. ---) (. ---)

- 1 Dönüp germābeniñ her rüzunu bir çeşm-i nem-nākī
Baḡar da reşḡ ider baḡar iken ol şūḡu dilāña
- 2 Ne ḡābildir berāberleşme ḡadd-i yād-ı meh-rūya
Velevki serviler şimşādlar ser çekse eflāka
- 3 Var iken müttekāsı neş'eniñ çüb-ı duḡān āsā
'Aşā-yı zāhid olmaz kār-ger-i rindān-ı çālāke
- 4 Yer öpmekdir ḡuzūr-ı yārda 'āşıḡlara elzem
Bulur mu devlet pā-būsu rūsā olmayan ḡāke

- 5 Lebibā ‘āmī pesend eş‘āra verziş ‘aybdır tab‘a
Muhaşşaş olsun āşār-ı selevfeş ehl-i idrāke

-348-

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün
(. - - -) (. - - -) (. - - -) (. - - -)

- 1 O müsteşnā muşavver rūḥumu itdim cānıma cānān
Olur ‘indimde yekser ḥüb-rūlar şūret-i bī-cān
- 2 Yine mi kār-ı bārān şabrı ğāret edecek çeşmiñ
Kemin-ğāh-ı nazarda şad nighbān eylemiş pinhān
- 3 ^{105a/}Digerler tāb-dār-ı lem‘a-i ḥüsnü faқаt her şeb
O şem‘-i meclis-i efrūze benim pervāne-i sūzān
- 4 İder āh-ı seḥer te’şir ammā kim seḥer vaḳti
Olur pāyān şeyde-i leyle-i hāsretse bī-pāyān
- 5 Çok alındım yalandan va‘diñe billāh ḥilāf itmem
İnan kim ba’dezin peymānlarıña gelmez iṭmīnān
- 6 Olur şābāş-ḥū‘ān ebrūlarıña ḥançer-i ḥūnzir
İder zaḥm-ı āşinā-yı ğamzeñi merhemler istiḥsān
- 7 Virir Buḳraṭ’a şad dersi tabābet ḥaste-i ‘aşkıñ
Ecel dāü’l-fişāl-i ḥasretiñden eyler istīmān
- 8 Kāmer mi paralanmışdır temāşā-ğāhına yoḥsa
O ḥurşid-i cemāle zerrelenmiş mi ‘aceb ḥübān
- 9 Virüp dildār eliyle ‘aşık-ı sermestine sāğar
Bezmdede dest bir bālā-yı desti eyledi i‘lān
- 10 Ğazel tarḥıyla elḥaḳḳ her mezāyā beyt-i eş‘āra
Lisān-ı ḥāmeden tab‘ıñ Lebibā oḳumuş meydān

-349-

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(. . -) (. . -) (. . -) (. . -)

- 1 Var mı ey hūnī nigeḥ tab' iña karşı tıracaḳ
Öldür ' aşıklarına bakma saña yokdur şoracaḳ
- 2 Şāne-i gīsūda aşığı yukarı tılaşır
Giderek zann iderim perçeme de baş uracaḳ
- 3 Penbe-i terime mu' ādilse de sīmīn-i bāzū
Zor ' aşkıñda seniñ koluñu yokdur buracaḳ
- 4 Yüzün ekşitdi beni gördü de ol şirīn leb
Bakılırsa yine ağıyar ile turşu kuracaḳ
- 5 Kūyunuñ dār'üş-şifā olduğı şöhret bulmuş
Şöyle ' āklım kesiyor ki işiden çıldıracaḳ
- 6 Baña bak sīnemi gözlersin eger ḥattı iderim
Ġamze-i tīr-i nigeḥiñ bir yere lā-büdd uracaḳ
- 7 ^{105b/}Beni iskāt idemez kimse fiğān u nāleme
Gülsitānda ötüşen bülbülü de şuşturacaḳ
- 8 ' Āklımı fikrimi al git seniñ olsum lākin
Dilde āşār-ı ğamıñ sīnede zaḥmıñ tıracaḳ
- 9 Şimdilik ' arşa kadar çıkdı Lebīb āh-ı seḫer
Ben de bilmem bu gidişle nereye dek varacaḳ

-350-

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün
(- - .) (- . - .) (. - - .) (- . -)

- 1 Meyḫāne bezminiñ ne güzel intizāmı var
Meylerle memlū sāğar-ı rengin kāmı var
- 2 Mestāneligi pek de tehī şanma zāhidā
Tesbīḫi yoḫsa rindimiñ elde cāmı var

- 3 Hatt-ı ruḥuñ ‘ale’l-‘acele geldi ğālibā
Hengām-ı vaşlı müjdeye dā’ir peyāmı var
- 4 Bīm-i firāk ümmīd-i vişāl-i nigār ile
Endişeniñ gönülde ne pek izdiḥāmı var
- 5 Bilmez vefā uşulünü ol şāh-ı şivekār
Kānūn-ı cevır ü nāza faḫaḫ ihtimāmı var
- 6 Şeyḫiñ var ise tekyede evrādı mey-keşiñ
Meyḫānelerede āh u fiġāna devāmı var
- 7 Söz anlamaz kıyās buyursan Lebīb eger
Diñler bulursa söyleyecek çok kelāmı var

-351-

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Gönül vaşlıñı ḫulyā niçün ider bilmem
Muḫāl-kār-ı temennā niçün ider bilmem
- 2 Yoluyla gitmeyen eyle tarīḫ-i maḫşūda
Döner de baḫtla ğavġā niçün ider bilmem
- 3 Birbiriyle uyuşmamış iken o tend-i mizāc
Hezār-ı ‘aşıkı peydā niçün ider bilmem
- 4 ^{106a/}Urulmamış mey var ol kaşı yābe ‘ālemde
Ḥadeng-i nāzı müheyā niçün ider bilmem
- 5 Ne ip taḫar vü ne zencir zülfüne bağlar
O şūḫ ‘aşıkı şeydā niçün ider bilmem
- 6 Degilse vuşlata fermān hatt-ı nev-ḫizi
Evāmire kaşımı tuġrā niçün ider bilmem
- 7 Medār-ı cümle murāda kaderden olmuş iken
Lebīb ḫālka medār niçün ider bilmem

-352-

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Şu gün yüzünde haṭ-ı müşk-tābı seyr itdim
Derün-ı şebde toğan āfitābı seyr itdim
- 2 Kızardı germi-i meyden ' araḫ-feşān daḫī
Olurmuş āteşin ey dil-i şabāyı seyr itdim
- 3 Kānar deyu baña peymān cāmını şunma
O teşneyim ki hezārān-ı serābı seyr itdim
- 4 Naşibi hişşe-i ' ibret olur diğeler için
Bu kāinātda çok kām-yābı seyr itdim

-353-

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün
(. . .) (. . .) (. . .) (. . .)

- 1 Benim şehir-i muḫabbet mülk-i dilde kūy-ı kendimdir
O kişvere hükümdār u ra' ıyyet kendü kendimdir
- 2 Dedim ol şūḫa Kūhken miyim ben yoḫsa Mecnū'num
Cevābında dedi Şir'in ü Leylā'dır demendimdir
- 3 Yayandır başkalar şeh-rāh-ı ' aşkıında teḫāpūda
Ben ol yolda piyāde ḫalmadım ḫayret-i semendemdir
- 4 Lisān-ı ḫāl tār-ı zülfünden gūş eyledim derdi
Deli gönlün gibi dīvāneler zencir-i bendimdir
- 5 ^{106b/}Lebīb erbāb-ı dāniş anlamaz bu şiveyi zirā
Beni teşhīr iden sūz-ı güfte-i ' āmi pesendümdür

-354-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Kendimi zabt idemem dildârsız
Bülbül ârâm idemez gülzârsız
- 2 Göñle âsâyiş hayâliñden gelür
Mülk idâre olamaz hünkârsız
- 3 Târz u tavrından olur hâli beyân
‘Âşıkıñ ikrârsız inkârsız
- 4 Derdleşür derd-i firâk ya ayla
Neslin bulmaz gönül gam-h^vârsız
- 5 Yâr olur endişem aşlâ istemem
Dem-güzâr olmaqlığı efkârsız
- 6 Ey tabîb-i cân baķ dil-hasteñe
Şan‘ atıñ ta‘ tîl olur bî-mârsız
- 7 Neş‘e-mend olur me‘ âni perverân
Bâdesiz afyonsuz esrârsız
- 8 Hâr u gül peyvestedir bu ‘âlemiñ
Zevķi yoķdur yârsız aġyârsız
- 9 Diķķat-i zıdda olur olmaz ‘ayân
Merħamet-perdâzlar ġaddârsız
- 10 Cevriñe şabr eyler ammâ ‘âşıkıñ
Tıramaz feryâd u âh u zârsız
- 11 Rûyuna karşı efendim eşkimi
Gülsitâniñ kalmasun enhârsız
- 12 Bî-ķarâr itdi Lebîb üftâdeñi
‘Ahd ü va‘ diñ böyle istiķrârsız

-355-

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

(- . - -) (- . - -) (- . -)

- 1 Gönlüm eylerdi saña kâşânelik
İtsin efkârım ile hem-ḥânelik
- 2 ^{107a/}Zülfün itmezdi perîşân ḥâırım
Sîne-i şad çâkim itse şânelik
- 3 Şem' iñe cem' olsa şâyân mihr-ḥân
Āfitâba mâh ider pervânelik
- 4 Zülfünün zencîrine baş urmağa
'Āşıkâ sermâyedir dîvânelik
- 5 Zihnime dolaşdı târ-ı perçemiñ
Gönlüm 'anḳâya idermiş lânelik
- 6 'Ayb olmaz 'âşık-ı zârım Lebîb
Ṭab' ima mestânelik rindânelik

SONUÇ

19. yüzyılın önemli şairlerinden Lebîb Efendi ilmiye mesleğine mensup bir şairdir. Edebi ortamları seven, genç şairleri koruyup gözeten bir kişiliğe sahiptir. Konağı ilmi ve edebi toplantıların yapıldığı bir meclistir. “Encümen-i Şuarâ” şairleri arasında üstat olarak kabul edilmiştir. Onun şiirlerinde devrinin şiirinde görülen tarzlardan biri olan mahallileşme akımının ve halk söyleyişinin özellikleri görülmektedir. Lebîb Efendi’de görülen bu özelliklerin belirlenmesi şairle çağdaş olan ve daha geniş bir şöhrete sahip olan şairleri anlamada yardımcı olacaktır.

“*Mehmed Lebîb Efendi Dîvân-ı Eşâr – 1, (inceleme-metin-sözlük)*” adını taşıyan bu çalışmayla 19. asır şairlerinden Lebîb Efendi’nin hayatına dair bilgiler gün ışığına çıkarılmaya çalışılmış, şairin edebi kişiliğinin ana hatlarının belirlenmesine gayret edilmiş, eserleri tanıtılmaya çalışılmıştır. İnceleme konusu olarak ele aldığımız mecmûanın çeviriyazı metni verilmiştir.

Bu çalışmanın sonunda Lebîb Efendi ve mecmûası ile ilgili şunlar söylenebilir:

Lebîb Efendi, 18. asırda Nedim’le başlayan “*mahallileşme*” akımının şiir anlayışını devam ettiren bir söyleyişe sahiptir. Halk söyleyişlerini ve sadeliği şiirde kullanmasıyla bu anlayışı devam ettirmiştir.

Mecmûada toplam 355 şiir bulunmaktadır. 2 kaside, 4 kıta, 1 terkîb-i bend, 1 müfred, 1 lugaz, 14 tarih ve 329 gazel bu şiirlerin yekûnünü oluşturmaktadır.

Klasik devirde (16 – 17 yy.) gazeller ekseriyetle 5-7 beyit arasında değişirken, Lebîb’in bazı gazelleri onlarca beyit yazması çoşkun bir kişiliğe sahip olup kolay yazdığını göstermektedir.

Şiirlerinde zaman zaman dönemin günlük hayatıyla ve kendi meslek hayatıyla ilgili yansımalara da rastladığımız Lebîb’in dili devrinin genel temâyülleri doğrultusunda sade olup yer yer konuşma dili, halk söyleyişleri ve deyimlere de yer vermiştir.

Şair mensubu bulunduğu kültürün çeşitli özelliklerini şiirinde yansıtmış, bunun yanısıra Türkçeyi kullanmadaki becerisini ve söz ustalığını da gösterme gayreti

içerisinde olmuştur. Her şair gibi o da eseriyle Türk diline ve edebiyatına hizmet etmiştir.

Türk edebiyatına katkıda bulunmuş bütün şairlerin eserleri gün ışığına çıkarılıp bilimsel metotlar çerçevesinde değerlendirilmedikçe Türk edebiyatı tarihinin yazılması ve sağlam temeller üzerine oturtulması mümkün değildir. Bu amaca yönelik yapılan bu çalışmayla Türk Edebiyatındaki bir boşluğun doldurulmasına gayret edilmiştir.

KAYNAKLAR

Arslan, Mehmet, *Türk Edebiyatında Manzum Surnâmeler (Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999.

Arslan, Mehmet, Leylâ Hânım Dîvânı, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2003.

Aydemir, Yaşar – Halil Çeltik, *Meşhûrî Dîvânı (Tenkitli Metin)*, www.kulturturizm.gov.tr, Ankara 2009.

Banarlı, Nihad Sâmî, “19. Asırda Türk Edebiyatı”, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, C. 2, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 2001, s. 804-824.

Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri, C. 8, Ötüken-Söğüt Yayınları, İstanbul 2004, s. 91-105.

Bilkan, Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı*, MEB Yayınları, İstanbul 1997.

Bursalı Mehmed Tâhir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, C. 2, Meral Yayınları, İstanbul 1972.

Çavuşoğlu, Mehmed, “Divan Şiiri”, *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*, S. 415-416-417/ Temmuz-Ağustos-Eylül 1986.

Çiftçi, Ömer, *Fatin Davut-Hâtimet’ül-Eş’âr*, www.kulturturizm.gov.tr, Ankara, 2007.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2002.

Dilçin, Cem, “Dîvân Şiirinde Gazel”, *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Dîvân Şiiri)*, S. 415-416-417/ Temmuz-Ağustos-Eylül 1986.

Erdoğan, Kenan, *Diyarbakırlı Said Paşa Dîvân’ı*, kendi yayını, Manisa 2004.

Erdoğan, Kenan, *Said Paşa Dîvân’ına Göre 19. Yüzyıl Dîvân Şiirinde Görülen Bazı Değişimler*, Türkiyât Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Konya 2001, S. 9, s. 83-106.

Genç, İlhan, *Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi-Giriş*, kendi yayını, İzmir 2007.

Gürel, Rahşan, Enderunlu Vâsıf Dîvânı, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007.

İbnü'l Emin Mahmud Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî'ş-Şuarâ)*, Hazırlayan: Hidayet Özcan, C. 3, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999,

İpekten, Haluk, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.

İsen, Mustafa, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

İz, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım 2*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.

Kortantamer, Tunca, *Eski Türk Edebiyatı Makaleler*, Akçağ Yayınları, Ankara 1993.

Kurnaz, Cemal-Mustafa Tatçı, *Tuman Nâil, Tuhfe-i Nâili (Dîvân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri)*, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.

Kurnaz, Cemal, *Eski Türk Edebiyatı*, Kitabevi Yayınları, Ankara 2005.

Küçük, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.

Külliyât-ı Ziyâ Paşa 1297/1880, Hazırlayan: Süleyman Nazif, İstanbul, Yeni Matbaa, 1342/1924.

Levend, Agâh Sırrı, *Dîvân Edebiyatı Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar*, Enderun Kitabevi Yayınları, İstanbul 1984.

Mazıoğlu, Hasibe, Türk Ansiklopedisi, c. XXXII, “*Türk Edebiyatı, Eski*”, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1983.

Mengi, Mine, *Eski Türk Edebiyat Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.

Muallim Nâcî, *Lügat-i Nâcî*, Hazırlayan: Ahmet Kartal, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.

Onay, Ahmet Talât, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, Hazırlayan: Cemâl Kurnaz, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.

Özgül, M. Kayahan, *XIX. Asrın Özel Bir Mahfeli Olarak Encümen-i Şuarâ*, Kurgan Yayınları, Ankara 2012.

Özgül, M. Kayahan, “*Osmanlı’nın Son Encümen-i Şuarâ’sı*”, Türk Edebiyatı Tarihi C. 3, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2007, s. 83-97.

Öztürk, Tuncay, *Lebîb Mehmed Efendi’nin Tuhfe ve Nuhbe’ye Tazmînâtı (Metin)*, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. 10, Sayı. 1, Mart 2012.

Özkırımlı, Atilla, *Türk Edebiyatı Tarihi (Ansiklopedik)*, C. 2, İnkılap Yayınları, İstanbul 2004.

Pakalın, Zeki Mehmed, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü*, MEB Yayınları, İstanbul 1989.

Pala, İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007.

Pekolcay, Necla, *İslami Türk Edebiyatı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2002.

Saraç, M. A. Yekta, *Osmanlı’nın Şiiri*, 3F Yayınları, İstanbul 2008.

Süreyya, Mehmed, *Sicill-i Osmanî*, Hazırlayan: Nuri Akbayar, C. 3, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996.

Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Kapı Yayınları, İstanbul 2011.

Şentürk, Ahmet Atillâ-Kartal, Ahmet, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2008.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19’uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul 2001.

Turan, Lokman, *Yenişehirli Avni Bey Dîvânı’nın Tahlili (tenkitli metin), Encümen-i Şuarâ ve Batı Tesirinde Gelişen Türk Edebiyatı’na Geçiş*, Doktora tezi, www.kulturturizm.gov.tr, Erzurum 1998.

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Encümen-i Şuarâ mad., C. 11, İstanbul 1986, s. 76.

Uludağ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2001.

Ünver, İsmail, “*Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*”, Turkish Studies Dergisi, İmlâ Özel Sayısı, Volume 3, Issue 6, yıl 2008, s. 1-46,

SÖZLÜK

A

A“dâ: Düşmanlar.

Âb: Su.

Âdân: Adet.

Adû: Düşman.

Âfitâb: Güneş.

Agyâr: Yabancılar.

Ahdar: Yemyeşil.

Âhir-i kâr: Neticede.

Ahmer: Kırmızı, kızıl.

Ahvâl: Haller.

Akıbet: Son.

Âlim ü kâmil: Bilgin.

Âlî-şân: Şanı yüce.

Allâme: Büyük bilgin.

Andelîb: Bülbül.

Âr: Utanma, ar.

Arak: 1. Ter. 2. Rakı.

Ârâm: Dinlenme.

Ârâyiş: Süs.

Ârız: Yanak.

Arş: 1. Gök. 2. Taht.

Arûs: Gelin

Âsmân: Gökyüzü.

Âsân: Kolay.

Âsâr: İzler, nişâneler.

Âşikâr: Açık, belli, aşikâr.

Âşûb: 1. Kargaşa. 2. Karıştırıcı.

Âşüfte: Perişan.

Âteş-bâz: Fişekçi.

Âteş-pâre: Kıvılcım.

Attâr: Güzel kokular, iğne iplik vesâire satan; aktar.

Âvâze: 1. Bağırma. 2. Ün.

Ayak: Kadeh.

Ayş: Yaşama, keyif alma, gününü gün etme.

Ayyâr: 1. Kurnaz. 2. Düzenbaz.

B

Bâb: Bölüm.

Bâd: Rüzgâr, yel.

Bâde: 1. İçki. 2. Şarap.

Ba'dezîn: Bundan sonra.

Bâd-i sabâ: Doğudan esen hafif, hoş rüzgâr.

Bâğ-bân: Bahçıvan.

Bâkî: Kalıcı, ölümsüz.

Bâl: Kanat

Bâr: Yük.

Bârân: Yağmur.

Becâ: Yerinde.

Behişt: Cennet

Bekâ: Kalıcılık.

Belâbil: Bülbüller.

Belâhet: Ahmaklık, düşüncesizlik.

Berg: Yaprak.

Berg ü sâz: Malzeme, mal mülk.

Ber-hurdâr: Mutlu, muradına ermiş.

Berk: Şimşek

Bes: 1. Yeterli. 2. Çok.

Bezm: 1. Eğlence meclisi. 2. İçki meclisi.

Bî-endâze: Ölçüsüz, aşırı.

Bî-hûş: Şaşkın, sersem, deli.

Bî-mâr: Hasta.

Bî-mecâl: Takatsiz, dermansız.

Binâgûş: Kulak memesi.

Bîrûn: 1. Dış. 2. Dışarı.

Bister: Yatak.

Bû: Koku.

Bünyâd: Temel, kök.

Bünyan: Yapı, bina.

C

Câ-be-câ: Yer yer.

Câdu: Büyücü.

Câm: 1. Kadeh.

Cânib: Taraf

Cây: Yer.

Cebîn: Alın.

Cefâ: Üzme, eziyet etme.

Cevelân: Dolaşma, gezinti.

Cevr: Haksızlık, üzme, üzülme, zulüm.

Cinân: Cennetler, bahçeler.

Cîrân: Komşular.

Cû: Irmak.

Cûd: Cömertlik.

Cûy-bâr: Irmak.

Cüdâ: Ayrı.

Cüllâb: Gül suyu.

Cünûn: Delirme, çıldırma, delilik.

Ç

Çâk: Yırtık.

Çâker: 1.Kul 2.Hizmetkâr

Çarh: Felek.

Çâr-sû: Çarşı.

Çemenzâr: Çimenlik

Çerâğ: 1. Mum. 2. Kandil

Çesbân: Layık, Yakışır.

Çeşm: Göz.

Çi: Ne.

Çun: 1.gibi. 2.mademki. 3.nasıl

D

Dâğ: 1. Yara. 2. Kızgın demirle vurulmuş işaret.

Dâm: Tuzak, kapan

Dâmân: Etek.

Dâver: 1.Hüümdâr. 2.Tanrı.

Dây: Duvar sırası, kur.

Dehân: Ağız.

Dehr: 1. Dünya. 2. Devir, zamane.

Dellâl: Komisyoncu, tellal.

Dem: 1. Zaman. 2. Nefes. 3. İçki.

Dem-â-dem: Her an.

Dem-beste: Nefesi bağlanmış, susmuş, soluğu kesilmiş.

Dendân: Diş.

Derâz: Uzun.

Der-kenâr: Kenar yazısı.

Derûn: 1.İç. 2.Gönül.

Destâr: Sarık.

Devr: Dönme, bir şeyin etrafını dolaşma.

Devrân: Felek, zamane.

Dıraht: Ağaç.

Dırâz: Uzun.

Dîbâ: İpekli kumaş.

Dîdâr: Yüz.

Dîde: Göz.

Dil: Gönül.

Dilâver: Yürekli, yiğit.

Dil-ber: Gönül alan, güzel, sevgili.

Dil-efrûz: Gönül aydınlatan, sevgili.

Dil-gîr: Kırgın, alınmış.

Dil-güşâ: İç açıcı, ferahlık verici.

Dil-rübâ: Gönül hırsızı, gönül çalan.
Dil-şiken: Kalp kıran.
Dil-teng: Yüreği daralmış, sıkıntılı.
Dirahşân: Parlak, parlayan.
Direm: Dirhem, akçe, gümüş para.
Direng: Bekleme, gecikme.
Dîver: Ev sahibi.
Dûd: Duman.
Dûzah: Cehennem.
Dürdâne: 1. İnci tanesi. 2. Sevgili.
Dürr: İnci.
Düşnâm: Küfür.
Düşvâr: Güç, zor.
Düzd: Hırsız.

E

Ebr: Bulut.
Ebrû: Kaş.
Ecrâm: Cansız varlıklar.
Ednâ: En aşağı.
Edvâr: Devirler, çağlar.
Efgân: Feryat etme, figan etme.
Efgâr: Yaralı, sakat, kötürüm.
Efkâr: Fikirler.
Eflâk: Gökler, felekler.
Efrûz: Aydınlatan, parlatan, yakan.
Efsürde: 1. Donuk. 2. Üzgün, moral çöküntüsü içinde. 3. Duygusuz.
Ehl-i temkîn: Ağırbaşlı.
Eknâf: Yerler, yöreler, taraflar.
Elgıyâs: Yardım.
Elhân: Şarkılar, melodiler.
Emvâc: Dalgalar.

Enâr: Nar.
Enbâz: Ortak, eş.
Encâm: Son.
Encümen: Topluluk
Endûh: Keder.
Engübîn: Bal.
Enhâr: Nehirler, ırmaklar.
Envâr: Işıklar.
Erbâb: Usta.
Ergavan: Kırmızı çiçek.
Eş"âr: Şiirler.
Eşcâr: Ağaçlar.
Eşk: Gözyaşı.
Evc: Doruk, zirve.
Evkât: Vakitler.
Evsâf: Sıfatlar.
Eyvân: Büyük sofa, dîvânihâne, salon.
Eyyâm: Günler.
Ezhâr: Çiçekler.
Ezkâr: Zikirler.

F

Fânî: Ölümlü.
Fâriğ: 1. Boş. 2. Rahat, huzurlu. 3. Vazgeçen.
Fazl: İyilik, erdem.
Fem: Ağız.
Fenâ: Yokluk.
Ferâmûş: Unutma.
Ferdâ: Yarın.
Ferrâş: Hizmetkâr.
Ferş: Döşeme, yaygı.
Feşân: Saçan, saçıcı, serpen.
Fetvâ: Kadının verdiği şer"î karar.

Fevt: 1. Geçip gitme. 2. Ölüm.
Fi"l-mesel: Örneğin, örnekte olduğu gibi.
Filori: Üzeri zambak çiçekli altın para.
Firâvân: Bol, çok.
Firdevs: 1. Cennet. 2. Bahçe.
Firkat: Ayrılık.
Fuâd: Yürek.

G

Galtân: Yuvarlanan.
Ganî: Zengin.
Gâret: Yağma, akın.
Gark: 1. Boğulma, suda boğulma. 2. Batırma.
Garrâ: Parlak.
Genc: Hazine.
Gencîne: Hazine.
Gerd: Toz.
Gerdân: Dönen.
Gerdûn: Dünya.
Germ: Sıcak.
Girân: 1. Ağır. 2. Pahalı.
Girdâr: Meşguliyet, iş.
Girîbân: Yaka.
Gîsû: Saç.
Giyâh: Bitki, ot.
Gonce-dehân: Küçük ağızlı, gonca ağızlı.
Gurâb: Karga.
Gussa: Üzüntü, keder.
Gûş: Kulak.
Gûşe: Köşe.
Gûş-vâre: Küpe.
Gûy: Acemlere mahsus bir çeşit oyun topu; yuvarlak şey.
Güft ü gû: Dedikodu.

Güftâr: Söz.
Gül-fâm: Gül renkli.
Gül-istân: Gül bahçesi, güllük.
Gül-izâr: Gül yanaklı, pembe yanaklı.
Gül-zâr: Güllük, gül bahçesi.
Gümân: Zan, sanı.
Güstâh: 1. Küstah. 2. Cesur.

H

Habâb: Hava kabarcığı.
Hacel: Utanma, utanıp şaşırma.
Hacîl: Utangaç.
Hadd. Yanak.
Hadeng: Ok.
Hâk: Toprak.
Hâkister: Kül.
Hâlet: 1. Hal. 2. Nitelik.
Halvet: 1. Tenha. 2. Başbaşa kalma.
Hamrâ: Kırmızı, kızıl.
Hâmûş: Sessiz.
Handân: Güleç, gülen.
Hande: Gülüş.
Hânüman: Ev bark, yurt.
Hâr u has: Çalı çırpı, çerçöp.
Hâr: Diken.
Hâre: Granit, sert taş.
Har-geh: Büyük çadır.
Har-mühre: Katır boncuğu.
Hâşâk: Çerçöp.
Hâtem: 1. Mühür. 2. Yüzük.
Hayf: Yazık, vah vah.
Hazân: Güz, sonbahar.
Hazîn: Hüzün dolu.

Hem-sâye: Komşu.
Hemtâ: Eş, benzer, denk.
Hengâme: Kargaşa.
Hevâ-dâr: İstekli, taraftar.
Hezâr: Bülbül.
Hezâr: 1. Bin. 2. Bülbül.
Hılât: Bir şey başka şeye karışma.
Hired: Akıl.
Hızane: Medresede verilen sütanalık dersi.
Hicâb: 1.Perde. 2.Utanma.
Hicrân: 1. Ayrılık. 2. Ayrılık acısı.
Hikmet: 1. Bilgelik. 2. Sebep.
Hişt: Tuğla.
Hûb: 1. Güzel. 2. İyi.
Hûbân: Güzeller.
Hulk: Huy, tabiat.
Hûn: Kan.
Hûn-bâr: Kan yağdırıcı.
Hûn-hâr: Kan içen.
Hûrşîd: Güneş.
Huşyâr: Akıllı.
Hürrem: Şen, sevinçli, gülyüzlü, gönül açan; tâze.
Hüveydâ: Açık, aşikâr.
Hüsn: Güzellik.

İ

İbret-nümâ: İbret gösteren, ibret olan.
İbtidâ: Başlangıç, başlama.
İclâl: Ululama.
İgbirâr: Kırılma, alınma, gücenme.
İhtirâz: Kaçınma, çekinme, uzak durma, geri durma.
İkbâl: 1.Talih. 2.Mutluluk.
İkrâr: 1.İtiraf. 2.Kabullenme.
İlenç: 1. Beddua. 2. Azarlama.

İmrâr: Geçirme.

İncâz: Yerine getirme.

İntihâ: Son.

İntizâr: Bekleme, bekleyiş.

İskât: Susturma.

İstiğnâ: 1. Kimseye muhtaç olmama. 2. Eyvallah etmeme.

İstihzâr: 1. Hazırlama. 2. Hazırlanma. 2. Huzura çağırma.

İşret: 1. İçki. 2. İçki âlemi.

İzâr: Yanak.

İzhâr: Gösterme.

J

Jâle: Çiy, şebnem.

Jâj: Anlamsız söz, zırva.

K

Kabâ: Cübbe.

Kadd: Boy.

Kamer: Ay.

Kâmet: Boy.

Kâr-gâh: İşlik, iş yeri.

Karîb: Yakın.

Kasr: Kasır, köşk.

Katre: Damla.

Kebk: Keklik.

Kevkeb: Yıldız.

Kemter: Değersiz.

Kenz: Hazine.

Key: Ne vakit.

Kişver: Ülke.

Kuhl: Göz sürmesi.

Kûh-sâr: Dağlık; dağ tepesi.

Külbe: Kulübe.

Külhân: Hamamlarda ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak.

L

La'î: 1. Al. 2. Lal taşı. 3. Kırmızı dudak.

Lâ-büdd: Gerekli, lazım.

Lâ-cerem: Kuşkusuz.

Lahza: An, lahza.

Latif: Hoş, yumuşak.

Leb: Dudak.

Leşker: 1. Asker. 2. Ordu.

Letâfet: 1. Hoşluk. 2. Yumuşaklık. 3. Güzellik.

Leyl: Gece.

Libas: Giysi.

Licâm: Gem.

Lîk: Ama ancak.

Lü'lü": İnci.

M

Maârif: 1. Bilimler. 2. Kültür.

Mâh: Ay

Mâ-hazar: Hazırda olan.

Mahbûb: 1. Sevilen. 2. Sevgili.

Mah-ı tâbân: Parlayıcı, parlak Ay.

Mâhir: Becerikli, mahiyetli.

Mâh-rû: Ay yüzlü, güzel yüzlü.

Mahtûn: Sünnet.

Makarr: Ocağ, merkez.

Makdem: Gelme, geliş.

Mâlik: Sahip.

Mânend: Gibi.

Mazmûn: 1. Kavram. 2. İnce söz.

Me'vâ: Yurt, mesken.

Mevzûn: 1. Biçimli, düzgün. 2. Vezinli.

Medîd: Uzun.

Mehcûr: 1. Hecrolunmuş, terk olunmuş, bırakılmış, kullanılmaz olmuş, unutulmuş. 2.

Uzaklaşmış, ayrılmış.

Meh-peyker: Güzel yüzlü, parlak yüzlü.
Mekr: Hile.
Mektûm: Gizli.
Melahat: Yüz güzelliği.
Melâl: Sıkıntı, usanma.
Melâmet: Ayıplama, kınama.
Memdûh: Övülmüş.
Menâbir: Minberler.
Menâr: Nur, ışık yeri.
Menba^â: 1. Kaynak. 2. Pınar.
Menfûr: Nefret edilen.
Merdüm: Göz bebeği.
Mergub: Rağbet edilen, aranılan, istenilen.
Mesrûr: Sevinçli.
Metâ: Mal, eşya.
Mey: 1.Şarap. 2.İçki.
Mey-hâre: İçkici.
Mezâyâ: Meziyyetler.
Mezîd etmek: Arttırmak, çoğaltmak.
Micmer: Buhurdan.
Mihnet: Sıkıntı, acı, dert.
Mînâ: Şarap şişesi.
Mînû: Cennet.
Mir^ât: Ayna.
Miyân: 1.Orta. 2.Bel.
Mîzan: 1. Terazî. 2. Ölçü.
Mû: Kıl, saç.
Muanber: Güzel kokulu.
Muattar: Güzel kokulu.
Mugân: Ateşe tapanlar.
Mugaylân: Deve dikenî.
Muhayyem: Kurulmuş çadır.
Mukayyed: Kayıtlı, bağlı, bağlanmış.

Mûr: Karınca.
Murg: Kuş.
Musaffâ: Arıtılmış, tasfiye edilmiş.
Muteber: Saygın.
Mutrib: 1.Çalgıcı. 2.şarkıcı.
Mübhem: Belirsiz.
Mücâvir: Komşu.
Müdâm: Devam eden, süren, sürekli.
Müferrih: Ferahlık veren, iç açan, iç açıcı.
Müheyyâ: Hazır.
Müjgan: Kirpikler.
Mükâhhal: Sürme çekilmiş.
Mükedder: Kederli.
Mül: Şarap.
Mülevves: Kirli.
Mümtâz: Seçkin.
Münevver: Nurlandırılmış, parlatılmış.
Müstağrak: Batmış.
Müşg: Misk.
Müttakî: 1. İttika eden, sakınan, çekinen. 2. Allah'tan korkan.

N

Nâ-becâ: Yersiz.
Nâdân: Cahil.
Nâ-gâh: Ansızın.
Nahl: Hurma ağacı.
Nahvet: Böbürlenme.
Nakd: 1. Nakit. 2. Madeni para.
Nâ-kes: 1. Soysuz, işe yaramaz. 2. Pinti, nekes.
Nâlân: İnleyen.
Nâle. İnilti.
Nâ-tüvân: Güçsüz, zayıf.
Nâvek: Ok.
Necm: Yıldız.

Nehâr: Gündüz.
Nemed-pûş: Derviş.
Nemek: Tuz.
Nesc: Doku.
Nesîm: Meltem, esinti.
Nev:1. Yeni. 2. Taze, körpe.
Nevâ: Ses.
Nevâl: 1. Talih, kısmet. 2. Bahşış, bağış.
Nev-bahâr: İlkbahar.
Nevâziş: Okşama.
Nevbet: Nöbet.
Nev-res: Yeti yetişmiş.
Nev-reste: Yeni bitmiş, yeni yetişmiş, yeni meydana gelmiş.
Nev-rûz: Yeni gün.
Nifâk: İkiyüzlülük.
Nigâr: Sevgili.
Nigeh: Bakış.
Nigehbân: Gözcü, bekçi.
Nihâl: Fidan.
Nihân: Gizli.
Nisâr: Saçma.
Nîze: 1. Mızrak. 2. Süngü.
Nukl: Meze, çerez.
Nûş: 1. Tatlı; bal. 2. İçki, iştret.
Nücûm: Yıldızlar.
Nühüfte: Gizli, saklı.
Nüzûl: İnme.

O

Od: Ateş

P

Peyrev: Arkası sıra giden.

Peyveste: Ulaşmış.

Pinhân: Gizli, saklı.

Pîrâhen: Gömlek, mintan.
Pîrâye: Süs.
Piyâle: 1. Kadeh. 2. Şarap kadehi.

R

Râh: Yol.
Râm: İtaat eden.
Râz: Sır.
Reftâr: Gidiş, davranış.
Reftâr: Gidiş, yürüyüş, hareket; salınarak edâlı yürüyüş.
Reh: Yol.
Resen: İp, urgan.
Reşk: Kıskançlık.
Revac: Yaygınlık, revaç, sürüm.
Revân: 1. Giden. 2. Akan.
Revna-ı bahâr: Baharın güzelliği, tâzeliği.
Revzen: Pencere.
Reyâhîn: Fesleğenler.
Rezm: Kavga, savaş, cenk.
Rişte: İplik.
Rû: Yüz, çehre.
Ruh: Yanak, yüz.
Ruhsâr: Yüz.
Rûy-i zemin: 1. Yeryüzü. 2. Yer.
Rûz: 1. Gün. 2. Gündüz.

S

Sabâ: Meltem, gündeğusunden esen yel.
Sad-pâre: Yüz parça; parça parça olmuş.
Sadr: 1. Göğüs. 2. Baş. 3. Sadrazam.
Sâgar: Kadeh.
Sâgar: Kadeh, içki kadehi.
Sahbâ: Şarap.
Sâhir: Büyücü, büyüleyici.

Sahn: Avlu.
Sahrâ: Kır, ova.
Saîd: Mutlu, uğurlu.
Sâil: Dilenci.
Sâmân: Zenginlik.
Sanem: 1. Put. 2. Put kadar güzel.
Sanevber: Sevgilinin boyu bosu.
Sârik: Hırsız.
Savt: Ses.
Sayd: Av.
Sâye: Gölge.
Sayyâd: Avcı.
Sebak: Ders.
Sebât: Yerinden kımıldamama, kararından vazgeçmeme.
Sebû: Testi.
Sebze: 1. Çimenlik. 2. Sebze.
Sell-i seyf: Kılınç çekme.
Selsebîl: Tatlı su.
Semend: Güzel ve çevik at.
Semender: Ateşte yaşayan bir masal hayvanı.
Seng: Taş.
Ser: 1. Baş. 2. Uç.
Ser-âmed: Başta bulunan, ileri gelen.
Ser-â-ser: Baştan başa, büsbütün.
Serây: Saray.
Ser-endâz: Korkusuz.
Serîr: Taht.
Serv -i hırâmân: Salınarak yürüyen sevgili.
Serv-kadd: Servi boylu.
Seyyâre: Gezegen.
Sezâ: Layık, yaraşır.
Sidre: En yüksek makam.
Sîm-ten: Gümüş tenli.

Sîne-bend: Göğüs.
Sipeh: Asker.
Sîpihr: Gökyüzü.
Sîr-âb: 1. Suya kanmış. 2. Tâze, körpe.
Sirişk: Gözyaşı.
Siyeh-çerde: Esmer.
Siyyân: Birbirine denk,
Subh: Sabah.
Sûd: Sevdâlar.
Suffe: Sofa.
Suhan: Söz.
Sûsen: Susam.
Sûz: 1. Yanma. 2. Yakma. 3. Ateş. 4. Yakan.
Sûzân: 1. Yanıcı. 2. Yanıcı.
Sühan: Söz.
Sükûn: Sakinlik, hareketsizlik.
Sülûk: Yola girme.
Sürh: Kırmızı, kızıl.
Sütûde: Övülmüş.
Süvâr: Binmiş, binen.

Ş

Şâd-mân: Sevinçli.
Şâhid: Sevgili.
Şâyân: Layık, yaraşır.
Şeb: Gece.
Şebîh: Benzer, benzeyen.
Şebistân: Yatak odası.
Şebnem: Çiy.
Şecer: Ağaç.
Şehper: Kuş kanadındaki en uzun tüy.
Şekvâ: Şikâyet.
Şem: Mum.

Şemşîr: Kılıç.
Şerer: Kıvılcımlar.
Şermende: Utangaç
Şevk: 1. Çok isteme. 2. Sevinç.
Şeydâ: Mecnûn.
Şeydâ: Aşktan aklını kaybetmiş, dîvâne, düşkün, şaşkın.
Şikâf: 1. Yarık, 2. Yaran.
Şikenc: Büklüm, kıvrım.
Şikest: Kırık.
Şinâs: Tanıyan.
Şirret: 1. Kötülük. 2. Kötü insan.
Şitâ: Kış.
Şive: Naz.
Şu'le: Alev, şule.
Şûh: Oynak ve neşeli.
Şûrîde: 1. Perişan. 2. Karasevdalı.
Şûriş: Kargaşa.
Şükûfe: Çiçek.
Şümâr: Sayan.

T

Tab'': Huy, yaradılış.
Tâb-dâr: 1. Kıvrım kıvrım, kıvrık. 2. Parlak.
Tâc-dâr: Taç sahibi, padişah.
Tâk: Asma, asma kütüğü.
Tâk: Kemer.
Târ: 1. Tel. 2. Saç teli. 3. Karanlık.
Tarab: Şenlik.
Tarâvet: Tazelik.
Tebdîl: Değiştirme, dönüştürme, değişiklik.
Tebhâle: Uçuk.
Tebşîr: Müjdeleme.
Tecrîd: Soyutlama.

Tekellüm: Konuşma.
Tekmîl: Tamamlama.
Temâşâ: Seyretme.
Terennüm: 1. Şarkı söyleme, şakıma. 2. Dile getirme.
Teskîn: Yatıştırma, sakinleştirme.
Teşdîd: Şiddetlendirme.
Tev'em: İkiz.
Tev'emân: İkizler.
Tıfl: Küçük çocuk.
Tîğ: Kılıç.
Tîr: 1. Ok. 2. Sevgilinin kirpiği.
Tuğra: Tura.
Tuhfe: Hediye.
Tulû: Doğuş.
Tûmâr: Tomar, dürülmüş nesne.
Tûtî: Papağan, dudu kuşu.
Türâb: Toprak.

U

Uçmag: Cennet.
Uluvv: Büyüklük, yücelik.
Ûd: 1. Öd ağacı. 2. Ud.
Uşşâk: Âşıklar.

V

Vâbeste: Bağlı.
Vâlâ: Yüksek, yüce.
Vâlih: Şaşkın.
Varak: 1. Yaprak. 2. Kâğıt.
Vâreste: Kurtulmuş, rahat.
Vasl: 1. Ulaşma. 2. Kavuşma, vuslat.
Veh: Vâh!
Vehm: Korku, şüphe.
Verd: Gül.

Visâl: 1. Ulaşma, varma. 2. Kavuşma, vuslat.

Vühûb: Çok bağışlayan.

Vuhûş: Vahşiler.

Vüs'at: Genişlik, bolluk.

Y

Yeksân: 1. Bir şekilde. 2. Birlikte.

Yekser: Yalnız başına.

Z

Zâğ: Karga.

Zâhid: Aşırı dindar, zühd ile uğraşan.

Zâr: 1. Perişan, ağlayan, inleyen. 2. İnilti.

Zebân: Dil.

Zehâb: Gidiş.

Zer: 1. Altın. 2. Akçe.

Zerd: Sarı.

Zer-kâr: Altın işleme, sırma ile işlenmiş.

Zerrin: Altından.

Zevrak: Kayık.

Zeyn: Süs.

Zîbâ: Süslü.

Zîbâ: Güzel.

Zihî: Ne güzel, bravo.

Zîver: Süs, ziynet.

Zuhûr: Ortaya çıkma, görünme.

Zü'l-celâl: Celâl, ululuk sahibi olan Allah.

Zülûf: Zülûf, iki yandaki lüleli saç.

بافتح

بکلمه محی الدین سلطان جبران معنوی   ابامشر بوموقعی مانند کلکت جان
 ستاه اقلیم ولادتکم انک فرمانه   رام ایدی جبران باجمله و خوشن و از حن
 چله مردانه بی اهل ساوکه کشف ^{مکان}   بر درختک سایه ^{مکان} سنده هفت ^{مکان}
 اول درختک زرنیه بر کوه ضرب ^{عصا} ایدوب ^{عصا}   حکمت باری یله آب لذید اولمش ^{عصا}
 وقتنه وار کز یگرمی کون آچار اشک ^{نسر}   مظهر سر کرامت اولدی ^{نسر} بیچون بی کمان
 تریه والوسنه تودیع اولدن فرخ کمر   باعث ذریت اولور اولدیغی دم ^{نسر}
 لیک قلب عاشق آسادر که والوسنه   سقف و بنیان خراب اولدی ^{نسر} قالدی ^{نسر}
 حاصل فرق بش سنه اعمار حرتک ^{نسر}   وقت مرهونک نیاز ایلردی ^{نسر} بکسر عاشقان
 شیخ محمد شان افندی موفق ایلوب   حق تعالی حضرتی اعمارنی ^{نسر} قیلدی ^{نسر} عیان
 بذل همت ایلوب اولمش ^{نسر} راه ^{نسر}   از سر نو اولدی ^{نسر} ایا بویله ^{نسر} والو ^{نسر} آستان

ایلدی کنجده اسرار عشق اهل دله اشبو عالی منزلی انوار فیض مستعان
حضرت پیر خواص ایله توجه ایلمن ظاهر و باطنده اولور کامیاب و کامران

یاولدی اهر کتر عبد در کاهک لبیب
فیض لطف کن رجا ایلر حیات جاوردان

قصیده

اجر اولدی کل نشکفته گلستان سخن خار خار غم اولوب طبعه معیار سخن
قالیب بسته حیرت نوله ارباب کمال سویلر شمعی بتون یاوه کزینان سخن
هزینان نامه کمالنا اولوب سوی بو حیفکم قالمدی ارایش عنوان سخن
ایکی بوسکی عیال هیئت اشغاری کوردیه بار شوریدی بوخر طبعه شوپالون سخن
نه بوقلتلان تکلفله صفتش کفتار هر که ظاهر ایلمه وسعت میدان سخن
سلف آثارنی آینه انصاف ایدرک سوزنه صورتده اولور کاندان سخن
دلیلر کچی قاتوب صاحمه سوزی برینه عقد کاریمیدر ایلمک اعلان سخن
اغرنه درک طولوصفتدر اولنر دقت طرز تاریخه سروریده که انبان سخن
اوله خویرانلر الذن ایدرک صد فیواد جاکالک اسف اولمقده کربان سخن
قادر شو طورر سپر تا بفرمله جا اهل قوت طبعنی کوسترسه زیمان سخن

بخی نشهر ایدنه سوز کفته عامی لیدند

بیلک آرام ایسه نکلا ریز	کندی ضبط ایسه مم دلدار ریز
ملک اداره اوهره ز قنکار ریز	کوهلا ایسه فیما لکده کلور
عاشقک اقرار سز انکار ریز	طرز و لهور زنده اولو عالی سانه
نیمه بولمنه کوهل غمخوار ریز	در دستور در و فزایه یاله
دنگار اولضفی افکار ریز	یار اولور انیزیم اصدلا ستم
صفتک نطبل اولور عیار ریز	ای طیب جهان باه وخته که
باده سز اقبوس سز اسرار ریز	نته سز اولور معانی پروانه
ذوقی بوقدر یار سز اعیار ریز	خار و کل بیوسنه در بو عالمک
مرصحت بر داز لر غدار ریز	وقت اضداده اولور اولور غیابه
هوره من فیرا دواه وزار ریز	جوهر که صبر ایداما عاشقک
کلنا ناک فاموسه نکل ریز	رویکه فار سوا قدم اسکی

بیقرار ایندی **لیب** افتاده کی

عهد و وعده بویله استقار ریز

کوکلم ابدی حاله تانک ایسه نکارم ایبه همخانه لاک

Mehmed Lebîb Efendi'nin mezar taşı

